СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Свилајнац, 14. јун година 2013. – Број 7

На основу члана 32. став. 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/2007), члана 77. Закона о буџетском систему („Сл.гласник РС“ број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 и 93/2012) и члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“ број 2/08 и 12/12), а на предлог Општинског већа општине Свилајнац, Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној дана 14.06.2013. године донела је:

ОДЛУКУ
О ЗАВРШНОМ РАЧУНУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
ЗА 2012. ГОДИНУ

ОПШТИ ДЕО

Члан 1.

Утврђују се укупни приходи и примања са пренетим неутрошеним средствима и укупни расходи и издаци из прихода, примања и неутрошених средстава буџета општине Свилајнац у 2012. години у следећим износима:

1. Укупни приходи и примања,
   са неутрошеним средствима.....940.403 хиљ.динара.
2. Укупни расходи и издаци .....928.830 хиљ.динара.
3. Разлика (1-2) (Салдо жиро рачуна)..... 11.573 хиљ.динара.

У чему је структура и врста прихода и примања и расхода и издатака следећа:
1.1. Пренета неутрошена средства на жиро рачунима корисника из ранијих година 7.916 хиљ.дин. + 1.2.. Остварени приходи и примања току 2012.године 932.450 хиљ.дин. +1.3. Корекција новчаних прилива за наплаћена средства која се не евидентирају преко класа 700000, 800000 и 900000 у износу од 37 хиљ.дин. и минус 3. Остварени расходи и издаци у току 2012.године 929.197 хиљ.динара, умањени за износ обрачунате амортизације у износу од 367 хиљ.дин. што чини укупну разлику вишка прихода, примања и пренетих средстава затечених на жиро рачунима буџета и буџетских корисника са стањем на дан 31.12.2012. године, у износу од 11.573 хиљ.динара.

Члан 2.

Укупни приходи, примања и пренета неутрошена средства буџета општине Свилајнац према економској класификацији и изворима финансирања износе у хиљадама динара:

1) Укупно планирани и извршени текући приходи и примања према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према економској класификацији износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			сопс, и додатна сред. буџ.корисника			укупно	укупно	укупно
		план 2012	изврш. 2012	% изврш. 5/4	план 2012	изврш 2012	% изврш. 8/7	план 2012	изврш 2012	% изврш. 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
711	ПОРЕЗ НА ДОХ., ДОБИТ И КАПИТ. ДОБИТКЕ	195670	199621	102.02	0	3475	0.00	195670	203096	103.80
712	ПОРЕЗ НА ФОНД ЗАРАДА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
713	ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ	60020	59315	98.83	0	0	0.00	60020	59315	98.83
714	ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ	49900	46197	92.58	0	0	0.00	49900	46197	92.58
716	ДРУГИ ПОРЕЗИ	37000	35198	95.13	0	0	0.00	37000	35198	95.13
710	ПОРЕЗИ	342590	340331	99.34	0	3475	0.00	342590	343806	100.35
733	ТРАНСФЕРИ ОД ДР.НИВОА ВЛАСТИ	239800	223471	93.19	10788	12391	114.86	250588	235862	94.12
730	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	239800	223471	93.19	10788	12391	114.86	250588	235862	94.12
741	ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ	183650	179733	97.87	0	0	0.00	183650	179733	97.87
742	ПРИХ.ОД ПРОД.ДОБАРА И УСЛУГА	70000	60313	86.16	11157	11426	102.41	81157	71739	88.40
743	НОВЧ.КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ	3000	2843	94.77	0	0	0.00	3000	2843	94.77
744	ДОБРОВ.ТРАНС.ОД ФИЗ. И ПРАВНИХ ЛИЦА	0	0	0.00	500	1986	397.20	500	1986	397.20
745	МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂ.ПРИХОДИ	24000	18202	75.84	0	4787	0.00	24000	22989	95.79
740	ДРУГИ ПРИХОДИ	280650	261091	93.03	11657	18199	156.12	292307	279290	85.55
771	МЕМОРАНД.СТАВКЕ И РЕФУНДАЦИЈА РАСХОДА	0	0	0.00	0	1551	0.00	0	1551	0.00
772	МЕМОР.СТАВКЕ И РЕФУНД. РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	200	209	104.50	0	97	0.00	200	306	153.00
770	МЕМОРАН.СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХ.	200	209	104.50	0	1648	0.00	200	1857	928.50
791	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
790	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
7	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	863240	825102	95.58	22445	35713	159.11	885685	860815	97.19
811	ПРИМАЊА ОД ПРОД.НЕПОКРЕТНОСТИ	0	0	0.00	2499	2416	96.68	2499	2416	96.68
812	ПРИМАЊА ОД ПРОД. ПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ	2300	0	0.00	0	0	0.00	2300	0	0.00
813	ПРИМАЊА .ОД ПРОД.ОСТ.ОСНОВ.СРЕД.	0	0	0.00	0	5	0.00	0	5	0.00
810	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА	2300	0	0.00	2499	2421	96.88	4799	2421	50.45
841	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА	1000	614	61.40	0	0	0.00	1000	614	61.40
8	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВ.	3300	614	18.61	2499	2421	96.88	5799	3035	52.34
911	ПРИМАЊА ОД ДОМАЋЕГ .ЗАДУЖИВАЊА	39500	20600	52.15	28855	48000	166.35	68355	68600	100.36
910	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖ.	39500	20600	52.15	28855	48000	166.35	68355	68600	100.36
921	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ДОМ. ФИНАНС. ИМОВИНЕ	20	0	0.00	0	0	0.00	20	0	0.00
920	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВ.	20	0	0.00	0	0	0.00	20	0	0.00
9	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВ.И ПРОДАЈЕ ФИНАНС.ИМОВ.	39520	20600	52.13	28855	48000	166.35	68375	68600	100.33

	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	906060	846316	93.41	53799	86134	160.10	959859	932450	97.14
321	УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	6080	0	0.00	0	0	0.00	6080	0	0.00
	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	912140	846316	92.78	53799	86134	160.10	965939	932450	96.53

2) Укупно планирани и извршени текући приходи и примања према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према изворима финансирања износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			буџетски корисници			укупно	укупно	укупно
		план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
	из Републике	250588	236706	94.46	13000	12417	95.52	263588	249123	94.51
	у општини	653572	607741	92.99	0	0	0.00	653572	607741	92.99
	ООСО	1900	1869	98.37	1600	1648	103.00	3500	3517	100.49
	из донација	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
	из осталих извора	0	0	0.00	39199	72069	183.85	39199	72069	183.85
	УКУПНО ПРИХ И ПРИМАЊА	906060	846316	93.41	53799	86134	160.10	959859	932450	97.14
	УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	6080	0	0.00	0	0	0.00	6080	0	0.00
	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	912140	846316	92.78	53799	86134	160.10	965939	932450	96.53

Члан 3.

Расходи и издаци буџета општине Свилајнац према економској класификацији и изворима финансирања износе у хиљадама динара:

1) Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према економској класификацији износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			сопс, и додатна сред. буџ.корисника			укупно	укупно	укупно
		план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
411	ПЛАТЕ,ДОДАЦИ И НАКН.ЗАПОСЛЕНИХ	122726	121697	99.16	7959	3302	41.49	130685	124999	95.65
412	СОЦИЈ.ДОП.НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	22284	21956	98.53	938	591	63.01	23222	22547	97.09
413	НАКНАДЕ У НАТУРИ	150	70	46.67	0	0	0.00	150	70	46.67
414	СОЦ.ДАВАЊА ЗАПОСЛ.	4760	4592	96,47	1836	2007	109.31	6596	6599	100.05
415	НАКН.ТРОШ.ЗА ЗАПОСЛ.	0	0	0.00	1358	1881	138.51	1358	1881	138.51
416	ОСТАЛИ ПОС.РАСХОДИ	600	605	0.00	80	0	0.00	680	605	88.97
417	ПОСЛАНИЧКИ ДОДАТАК	1350	1646	121.93	0	0	0.00	1350	1646	121.83
410	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛ.	151870	150566	99.14	12171	7781	63.93	164041	158347	96.53
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	69420	72697	104.72	8284	4209	50.81	77704	76906	98.97
422	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	6700	4551	67.93	533	393	73.73	7233	4944	68.35
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	21100	18531	87.82	3045	2630	86.37	24145	21161	87.64
424	СПЕЦИЈАЛИЗ.УСЛУГЕ	46214	45936	99.40	1003	839	83.65	47217	46775	99.06

425	ТЕКУЋЕ ПОПР.И ОДРЖ.	166108	158021	95.13	998	23097	2314.33	167106	181118	108.39
426	МАТЕРИЈАЛ	11500	10368	90.16	5479	7580	138.35	16979	17948	105.71
420	КОРИШЋ.УСЛ. И РОБА	321042	310104	96.59	19342	38748	200.33	340384	348852	102.49
431	АМОРТ.НЕКРЕТ.И ОПРЕМЕ	0	0	0.00	0	367	0.00	0	367	0.00
430	АМОРТИЗ.И УПОТРЕБА СРЕД.ЗА РАД	0	0	0.00	0	367	0.00	0	367	0.00
441	ОТПЛАТА ДОМАЋИХ КАМ	14783	14553	98.44	0	174	0.00	14783	14727	99.62
440	ОТПЛАТА КАМАТА И ПРАТЕЋИ ТРОШ.ЗАДУЖ.	14783	14553	98.44	0	174	0.00	14783	14727	99.62
451	СУБВЕН.ЈАВ.НЕФИН.ПРЕУЗЕЋИМА И ОРГАНИЗ.	55000	30944	56.26	0	0	0.00	55000	30944	56.26
450	СУБВЕНЦИЈЕ	55000	30944	56.26	0	0	0.00	55000	30944	56.26
463	ТРАНСФ.ОСТ.НИВ.ВЛАС.	79850	67375	84.38	0	3028	0.00	79850	70403	88.17
465	ОСТАЛЕ ДОТАЦ. И ТРАНС.	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
460	ДОНАЦИЈЕ,ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
472	НАКН.ЗА СОЦИЈ. ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА	12500	6437	51.50	0	597	0.00	12500	7034	56.27
470	СОЦИЈ.ОСИГУР.И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	12500	6437	51.50	0	597	0.00	12500	7034	56.27
481	ДОТАЦ.НЕВЛАД.ОРГАН.	29500	28707	97.31	465	413	88.82	29965	29120	97.18
482	ПОРЕЗИ,ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	20	65	325.00	74	27	36.49	94	92	97.87
483	НОВЧ.КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА	9000	8944	99.38	0	0	0.00	9000	8944	99.38
480	ОСТАЛИ РАСХОДИ	38520	37716	97.91	539	440	81.63	39059	38156	97.69
4	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	673565	617695	91.71	32052	51135	159.54	705617	668830	94.79
511	ЗГРАДЕ И ГРАЂ.ОБЈЕК.	151510	151366	99.90	16499	30141	183	168009	181507	108.03
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	16965	15964	94.10	355	2042	575.21	17320	18006	103.96
515	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВ.	300	230	76.67	263	185	70.34	563	415	73.71
510	ОСНОВНА СРЕДСТВА	168775	167560	99.28	17117	32368	189.10	185892	199928	107.55
541	ЗЕМЉИШТЕ	8000	6811	85.14	0	0	0.00	8000	6811	85.14
540	ПРИРОДНА ИМОВИНА	8000	6811	85.14	0	0	0.00	8000	6811	85.14
5	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНС. ИМОВИНУ	176775	174371	98.64	17117	32368	189.10	193892	206739	106.63
611	ОТПЛ.ГЛАВНИЦЕ ДОМ.КРЕДИТОРИМА	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
610	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
6	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВ.ФИН.ИМОВИНЕ	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
	УКУПНО РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	899140	844016	93.87	53799	85181	158.33	952939	929197	97.51
499	СТАЛНА РЕЗЕРВА	3000	0	0.00	0	0	0.00	3000	0	0.00
499	ТЕКУЋА РЕЗЕРВА	10000	0	0.00	0	0	0.00	10000	0	0.00
49	БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ	13000	0	0.00	0	0	0.00	13000	0	0.00
	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	912140	844016	92.53	53799	85181	158.33	965939	929197	96.20

2) Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012 годину према изворима финансирања износе:

у 000 дин

		буџет општине			буџетски корисници			укупно	укупно	укупно
конто	опис	план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
	из Републике	250588	229673	91.65	13000	13870	106.69	263588	243543	92.40
	у општини	646652	610608	94.43	0	0	0.00	646652	610608	94.43
	ООСО	1900	0	0.00	1600	3735	233.44	3500	3735	106.71
	из донација	0	0	0.00	0	5	0.00	0	5	0.00
	из осталих извора	0	3735	0.00	39199	67571	172.38	39199	71306	181.91
	УКУПНО ПРИХ И ПРИМ.	899140	844016	93.87	53799	85181	158.33	952939	929197	97.51
499	СТАЛНА РЕЗЕРВА	3000	0	0.00	0	0	0.00	3000	0	0.00
499	ТЕКУЋА РЕЗЕРВА	10000	0	0.00	0	0	0.00	10000	0	0.00
49	БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ	13000	0	0.00	0	0	0.00	13000	0	0.00
	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	912140	844016	92.53	53799	85181	158.33	965939	929197	96.20

Члан 4.

У Билансу стања на дан 31.12.2012. године (Образац 1), утврђена је укупна актива у износу од 1.314.729 хиљ.динара (бруто 1.484.770 хиљ.динара и исправке вредности 170.041 хиљ.динара) и укупна пасива у износу од 1.314.729 хиљ.динара, као и ванбилансна актива у укупном износу од 152.304 хиљ.дин. и ванбилансна пасива у износу од 152.304 хиљ.дин. и то у следећој структури по основним врстама (Скраћени извод из обрасца 1.):

Актива /Имовина, средства и потраж./ Пасива /Овавезе и извори капитала/
1.НЕФИНАНСИЈСКА ИМОВ,/Кл.0/ = 629.900 1. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВ./Кл.2/ = 673.256
2.ФИНАНСИЈСКА ИМОВ...../Кл.1/ = 684.829 2. ИЗВОРИ КАПИТАЛА /Кл.3/ = 641.473

Стање активе: 1.314.729 Стање пасиве: 1.314.729
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА (351000) 152.304 ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА (352000) 152.304

У Билансу стања у делу Извора капитала и утврђивања резултата исказан је суфицит из пословања у 2012. години у износу од 7.196 хиљ.дин.; извори новчаних средстава у износу од 469 хиљ.динара, а који се састоје од 367 хиљ.дин. обрачунате амортизације основних средстава књижене на терет сопствених прихода у 2012. год. код корисника буџетских средстава и 102 хиљ.дин. неутрошених средстава амортизације из ранијих година; пренета неутрошена новчана средства из амортизација ранијих година 349 хиљ.дин. и нераспоређен вишак прихода и примања из ранијих година у износу од 3.559 хиљ.динара, а што укупно износи 11.573 хиљ.динара колико је и стање на жиро рачунима буџета и буџетских корисника на дан 31.12.2012. године.

Члан 5.

У Билансу прихода и расхода у периоду од 1. јануара до 31.децембра 2012. године (Образац 2), утврђени су следећи износи и то:

1. Укупно остварени текући приходи и примања од продаје
нефинансијске имовине..(ОП2001)..... .863.850 хиљ.динара
2. Укупно извршени текући расходи и издаци за набавку
Нефинансијске имовине.(ОП2129)..... 875.569 хиљ.динара
3. Мањак прихода и примања-Буџетски дефицит(ред.бр.2-ред.бр.1)
(ОП2345).....11.719 хиљ.динара
4. Кориговање вишка, односно мањка прихода и примања:
а) увећан за укључивање: укупно: 72.543 хиљ.динара
-дела нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година
који је коришћен за покриће расхода и издатака текуће године

(ОП2347)..... 3.252 хиљ.динара
-дела новчаних средстава амортизације који је коришћен за набавку нефинансијске имовине (ОП2348)..... 164 хиљ.динара
-дела пренетих неутрошених средстава из ранијих година коришћених за покриће расхода и издатака текуће године (ОП2349)..... 527 хиљ.динара
-износа расхода и издатака за нефинансијску имовину, финансираних из кредита (ОП2350)..... 68.600 хиљ.динара

-износа приватизационих примања коришћених за покриће расхода и издатака текуће године (ОП2351)..... 0 хиљ.динара
б) умањен за укључивање издатака: укупно: 53.628 хиљ.динара
-утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за отплату обавеза по кредитима (ОП2353)..... 53.628 хиљ.динара
5. Укупан вишак прихода – суфицит (р.бр.4а) – р.бр.3 -р.бр.4б) ..... = 7.196 хиљ.динара.

Структура текућих прихода и текућих расхода и утврђивање резултата пословања је следећа:

у 000 динара

Ознака ОП	Број конта	о п и с	Претходна година	Текућа година
2001		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	689.888	863.850
2002	700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	687.685	860.815
2003	710000	ПОРЕЗИ	279.562	343.806
2064	730000	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	199.882	235.862
2067	740000	ДРУГИ ПРИХОДИ	198.358	279290
2092	770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУН-ДАЦИЈУ РАСХОДА	651	1.857
2101	790000	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	9.232	0
2104	800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАН-СИЈСКЕ ИМОВИНЕ	2.203	3.035
2106	811000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕПОКРЕТНОСТИ	2.158	2.416
2108	812000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ПОКРЕТ.СТВАРИ	0	0
2110	813000	ПРИМАЊА ОД ПРОД.ОСТАЛИХ ОСН.СРЕД.	45	5
2129		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИ-НАНСИЈСКУ ИМОВИНУ	736.050	875.569
2130	400000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	575.895	668.830
2131	410000	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	135.962	158.347
2153	420000	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА	322.441	348.852
2198	430000	АМОРТИЗАЦИЈА И УПОТРЕБА СРЕД-СТАВА ЗА РАД	282	367
2213	440000	ОТПЛАТА КАМАТА И ПРАТЕЋИ ТРОШ-КОВИ ЗАДУЖИВАЊА	10.074	14.727
2237	450000	СУБВЕНЦИЈЕ	18.016	30.944
2250	460000	ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	51.562	70.403
2266	470000	СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	7.710	7.034
2281	480000	ОСТАЛИ РАСХОДИ	29.848	38.156
2298	500000	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВ.	160.155	206.739
2299	511000	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИНСКИ ОБЈЕКТИ	142.297	181.507
2305	512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА	14.756	18.006
2319	515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	352	415
2333	540000	ПРИРОДНА ИМОВИНА	2.750	6.811
		Вишак прихода и примања-буџетски суфицит (2001-2129)		
		Мањак прихода и примања-буџетски дефицит (2129-2001)	46.162	11.719

Члан 6.

У Извештају о капиталним издацима и финансирању периоду од 01.01. до 31.12.2012. године (Образац 3), утврђени су укупна примања у износу од 71.635 хиљ.динара и укупни издаци у износу од 260.367 хиљ.динара што за резултат даје мањак примања у односу на капиталне издатке – дефицит у износу од: 188.732 хиљ.динара.

У скраћеном изводу из обрасца 3. Завршног рачуна структура капиталних примања и издатака за набавку нефинансијске имовине и отплату главнице кредита је следећа:

-Примања од прод.осн.сред./Кл.8/ = 3.035	-Издаци за набавку осн.сред./Кл.5/ = 206.739
-Примања од задуживања /к-то 91/ = 68.600	-Издаци за отпл.главнице /К-то 61/= 53.628
-Примања од прод.фин.имов.(к-то 92/= 0	
Укупно примња /8+9/= 71.635	Укупно издаци ./5+6/ = 260.367

Члан 7.

У Извештају о новчаним токовима у периоду од 01.01. до 31.12.2012. године (Образац.4) утврђени су укупни новчани приливи и пренета средства у износу од 940.403 хиљ.динара, укупни новчани одливи у износу од 928.830 хиљ.динара, вишак новчаних прилива и салдо готовине на дан 31.12.2012. год. на рачуну трезора 097 у износу од 11.573 хиљ.динара.

При обрачуну прилива и одлива новчаних средстава утврђено је да су расположива новчана средства остварена од пренетих неутрошених средстава на рачунима из претходних година у износу од 7.916 хиљ.динара и текућих прилива у току 2012. године у износу од 932.487 хиљ.дин. а који се састоје од новчаних прилива у износу од 932.450 хиљ.динара и увећања од 37 хиљ.динара за наплаћена средства која се не евидентирају преко класа 7, 8 и 9. Одливи новчаних средстава остварени су у укупном износу у току 2012. године од 929.197 хиљ.динара и умањени су за износ обрачунате амортизације у износу од 367 хиљ.динара, што укупно даје новчане одливе у износу од 928.830 хиљ.динара. а разлика представља неутрошена новчана средства затечена на рачунима буџетских корисника Консолидованог рачуна трезора 097 на дан 31.12.2012. године у укупном износу од 11.573 хиљ.динара и исказана је у Билансу стања на новчаним средствима (ОП 1051).

Члан 8.

У Извештају о извршењу буџета у периоду 01.01. до 31.12.2012.године (Образац.5), утврђена је укупна разлика – суфицит у износу од 3.253 хиљ.динара, између укупних прихода и примања од 932.450 хиљ.динара и укупно извршених расхода и издатака у износу од 929.197 хиљ.динара и то по нивоима и изворима финансирања из: Републике, буџета општине, ООСО, донација и осталих сопствених извора.

У скраћеном изводу из извештаја утврђена су од укупних износа из става 1. овог члана стања и разлике прихода и примања и расхода и издатака по изворима на следећи начин:
-Из Републике: Приходи=249.123 х.дин. Расходи =243.543 х.дин. Вишак прим. + 5.580 х.дин.
-Из буџ.општ.: Приходи =607.741 х.дин. Расходи =610.608 х.дин. Мањак прим. - 2.867 х.дин.
-Од ООСО : Приходи = 3.517 х.дин. Расходи = 3.735 х.дин. Мањак прим. - 218 х.дин.
-Из донација: Приходи = 0 х.дин. Расходи = 5 х.дин. Мањак прим. - 5 х.дин.
-Из остал.изв.: Приходи = 72.069 х.дин. Расходи = 71.306 х.дин. Вишак прим.+ 763 х.дин.

Упоредне Табеле плана и остварења прихода и примања и расхода и издатака по економској класификацији и структури по изворима финансирања на 4 цифре /аналитички/, приложени су уз ову Одлуку и чине њен саставни део.

Члан 9

После укупног кориговања утврђеног дефицита из чл.5. утврђује се вишак прихода и примања – суфицит (консолидовани) у износу од 7.196 хиљ.динара (ОП 2355 обрасца 2. Биланс прихода и расхода).

Остварени вишак прихода и примања – суфицит (консолидовани) у износу од 7.196 хиљ.динара, преноси се у наредну годину и састоји се из:

-дела вишка прихода и примања – суфицита који је наменски опредељен у укупном износу 6.083 хиљ.динара: код буџетског корисника Дечјег вртића за набавку нефинансијске имовине из неутрошених средстава амортизације за 2012. годину у износу од 198 хиљ.дин. и наменских средстава од родитеља 64 хиљ.дин., код Ресавске библиотеке у износу од 101 хиљ.дин. за

неутрошена средства из буџета од 31.12.2012. год. и код Фонда за солидарну стамбену изградњу у износу од 2.640 хиљ.динара, као и код буџета општине Свилајнац у износу од 3.080 хиљ.динара и

-дела нераспоређеног вишка прихода и примања - суфицита индиректних корисника буџета општине Свилајнац –укупном износу од 1.113 хиљ.динара.

Остварени вишак прихода и примања – суфицит, буџетски корисници ће користити у складу са одлуком својих органа управљања.

Члан 10.

Остали извори новчаних средстава - средства амортизације за 2012. годину и део из ранијих година код индиректних буџетских корисника у укупном износу од 469 хиљ.динара користиће се за набавку нефинансијске имовине.

Члан 11.

Пренета неутрошена средства из ранијих година за посебне намене – средства амортизације из ранијих година у износу од 349 хиљ.динара користиће се за набавку нефинансијске имовине.

Члан 12

Нераспоређени вишак прихода и примања из ранијих година у укупном износу од 3.559 хиљ.динара биће распоређен Одлуком о ребалансу буџета општине Свилајнац за 2013. годину.

Члан 13

Утврђује се буџетски дефицит, и укупни фискални дефицит општине Свилајнац у следећим износима, и то:

БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ И
УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ БУЏЕТА
ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ ЗА 2012. ГОДИНУ

О п и с	Економска класификација	Буџетска средства	Додатна средства	Укупна средства
1	2	3	4	5
I УКУПНА СРЕДСТВА (II +III)	3+7+8+9	847.943	92.423	940.366
II УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА (1+2+3)	7+8+9	846.316	86.134	932.450
1. Текући приходи	7	825.102	35.713	860.815
2. Примања од продаје нефин.имовине	8	614	2.421	3.035
3. Примања од задужив.и продаје финансијске имовине	9	20.600	48.000	68.600
3.1.Примања од продаје финансијске имовине	92	0	0	0
III. ПРЕНЕТА СРЕДСТВА	3	1.627	6.289	7.916
IV УКУПНИ ИЗДАЦИ (4+5+6)	4+5+6	844.016	85.181	929.197
4. Текући расходи	4	617.695	51.135	668.830
5. Издаци за нефинансијску имовину	5	174.371	32.368	206.739
6. Изд.за отпл.главн.и наб.неф.имов.	6	51.950	1.678	929.197
6.1. Набавка финансијске имовине	62	0	0	0
V УКУПНА СРЕДСТВА минус УКУПНИ ИЗДАЦИ	(3+7+8+9)-(4+5+6)	3.927	7.242	-
VI БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (1+2)-(4+5)	(7+8)- (4+5)	33.650	- 45.369	-11.719
VII УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (VI +(3.1-6.1))	(7+8)-(4+5)+ (92- 62)	33.650	- 45.369	-11.719

Буџетски дефицит (VI) у износу од 11.719 хиљ.динара, као разлика између укупног износа текућих прихода, примања остварених по основу продаје нефинансијске имовине и пренетих средстава и укупног износа текућих расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине, утврђен је у обрасцу 2 –Биланс прихода и расхода (ОП 2345 и ОП 5435).

Укупан фискални дефицит (VII) је буџетски дефицит, коригован за примања од продаје финансијске имовине и за издатке за набавку финансијске имовине (осим за набавку домаћих хартија од вредности) и утврђен је у износу од 11.719 хиљ.динара.

Члан 14.

Утврђује се рачун финансирања буџета општине Свилајнац за 2012. годину као буџетски дефицит-мањак новчаних прилива у износу од 3.253 хиљ. динара и то:

	у 000 динара
1. Примања од задуживања	68.600
2. Примања од продаје финансијске имовине	-
3. Издаци за набавку финансијске имовине (за набавку домаћих хартија од вредности)	-
4. Издаци за отплату главнице дуга	53.628
5. Нето финансирање	14.972
6. Укупан буџетски дефицит плус нето финансирање (ОП 5440 обрасца 5.)	3.253

П О С Е Б А Н Д Е О :

Члан 15.

Укупно планирани и остварени текући приходи и примања према економској класификацији износе укупно:
- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Остварење 932.450 хиљ.дин. 96,53%

1.Приходи класе 7: План = 885.685 х.дин. Остварење = 860.815 х.дин. или 97,19 %
2.Приходи класе 8: План = 5.799 х.дин. Остварење = 3.035 х.дин. или 52,34 %
3.Приходи класе 9: План = 68.375 х.дин. Остварење = 68.600 х.дин. или 100,33 %
4.Утврђ.рез.послов. План = 6.080 х.дин.

Члан 16.

Укупно планирани и остварени расходи и издаци према економској класификацији износе укупно:
- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Извршење 929.197 хиљ.дин. или 96,20% од чега:

1. Расходи класе 4: План = 705.617 х.дин. Извршење = 668.830 х.дин. или 94,79 %
2. Расходи класе 5: План = 193.892 х.дин. Извршење = 206.739 х.дин. или 106,63 %
3. Расходи класе 6: План = 53.430 х.дин. Извршење = 53.628 х.дин. или 100,37 %
4. Буџетске резерве План = 13.000 х.дин.

Упоредне Табеле планираних и извршених расхода и издатака буџета општине, као и расхода и издатака сопствених прихода буџетских корисника према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину са следећим елементима: назив буџетског корисника, раздео, глава, апропријација-позиција, економска класификација на 3 места, назив економске класификације, функционална класификација, планирани и извршени расходи и издаци из прихода, примања и пренетих средстава – буџетских средстава, планирани и извршени расходи и издаци из додатних средстава – сопствени приходи буџетских корисника, републички приходи код буџетских корисника и проценат реализације приложени су уз ову Одлуку и чине њен саставни део.

Члан 17.

Из Табела прихода и расхода, као и из Завршног рачуна Извршења буџета за 2012. годину утврђено је да је план прихода и примања и расхода и издатака из Одлуке о буџету остварен на следећи начин:

-План буџетских прихода и прим.=912.140 хиљ.дин.Остварење=846.316 хиљ.дин. или 92,78%
-План буџетских расх. и издат.= 912.140. хиљ.дин.Остварење=844.116 хиљ.дин. или 92,54%

а разлика између укупно остварених прихода и примања за период 01.01. до 31.12.2012. године у износу од 846.316 хиљ.дин. и извршених расхода и издатака у износу од 844.116 хиљ.дин. представља вишак прихода и примања у текућој години у износу од 2.200 хиљ.динара и са нераспоређеним вишком прихода и примања из ранијих година у износу од 880 хиљ.дин. чини стање затечено на жиро рачуну извршења буџета на дан 31.12.2012. год. и исказано у билансу стања износи 3.080 хиљ.динара и преноси се за коришћење у наредној години као наменски распоређен вишак прихода.

З А В Р Ш Н Е О Д Р Е Д Б Е

Члан 18.

Завршни рачун буџета општине Свилајнац садржи:

1. Биланс стања на дан 31.12.2012. године;
2. Биланс прихода и расхода у периоду 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
3. Извештај о капиталним издацима и примањима у периоду 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
4. Извештај о новчаним токовима у периоду 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
5. Извештај о извршењу буџета сачињен тако да приказује разлике између одобрених средстава и извршења у периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
6. Објашњење великих одступања између одобрених средстава и извршења за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
7. Извештај о примљеним донацијама и кредитима, домаћим и иностраним и извршеним отплатама дугова у периоду 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
8. Извештај о коришћењу средстава из текуће и сталне буџетске резерве за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
9. Извештај о гаранцијама датим у току фискалне године у периоду од 01.01.2012. до 31.12.2012. године;
10. Извештај екстерне ревизије о финансијским извештајима за период од 01.01.2012. до 31.12.2012. године,
11. Детаљан извештај о реализацији средстава програма и пројеката који се финансирају из буџета за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године, а односе се на:
    -субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама и приватним предузећима;
    -нефинансијску имовину која се финансира из средстава за реализацију НИП-а;
    -трошење наменских јавних прихода и сопствених прихода;
    -коришћење средстава за набавку финансијске имовине;
12. Напомене о рачуноводственим политикама и додатним анализама, образложењима и сравњивању ставки извода и извештаја обухваћених завршним рачуном за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године.

(Извештаји су саставни део ове Одлуке и налазе се као посебни прилози.)

Члан 19.

Извештај о извршењу Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2012. годину је саставни део ове Одлуке.

Члан 20.

Одлуку о Завршном рачуну буџета општине Свилајнац за 2012. годину, заједно са Извештајем о извршењу Одлуке о буџету општине Свилајнац за период 01.јануар – 31. децембар 2012. године доставити Министарству финансија – Управи за трезор, најкасније до 15. јуна 2013. године.

Члан 21.

Ову одлуку о Завршном рачуну буџета општине Свилајнац објавити у Службеном гласнику општине Свилајнац.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-1, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.

Прилог 6

Објашњење великих одступања
између одобрених средстава и извршења буџета
за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године

На основу исказаних података из Завршног рачуна буџета општине Свилајнац за 2012. годину из чланова 1. до 17. ове Одлуке и упоређивањем истих са планираним и одобреним средствима утврђује се следеће:

Укупно остварени приходи и примања и укупно извршени расходи и издаци нижи су од планираног и одобреног износа за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године.

Укупно остварени приходи и примања остварени су са 96,53% од плана буџета.

Приходи и примања буџета остварени су са 92,78%, док су сопствена и додатна средства буџетских корисника остварена са 160,10% и већа су од плана за 32.335 хиљ.динара. Из тих разлога код појединих категорија прихода и примања постоји веће извршење од плана.

Остварење на нивоу конта 711 је 103,80%, али је проблем код планирања прихода који се утврђују и наплаћују на републичком нивоу да их није могуће у прецизном износу плански утврдити. Ова група прихода у укупном плану буџета општине за 2012. годину учествује у износу од 20,26%, а у извршењу буџета са 21,77%. Остварење код пореза на зараде је 102,37% и у извршењу буџета учествује са 17,08%. Остварење плана код пореза на приходе од самосталних делатности је 96,57%, пореза на приходе од имовине 101,07%, пореза на приходе од осигурања лица 57,33% и пореза на друге приходе 101,96%.

Код планирања прихода на конту 713 се узима у обзир остварење прихода из претходне године, али се приходи од пореза на имовину у динамици које администрира Републичка пореска управа наплаћују у складу са спроведеним прометима. Ради се о порезу на пренос апсолутних права, тако, да се може десити да се кроз само један остварени промет наплати већи износ пореза, а да га у наредној години не буде у планираном износу. Највећи проценат остварења је код пореза на приходе од имовине 101,81% које администрира локална пореска администрација, док је код пореза на поклон и наслеђе 45,70% и пореза на капиталне трансакције – порез на пренос апсолутних права 96,81%. Остварење на нивоу конта 713 је 98,83%, а у извршењу буџета учествују са 6,36%.

Остварење на нивоу конта 714 износи 92,58%, од чега општинске накнаде за заштиту и унапређење човекове околине (уплатни рачун 714562) износе 99,25% у односу на план, док су порези, таксе и накнаде за моторна возила 98,53% и накнаде за коришћење добара од општег интереса-накнаде по основу заштите животне средине (уплатни рачун 714543, 714547 и 714549) 80,71%. Боравишна такса је извршена са 86,75%, али у укупном извршењу буџета учествује са 0,04%. У току 2012 год. изменом Закона о финансирању локалне самоуправе дошло је до укидања појединих прихода из ове категорије који припадају локалним самоуправама, па се морало ићи на ребаланс буџета. У извршењу буџета група конта 714 учествује са 4,95%, а у плану буџета са 5,17%.

Комунална такса на фирму на конту 716 је остварена са 95,13% захваљујући пажљивом планирању и сагледавању економских проблема пословања привредних и других субјеката, да би се утврдили Тарифни износи за све обвезнике па и оне највеће. Кроз редовну и принудну наплату код правних лица је дошло до наведеног остварења плана. У извршењу буџета учествује са 3,77%.

Извршење на контима 733 је испод просека буџета – 94,12%, с тим што је код текућих трансфера од других нивоа власти на нивоу просека буџета - 96.78%, а код капиталних трансфера

испод нивоа просека буџета – 41,36%. У извршењу буџета група конта 733 учествује са 25,29%, а у плану буџета са 25,94%.

Извршење на контима 741 је изнад просека буџета – 97,87% и учешћем у извршењу 19,01% и односи се углавном на накнаду за коришћење простора и грађевинског земљишта (97,93% извршења у односу на план и учешћем у извршењу 16,17%), а која се реализује општинском одлуком. Код камате на КРТ укључен у депозит банака извршење у односу на план је 140,50% и учешћем у извршењу 0,03% и код накнаде за коришћење шумског и пољопривредног земљишта извршење у односу на план је 153,11% и учешћем у извршењу 0,07% .

Извршење на контима 742 износи 88,40%, са учешћем у извршењу буџета 7,69%, од чега таксе у корист нивоа општине износе 99,54% са учешћем у извршењу буџета 5,02%, приходи од продаје добара и услуга или закупа 67,59% са учешћем у извршењу буџета 1,94%, док су приходи општинских органа од споредне продаје добара и услуга извршени са 92,99% са учешћем у извршењу буџета 0,73%. Ове приходе је немогуће прецизно планирати, јер зависе од приспелих захтева инвеститора, обвезника накнаде. План ових прихода је извршен на основу очекиваних великих инвеститора, који су се појавили са захтевима, по којима се претпостављала на пример, наплата накнаде за уређивање грађевинског земљишта, а они су у току године у складу са Одлукама општине исту одложили уговорима на више година. На висину ових прихода утичу и накнадно склопљени уговори о закупу у току године код буџетских корисника.

Извршење на контима 743 износи 94,77%, са учешћем у извршењу буџета 0,30% и односи се на приходе од новчаних казни за прекршаје у корист нивоа општине и које је немогуће прецизно планирати.

Текући добровољни трансфери од физичких и правних лица (конто 7441) се односе на буџетске кориснике и извршени су са 397,20% са учешћем у извршењу буџета 0,21%, а које је такође тешко планирати и зависе од добровољног учешћа правних и физичких лица у реализацији пројеката у току године.

Извршење на контима 771 и 772 износи 928,50%, са учешћем у извршењу буџета 0,20%, с ти, што се цео износ на 771 у износу од 1.551 хиљ.динара односи на буџетске кориснике. Одступање је настало и због уплата дела меморандумских ставки за рефундацију расхода на групу прихода 745.

Извршење на контима 811 износи 96,68%, са учешћем у извршењу буџета 0,26% и односи се на примања реализована код буџетских корисника.

Извршења на контима 812-примања од продаје покретних ствари у корист нивоа општине није било, док је код конта 841- примања од продаје земљишта извршење 61,40%.

На конто 9114-примања од задуживања од пословних банка у земљи планирано је 60.355.хиљ.динара, од чега на буџету 39.500 хиљ.динара и код буџетских корисника 20.855 хиљ. динара. Извршење износи укупно 60.000 хиљ.динара, од чега 20.000 хиљ.динара код буџета и 40.000 хиљ.динара код буџетских корисника. На конту 9115- примања од задуживања код осталих поверилаца у земљи планирано је 8.000 хиљ.динара код буџетских корисника, колико је и извршено. На овом конту се налази и остатак задужења од КРТ-а 097 на дан 31.12.2012. године у износу од 600 хиљ.динара које је реализовано крајем децембра.2012.године када није могао да се уради ребаланс.

Укупно извршени расходи и издаци код свих буџетских корисника извршени су са 96,20% и пратили су извршење прихода и примања.

Трошкови и издаци буџета остварени су са 92,53%, док су сопствена и додатна средства буџетских корисника остварена са 158,33% и већа су од плана за 31.382 хиљ.динара. Из тих разлога код појединих категорија трошкова и издатака постоји веће извршење од плана.

Расходи су се кретали у оквиру одобрених апропријација и у оквиру расположивих средстава, као и у оквирима ликвидности укупног консолидованог рачуна трезора.

Анализом појединачних прихода и расхода по економској класификацији, код одређених категорија исказано је прекорачење или знатно већи проценат извршења које се јавља из објективних и технички условљених разлога и начина преноса средстава корисницима и конкретног трошења истих од стране корисника: наиме, приликом утврђивања плана и одобравања средстава корисницима одређене категорије преноса планирају се и дефинишу у буџету као расходи трансфера на економској класификацији 463 – трансферна средства, док се код корисника тако примљена средства троше и евидентирају према конкретно извршеним расходима и издацима осталих економских класификација класе 4, 5 и 6. Из наведених разлога план расхода на економској класификацији 46 – трансфери планирана средства исказују ниже остварење од плана – 84,38% и односи се на извршење буџета за основно и средње образовање, центар за социјални рад и дом

здравља, т.ј. кориснике републичког буџета. Трошкови на економској класификацији 463 из буџета општине, а који се односе на буџетске кориснике у оквиру трезора 097 рекласификацијом су евидентирани на стварне трошкове индиректних буџетских корисника па је код неких категорија расхода и издатака формално исказано веће трошење од плана, као на пример расходи за сталне трошкове (извршење из буџета 104,72%, укупно извршење 98,97%).

С обзиром да је дошло до већег остварења прихода и примања из сопствених извора (160,10%) и трошкова и издатака из сопствених извора (158.33%), код појединих категорија расхода дошло је до прекорачења укупних консолидованих расхода, као што су: текуће поправке и одржавање (извршење из буџета 95,13%, укупно извршење 108,39%), материјал (извршење из буџета 90,16%, укупно извршење 105,71%) и издаци за набавку нефинансијске имовине (извршење из буџета 98,64%, укупно извршење 106,63%).

Остали расходи и издаци су се кретали у оквиру одобрених апропријација, с тим што извршење код класе 4 износи 94,79%, код класе 5 износи 106,63% и код класе 6 износи 100,37% у односу на план.

Буџетски расходи извршени са процентом испод просека су резултат уштеда на свим оним апропријацијама на којима су то законске могућности дозвољавале, а да се не угрози нормално функционисање директног и индиректних буџетских корисника, као и ликвидност консолидованог рачуна трезора. Најмањи проценат извршења је код трошкова путовања – 68,35%, субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама – 56,26% и накнада за социјалну заштиту из буџета – 56,27%.

Одступања у трошењу из других субјективних разлога у исказаним резултатима за 2012. годину није било.

Све напред изложено указује на чињеницу да се са издавањима из буџета располагало рационално и наменски.

Лице одговорно за
састављање извештаја

Јасмина Милојевић, с.р.

Наредбодавац

Предраг Милановић, с.р.

Прилог 7

Извештај о примљеним донацијама и кредитима, домаћим и иностраним
и извршеним отплатама дугова у периоду 01.01.2012. до 31.12.2012. године

I) Извештај о примљеним донацијама у току 2012. године

1) Преко Општинског пројекта „Exchange 3 – Увођење модерних метода и технологија у оперативном раду Општине Свилајнац“ наплаћено је у 2012. године 1.880.752,00 динара и финансирана је преко издвојеног рачуна пројекта опрема у вредности 1.738.800,00 динара (рачунари и штампачи за месне канцеларије) и остатак за текуће трошкове у износу 120.760,00.

II) Извештај о коришћеним кредитима, домаћим и иностраним и извршеним отплатама дугова

а) коришћење кредита:

1. На дан 31.12.2012. године остала је неизмирена обавеза за краткорочну позајмицу са КРТ-а 097 у износу од 600.000 динара (део 400-573/12 од 23.11.2012.год.). Укупно задуживање по овом основу у току 2012. године износи 16.600.000 динара, укупно враћене обавезе у току 2012. године износе 18.200.000 динара и што са почетним стањем 01.01.2012. године од 2.200.000 динара, даје стање на дан 31.12.2012. године у износу од 600.000 динара.

2. Општина Свилајнац је Одлуком о буџету општине одобрила апропријацију и искористила наменски кредит код CREDY банке у износу од 20.000.000 динара, у вредности 190,181,68 евра по

Уговору бр. 401-5/12-III од 25.01.2012. године као краткорочни аранжмански кредит са валутном клаузулом. Доспеће кредита је 30.11.2012..године.

3. Фонд за уређење општине Свилајнац је код CREDY банке искористио краткорочни аранжмански кредит са валутном клаузулом у износу од 10.000.000 динара, што представља динарску противвредност 95.090,84 евра са роком враћања до 30.11.2012. године.

4. Фонд за уређење општине Свилајнац је код CREDY банке искористио краткорочни аранжмански кредит са каматом на бази Belibor-а у износу од 10.000.000 динара са роком враћања до 12.07.2012. године.

5. Фонд за уређење општине Свилајнац је код CREDY банке искористио краткорочни аранжмански кредит са валутном клаузулом у износу од 20.000.000 динара, што представља динарску противвредност 168.671,61 евро са роком враћања до 08.08.2013. године.

6. Фонд за уређење општине Свилајнац је са КЈП „Морава“ из Свилајнца закључио Споразум о регулисању међусобних права и обавеза којим је Фонд искористио краткорочну привремену позајмицу новчаних средстава у износу од 8.000.000 и Фонд је у току 2012. год. извршио повраћај свих средстава по основу позајмице.

Укупно искоришћени кредити у 2012. години износе 68.600.000 динара.

б) отплата кредита:

1. Општина Свилајнац имала је у току 2007. и 2008. године коришћење кредитног задужења по Уговору о кредиту склопљеним са UNIKREDIT BANK Београд, у име инокредитора BANK AUSTRIA CREDIT ANSTALT, AUSTRIJA број 20070425/01 од 20.04.2007. године, у укупном износу од 1.355.000,00 EUR у динарској противвредности на дан одобрења 110.281.146,50 динара, са роком од 10 година у једнаким месечним ратама од 11.782,61 EUR, и каматом по Euribor-u + 2,7% фиксне камате.

У току 2012. године по наведеном кредиту отплаћено је 12 доспелих рата у износу од 141.391,32 евра, т.ј. 16.076.012 динара.

2. Општина Свилајнац је у току 2012. год. вратила наменски кредит код CREDY банке у износу од 4.500.000 динара, у вредности 39.496,28 евра .

3. У току 2012. године општина је вратила краткорочни кредит код Интеса банке у износу од 2.877.484 динара, т.ј. динарске противвредност 24.242,07 евра

3. Такође је општинска управа вратила краткорочну позајмицу са КРТ-а која је настала у 2011. години у износу од 2.200.000 динара.

4. Издаци за отплату главнице код Фонда за уређење грађевинског земљишта чини краткорочни кредит код Креди банке на бази Belibor-а у износу од 10.000.000 динара и краткорочни кредит код Српске банке кредит код Српске банке за ликвидност у износу од 5.000.000 динара, као и краткорочна позајмица од КЈП „Морава“ из Свилајнца у износу од 8.000.000 динара.

5. Фонд за уређење је Фонду за развој републике Србије у току 2012. године вратио кредит у укупном износу од 4.296.930 динара (за изградњу главног колектора фекалне канализације 458.429 динара, за салу за парастосе (друга фаза) 400.627 динара, за реконструкцију и адаптацију Центра за културу 2.310.920 динара и рехабилитација моста код „Хитне помоћи“ 1.126.954 динара).

6. Месна заједница Црквенац је вратила део дугорочног аранжманског ануитетског кредита код Креди банке за финансирање Пројекта уређење центра села у износу од 678.413 динара.

Укупно враћени кредити у 2012. години износе 53.628.839 динара.

Укупно плаћене камате код буџета општине Свилајнац износе 10.961.261 динар, код Фонда за уређење 3.585.022 динара, код Фонда за развој пољопривреде 6.461 динар за субвенционисање камате пољопривредницима и код Месне заједнице Црквенац 173.732 динара., т.ј. укупно 14.726.476 динара..

в) стање задужења по основу кредита на дан 31.12.2012. године:

- Код Општинске управе општине Свилајнац: краткорочна обавеза према КРТ-у 097 600.000 динара; дугорочни кредит код УниКредит банке Србија а.д. Београд 636.260,79 евра у динарској противвредности 72.354.495 динара; краткорочни кредит код CREDY банке 150.685,40 евра у динарској противвредности 17.135.688 динара; дугорочни кредит код Интеса банке а.д. Београд 454.820,89 евра у динарској противвредности 51.639.301 динар;

дугорочни кредит код Интеса банке а.д. Београд 710.525,57 евра у динарској противвредности 80.799.760 динара т.ј. укупно 222.529.244 динара.

- Код Фонда за уређење општине Свилајнац по уговорима о комисиону са Фондом за развој Републике Србије 34.350.189 динара (за изградњу главног колектора фекалне канализације 4.069.509 динара, за салу за парастосе (друга фаза) 1.875.283 динара, за реконструкцију и адаптацију Центра за културу 17.628.540 динара, рехабилитација моста код „Хитне помоћи“ 5.475.401 динар и за Главни пројекат моста на Великој Морави 5.301.456 динара). Ови уговори су закључени са Фондом за развој Републике Србије у складу са чланом 5. Уредбе о начину предлагања Пројеката чија је реализација у функцији подстицања грађевинске индустрије Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 50/10, 60/10,64/10 и 91/10).
- Код Фонда за уређење општине Свилајнац по уговорима код CREDY банке за краткорочне аранжманске кредите са валутном клаузулом у износу од 10.000.000 динара, што представља динарску противвредност 95.090,84 евра и 20.000.000 динара, што представља динарску противвредност 168.671,61 евро.
- Код Месне заједнице Црквенац 1.307.906 динара.

Укупно задужење по основу кредита на нивоу консолидованог биланса стања општине Свилајнац на дан 31.12.2012. године износи 288.187.339 динара.

Задужење по основу лизинга за набавку камиона кипера са киперском надоградњом за потребе Комуналног јавног предузећа из Свилајнца и шасије за исти, као и једног путничког аута дачије-сандеро износи 14.465.985. динара.

Лице одговорно за
састављање извештаја — Наредбодавац

Јасмина Милојевић, с.р. — Предраг Милановић, с.р.

Прилог бр. 8

ИЗВЕШТАЈ
О КОРИШЋЕЊУ СТАЛНЕ И ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ ЗА 2012. ГОДИНУ

1. Стална буџетска резерва:

На основу члана 70.. Закона о буџетском систему у сталну буџетску резерву у Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину планирана су средства у износу од 3.000.000,00 динара.

У току 2012. године није било коришћења ни издатака прописаних за трошење наменске апропријације сталне резерве.

2. Текућа буџетска резерва:

На основу члана 10. Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2012. годину („Службени гласник општине Свилајнац“ број 13/2011), а везано за члан 69. Закона о буџетском систему, планирана су средства за текућу буџетску резерву у износу од 10.000.000,00 динара, за непланиране и ванредне сврхе за које се у току године покаже да додељене апропријације нису довољне.

У току 2012. године није било коришћења ни издатака прописаних за трошење наменске апропријације сталне резерве.

Лице одговорно за
састављање извештаја — Наредбодавац

Јасмина Милојевић, с.р. — Предраг Милановић, с.р.

Прилог 9

Извештај о гаранцијама датим у току фискалне године у периоду
од 01.01. 2012. до 31.12.2012.године

Општина Свилајнац није у току 2012. год. издавала гаранције или друго обезбеђивање задуживања корисницима, у складу са одредбама Закона о јавном дугу.

Лице одговорно за
састављање извештаја — Наредбодавац

Јасмина Милојевић , с.р. — Предраг Милановић, с.р.

Прилог 11

И з в е ш т а ј
о реализацији средстава програма и пројеката који се финансирају из буџета за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године, а односе се на:

1. Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама и приватним предузећима

У току 2012. године из буџета општине Свилајнац финансирано је Јавно предузеће Спортско туристички центар „Свилајнац“ у виду субвенција за спортско-туристичке делатности којима се предузеће бави. За ове намене из буџета је издвојено 23.893.103 динара.
Такође је субвенционисано Привредно друштво за управљање слободном зоном „Свилајнац“ ДОО. са 840.449 динара обављање послова из делатности слободне зоне, као и Привредно друштво Природњачки центар Свилајнац ДОО са 6.210.500 динара за опремање и припрему обављања послова Природњачког центра Свилајнац.

Укупно по основу субвенција у 2012. години исплаћено је из буџета 30.944.052 динара.
Осталих исплата по основу Субвенција јавним нефинансијским предузећима и организацијама и приватним предузећима није било, како из буџета општине Свилајнац, тако ни са рачуна индиректних корисника средстава буџета општине Свилајнац.

2. Нефинансијска имовина која се финансира из средстава за реализацију НИП-а

У току 2012. год. су коришћена средства Министарства економије и регионалног развоја - преко Националног инвестиционог плана за пројекте:

1. Изградња Анекса дома ученика Пољопривредно ветеринарске школе „Свилајнац“ у Свилајнцу за инвеститора Министарство просвете и науке динара 8.108.936

2. Извођење радова на реконструкцији улице Стевана Синђелића и Трга Маре Ресавкиње у општини Свилајнац за инвеститора Министарство економије и регионалног развоја динара 54.698.498

Укупно искоришћена средства НИП-а у 2012. години износе 62.807.434 динара

3. Трошење наменских јавних прихода и сопствених прихода

Укупно планирани и остварени текући приходи и примања према економској класификацији износе укупно:

- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Остварење 932.450 хиљ.дин. 96,53%

1.Приходи класе 7: План = 885.685 х.дин. Остварење = 860.815 х.дин. или 97,19 %

2.Приходи класе 8: План = 5.799.х.дин. Остварење = 3.035 х.дин. или 52,34 %
3.Приходи класе 9: План = 68.375 х.дин. Остварење = 68.600 х.дин. или 100,33 %
4.Утврђ.рез.послов. План = 6.080 х.дин.

Укупно планирани и остварени текући приходи и примања према изворима финансирања износе укупно:

- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Остварење 932.450 хиљ.дин. 96,53%

конто	опис	Буџет општине			Буџетски корисници			укупно		
		План 2012	Извршење	% Извршење 4/3	План 2012	Извршење	% Извршење 7/6	План 2012	Извршење	% Извршење 10/9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Из Републике	250588	236706	94.46	13000	12417	95.52	263588	249123	94.51
	У Општини	653572	607741	92.99	0	0	0.00	653572	607741	92.99
	ООСО	1900	1869	98.37	1600	1648	103.00	3500	3517	100.49
	Из донација	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
	Из осталих извора	0	0	3.00	39199	72069	183.85	39199	72069	183.85
	СВЕГА ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	906060	846316	93.41	53799	86134	160.10	959859	932450	97.14
	УТВРЂИВ.РЕЗУЛ.ПОСЛОВАЊА	6080	0	0.00	0	0	0.00	6080	0	0.00
	СВЕГА ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	912140	846316	92.78	53799	86134	160.10	965939	932450	96.53

Наменски Републички приходи код буџетских корисника су приходи код Дечјег вртића од Министарства просвете за припрему предшколског програма у износу од 9.754 хиљ.динара и код Фонда за уређивање грађевинског земљишта од Пољопривредно-ветеринарске школе са домом ученика Свилајнац 2.663 хиљ.динара за изградњу Анекса дома ученика Пољопривредно-ветеринарске школе. Укупно републички приходи код буџетских корисника износе 12.417 хиљ.динара.

Укупни републички приходи код буџета општине Свилајнац износе 236.706 хиљ.динара, од чега су ненаменски текући трансфери 205.299 хиљ.динара, наменски текући трансфери у укупном износу од 15.872 хиљ.динара и наменски капитални трансфери у укупном износу од 2.300 хиљ.динара и то:

- Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локал.самоуправу за израда дела ограде колске и пешачке капије у оквиру пројекта "Рециклажни центар" општине Свилајнац – 1.600 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за побољшање услова становања породицама избеглица – 2.880 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за пружање помоћи за економско оснаживање избеглица на територији јединица локалне самоуправе кроз доходовне активности – 2.160 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за набавка дрва за огрев – 300 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за побољшање услова становања интерно расељених лица на територији општине – 2.090 хиљ.динара,
- Министарство.рада и социјалне политике РС за Пројекат "Брига о старима" преко Црвеног крста Свилајнац – 2.998 хиљ.динара,
- Министарство.животне средине, рударства и просторног планирања за суфинансирање акције "Очистимо Србију"-радови на санацији одлагалишта отпада на територији општине – 900 хиљ.динара,
- Министарство.животне средине., рударства и просторног планирања за суфинанс.превенције настанка дивљих депонија (набавка и постављање контејнера и/или канти за индивидуална домаћинства) – 1.000 хиљ.динара,
- Министарство омладине и спорта за опремање канцеларије за младе – 757 хиљ.динара,
- Министарство пољопривреде,трговине, шумарства и водопривреде за обављање мера за спровођење одгајивачког програма за 2011 – 472 хиљ.динара,
- Министарство пољопривреде,трговине, шумарства и водопривреде за обављање мера за спровођење одгајивачког програма за 2012 – 715 хиљ.динара,

- Канцеларија за одрживи развој недовољно развијених подручја за финансирање и суфинансирање пројекта: Регулација реке Ресаве у општини Свилајнац од ушћа у реку Велику Мораву до потока Бук – 800 хиљ.динара,
- Министарство културе и информисања за суфинансирање Пројекта: "Адаптација таванског простора Ресавске библиотеке у Свилајнцу – 1.000 хиљ.динара,
- Канцеларија за одрживи развој недов.развијених подручја за финансирање и суфинансирање пројекта: Реконструкција и рехабилитација улица Мишарске, Димистрија Туцовића и М.Здравковића Ресавца – 500 хиљ.динара.

Републички приходи код буџета општине Свилајнац су уплаћивани и на конто 745151-Мешовити и неодређени приходи у корист нивоа општине у укупном износу од 13.235 хиљ.динара и то:

- ЈУП истраживање и развој доо Београд за Стручни надзор над изградњом објекта Природњачки центар и технички преглед објекта Природњачки центар – 11.989 хиљ.динара,
- Министарство полиције за рефундација грејања у згради општине – 573 хиљ.динара,
- Поморавски округ за рефундација грејања у згради општине – 73 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за набавка дрва за огрев – 300 хиљ.динара,
- Национ.агенција за регион.развој Зајечар – 300 хиљ.динара.

Наменски добијена средства су искоришћена за финансирање намена за које су добијена, осим оних који су по програмима предвиђени за трошење у 2013. години.

Укупно планирани и остварени текући расходи и издаци према економској класификацији износе укупно:
- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Остварење 929.197 хиљ.дин. 96,20%

1.Приходи класе 4: План = 705.617 х.дин. Остварење = 668.830 х.дин. или 94,79 %
2.Приходи класе 5: План = 193.892.х.дин. Остварење = 206.739 х.дин. или 106,63 %
3.Приходи класе 6: План = 53.430 х.дин. Остварење = 53.628 х.дин. или 100,37 %
4.Буџетске резерве План = 13.000 х.дин.

Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012 годину према изворима финансирања износе:

у 000 дин

конто	опис	буџет општине			буџетски корисници			укупно	укупно	укупно
		план 2012	изврш.	% изврш. 5/4	план 2012	изврш.	% изврш. 8/7	план 2012	изврш.	% изврш. 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
	из Републике	250588	229673	91.65	13000	13870	106.69	263588	243543	92.40
	у општини	646652	610608	94.43	0	0	0.00	646652	610608	94.43
	ООСО	1900	0	0.00	1600	3735	233,44	3500	3735	106.71
	из донација	0	0	0.00	0	5	0.00	0	5	0.00
	из осталих извора	0	3735	0.00	39199	67571	172.38	39199	71306	181.91
	УКУПНО ПРИХ И ПРИМ.	899140	844016	93.87	53799	85181	158.33	952939	929197	97.51
499	СТАЛНА РЕЗЕРВА	3000	0	0.00	0	0	0.00	3000	0	0.00
499	ТЕКУЋА РЕЗЕРВА	10000	0	0.00	0	0	0.00	10000	0	0.00
49	БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ	13000	0	0.00	0	0	0.00	13000	0	0.00
	УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	912140	844016	92.53	53799	85181	158.13	965939	929197	96.20

Укупно су планирани расходи у буџету општине 965.939 х.дин., извршени су са 929.197 х.дин. или 96,20 %, од чега су планирана средства буџета 646.652 х.дин, извршена средства буџета 610.608 х.дин. или 94,43%, планирана сопствена средства буџетских корисника су износила 39.199 х.дин., извршена су са 71.306 х.дин. или 181,91 %, планирана републичка средства код буџета и

индиректних буџетских корисника су износила 263.588 х.дин. а извршена са 243.543 х.дин. или 92,40% и планирана средства ООСО су износила 3.500 х.дин, а извршена су са 3.735 х.дин или 106,71%.

Скраћени приказ планираних и извршених текућих расхода и издатака у 2012. години према извору финансирања и буџетским корисницима је следећи:

Раздео 1. СО и општинско веће: планирано из буџета општине 20.143 х.дин., извршено 20.164х.дин. или 100,10%,
Раздео 2. Јавно правобранилаштво: планирано из буџета општине 1.101 х.дин., извршено 1.056 х.дин. или 95,91%,
Глава 1. Општинска управа: планирано из буџета општине 216.531 х.дин., извршено 203.843 х.дин. или 94,14%,, планирано из сопствених извора код индиректних буџетских корисника 31.154 х.дин., извршено 18.597 х.дин. или 59,69%, т.ј. укупно планирано 247.685 х.дин. и извршено 222.440 х.дин. или 89,81%.
Глава 2. Друштвена брига о деци: планирано из буџета општине 65.400 х.дин., извршено 64.197 х.дин. или 98,16%,, планирано из сопствених извора 11.588 х.дин., извршено 11.934 х.дин. или 102,99%, из републичких извора планирано 9.000 х.дин., извршено 9.200 х.дин. или 102,22%, т.ј. укупно планирано 85.988х.дин. и извршено са 85.331 х.дин. или 99,24%.
Глава 3. Култура: планирано из буџета општине 28.465 х.дин., извршено 28.283 х.дин. или 99,36%,, планирано из сопствених извора 2.057 х.дин., извршено 1.994 х.дин. или 96,94%, т.ј. укупно планирано 30.522 х.дин. и извршено са 30.277 х.дин. или 99.20%.
Глава 4 Фонд за заштиту и унапређење човекове околине: планирано из буџета општине 60.300 х.дин., извршено 57.053 х.дин. или 94,62%.
Глава 5 Основно образовање: планирано из буџета општине 47.000 х.дин., извршено 38.165 х.дин. или 81,20%.
Глава 6 Средње образовање: планирано из буџета општине 7.800 х.дин., извршено 7.491 х.дин. или 96,04%.
Глава 7 Центар за социјални рад: планирано из буџета општине 10.200 х.дин., извршено 9.936 х.дин. или 97,41%.
Глава 8. Буџетски фондови: планирано из буџета општине 357.700 х.дин., извршено 354.330 х.дин. или 95,08%,, извршено из сопствених извора 40.793 х.дин., из републичких извора извршено 2.663 х.дин., т.ј. укупно планирано 357.700 х.дин. и извршено са 397.786 х.дин. или 111,21%.
Глава 9 СУБВЕНЦИЈЕ (за ЈП Спортско-туристички центар „Свилајнац“, ПД за управљање слободном зоном доо и ПД Природњачки центар доо): планирано из буџета општине 55.000 х.дин., извршено 30.944 х.дин. или 56,26%.
Глава 10.Дотације непрофитним организацијама: планирано из буџета општине 29.500 х.дин., извршено 28.654 х.дин. или 97,13%.
Глава 11. Буџетске резерве:
Стална и текућа буџетска резерва: планирано 13.000 х.дин., није било извршења у 2012. години.

Расходи су се кретали у оквиру одобрених апропријација и у оквиру расположивих средстава, као и у оквирима ликвидности укупног консолидованог рачуна трезора.

Буџетски расходи извршени са процентом испод просека су резултат уштеда на свим оним апропријацијама на којима су то законске могућности дозвољавале, а да се не угрози нормално функционисање директног и индиректних буџетских корисника, као и ликвидност консолидованог рачуна трезора.

Све напред изложено указује на чињеницу да се са издавањима из буџета располагало рационално и наменски.

4. Коришћење средстава за набавку финансијске имовине

У току 2012. године није било улагања у набавку финансијске имовине.

Лице одговорно за
састављање извештаја
Јасмина Милојевић, с.р.

Наредбодавац
Предраг Милановић, с.р.

Прилог 12

Напомене о рачуноводственим политикама и додатним анализама, образложењима и сравњивању ставки извода и извештаја обухваћених завршним рачуном за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године.

Уредба о примени међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (МРС-ЈС) објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр.49/2010, а ступила је на снагу 29.јула 2010. године.

У члану 1. став 1. Уредбе је прописано да ће се МРС-ЈС примењивати на вођење пословних књига и састављање, приказивање, достављање и објављивање финансијских извештаја директних и индиректних корисника буџетских средстава, корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, буџетских фондова Републике Србије и буџетских фондова аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе почев од 01. јануара 2011. године. Такође у ставу 2. овог члана је прописано да ће се у погледу финансијског извештавања МРС-ЈС примењивати на састављање, приказивање, достављање и објављивање завршних рачуна, односно финансијских извештаја корисника буџетских средстава, корисника средстава организација обавезног социјалног осигурања, буџетских буџета Републике Србије и буџета локалне власти, као и буџетских фондова Републике Србије и локалне власти почев од Завршног рачуна за 2010. годину.

У члану 43. став 1 и чл.48. став 3. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Сл.гласник РС“ бр.73/2010 и 93/2012) прописано је да се одредба члана 29. овог Закона, којима су прописани садржај и начин достављања завршног рачуна буџета Републике Србије, завршног рачуна локалне власти и завршног рачуна буџета локалне власти примењују од 01.јануара 2014. године, односно за састављање завршног рачуна за 2014. годину. Из тога произилази да је померање датума примене МРС-ЈС из правно-формалних разлога и да ће се аналогно Уредби, финансијски извештај по готовинској основи за 2012. годину састављати у складу са МРС-ЈС.

Стандарди не регулишу питање достављања финансијских извештаја. Сем тога, они директно не регулишу ни питање вођења пословних књига, већ само одређују рачуноводствене поступке признавања, вредновања, приказивања и обелодањивања ставки у финансијским извештајима.

Консолидовани Завршни рачун општине Свилајнац сачињен је на основу Правилника о буџетском рачуноводству општине Свилајнац бр. 400-155/13-IV од 28.05.2013. године и на основу њега донесених рачуноводствених политика, у складу са Законом о буџетском систему („Сл.гласник РС“ бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 и 93/2012) и са Уредбом о буџетском рачуноводству („Сл.гласник РС“ бр. 125/2003 и 12/2006).

Пословне промене у рачуноводству буџета, односно трезора 097 Свилајнац воде се по обрачунској основи на прописаним шестоцифреним субаналитичким контима садржаним у контном плану Правилника о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем („Сл.гласник РС“ бр. 20/2007..... 15/2011) .

Финансијски извештаји у рачуноводству буџета општине Свилајнац, односно трезора 097 састављени су за 2012. годину на готовинској основи, осим обрасца бр. 1 – Биланс стања који је састављен на основу обрачунског метода, а у складу са међународним стандардима за јавни сектор, у делу који се може примењивати у 2012. години, сходно постојећим законским прописима.

Завршни рачун буџета општине Свилајнац добијен је консолидацијом укупног износа прихода, примања, расхода и издатака општине: директног корисника – општинске управе и индиректних корисника и главне књиге трезора 097 и искључивањем административних трансфера, т.ј. трансфера између буџетских корисника на истом нивоу (категорија 463000) и трансферних средстава из буџета општине индиректним буџетским корисницима (категорија 490000).

С обзиром да се за састављање, приказивање, достављање и објављивање завршних рачуна, односно финансијских извештаја корисника буџетских средстава за 2012. годину, не саставља посебан финансијски извештај – напомене, у складу са применом старих образаца за састављање финансијског извештаја за 2012. годину, а и није прописан облик и садржај овог извештаја,

сматрамо да смо кроз Одлуку о завршном рачуну буџета општине Свилајнац, објављивањем разних табела, извештаја и објашњења, као и Извештаја о извршењу Одлуке о буџету за 2012. годину који је саставни део Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2012. годину објавили довољно података за сагледавање свих прихода, примања, расхода и издатака, као и биланса стања са стањем на дан 31.12.2012. године.

Лице одговорно за
састављање извештаја — Наредбодавац

Јасмина Милојевић, с.р. — Предраг Милановић, с.р.

О б р а з л о ж е њ е

Правни основ за доношење Одлуке о завршном рачуну буџета општине Свилајнац за 2012. годину садржан је у члану 77. Закона о буџетском систему („Сл.гласник РС“ број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 и 93/2012), члану 32. став. 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/2007) и члану 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“ број 2/08).

У члану 77. Закона о буџетском систему прописано је да предлог одлуке о завршном рачуну буџета локалне власти утврђује надлежни орган локалне власти.

У члану 32. став. 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, доноси буџет и завршни рачун општине.

У члану 41. Статута општине Свилајнац прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, доноси буџет и усваја завршни рачун општине.

Одлука о завршном рачуну буџета општине Свилајнац за 2012. годину садржи: општи део, посебан део и завршне одредбе.

У општем делу одлуке приказан је укупан износ планираних и остварених прихода и примања према економској класификацији и изворима финансирања, износ планираних и извршених расхода и издатака према економској класификацији и изворима финансирања, финансијски резултат, расподела финансијског резултата – оствареног суфицита и рачун финансирања.

У посебном делу одлуке приказано је извршење расхода и издатака укупно по корисницима – организационој структури, као и по економској класификацији, функционој класификацији и по изворима финансирања, извршење расхода и издатака из буџетских средстава и извршење расхода и издатака из сопствених и додатних средстава које су корисници остварили својом делатношћу, односно продајом роба и вршењем услуга у складу са законом (наменски примљена средства, средства донација, као и средства из нераспоређеног вишка прихода из ранијих година) на основу бруто принципа.

У завршним одредбама одлуке приказано је из којих се образаца и извештаја састоји завршни рачун буџета општине Свилајнац за 2012. годину, као и обавеза објављивања у Службеном гласнику општине Свилајнац.

ЗАВРШНИ РАЧУН БУЏЕТА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ (КОНСОЛИДОВАНИ)
ЗА 2012 ГОДИНУ - ОБРАЗАЦ БР. 5 прилог чл.8. Одлуке

у 000 дин.

конто	ОПИС	План	Укупно	Репуб.	Опш.	ООСО	Донац.	Остало
7111	порези на дох.и капит.добитке	195670	203096		199621			3475
7121	порез на зараде							0
7131	порез на прен.непокретности	45000	45816		45816			0
7133	порез на заос.,насл.и поклон	2000	914		914			0
7134	порез на фин.и капит.трансакције	13000	12585		12585			0

7136	други периодични порези на имов.	20						0
7144	порез на појединач.услуге							0
7145	порез,таксе и накн.на упот.добара	49900	46197		46197			0
7161	други порези које плаћају предуз.	37000	35198		35198			0
7331	текући трансф.од др.нивоа власти	238588	230899	230899				0
7332	капит.транс.од др,нивоа власти	12000	4963	4963				0
7411	камате	200	281		281			0
7415	закуп непроизв.имовине	183450	179452		179452			0
7421	прих.од прод.добара и услуга	26807	18119		9409			8710
7422	таксе и накнаде	47000	46785		46785			0
7423	споредне прод.добара и услуга	7350	6835		4119			2716
7433	прих.од новч.казни за прекршаје	3000	2843		2843			0
7441	тек.добров.трансфери	500	1986					1986
7451	мешов.и неодређ.приходи	24000	22989	13261	3307	1660		4761
7711	меморанд.ставке за рефунд.расх.		1551			1551		0
7721	мемор.ставке из претх.год.	200	306			306		0
7911	приходи из буџета							0
кл. 7	свега текући приходи:	885685	860815	249123	586527	3517	0	21648
8111	прим.од прод.непокретности	2499	2416					2416
8121	прим.од прод.покрет.имовине	2300						0
8131	прим.од прод.осталих осн.сред.		5					5
8411	прим.од продаје земљишта	1000	614		614			0
кл. 8	укупно прим.од прод.неф.имов.	5799	3035	0	614	0	0	2421
9114	прим.од задуж.од посл.банака	68355	60000		20000			40000
9115	пром.од задуж.од остал.поверил.		8600		600			8000
9211	прим.од прод.дом.харт.од вредн.	20						
9219	прих.од прод.дом.акција и ос.кап.							0
кл. 9	ук.примања од задуживања	68375	68600	0	20600	0	0	48000
свега	укупно приходи и примања	959859	932450	249123	607741	3517	0	72069
4111	плате.додаци и накн.запослених	130685	124999	124993				6
4120	соц.допр.на терет послодавца	23222	22547	22546				1
4131	накнаде у натури	150	70	70				0
4141	накн.за време одсуст.-боловање	3731	3735			3735		0
4143	отпремнине и помоћи	2865	2864	2864				0
4151	накн.трошкова за запослене	1358	1881	924				957
4161	награде запосл.и ост.пос.расх.	680	605		605			
4171	одборнички додатак	1350	1646	1646				0
4211	трошк.платног промета	3920	3919	325	2804			790
4212	енергетске услуге	19050	19047	10876	6821			1350
4213	комуналне услуге	48875	48325	47955				370
4214	услуге комуникација	4422	4405	7	4182			216
4215	трошкови осигурања	1364	1137	10	1105			22
4216	закуп имовине и опреме	73	73		73			0
4219	остали трошкови							0
4221	трошк.служ.путов.у земљи	3078	1453		1150			303
4222	трошк.служ.путов.у иностранство	1915	1317		1227			90
4223	трошк.служ.путов.у оквиру рада	1920	1858		1858			0
4229	трошк.осталог транспорта	320	316		316			0
4231	административне услуге		9		9			0
4232	компјутерске услуге	1764	849	19	778			52
4233	усл.образов.и усаврш.запослених	790	335	40	107			188
4234	услуге информисања	8920	7384	110	6985			289
4235	стручне услуге	4520	4516	2090	2391			35

4236	услуге за домаћинство и угостит.	140	66	30				36
4237	репрезентација	6715	6711	123	5915			673
4239	остале опште услуге	1296	1291	3	26			1262
4241	пољопривредне усчуге	160	151		151			
4242	услуге образов.,културе и спорта	8091	7904		7443			461
4243	медицинске услуге	302	299	69				230
4245	услуге одржав.националних паркова и природних површина	1000	773		773			0
4246	усл.очув.жив.средине и геод.усл.	2874	2872		2847			25
4249	остале специјализ.услуге	34790	34776	1493	33235			48
4251	тек.попр.и одржав.зграда	161466	175480	80	152732			22668
4252	тек.попр.и одржав.опреме	5640	5638	38	5289			311
4261	административни материјал	3675	3433	129	3010			294
4263	матер.за образ.и усаврш.запосл.	660	661		414			247
4264	матер.за саобраћај	4418	3960	129	3299			532
4266	матер.за образ.,културу и спорт	170	136	49				87
4267	медицински и лаборат.матер.	20	13					13
4268	матер.за одржав.хигијене	6501	8210	2362	2161			3687
4269	матер.за посебне намене	1535	1535	11	1369			155
4311	амортизац.зграда		102					102
4312	амортизац.опреме		264					264
4313	амортизац.осталих.некр.и опреме		1					1
4414	отпл.камата домаћ.посл.банкама	14780	14725		14551			174
4415	отпл.камата осталим.домаћ.кред.	3	2		2			0
4511	текуће субвенције јавним нефин.пред. и организацијама	55000	30944		30944			0
4631	текући трансф.осталим нив.влас.	63405	55357	991	54361			5
4632	кап.трансф.осталим нив.власти	16445	15046	12023				3023
4651	остале текуће дотације и трансф.							0
4652	остале капит.дотације и трансф.							0
4721	накн.из буџета у случају болести	100						0
4723	накн.из буџета за децу и породицу	3000	720		720			0
4726	накн.из буџета у случају смрти							0
4727	накн.из буџ.за образ.,културу,науку и спорт	7400	4521		4521			0
4728	накнаде из буџ.за стан.и живот	1200	630	348	282			0
4729	остале накн.из буџета	800	1163		566			597
4811	дотац.непрофитним организац.	9700	9566	7262	2304			0
4819	дотац.осталим непроф.организ.	20265	19554		19141			413
4821	остали порези	40	39	7	32			0
4822	обавезне таксе	54	53	2	33			18
4831	новч.казне и пенали по реш.суда	9000	8944		8944			0
кл. 4	укупно текући расходи	705617	668830	239624	385476	3735	0	39995
5111	куповина зграда и објеката	466	98					98
5112	изградња зграда и објеката	69283	69808	2663	57145			10000
5113	капит.одржав.зграда и објеката	79320	92664		77284			15380
5114	пројектно планирање	18940	18937		16937			2000
5121	опрема за саобраћај	7360	6694		6694			0
5122	административна опрема	3306	4885	247	2690			1948
5124	опрема за зашт.жив.средине	2500	2354	1000	1354			0
5126	опрема за образов.,науку,културу и спорт	4109	4027	9	3991			27
5128	опрема за јавну безбедност	45	46		46			0

5151	нематеријална имовина	563	415		230		5	180
5411	земљиште	8000	6811		6811			0
кл. 5	укупно издаци зс основна сред.	193892	206739	3919	173182	0	5	29633
6112	отпл.главнице пст.нив.власти	2200	2200		2200			
6114	отплата главнице домаћим банк,	43230	43428		42750			678
6115	отпл.главн.осталим домачим кредиторима	8000	8000		7000			1000
кл. 6	укупно издаци за отпл.главнице	53430	53628	0	51950	0	0	1678
свега	УКУПНО РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	952939	929197	243543	610608	3735	5	71306
	ВИШАК НОВЧАНИХ ПРИЛИВА	6920	3253	5580				763
	МАЊАК НОВЧАНИХ ПРИЛИВА				2867	218	5	

УКУПНО ПЛАНИРАНИ И ИЗВРШЕНИ ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ У 2012. ГОДИНИ

ПРЕМА ОРГАНИЗАЦИОНОЈ КЛАСИФИКАЦИЈИ (КОНСОЛИДОВАНИ БУЏЕТ) Прилог чл.16. Одлуке

У 000 ДИН.

раз.	глава	фун.	пози-ција	еко н.кл ас	опис позиције	буџет општине			сопствена средства			репу б. сред.	укупно	укупно	укупно
					опис	план 2012	изврш.	% изврш 8/7	план 2012	изврш.	% изврш.1 1/10	извр ш.	план 2012	изврш.	% изврш. 15/14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1		110			1.СО И ОПШ.ВЕЋЕ										
			1	411	плате и додаци запосл.	15881	15705	98,89	0	0	0,00	0	15881	15705	98,89
			2	412	соц.доп.на тер.посл.	2912	2813	96,60	0	0	0,00	0	2912	2813	96,60
			3	417	одборнич.додатак	1350	1646	121,93	0	0	0,00	0	1350	1646	121,93
					ук.раздео 1.	20143	20164	100,10	0	0	0	0	20143	20164	100,10
2		110			2.ЈАВНО ПРАВОБ.										
			4	411	плате и додаци запосл.	907	896	98,79	0	0	0,00	0	907	896	98,79
			5	412	соц.доп.на тер.посл.	194	160	82,47	0	0	0,00	0	194	160	82,47
					ук.раздео 2.	1101	1056	95,91	0	0	0	0	1101	1056	95,91
3	1	410			3.ОПШТИН.УПРАВА										
			6	411	плате и додаци запосл.	47724	46694	97,84	0	0	0,00	0	47724	46694	97,84
			7	412	соц.доп.на тер.посл.	8637	8520	98,65	0	0	0,00	0	8637	8520	98,65
			8	414	соц.давања запосл.	3800	3783	99,55	1495	0	0,00	0	5295	3783	71,44
			9	416	јубил.и др.награде	0	0	0,00	80	0	0,00	0	80	0	0,00
			10	413	накнаде за запосл.	50	0	0,00	0	0	0,00	0	50	0	0,00
			11	421	стални трошкови	14500	14122	97,39	6233	1160	18,61	0	20733	15282	73,71
			12	422	трошкови путовања	6000	3821	63,68	0	90	0,00	0	6000	3911	65,18
			13	423	услуге по уговору	18000	16560	92,00	1215	531	43,70	0	19215	17091	88,95
			14	424	специјализоване услуге	33000	30626	92,81	200	48	24,00	0	33200	30674	92,39
			15	425	тек.попр.и одрж.обј.и оп	7500	6323	84,31	280	13399	4.785,36	0	7780	19722	253,50
			16	426	материјал	8900	8153	91,61	368	273	74,18	0	9268	8426	90,91
			17	472	стипендије и соц.давања	8300	5400	65,06	0	0	0,00	0	8300	5400	65,06
			18	483	новч.казне и судс.реш.	9000	8870	98,56	0	0	0,00	0	9000	8870	98,56
			19	482	порези о обавезне таксе	20	63	63,00	55	6	10,91	0	75	69	92,00
			20	512	машине и опрема	5000	4749	94,98	0	1795	0,00	0	5000	6544	130,88
			38	463	трансфер Рег.аг.за разв.	400	940	235,00	0	0	0,00	0	400	940	235,00
			39	541	прибављање земљиш.	8000	6811	85,14	0	0	0,00	0	8000	6811	85,14
			41	472	трен.пом.-новорођена деца	3000	720	24,00	0	0	0,00	0	3000	720	24,00
			42	423	локал.акц.план запошљав.	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0

			43	463	локални избори	800	726	0,00		12	0,00	0	800	738	92,25
			48	472	тр.помоћи за избегла и расељена лица	1200	348	0,00	0	0	0,00	0	1200	348	0,00
			74	441	отплата дом.камата	9200	10369	112,71	0	0	0,00	0	9200	10369	112,71
			75	611	отплата главн.по кред.	22500	25653	114,01	4630	678	14,64	0	27130	26331	97,05
			80	441	субв.камате предузетниц.	1000	592	59,20	0	174	0,00	0	1000	766	76,60
				481	донације невлад.орган.	0	0	0	465	413	88,82	0	465	413	88,82
				511	зграде и грађ.објекти	0	0	0	16133		0,00	0	16133	0	0,00
				430	амортизација	0	0	0	0	18	0,00	0	0	18	0,00
					ук.раздео 3. глава 1	216531	203843	94,14	31154	18597	59,69	0	247685	222440	89,81
	2	911			4.ДРУШ.БРИГА О ДЕЦИ										
			22	411	плате и додаци запосл.	48400	48369	99,94	7959	6	0,08	3296	56359	51671	91,68
			23	412	соц.доп.на тер.посл.	8700	8667	99,62	938	1	0,11	590	9638	9258	96,06
			66	413	накнаде у натури	100	70	0,00	0	0	0,00		100	70	0,00
				415	накнаде за запосл.			0,00	1358	957	70,47	924	1358	1881	138,51
			24	421	стални трошкови	5000	4688	93,76	1996	1154	57,82	1461	6996	7303	104,39
			25	425	тек.попр.и одрж.обј.и оп	500	207	41,40	470	509	108,30	118	970	834	85,98
			68	416	награде зап.о ост.расх.	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0,00
				422	трошкови путовања	0	0	0,00	273	268	98,17	0	273	268	98,17
			84	423	услуге по уговору	500	167	33,40	1346	1768	131,35	95	1846	2030	109,97
			67	414	соц.давања запосл.	900	809	0,00	341	2007	588,56	0	1241	2816	226,91
			69	424	специјализоване услуге	0	0	0,00	132	255	193,18	75	132	330	250,00
			26	512	машине и опрема	0	0	0,00	276	111	40,22	67	276	178	64,49
			85	426	материјал	1300	1220	93,85	5093	4572	89,77	2565	6393	8357	130,72
				482	порези, казне и таксе	0	0	0,00	19	7	36,84	9	19	16	84,21
			87	511	зграде и грађ.објекти	0	0	0,00	366	98	26,78	0	366	98	26,78
				430	амортизација	0	0	0,00		198	0,00	0	0	198	0,00
				515	нематеријална имовина	0	0	0,00	21	23	109,52	0	21	23	109,52
					ук.глава 2.	65400	64197	98,16	20588	11934	57,97	9200	85988	85331	99,24
	3	820			5. КУЛТУРА										
			27	411	плате и додаци запосл.	9815	10033	102,22	0	0	0,00	0	9815	10033	102,22
			28	412	соц.доп.на тер.посл.	1840	1796	97,61	0	0	0,00	0	1840	1796	97,61
			29	421	стални трошкови	2500	2568	102,72	55	36	65,45	0	2555	2604	101,92
			30	422	трошкови путовања	500	525	105,00	260	35	13,46	0	760	560	73,68
			31	423	услуге по уговору	1000	1024	102,40	484	236	48,76	0	1484	1260	84,91
			32	424	специјализоване услуге	7600	7567	99,57	671	461	68,70	0	8271	8028	97,06
			33	425	тек.попр.и одрж.обј.и оп	200	118	59,00	248	72	29,03	0	448	190	42,41
			34	426	материјал	300	267	89,00	18	170	944,44	0	318	437	137,42
			35	414	соц.давања запосл.	60	0	0,00	0	0	0,00	0	60	0	0,00
			36	512	машине и опрема	3900	3837	98,38	79	69	87,34	0	3979	3906	98,17
			37	515	нематеријална имовина	300	230	76,67	242	162	66,94	0	542	392	72,32
				482	порези, обав.таксе и каз.	0	0	0,00	0	5	0,00	0	0	5	0,00
				483	новч.казне и судс.реш.	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0,00
				430	амортизација	0	0	0,00	0	151	0,00	0	0	151	0,00
				472	накн.за социјалну помоћ	0	0	0,00	0	597	0,00	0	0	597	0,00
			40	511	зграде и грађ.објекти	450	318	0,00	0	0	0,00	0	450	318	70,67
					ук.глава 3.	28465	28283	99,36	2057	1994	96,94	0	30522	30277	99,20
	4	560			11.ФОНД ЗА ЗАШ.И УНАП.ЧОВЕК ОКОЛИНЕ										

			90	421	Стални трошкови	47000	46977	99,95	0	0	0,00	0	47000	46977	99,95
			91	423	Услуге по уговоту	1500	649	43,27	0	0	0,00	0	1500	649	43,27
			92	424	Специјализоване услуге	3000	1883	62,77	0	0	0,00	0	3000	1883	62,77
			93	425	Текуће попр.и одржав.	300	0	0,00	0	0	0,00	0	300	0	0,00
			94	426	Материјал	1000	738	73,80	0	0	0,00	0	1000	738	73,80
			95	512	Машине и опрема	7500	6806	90,75	0	0	0,00	0	7500	6806	90,75
					ук.глава 4	60300	57053	94,62	0	0	0,00	0	60300	57053	94,62
	5	912			6. ОСН. ОБРАЗОВАЊЕ										
			44	463	основно образовње	47000	38165	81,20	0	0	0,00	0	47000	38165	81,20
					ук.глава 5.	47000	38165	81,20	0	0	0,00	0	47000	38165	81,20
	6	920			7. СРЕДЊЕ ОБРАЗОВ.										
			45	463	средње образовање	7800	7491	96,04	0	0	0,00	0	7800	7491	96,04
					ук.глава 6.	7800	7491	96,04	0	0	0,00	0	7800	7491	96,04
	7	70			8. ЦЕН.ЗА СОЦИЈ.РАД										
			46	463	центар за социјални рад	10200	9936	97,41	0	0	0,00	0	10200	9936	97,41
					ук.глава 7.	10200	9936	97,41	0	0	0,00	0	10200	9936	97,41
	8				9. БУЏЕТ. ФОНДОВИ										
		620	47	463	фонд за уређ.грађ.зем.	349000	346660	99,33	0	40764	0,00	2663	349000	390087	111,77
		320	49	463	фонд против.заштите	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0,00
		482	50	463	фонд за пољоприв.	1000	7	0,70	0	0	0,00	0	1000	7	0,70
		700	51	463	здравство-дом здрав.	7700	7663	99,52	0	0	0,00	0	7700	7663	99,52
		600		421	фонд за солид.ст.изград.	0	0	0,00	0	29	0,00	0	0	29	0,00
					ук.глава 8.	357700	354330	99,06	0	40793	0,00	2663	357700	397786	111,21
	9				СУБВЕНЦИЈЕ										
		620	97	451	ПД за управ.слоб.зоном	10000	840	8,40	0	0	0,00	0	10000	840	8,40
		820	98	451	ПД Природњачки центар	20000	6211	31,06	0	0	0,00	0	20000	6211	31,06
		810	99	451	ЈП Спорт.тур.центар	25000	23893	95,57	0	0	0,00	0	25000	23893	95,57
					ук.глава 9	55000	30944	56,26	0	0	0,00	0	55000	30944	56,26
	10	110			10.ДОТАЦ.НЕПРОФ.ОРГ.										
			54	481	дотац.организ.спорта	16500	16458	99,75	0	0	0,00	0	16500	16458	99,75
			55	481	дотац.удруж.грађана	900	858	95,33	0	0	0,00	0	900	858	95,33
			56	481	дотац.удруж,оболелих	500	515	103,00	0	0	0,00	0	500	515	103,00
			57	481	дотац.верским заједн.	300	100	33,33	0	0	0,00	0	300	100	33,33
			58	481	стална конференц.град.	100	190	190,00	0	0	0,00	0	100	190	190,00
			60	481	дотације субнору	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0	0,00
			61	481	дотације Црв.крсту	9700	9566	98,62	0	0	0,00	0	9700	9566	98,62
			63	481	финанс.полит.странака	1500	967	64,47	0	0	0,00	0	1500	967	64,47
					ук.глава 10.	29500	28654	97,13	0	0	0,00	0	29500	28654	97,13
	11	110			11. БУЏЕТСКЕ РЕЗЕР.										
			64		стална резерва	3000	0	0,00	0	0	0,00	0	3000	0	0,00
			65		текућа резерва	10000	0	0,00	0	0	0,00	0	10000	0	0,00
					ук.глава 11	13000	0	0,00	0	0	0,00	0	13000	0	0,00
					УКУПНИ РАСХОДИ	912140	844116	92,54	53799	73318	136,28	11863	965939	929297	96,21

--*-*-*-*

На основу члана 32. став. 1. тачка 2. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/2007), члана 76. Закона о буџетском систему („Сл.гласник“ број 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 и 93/2012), члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“ број 2/08 и 12/12) и члана 8. Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2012. годину („Службени гласник општине Свилајнац“ бр. 13/2011) а на предлог Општинског већа Општине Свилајнац, Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној дана 14.06.2013. године усвојила је:

И З В Е Ш Т А Ј
О ИЗВРШЕЊУ ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
ЗА ПЕРИОД 1. ЈАНУАР ДО 31. ДЕЦЕМБАР 2012. ГОДИНЕ

Консолидовани извештај о извршењу буџета општине Свилајнац за период 01. јануар до 31.децембар обухвата консолидоване податке из Одлуке о извршењу буџета општине Свилајнац, извештаја директног корисника Општинске управе општине Свилајнац и индиректних корисника М.З. Свилајнац, М.З. Кушиљево, М.З. Седларе, М.З. Радошин, М.З. Рођевац, М.З. Проштинац, М.З. Ђуринац, М.З. Роанда, М.З. Суботица, М.З. Војска, М.З. Дубница, М.З. Мачевац, М.З. Бобово, М.З. Гложане, М.З. Тропоње, М.З. Врлане, М.З. Грабовац, М.З. Купиновац, М.З. Дубље, М.З. Луковица, М.З. Бресје, М.З. Црквенац, Дечјег вртића Дечја радост Свилајнац, Ресавске библиотеке Свилајнац, Центра за културу Свилајнац, Фонда за солидарну стамбену изградњу, Фонда противпожарне заштите, Фонда за уређење грађевинског земљишта општине Свилајнац и Фонда за развој пољопривреде општине Свилајнац.

ОПШТИ ДЕО

I. ПЛАН И ОСТВАРЕЊЕ ТЕКУЋИХ ПРИХОДА И ПРИМАЊА:

1.Укупни план прихода и примања буџета и корисника у Трезору износе: 965.939 х.дин.
2 Укупно остварени прих. и прим.буџета и корисника у Трезору износе: 932.450 х.дин.
Разлика (мање остварени приходи и примања) износи..... 33.489 х.дин.

Остварење укупних прихода и примања мање је у односу на план и износи 96,53 %,
у чему је структура по корисницима следећа:

А/.Планирани приходи и примања буџета из Одлуке о буџету износе.....912.140 х.дин.
Остварени приходи и примања буџета износе .....846.316 х.дин.
Разлика (неостварени буџетски приходи и примања) износи .... 65.824 х.дин.

Остварење буџетских прихода и примања мање је у односу на план и износи 92.78%

Б/. Планирани сопствени приходи корисника и месних заједница износе. 53.799 х.дин.
Остварени сопствени и додатни приходи корисника и месних заједница износе. 86.134 х.дин.
Разлика (мање остварени приходи и примања) износи..... 32.335 х.дин.

Остварење сопствених прихода веће је у односу на план и износи 160,10 %.

План и остварење прихода и примања по свим категоријама и врстама прихода и примања и пренетих неутрошених средстава из ранијих година садржани су у упоредним табелама према економској класификацији и изворима финансирања, а које су и саставни део Одлуке о завршном рачуну :

1) Укупно планирани и извршени текући приходи и примања према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према економској класификацији износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			сопс, и додатна сред. буџ.корисника			укупно	укупно	укупно
		план 2012	изврш. 2012	% изврш. 5/4	план 2012	изврш 2012	% изврш. 8/7	план 2012	изврш 2012	% изврш. 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
711	ПОРЕЗ НА ДОХ., ДОБИТ И КАПИТ. ДОБИТКЕ	195670	199621	102.02	0	3475	0.00	195670	203096	103.80
712	ПОРЕЗ НА ФОНД ЗАРАДА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
713	ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ	60020	59315	98.83	0	0	0.00	60020	59315	98.83
714	ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ	49900	46197	92.58	0	0	0.00	49900	46197	92.58
716	ДРУГИ ПОРЕЗИ	37000	35198	95.13	0	0	0.00	37000	35198	95.13
710	ПОРЕЗИ	342590	340331	99.34	0	3475	0.00	342590	343806	100.35
733	ТРАНСФЕРИ ОД ДР.НИВОА ВЛАСТИ	239800	223471	93.19	10788	12391	114.86	250588	235862	94.12
730	ДОНАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	239800	223471	93.19	10788	12391	114.86	250588	235862	94.12
741	ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ	183650	179733	97.87	0	0	0.00	183650	179733	97.87
742	ПРИХ.ОД ПРОД.ДОБАРА И УСЛУГА	70000	60313	86.16	11157	11426	102.41	81157	71739	88.40
743	НОВЧ.КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ	3000	2843	94.77	0	0	0.00	3000	2843	94.77
744	ДОБРОВ.ТРАНС.ОД ФИЗ. И ПРАВНИХ ЛИЦА	0	0	0.00	500	1986	397.20	500	1986	397.20
745	МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂ.ПРИХОДИ	24000	18202	75.84	0	4787	0.00	24000	22989	95.79
740	ДРУГИ ПРИХОДИ	280650	261091	93.03	11657	18199	156.12	292307	279290	85.55
771	МЕМОРАНД.СТАВКЕ И РЕФУНДАЦИЈА РАСХОДА	0	0	0.00	0	1551	0.00	0	1551	0.00
772	МЕМОР.СТАВКЕ И РЕФУНД. РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ	200	209	104.50	0	97	0.00	200	306	153.00
770	МЕМОРАН.СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХ.	200	209	104.50	0	1648	0.00	200	1857	928.50
791	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
790	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
7	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	863240	825102	95.58	22445	35713	159.11	885685	860815	97.19
811	ПРИМАЊА ОД ПРОД.НЕПОКРЕТНОСТИ	0	0	0.00	2499	2416	96.68	2499	2416	96.68
812	ПРИМАЊА ОД ПРОД. ПОКРЕТНЕ ИМОВИНЕ	2300	0	0.00	0	0	0.00	2300	0	0.00
813	ПРИМАЊА .ОД ПРОД.ОСТ.ОСНОВ.СРЕД.	0	0	0.00	0	5	0.00	0	5	0.00
810	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА	2300	0	0.00	2499	2421	96.88	4799	2421	50.45
841	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ЗЕМЉИШТА	1000	614	61.40	0	0	0.00	1000	614	61.40
8	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВ.	3300	614	18.61	2499	2421	96.88	5799	3035	52.34
911	ПРИМАЊА ОД ДОМАЋЕГ .ЗАДУЖИВАЊА	39500	20600	52.15	28855	48000	166.35	68355	68600	100.36
910	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖ.	39500	20600	52.15	28855	48000	166.35	68355	68600	100.36
921	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ДОМ. ФИНАНС. ИМОВИНЕ	20	0	0.00	0	0	0.00	20	0	0.00
920	ПРИМ.ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВ.	20	0	0.00	0	0	0.00	20	0	0.00
9	ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВ.И ПРОДАЈЕ ФИНАНС.ИМОВ.	39520	20600	52.13	28855	48000	166.35	68375	68600	100.33

	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	906060	846316	93.41	53799	86134	160.10	959859	932450	97.14
321	УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	6080	0	0.00	0	0	0.00	6080	0	0.00
	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	912140	846316	92.78	53799	86134	160.10	965939	932450	96.53

2) Укупно планирани и извршени текући приходи и примања према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према изворима финансирања износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			буџетски корисници			укупно	укупно	укупно
		план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
	из Републике	250588	236706	94.46	13000	12417	95.52	263588	249123	94.51
	у општини	653572	607741	92.99	0	0	0.00	653572	607741	92.99
	ООСО	1900	1869	98.37	1600	1648	103.00	3500	3517	100.49
	из донација	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
	из осталих извора	0	0	0.00	39199	72069	183.85	39199	72069	183.85
	УКУПНО ПРИХ И ПРИМАЊА	906060	846316	93.41	53799	86134	160.10	959859	932450	97.14
	УТВРЂИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА	6080	0	0.00	0	0	0.00	6080	0	0.00
	УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	912140	846316	92.78	53799	86134	160.10	965939	932450	96.53

Структура укупно остварених прихода и примања у износу од 932.450 хиљ.динара по изворима из којих су остварени је следећа:

- Буџетски приходи и примања износе .....607.741 хиљ.динара
- Приходи од трансфера из Републике износе ..... 249.123 хиљ.динара
- Приходи од орган.обавезног социј.осигурања..... 3.517 хиљ.динара
- Приходи од донација ..... 0 хиљ.динара
- Приходи од осталих сопствених извора износе.... 72.069 хиљ.динара.

Буџетски приходи и примања остварени су у износу од 607.741 хиљ.дин. из редовних прихода који припадају локалним самоуправама, а по: -основу припадајућег дела пореза на зараде, пореза на друге приходе (од самосталне делатности, имовине, самодоприноса, и других прихода) који су остварени у укупном износу од 199.621 хиљ.дин. са 102,02% у односу на план; -по основу пореза на имовину (порез на имовину, на наслеђе и поклон, на капиталне трансакције и на акције на име и уделе) у износу од 59.315 хиљ.дин. са 98,83% у односу на план; -по основу комуналних и градских такси (коришћење рекламног простора, регистрација возила, накнаде за загађивање животне средине и др.такси) које су остварене у износу од 46.197 хиљ.дин. са 92,58% у односу на план; -по основу таксе за истицање фирме која је остварена у износу од 35.198 хиљ.дин. са 95,13% у односу на план; -по основу камате на КРТ укључен у депозит банака остварен у износу о 281 хиљ.дин. са 140,50% у односу на план; -по основу накнаде за коришћење простора, грађевинског земљишта и шумског и пољопривредног земљишта, као и накнаде за коришћење речних обала, туристичких погодности и бања која је остварена у износу од 179.452 хиљ.дин. са 97,82% у односу на план; -по основу такси у корист нивоа општина, закупа, накнада за уређење земљишта и прихода општинских органа управе од споредне продаје добара и услуга које су остварене у износу од 60.313 хиљ.дин. са 86,16% у односу на план, приходи од новчаних казни који су остварени у износу од 2.843 хиљ.дин са 94,77% у односу на план, мешовити и неодређени приходи који су остварени са 3.307 хиљ.дин са 47,44% у односу на план, примања од продаје земљишта 614 хиљ.дин са 61,40% у односу на план и примања од домаћег задуживања код пословних банака 20.600 хиљ.дин са 52,15% у односу на план.

Приходи остварени од трансфера из Републике: који укупно износе 249.123 хиљ.дин. односе се на приходе у буџету општине Свилајнац у износу од 236.706 хиљ.дин и 12.417 хиљ.дин код буџетских корисника.

Од укупно извршених републичких прихода код буџета општине Свилајнац који износе 236.706 хиљ.динара, ненаменски трансфери износе 205.299 хиљ.динара, а наменски текући трансфери 15.872 хиљ.динара и наменски капитални трансфери 2.300 хиљ.динара :

- Министарство за људска и мањинска права, државну управу и локал.самоуправу за израда дела ограде колске и пешачке капије у оквиру пројекта "Рециклажни центар" општине Свилајнац – 1.600 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за побољшање услова становања породицама избеглица – 2.880 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за пружање помоћи за економско оснаживање избеглица на територији јединица локалне самоуправе кроз доходовне активности – 2.160 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за набавка дрва за огрев – 300 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за побољшање услова становања интерно расељених лица на територији општине – 2.090 хиљ.динара,
- Министарство.рада и социјалне политике РС за Пројекат "Брига о старима" преко Црвеног крста Свилајнац – 2.998 хиљ.динара,
- Министарство.животне средине, рударства и просторног планирања за суфинансирање акције "Очистимо Србију"-радови на санацији одлагалишта отпада на територији општине – 900 хиљ.динара,
- Министарство.животне средине., рударства и просторног планирања за суфинанс.превенције настанка дивљих депонија (набавка и постављање контејнера и/или канти за индивидуална домаћинства) – 1.000 хиљ.динара,
- Министарство омладине и спорта за опремање канцеларије за младе – 757 хиљ.динара,
- Министарство пољопривреде,трговине, шумарства и водопривреде за обављање мера за спровођење одгајивачког програма за 2011 – 472 хиљ.динара,
- Министарство пољопривреде,трговине, шумарства и водопривреде за обављање мера за спровођење одгајивачког програма за 2012 – 715 хиљ.динара,
- Канцеларија за одрживи развој недовољно развијених подручја за финансирање и суфинансирање пројекта: Регулација реке Ресаве у општини Свилајнац од ушћа у реку Велику Мораву до потока Бук – 800 хиљ.динара,
- Министарство културе и информисања за суфинансирање Пројекта: "Адаптација таванског простора Ресавске библиотеке у Свилајнцу – 1.000 хиљ.динара,
- Канцеларија за одрживи развој недов.развијених подручја за финансирање и суфинансирање пројекта: Реконструкција и рехабилитација улица Мишарске, Димистрија Туцовића и М.Здравковића Ресавца – 500 хиљ.динара.

Републички приходи код буџета општине Свилајнац су уплаћивани и на конто 745151-Мешовити и неодређени приходи у корист нивоа општине у укупном износу од 13.235 хиљ.динара и то:

- ЈУП истраживање и развој доо Београд за Стручни надзор над изградњом објекта Природњачки центар и технички преглед објекта Природњачки центар – 11.989 хиљ.динара,
- Министарство полиције за рефундацију грејања у згради општине – 573 хиљ.динара,
- Поморавски округ за рефундацију грејања у згради општине – 73 хиљ.динара,
- Комесаријат за избеглице Реп.Србије за набавка дрва за огрев – 300 хиљ.динара,
- Национ.агенција за регион.развој Зајечар – 300 хиљ.динара.

Наменски Републички приходи код буџетских корисника су приходи код Дечјег вртића од Министарства просвете за припрему предшколског програма у износу од 9.754 хиљ.динара и код Фонда за уређење грађевинског земљишта од Пољопривредно-ветеринарске школе са домом ученика Свилајнац 2.663 хиљ.динара за изградњу Анекса дома ученика Пољопривредно-ветеринарске школе. Укупно републички приходи код буџетских корисника износе 12.417 хиљ.динара.

Наменски добијена средства су искоришћена за финансирање намена за које су добијена, осим оних који су по програмима предвиђени за трошење у 2013. години.

Приходе од организација обавезног социјалног осигурања код буџета општине чине породиљске накнаде у износу од 1.356 хиљ.дин. и накнаде од Фонда здравства за боловања преко 30 дана у износу од 513 хиљ.дин. и код Дечјег вртића 1.648 хиљ.дин., т.ј. укупно 3.517 хиљ.динара.

Приходи остварени из сопствених извора, донација и осталих извора код општинске управе и индиректних буџетских корисника износе 72.069 хиљ.дин. и чине их: средства самодоприноса наплаћена преко посебних рачуна самодоприноса месних заједница у износу од 3.475 хиљ.дин., текући добровољни трансфери 1.986 хиљ.дин., приходи од продаје добара и услуга и закупа 8.710 хиљ.дин.,споредне продаје добара и услуга 2.716 хиљ.динара, мешовити и неодређени приходи 4.761 хиљ.дин. и примања од продаје нефинансијске имовине 2.421 хиљ.динара и од задуживања 48.000 хиљ.динара.

Структура остварења прихода и примања по економским категоријама је следећа:
1.Текући приходи (економска категорија класе 7) износе.....860.815 х.дин.
2. Приходи од продаје нефинанс.имовине (екон.катег.класе 8) износе .. 3.035 х.дин.
3. Примања од задуживања (екон.катег.класе 9) износе ..... 68.600 х.дин.
II. ПЛАН И ИЗВРШЕЊЕ РАСХОДА И ИЗДАТАКА:

Укупно планирани расходи и издаци буџета и корисника трезора износе 965.939 х.дин.
Укупно извршени расходи и издаци буџета и корисника Трезора износе 929.197 х.дин.
Разлика (више остварени расходи и издаци) износи..... 36.742 х.дин.

Расходи и издаци извршени су ниже у односу на планиране са 96,20%.

А/План расхода и издатака буџета из Одлуке о буџету износи.....912.140 х.дин.
-Извршење расхода и издатака из буџета износи .....844.016 х.дин.
Разлика (мање остварени расходи и издаци) износи..... 68.124 х.дин.

Извршење буџетских расхода и издатака је ниже у односу на планиране са 92,53%

Б/. Планирани сопствени расхода корисника и месних заједница износе. 53.799 х.дин.
Извршени сопствени и додатних расхода корисника и месних заједница износе. 85.181 х.дин.
Разлика (више остварени расходи и издаци) износи..... 31.382 х.дин.

Извршење сопствених расхода и издатака је мање у односу на планиране са 158,337%

План и остварење расхода и издатака по свим категоријама и врстама расхода и издатака садржани су у упоредним табелама према економској класификацији и изворима финансирања, а које су и саставни део Одлуке о завршном рачуну :

1) Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012. годину према економској класификацији износе:

У 000 ДИН.

конто	опис	буџет општине			сопс, и додатна сред. буџ.корисника			укупно	укупно	укупно
		план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
411	ПЛАТЕ,ДОДАЦИ И НАКН.ЗАПОСЛЕНИХ	122726	121697	99.16	7959	3302	41.49	130685	124999	95.65
412	СОЦИЈ.ДОП.НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	22284	21956	98.53	938	591	63.01	23222	22547	97.09
413	НАКНАДЕ У НАТУРИ	150	70	46.67	0	0	0.00	150	70	46.67
414	СОЦ.ДАВАЊА ЗАПОСЛ.ЕНИМА	4760	4592	96,47	1836	2007	109.31	6596	6599	100.05

415	НАКН.ТРОШ.ЗА ЗАПОСЛ.ЕНЕ	0	0	0.00	1358	1881	138.51	1358	1881	138.51
416	ОСТАЛИ ПОС.РАСХОДИ	600	605	0.00	80	0	0.00	680	605	88.97
417	ПОСЛАНИЧКИ ДОДАТАК	1350	1646	121.93	0	0	0.00	1350	1646	121.83
410	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛ.	151870	150566	99.14	12171	7781	63.93	164041	158347	96.53
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	69420	72697	104.72	8284	4209	50.81	77704	76906	98.97
422	ТРОШК. ПУТОВАЊА	6700	4551	67.93	533	393	73.73	7233	4944	68.35
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	21100	18531	87.82	3045	2630	86.37	24145	21161	87.64
424	СПЕЦИЈАЛИЗ.УСЛУГЕ	46214	45936	99.40	1003	839	83.65	47217	46775	99.06
425	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ .И ОДРЖСВСЊЕ	166108	158021	95.13	998	23097	2314.33	167106	181118	108.39
426	МАТЕРИЈАЛ	11500	10368	90.16	5479	7580	138.35	16979	17948	105.71
420	КОРИШЋ.УСЛ. И РОБА	321042	310104	96.59	19342	38748	200.33	340384	348852	102.49
431	АМОРТ.НЕКРЕТ.И ОПРЕМЕ	0	0	0.00	0	367	0.00	0	367	0.00
430	АМОРТИЗ.И УПОТРЕБА СРЕД.ЗА РАД	0	0	0.00	0	367	0.00	0	367	0.00
441	ОТПЛАТА ДОМАЋИХ КАМАТА	14783	14553	98.44	0	174	0.00	14783	14727	99.62
440	ОТПЛАТА КАМАТА И ПРАТЕЋИ ТРОШ.ЗАДУЖ.	14783	14553	98.44	0	174	0.00	14783	14727	99.62
451	СУБВЕН.ЈАВ.НЕФИН.ПРЕУЗЕЋИМА И ОРГАНИЗ.	55000	30944	56.26	0	0	0.00	55000	30944	56.26
450	СУБВЕНЦИЈЕ	55000	30944	56.26	0	0	0.00	55000	30944	56.26
463	ТРАНСФЕРИ .ОСТ.НИВ.ВЛАСТИ.	79850	67375	84.38	0	3028	0.00	79850	70403	88.17
465	ОСТАЛЕ ДОТАЦ. И ТРАНСАКЦИЈЕ	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
460	ДОНАЦИЈЕ,ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
472	НАКН.ЗА СОЦИЈ. ЗАШТИТУ ИЗ БУЏЕТА	12500	6437	51.50	0	597	0.00	12500	7034	56.27
470	СОЦИЈ.ОСИГУР.И СОЦИЈ. ЗАШТИТА	12500	6437	51.50	0	597	0.00	12500	7034	56.27
481	ДОТАЦ.НЕВЛАД.ОРГАН.	29500	28707	97.31	465	413	88.82	29965	29120	97.18
482	ПОРЕЗИ,ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	20	65	325.00	74	27	36.49	94	92	97.87
483	НОВЧ.КАЗНЕ И ПЕНАЛИ ПО РЕШЕЊУ СУДОВА	9000	8944	99.38	0	0	0.00	9000	8944	99.38
480	ОСТАЛИ РАСХОДИ	38520	37716	97.91	539	440	81.63	39059	38156	97.69
4	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	673565	617695	91.71	32052	51135	159.54	705617	668830	94.79
511	ЗГРАДЕ И ГРАЂЕВИН.. ОБЈЕК.ТИ	151510	151366	99.90	16499	30141	183	168009	181507	108.03
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	16965	15964	94.10	355	2042	575.21	17320	18006	103.96
515	НЕМАТЕРИЈ. ИМОВ.	300	230	76.67	263	185	70.34	563	415	73.71
510	ОСНОВНА СРЕДСТВА	168775	167560	99.28	17117	32368	189.10	185892	199928	107.55
541	ЗЕМЉИШТЕ	8000	6811	85.14	0	0	0.00	8000	6811	85.14
540	ПРИРОДНА ИМОВИНА	8000	6811	85.14	0	0	0.00	8000	6811	85.14
5	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНС. ИМОВ.	176775	174371	98.64	17117	32368	189.10	193892	206739	106.63
611	ОТПЛ.ГЛАВНИЦЕ ДОМ.КРЕДИТОРИМА	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
610	ОТПЛАТА ГЛАВНИЦЕ	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
6	ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВ.ФИН.ИМОВ.	48800	51950	106.45	4630	1678	36.24	53430	53628	100.37
	УКУПНО РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	899140	844016	93.87	53799	85181	158.33	952939	929197	97.51
499	СТАЛНА РЕЗЕРВА	3000	0	0.00	0	0	0.00	3000	0	0.00
499	ТЕКУЋА РЕЗЕРВА	10000	0	0.00	0	0	0.00	10000	0	0.00
49	БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ	13000	0	0.00	0	0	0.00	13000	0	0.00

УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	912140	844016	92.53	53799	85181	158.33	965939	929197	96.20

2) Укупно планирани и извршени текући расходи и издаци према Одлуци о буџету општине Свилајнац за 2012 годину према изворима финансирања износе:

у 000 дин

		буџет општине			буџетски корисници			укупно	укупно	укупно
конто	опис	план 2012	извршење 2012	% извршење 5/4	план 2012	извршење 2012	% извршење 8/7	план 2012	извршење 2012	% извршење 12/11
2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13
	из Републике	250588	229673	91.65	13000	13870	106.69	263588	243543	92.40
	у општини	646652	610608	94.43	0	0	0.00	646652	610608	94.43
	ООСО	1900	0	0.00	1600	3735	233.44	3500	3735	106.71
	из донација	0	0	0.00	0	5	0.00	0	5	0.00
	из осталих извора	0	3735	0.00	39199	67571	172.38	39199	71306	181.91
	УКУПНО ПРИХ И ПРИМ.	899140	844016	93.87	53799	85181	158.33	952939	929197	97.51
499	СТАЛНА РЕЗЕРВА	3000	0	0.00	0	0	0.00	3000	0	0.00
499	ТЕКУЋА РЕЗЕРВА	10000	0	0.00	0	0	0.00	10000	0	0.00
49	БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ	13000	0	0.00	0	0	0.00	13000	0	0.00
	УКУПНИ РАСХ. И ИЗДАЦИ	912140	844016	92.53	53799	85181	158.33	965939	929197	96.20

Структура укупно остварених расхода и издатака у износу од 929.197 хиљ.динара по изворима из којих су остварени је следећа:

- Буџетски расходи и издаци износе .....610.608 хиљ.динара
- Расходи од трансфера из Републике износе .....243.543 хиљ.динара
- Расходи од орган.обавезног социј.осигурања..... 3.735 хиљ.динара
- расходи по основу донација ..... 5 хиљ.динара
- Расходи од осталих сопствених извора износе.... 71.306 хиљ.динара.

Из прегледа се види да код извршења буџетских расхода и издатака углавном није дошло до прекорачења у односу на план, како на укупном нивоу, тако ни код корисника, осим код сопствених средстава буџетских корисника где је извршење било 158,33%, а што је уследило због већег остварења сопствених прихода од 160,10%.

За сталну буџетску резерву планирана су средства у износу од 3.000 хиљ.дин. и није било коришћења ни издатака у току 2012. године.

За текућу буџетску резерву планирана су средства у износу од 10.000 хиљ.дин. и није било коришћења ни издатака у току 2012. године.

III. БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ И УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ ЗА 2011. ГОДИНУ

У Билансу прихода и расхода у периоду од 1. јануара до 31.децембра 2012. године (Образац 2), утврђени су следећи износи и то:

1. Укупно остварени текући приходи и примања од продаје нефинансијске имовине..(ОП2001)..... .863.850 хиљ.динара
2. Укупно извршени текући расходи и издаци за набавку Нефинансијске имовине.(ОП2129)..... 875.569 хиљ.динара
3. Мањак прихода и примања-Буџетски дефицит(ред.бр.2-ред.бр.1) (ОП2345).....11.719 хиљ.динара
4. Кориговање вишка, односно мањка прихода и примања:

а) увећан за укључивање: укупно: 72.543 хиљ.динара
-дела нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година

који је коришћен за покриће расхода и издатака текуће године (ОП2347)..... 3.252 хиљ.динара
-дела новчаних средстава амортизације који је коришћен за набавку нефинансијске имовине (ОП2348)..... 164 хиљ.динара
-дела пренетих неутрошених средстава из ранијих година коришћених за покриће расхода и издатака текуће године (ОП2349)..... 527 хиљ.динара
-износа расхода и издатака за нефинансијску имовину, финансираних из кредита (ОП2350)..... 68.600 хиљ.динара

-износа приватизационих примања коришћених за покриће расхода и издатака текуће године (ОП2351)..... 0 хиљ.динара
б) умањен за укључивање издатака: укупно: 53.628 хиљ.динара
-утрошених средстава текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за отплату обавеза по кредитима (ОП2353)..... 53.628 хиљ.динара
5. Укупан вишак прихода – суфицит (р.бр.4а) – р.бр.3 -р.бр.4б) = 7.196 хиљ.динара.

Утврђује се буџетски суфицит/дефицит, и укупни фискални суфицит/дефицит општине Свилајнац у следећим износима, и то:

БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ И
УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ БУЏЕТА
ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ ЗА 2012. ГОДИНУ

О п и с	Економска класификација	Буџетска средства	Додатна средства	Укупна средства
1	2	3	4	5
I УКУПНА СРЕДСТВА (II +III)	3+7+8+9	847.943	92.423	940.366
II УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА (1+2+3)	7+8+9	846.316	86.134	932.450
1. Текући приходи	7	825.102	35.713	860.815
2. Примања од продаје нефинансијске имовине	8	614	2.421	3.035
3. Примања од задуживања и продаје финансијске имовине	9	20.600	48.000	68.600
3.1.Примања од продаје финансијске имовине	92	0	0	0
III. ПРЕНЕТА СРЕДСТВА	3	1.627	6.289	7.916
IV УКУПНИ ИЗДАЦИ (4+5+6)	4+5+6	844.016	85.181	929.197
4. Текући расходи	4	617.695	51.135	668.830
5. Издаци за нефинансијску имовину	5	174.371	32.368	206.739
6. Изд.за отплату главнице и набавку нефинансијске имовине	6	51.950	1.678	929.197
6.1. Набавка финансијске имовине	62	0	0	0
V УКУПНА СРЕДСТВА минус УКУПНИ ИЗДАЦИ	(3+7+8+9)-(4+5+6)	3.927	7.242	-
VI БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (1+2)-(4+5)	(7+8)- (4+5)	33.650	- 45.369	-11.719
VII УКУПНИ ФИСКАЛНИ СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ (VI +(3.1-6.1))	(7+8)-(4+5)+ (92- 62)	33.650	- 45.369	-11.719

Буџетски дефицит (VI) у износу од 11.719 хиљ.динара, као разлика између укупног износа текућих прихода, примања остварених по основу продаје нефинансијске имовине и пренетих средстава и укупног износа текућих расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине, утврђен је у обрасцу 2 –Биланс прихода и расхода (ОП 2345 и ОП 5435).

Укупан фискални дефицит (VII) је буџетски дефицит, коригован за примања од продаје финансијске имовине и за издатке за набавку финансијске имовине (осим за набавку домаћих хартија од вредности) и утврђен је у износу од 11.719 хиљ.динара.

Буџетски дефицит (VI) у износу од 11.719 хиљ.динара, при утврђивању укупног финансијског резултата пословања у обрасцу 2. Биланс прихода и расхода смањен је за део прихода и средстава кредита (68.000 хиљ.динара), позајмице са Консолидованог рачуна трезора (600 хиљ.динара), амортизације (164 хиљ.динара), део нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година (3.252 хиљ.динара), део пренетих неутрошених средстава из ранијих година коришћен за покриће расхода и издатака текуће године (средства амортизације из ранијих година) у износу од 527

хиљ.динара и увећан за утрошена средства текућих прихода и примања од продаје нефинансијске имовине за отплату обавеза по кредитима у износу од 53.628 хиљ.динара), тако да је утврђен укупан финансијски резултат - суфицит у износу од 7.196 хиљ.динара.

IV.РАЧУН ФИНАНСИРАЊА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ ЗА 2012 ГОДИНУ

Утврђује се рачун финансирања буџета општине Свилајнац за 2012. годину у износу од 3.253 хиљ. динара и то:

	у 000 динара
1. Примања од задуживања	68.600
2. Примања од продаје финансијске имовине	-
3. Издаци за набавку финансијске имовине (за набавку домаћих хартија од вредности)	-
4. Издаци за отплату главнице дуга	53.628
5. Нето финансирање	14.972
6. Укупан буџетски дефицит плус нето финансирање (ОП 5441 обрасца 5.)	3.253

ПОСЕБАН ДЕО

Укупно планирани и остварени текући приходи и примања према економској класификацији износе укупно:
- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Остварење 932.450 хиљ.дин. или 96,53% од чега:

1.Приходи класе 7: План = 885.685 х.дин. Остварење = 860.815 х.дин. или 97.19 %
2.Приходи класе 8: План = 5.799х.дин. Остварење = 3.035 х.дин. или 52,34 %
3.Приходи класе 9: План = 68.375 х.дин. Остварење = 68.600 х.дин. или 100,33 %
4.Утврђ.рез.послов. План = 6.080 х.дин.

Укупно планирани и остварени расходи и издаци према економској класификацији износе укупно:
- на нивоу општине: План износи 965.939 хиљ.дин. Извршење 929.197 хиљ.дин. или 96,20% од чега:
1. Расходи класе 4: План = 705.617 х.дин. Извршење = 668.830 х.дин. или 94,79 %
2. Расходи класе 5: План = 193.892 х.дин. Извршење = 206.739 х.дин. или 106,63%
3. Расходи класе 6: План = 53.430 х.дин. Извршење = 53.628 х.дин. или 100,37 %
4. Буџетске резерве План = 13.000 х.дин.

Разлика између укупно остварених прихода и примања за период 01.01. до 31.12.2012. године у износу од 932.450 хиљ.динара и извршених расхода и издатака у износу од 929.197 хиљ.динара представља вишак прихода и примања у текућој години у износу од 3.253 хиљ.динара, односно укупан фискални дефицит плус нето фиинансирање, а што је исказано на ОП 5441 обрасца 5.

Поред финансирања редовних и осталих расхода неопходних за функционисање и рад корисника, у току 2012. године уложена су значајна средства у капитална улагања за поправке и одржавање зграда и објеката на територији општине Свилајнац.

Капитална инвестициона улагања за одржавање објеката и улагање у опрему корисника буџета остварена су у износима датим у следећим прегледима:

1) За поправке и одржавање објеката и опреме на економској класификацији расхода 425 утрошено је укупно 181.118 хиљ.дин.(108,39% у односу на план) и то по следећој структури по корисницима и изворима финансирања:

Опис	Укупно	Репуб.	АП	Опш.	ООСО	Донац.	Ост.изв.
Вртић	834	118		207			509
Фонд за рећ.гр.зем	100.860			91.861			8.999
Библиотека	32			30			2
Центар за култ.	177			107			70

МЗ Радошин	4.999			4.999			0
МЗ Свилајнац	17.828			15.763			2.065
МЗ Седларе	3.444			1.995			1.449
МЗ Кушиљево	4.032			3.870			162
МЗ Црквенац	4.312			3.831			481
МЗ Рођевац	3.669			2.208			1.461
МЗ Проштинац	305			305			0
МЗ Роанда	4.066			3.451			615
МЗ Суботица	4.208			3.288			920
МЗ Војска	863			827			36
МЗ Дубница	2.222			1.720			502
МЗ Мачевац	557			513			44
МЗ Бобово	2.607			1.571			1.036
МЗ Гложане	4.390			4.390			0
МЗ Тропоње	121			121			0
МЗ Врлане	1.431			1.429			2
МЗ Грабовац	4.079			3.320			759
МЗ Купиновац	1.447			1.250			197
МЗ Дубље	553			553			0
МЗ Ђуринац	5.787			2.473			3.314
МЗ Луковица	1.247			1.016			231
МЗ Бресје	724			599			125
свега буџ.корисн.	174.794	118		151.697			22.979
општ.управа-буџет	6.324	0		6.324			0
ук.консолид.буџет	181.118	118		158.021			22.979

2) За набавку и изградњу објеката и опреме на економској класификацији класе 5 утрошено је 160.155 хиљ.дин. (95,68% у односу на план) и то

Опис	Укупно	Репуб.	АП	Опш.	ООСО	Донац.	Ост.изв.
Вртић	299	67		0	0	5	227
Фонд за рећ.гр.зем	181.663	2.663		151.620	0	0	27.380
Библиотека	790	0		624	0	0	166
Центар за култ.	3.826	0		3.761	0	0	65
МЗ Грабовац	19	0		0	0	0	19
МЗ Купиновац	33	0		0	0	0	33
МЗ Луковица	4	0		0	0	0	4
свега буџ.корисн.	186.634	2.730		156.005	0	5	27.894
општ.управа	20.105	1.189		17.177	0	0	1.739
ук.консолид.буџет	206.739	3.919		173.182	0	5	29.633

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Извештај о извршењу Одлуке о буџету општине Свилајнац за период 01. јануара до 31. децембра 2012. године саставни је део Одлуке о завршном рачуну буџета општине Свилајнац за 2012. годину.

Извештај о извршењу Одлуке о буџету општине Свилајнац за период 01. јануар до 31. децембра 2012. године објавиће се у Службеном гласнику општине Свилајнац.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-2, Дана: 14.06.2013. године
ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

На основу члана 30. тачке 2. Закона о локалној самоуправи («Службени гласник РС» број 129/07), члана 47. и 63.Закона о буџетском систему («Службени гласник РС»број 54/2009...101/11,93/12) и члана 41. Статута општине Свилајнац («Службени гласник општине Свилајнац» број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац на седници одржаној дана 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У
О ПРВОМ РЕБАЛАНСУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
ЗА 2013.ГОДИНУ

Члан 1.

У члану 1. Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2013. годину износ «845.310.000» замењује се износом «882.010.000»; износ «915.530.000» замењује се износом «932.330.000».

Члан 2.

У члану 3. Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2013. годину, у табели прихода и примања буџета општине врше се следеће измене:

- 711190 Порез на друге приходе износ од „11.000.000“ замењује се износом „12.000.000“;
- 713120 Порез на имовину износ “50.000.000” замењује се износом “57.300.000”;
- 714560 Општинске и градске таксе износ “15.000.000” замењује се износом “20.000.000”;
- 741150 Камате на средства консолидованог рачуна трезора износ“100.000“ замењује се износом „300.000“;
- 741530 Накнада за коришћење простора и грађевинског земљишта износ “158.000.000” замењује се износом “179.700.000”;
- 772 Меморандумске ставке за рефундацију расхода износ “200.000” замењује се износом “1.200.000”;
- 812 Примања од продаје покретних ствари износ “2.000.000” замењује се износом “2.500.000”;
- 921 Примања од продаје домаћих акција додаје се износ “100.000”;

Члан 3.

У члану 6. Одлуке о буџету општине Свилајнац за 2013. годину у табеларном прегледу издатака и расхода врше се измене у делу средстава из буџета – Извор 01 и то:

1. Раздео 3, Глава 1, Функција 410 – Општинска управа по економским класификацијама:

- 411 Плате и додаци запослених износ „50.797.000“ замењује се износом „50.247.000“;
- 412 Соц.допр.на терет послодавца износ „9.093.000“ замењује се износом „8.893.000“;
- 416 Јубиларне награде додаје се износ „200.000“;

- 424 Агенција за регионални развој износ „800.000“ замењује се износом „1.700.000“;
- 482 Порези,таксе износ „100.000“ замењује се износом „2.100.000“;
- 541 Прибављање земљишта износ „50.000.000“ замењује се износом „60.000.000“;
- 441 Субвенција камата предузетницима износ „2.000.000“ замењује се износом „4.000.000“;
- 611 Отплата главнице по кредиту износ „35.000.000“ замењује се износом „55.000.000“;

2. Раздео 3, Глава 2, Функција 911 – Друштвена брига о деци по економским класификацијама:

- 411 Плате и додаци запослених износ „53.505.000“ замењује се износом „52.955.000“;
- 416 Јубиларне награде додаје се износ „200.000“;

3. Раздео 3, Глава 4, Функција 560 – Фонд за заштиту и унапређење човекове околине – Подст.енерг.ефикасности смањује се у износу од „3.000.000“– а повећава се на конту 465-Подст.енерг.ефикасности -остале дотације, донације и тансфери у износу од „3.000.000“ , на истој буџетској позицији

4. Раздео 3, Глава 5, Функција 912 – Основно образовање додаје се економска класификација:

- 416 Јубиларне награде износ „1.560.000“;

5. Раздео 3, Глава 6, Функција 920 – Средње образовање додаје се економска класификација:

- 416 Јубиларне награде износ „1.040.000“;

6. Раздео 3. Глава 10. Функција 860 –Дотације непр.организацијама по економским класификацијама:

– Дотације удружењима грађана износ „1.000.000“ замењује се износом „1.200.000“
– Дотације Црвеном Крсту – смањује се у износу од „6.079.069,40“ а повећава се на конту 465 – износу од „6.079.069,40 на истој буџетској позицији.

Члан 4.

Средства планирана за јубиларне награде су за запослене који то право стичу у 2013. години. По школама на територији општине Свилајнац појединачни износи су:

- ОШ „Јован Јовановић Змај“ Свилајнац износ од 380.000 динара
- ОШ „ Бранко Радичевић“ Седларе износ од 850.000 динара
- ОШ „Стеван Синђелић“ Војска износ од 150.000 динара
- ОШ „Вожд Карађорђе“ Кушиљево износ од 180.000 динара
- Средња школа Свилајнац износ од 460.000 динара
- Пољопривредно-ветеринарска школа износ од 580.000 динара

Члан 5.

Изменама у члану 1. 2. и 3. ове Одлуке извршиће се одговарајуће измене збирова у Билансу прихода и расхода буџета и распореду прихода по функцијама, главама и разделима буџета.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а примењиваће се од 01.јануара 2013.године и објавиће се у «Службеном гласнику општине Свилајнац».

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-3, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.

--*-*-*-*

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У
О УСВАЈАЊУ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
2013. - 2018. ГОДИНЕ

I

УСВАЈА СЕ Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013. - 2018. године.

II

Саставни део ове Одлуке је Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013. - 2018. године.

III

Ова Одлука са Стратегијом одрживог развоја општине Свилајнац 2013. -2018. године, објавиће се у ''Службеном гласнику општине Свилајнац“ и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-4, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.

СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ 2013-2018

2013. година

Садржај

Увод
Институционални оквир и Стратегија одрживог развоја
Методологија израде Стратегије одрживог развоја
Фазе процеса стратешког планирања
СОЦИО - ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Опште карактеристике
Демографија
Локална самоуправа
Људски ресурси и тржиште рада
Економија
Пољопривреда
Инфраструктура
Култура
Туризам
Животна средина
Спорт
Социјална и здравствена заштита
Образовање
Информисање
SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Секторске SWOT анализе
Бодовање SWOT анализа
ВИЗИЈА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Визија општине
РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Развојни приоритети
СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Стратешки и оперативни циљеви

ПРОЈЕКТИ И ПРОГРАМИ

Преглед пројеката и програма

ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

Препоруке за релизацију стратегије

Увод

Не постоји јединствена и општеприхваћена дефиниција појма одрживог развоја. Постоји, међутим, сагласност о потреби увођења овог концепта, као и свест о разлозима његовог настанка. По једној дефиницији, одрживи развој је *„развој којим се иде у сусрет потребама садашњости, тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје сопствене потребе“*.[1]

Широко прихваћено мишљење проистекло је из одговора на питање: Шта је одрживо за једну заједницу? Пре свега, то је све што је друштвено прихватљиво, односно, што доприноси друштвеној интеграцији заједнице, затим оно што омогућава трајан економски раст – развој. Укључује и све што осигурава да се садржај и мере економског и друштвеног развоја усклађују са еколошко-просторним капацитетима (праговима) посматране територије у дугорочно пројектованом временском периоду. На крају, подразумева све што је политички прихватљиво, о чему се може договарати и одлучивати у оквиру постојећих политичких околности.

Главни резултат поменутог, широко прихваћеног приступа одрживом развоју, показује да он почива на четири стуба:

– економском
– социјалном
– културном
– животној средини

Одрживи развој је могућ само уколико су сва четири ослонца развоја присутна и подједнако важна. У пракси, то значи да све четири компоненте развоја друштва – економска, социјална, културна и животна средина – које уједно чине и ослонце одрживог развоја, треба да буду од подједнаког значаја и важности у држави и друштву, да су чврсто међусобно повезане и опскрбљене адекватном институционалном основом.

Стратегија одрживог развоја је општи стратешки план развоја града или општине који даје смернице и подстицаје за будући развој. Она дефинише одрживи развој као циљно оријентисан, дугорочан, свеобухватан и синергетски процес који утиче на све аспекте живота (економски, социјални, еколошки и институционални). Стратегија је оријентисана на стварање одрживог модела који на квалитетан начин задовољава друштвено-економске потребе и интересе грађана, а истовремено елиминише или значајно умањује утицаје који представљају претњу или штету по животну средину и природне ресурсе.

Документ Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018 израђен је коришћењем партиципативног приступа који подразумева да се у процес укључе све заинтересоване стране. Укључењем шире заједнице (јавног, приватног и НВО сектора), обезбеђује се побољшање квалитета донесених одлука и, самим тим, повећава се одоговорност за имплементацију. Овакав приступ омогућава:

– Ширу базу знања која обезбеђује доношење квалитетнијих одлука
– Подршку за донесене одлуке
– Колективно власништво над проблемима и резултатима
– Формирање будућих партнерстава у имплементацији пројеката

[1] World Commission on Enviroment and Development, 1987.

У процес израде стратегије одрживог развоја укључене су све заинтересоване стране:

- Представници локалне самоуправе и комуналних предузећа
- Јавне институције
- Регионалне институције
- Финансијске институције
- Приватни сектор и инвеститори
- Удружења и невладине организације

Након идентификације заинтересованих страна, извршен је избор особа које су директно учествовале у изради Стратегије. Локална самоуправа је формализовала читав овај процес доношењем правног акта о избору чланова у Општински форум / Радну групу / Партнерски форум за израду стратегије у складу са општинским регулативама. Општински форум сачињавали су стручни појединци из Општинске управе и осталих сектора.

Број чланова Општинског форума, ради оптималног вођења процеса, дефинисан је у складу са критеријумом о броју становника. Одабрани чланови су представници свих кључних области друштвено - економског развоја: економија – предузетништво, инфраструктура, просторно планирање и заштита животне средине, пољопривреда, туризам, образовање, култура, спорт, финансије, социјална и здравствена политика.

За организацију и делимично вођење састанака Општинског форума, главна и одговорна особа био је локални координатор, предложен од локалне самоуправе. Он је представљао спону у раду између тима за стратешко планирање, Регионалне агенције за економски развој, која је координирала и помагала читав процес, локалне самоуправе и чланова Општинског форума.

Стратешки документ односи се на период 2013. – 2018. године, када ће, путем усвојене листе пројеката стимулисати позитивне промене у општини. Представљаће кровни документ за све остале усвојене секторске стратегије. Имплементацију стратешког документа ће спроводити координационо тело, званично оформљено од стране локалне самоуправе. Тело ће деловати на бази усвојеног акционог плана за имплементацију стратегије који подразумева формирање одговарајуће организационе структуре окупљене око сваког од приоритета и дефинисаних развојних програма.

Усвојен је принцип по ком документ треба да буде “жив” и да даје смернице за развој општине у наредних пет година. У том временском периоду, помоћу одговарајућих, прецизно дефинисаних индикатора, мериће се напредак на годишњем нивоу, а након пет година, сама стратегија евалуирати и дати основу за израду наредне.

Институционални оквир и Стратегија одрживог развоја

Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац је суштински важан документ који је увезан и усаглашен са националним/регионалним стратегијама, али који даје смернице за развој секторских стратегија, као и прецизне индикаторе за детаљније планове.

Стратегија одрживог развоја Републике Србије усвојена је у мају 2008. године, након три године партиципативног процеса. Тим који је радио на изради Националне стратегије био је састављен од три групе које је чинило 70 експерата и десетак невладиних организација. Целокупна стратегија базирана је на четири основна, национална, стратешка документа и 16 секторских стратегија. Четири документа, кључна за формулисање националног стратешког документа била су :

- Национална стратегија Србије за приступање Србије и Црне Горе ЕУ (2005)
- Нацрт Националног плана заштите животне средине
- Национална стратегија привредног развоја Србије (2006 – 2012)
- Стратегија за смањење сиромаштва.

Добијени документ представља кровни документ са којим треба да буду усклађене све локалне стратегије одрживог развоја на територији Републике Србије.

У Националној стратегији идентификовани су следећи приоритети:

- Приоритет 1. Чланство у Европској унији
- Приоритет 2. Развој конкурентне тржишне привреде и уравнотежен економски раст
- Приоритет 3. Развој људских ресурса и повећање запослености
- Приоритет 4. Развој инфраструктуре и равномеран регионални развој
- Приоритет 5. Заштита и унапређење животне средине и рационално коришћење природних ресурса

Визија и циљеви Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац морају, стога, бити у сагласју са приоритетима Стратегије одрживог развоја Републике Србије јер ће се, кроз спроведене активности на локалном нивоу, допринети реализацији дефинисаних приоритета, односно, активности дефинисаних Акционим планом Националне стратегије, који је усвојен 2009. године од стране Владе Републике Србије.

Кључни моменат у процесу израде Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац је преузимање одговорности за спровођење процеса или тзв. власништво над процесом. С обзиром да је локална самоуправа општине Свилајнац „менаџер“ своје територије, и као таква има кључну улогу у омогућавању одрживог развоја, самим тим је и одговорна за израду и имплементацију стратешког документа.

Одрживе заједнице су оне у којима људи желе да живе не само тренутно већ и у будућности

Претходно наведена изјава кореспондира са целокупном локалном стратегијом која би, задовољавајући принципе одрживости, требало да произведе мерљиве напретке у периоду од пет година и да те напретке, на одговарајући начин, оцени и ревидира на годишњем нивоу. Сви елементи развоја морају бити компатибилни са општеприхваћеним начелима развоја, наведеним у Националној стратегији.

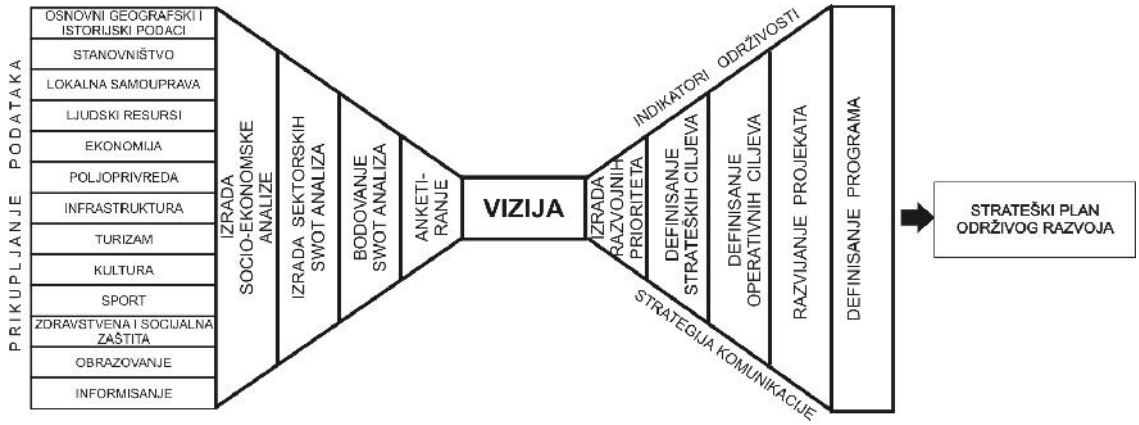
Мост који спаја претходно наведена два нивоа стратешког размишљања и деловања (национални и локални), јесте регионални ниво. Имајући у виду стратегију Републике Србије, усмерену на улазак у Европску Унију, и то да је један од главних предуслова за улазак успостављање равномерног регионалног развоја, генерисане регионалне стратегије одрживог развоја представљале су следећи корак. Овакав начин размишљања је и имплементиран, захваљујући одговарајућој нациналној законској регулативи, односно усвојеном Закону о регионалном развоју.

У складу са претходно поменутим тенденцијама на територији Шумадије и Поморавља је и покренут процес израде регионалне стратегије. Кроз партиципативни приступ примењен у стратешком процесу који је укључио све релевантне интересне групе са територије Региона, израђен је десетогодишњи регионални документ под називом “Стратегија одрживог развоја Шумадије и Поморавља 2011-2021”. Документ је и званично усвојен 28. фебруара 2011. године, након чега се ушло у процес имплементације исте.

Актуелна регионална стратегија, базирана је на већ утврђеним, приоритетним правцима развоја из националног стратешког документа, и у корелацији је са приоритетима развоја локалних стратегија. На тај начин је направљена спона између националног и локалног нивоа.

Методологија израде Стратегије одрживог развоја

Документ Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018 проистекао је из више сукцесивних фаза које, заједно, чине процес стратешког планирања. Свака фаза чинила је основу за обављање наредне. Следећа слика визуелно приказује процес стратешког планирања по фазама.

Процес израде Стратегије одрживог развоја по фазама и пратећим процесима

Процес је започет темељним истраживањем које је обухватило прикупљање података по кључним областима социо - економске реалности општине:

- Опште карактеристике
- Демографија
- Локална самоуправа
- Људски ресурси и тржиште рада
- Економија
- Пољопривреда
- Инфраструктура
- Култура
- Туризам
- Животна средина
- Спорт
- Социјална и здравствена заштита
- Образовање
- Информисање.

Прикупљени подаци веродостојно осликавају тренутно стање у општини и служе као инпут за формулисање документа Социо-економска анализа. Он представља „личну карту" општине, односно профил локалне заједнице.

Овај документ је касније коришћен као адекватна подлога за наредну фазу - израду секторских SWOT анализа: користећи истраживања и податке из социо-економске анализе, израђене су матрице са снагама, слабостима, претњама и шансама за све кључне секторе тренутне социо-економске реалности општине.

Након израде SWOT-ова за сваку област, врши се њихово бодовање како би се издвојиле најкритичније слабости и најконкурентније снаге на које ће се посебно обратити пажња при изради визије општине Свилајнац. Визија представља наредну фазу процеса стратешког планирања.

Визија општине Свилајнац има задатак да представи ставове целокупне заједнице о томе где себе види у наредних двадесет година. Како партиципативни приступ обухвата и анкетирање, грађанима општине Свилајнац постављана су питања о томе где себе виде за десет година, шта би желели да буде промењено и које су њихове идеје за позитивну промену у локалној заједници.

Резултати обрађених анкета, заједно са приоритетним слабостима и конкурентним снагама по секторима, чинили су улазне елементе за рад Општинског форума у изради визије општине Свилајнац. Визија је транспарентна, управо захваљујући анкети и присуству представника свих заинтересованих страна на састанцима Општинског форума.

Дефинисана визија општине је подлога за формирање кључних развојних приоритета општине. У овој фази Општински форум подељен је у тематске радне групе окупљене око сваког од приоритета. Тако формирана језгра су се касније допуњавала представницима заинтересованих страна.

Даљи рад тематских радних група био је везан за израду стратешких циљева. Сваки од утврђених приоритета се декомпонује на неколико сегмената ради лакшег прибављања извора финансирања у будућности јер, овако дефинисани стратешки циљеви, помажу у каснијем дефинисању развојних програма.

У истој фази дефинисан је већи број оперативних за сваки од утврђених стратешких циљева. Они су формулисани по SMART принципу (Specific – специфичан, Measurable – мерљив, Achievable – достижан, Realistic – реалистичан, Timely – увремењен), односно представљају будућа промењена стања, која су јасна и лако мерљива, а опет временски ограничена, реална и у складу са постављеном визијом.

Финална фаза јесте прикупљање пројектних идеја које су развили чланови тематских група, у складу са својим компетенцијама. Идеје су прикупљане коришћењем on-line алата за расписивање пројектних идеја OLEDNETWORK (www.olednetwork.rs/svilajnac-projekti), који је развила Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља за потребе локалне самоуправе општине Свилајнац као део процеса израде локалног стратешког документа. Коришћењем поменутог алата добијена је финална листа пројеката који ће се реализовати у периоду трајања Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац.

Ова фаза је обухватила и финално груписање сродних пројеката у програме. Програми су веома битни, јер су израђени у складу са постојећим буџетским линијама локалне самоуправе, и као такви олакшавају прибављање извора финансирања.

Паралелно са претходно наведеним активностима везаних за израду стратешког документа општине Свилајнац, израђују се индикатори одрживости, чија је сврха да измере промене проистекле применом акционог плана за имплементацију Стратегије одрживог развоја. Једном урађени индикатори одрживости, ревидираће се на годишњем нивоу, све до истека временског периода трајања стратегије.

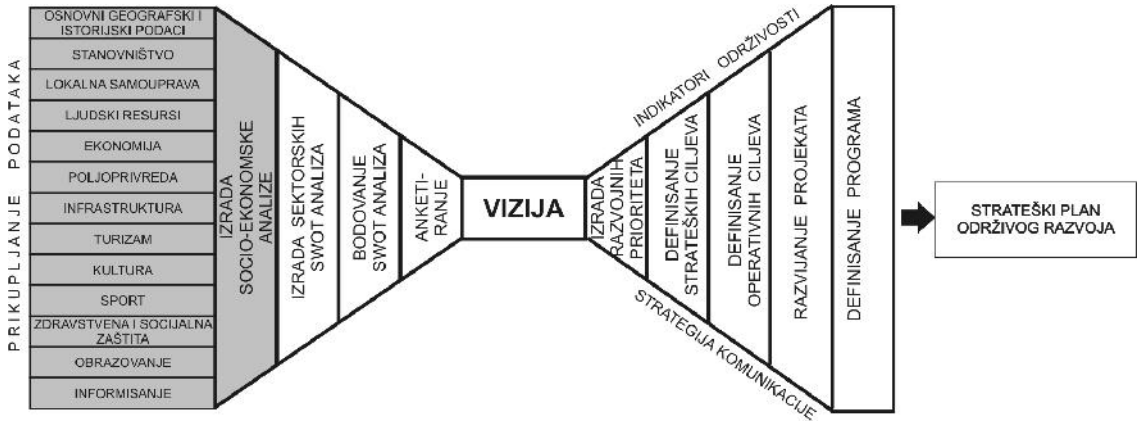
Фазе процеса стратешког планирања

Као што је наведено у претходним поглављима, израда Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац, био је један континуиран процес састављен из више сукцесивних фаза од којих је свака проистицала из претходне. Пролазећи поступно кроз сваку, дошло се до крајњег циља, а то је финални кровни стратешки документ.

Процес стратешког планирања је сачињен од следећих фаза, које уједно, чине и поглавља овог документа:

– Социо-економска анализа општине Свилајнац
– Секторске SWOT анализе
– Конкурентне снаге и приоритетне слабости
– Визија општине Свилајнац
– Развојни приоритети
– Стратешки и оперативни циљеви
– Пројекти и програми
– Препоруке за реализацију Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018.

Социо-економска анализа општине Свилајнац

Социо - економска анализа

Социо-економска анализа општине Свилајнац дефинише стање свих чинилаца друштвено - економског развоја, где се кроз анализу даје преглед трендова у последњих пет година. Профил или "лична карта" локалне заједнице, како се ова анализа још може назвати, са једне стране служи за предвиђање будућих промена, а са друге стране омогућава увид у факторе који су довели до тренутног стања. На тај начин даје основу за дефинисање приоритета и циљева интервенције.

Кроз израду профила локалне заједнице омогућено је:

- пружање подршке Општинском форуму у доношењу одлука о правцима интервенције
- давање прегледа националних и регионалних друштвено-економских показатеља путем којег се омогућава успостављање оквира за израду стратегије
- обезбеђивање основних информација које дозвољавају заједници да мери шта се променило имплементацијом стратегије
- подршка за израду секторских SWOT анализа

Фаза израде Социо-економске анализе општине Свилајнац обухватила је следеће подфазе које су довеле до финализације овог сегмента стратешког документа:

- дефинисање структуре социо-економске анализе
- подела одговорности унутар Општинског форума
- прикупљање података
- унос и обрада
- формирање нацрта социо-економске анализе
- презентација нацрта социо-економске анализе на састанку Општинског форума
- ревизија и допуна
- формирање финалне верзије.

Документ Социо-економска анализа општине Свилајнац је израђен у првом кварталу 2013. године. У његовој изради коришћени су подаци из националних публикација, које евидантирају промене друштвено-економских параметара једну или две године уназад, у односу на последење посматрану 2013. годину (Национална служба за запошљавање, Републички завод за статистику, Народна банка…).

СОЦИО-ЕКОНОМСКА АНАЛИЗА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Опште карактеристике

Географија и топографија

Свилајнац се налази на око 100 km од Београду смеру југ-исток, на обалама Велике Мораве и Ресаве. Градско насеље има 9.198, а цела општине око 23.551 становника.

Свилајнац се налази на 103 m надморске висине, на координатама 44° 13′ 46" северне географске ширине и 21° 11′ 50" источне географске дужине.

Општина Свилајнац је природно-географски комбинација равничарског и брежуљастог рељефа, са умереном климом и плодним земљиштем, што је добра основа за најважнију делатност Доње Ресаве-пољопривреду. Налази се на месту где долина Ресаве сраста са долином Велике Мораве. Са друге стране, на око 4 km низводно од Свилајнца у Велику Мораву се улива река Ресава, која протиче кроз градско насеље и својом долином отвара - шири низијски део ослоњен на моравску низију, по чему Великоморавска долина и правац према општини Пожаревац пружају општини Свилајнац могућност за развој регионалних функција и ефектну интеграцију у шире развојне процесе.

Градско насеље Свилајнац, као центар истоимене општи-не са 22 насеља и површином од 32.640 хектара, налази се у Источној Србији у широј зони равничарског дела великоморавске долине, која преставља окосницу простор-ног развоја републике, дугорочно посматрано.

Саобраћајна удаљеност Свилајнца од важнијих регионалних средишта централне Србије износи: од Београда 109, Ниша 152, Крагујевца 45, Зајечара 115, Крушевца 112 и Краљева 99 km. С друге стране, саобраћајна удаљеност општине од суседних регионалних и општинских центара износи: од Пожаревца 47, Велике Плане 20, Жабара 14, Петровца на Млави 36, Јагодине 45, Ћуприје 56, Параћина 66, Рековца 68 и Деспотовца 22 km.

Саобраћајно-географски значај везе Свилајнца са окружењем мењао се кроз време, али резултанта тих процеса се позитивно одражава на квантитативне и квалитативне карактеристике тих веза. Другим речима, ефекти географског положаја и саобраћајних веза Свилајнца са окружењем омогућавају граду и општини просперитетан урбани развој, наравно уз њихово технолошко осавремењавање (пројекат "брзе пруге", канал Морава - Вардар и др.).

Општина Свилајнац се граничи са следећим општинским територијама: Петровац на Млави и Деспотовац на истоку, Јагодина на југу, Лапово, Велика Плана и Баточина на западу и територијом општине Жабари на северу.

Према територијалној и административној организацији Републике Србије општина Свилајнац са општинама Деспотовац, Јагодина, Параћин, Рековац и Ћуприја улази у састав Поморавског округа. Логично је да се најинтензивније функционалне и друге везе Свилајнца и поменутих општина одржавају и развијају боље него са другим општинама.

Општинске функционалне, административне и друге везе и односи свих насеља у саставу општине конституишу се и развијају преко општинских служби у Свилајнцу.

Просторно-физички аспект ових веза и односа испољава се преко мреже и квалитета система крупне инфраструктуре, које интегришу простор и функције у том простору. Пре свега потребно је анализирати и валоризовати саобраћајну инфраструктуру чије поједине функције захтевају разматрања и решења шира од локалног значаја.

Природне границе општине Свилајнац нису јасно одређене. Брдски предели на северо-истоку-истоку постепено прелазе у Хомољске планине и Бељаницу (1339 m), а на југоистоку и југу у Кучајске планине (1243 m). Северозападна област је обележена низијским рељефом и срастањем алувијалних равни Ресаве и Велике Мораве. Чак и западни део територије који највећом дужином границе прати ток Велике Мораве не поклапа се са њом потпуно те не чини стриктну природну линију граничења.

Географски положај општине Свилајнац је веома повољан. Као што је већ речено, налази се у централном делу Србије што јој даје приближно подједнаку удаљеност од западне и источне границе са суседним државама, као и подједнаку удаљеност од северних и јужних граничних прелаза. Положај на десној обали Велике Мораве и у доњем току Ресаве даје изванредне могућности за насељавање становништва, а плодни алувијални наноси пружају могућности за интензивно бављење пољопривредом. Осим тога, долине река су погодне за изградњу саобраћајница и повезивање са другим крајевима земље, те поред и кроз општину Свилајнац пролазе важне саобраћајнице.

Рељеф

Свилајнац лежи на плодном равничарском и терасастом терену такозване Доње Ресаве, чија се надморска висина креће од 100 до 390 m. Кроз територију општине протиче река Ресава, а једним делом свог средњег тока и Велика Морава. Сам град је смештен на ушћу Ресаве у Велику Мораву.

Подручје Свилајнца одликују повољни климатски услови са умерено-континенталном климом и углавном правилно израженим годишњим добима. Просечна летња температура је 21,2^{o}C, а зимска 0,7^{o}C. Равничарско-брежуљкасти рељеф са умереном климом погодује пољопривреди која је уједно и најзаступљенија делатност у Доњоресавском крају.

Планине

На 51 km од Свилајнца налази се планина Бељаница чији врх се налази на 1339 m надморске висине. Иначе на 330 m надморске висине се налази извор реке Ресаве "Мало врело" по којој је цела област добила име.

Бељаница је једна од највећих кречњачких планина источне Србије. Налази се између слива реке Млаве и Жагубичке котлине на северу и слива реке Ресаве на југу. Пружа се од

запада ка истоку у дужини од 24 km, са просечном ширином од око 12 km. Захвата површину од 309 km², од чега 246 km² изразит крашки рељеф у кречњацима.

Северни део је висораван са многим вртачама, увалама и слепим долинама (Бусовата, Речке са понором дубоким 150 m). Јужни део је стеновит, кречњачки гребен Бељаница висок 1336 m, који стрмим одсеком пада у клисуру реке Чемернице десне притоке реке Ресаве. У гребену су многобројне пећине, од којих је највећа Велика Атула (560 m). У подножју гребена налазе се Мало и Велико врело, а у подножју северног обода Врело Млаве код Жагубице.

Бељаница је планина богата водом, подземним и површинским токовима. Нарочито су интересантни површински токови са великим бројем река и потока понорница. Вода у свим токовима је чиста и може се пити из водотока.

Бељаница је у спелеолошким круговима веома позната као изузетно богата спелеолошким објектима. Најпознатија пећина је Ресавска пећина, која је уређена за појединачне или колективне посете и отворена је током целе године. Поред Ресавске пећине постоји велики број пећина богатих свим врстама пећинског накита.

Воде

Река **Велика Морава** настаје спајањем Западне Мораве и Јужне Мораве код Сталаћа. Улива се у Дунав на простору између Смедерева и Костолца. Морава је заједно са Западном Моравом, највећа српска река. Дужина Велике Мораве је 185 km, са Западном Моравом је 493 km.

Некада је ова река била вишеструко дужа, али је због регулације речног корита и мелиорационих радова данас учињена краћом. Најудаљенији извор воде за моравски слив је река Ибар, десне и највећа притока Западне Мораве. Заједно као систем Ибар – Западна Морава – Велика Морава представљају речни систем дужине 550 km, најдужи на Балкану.

Површина слива Велике Мораве је 6126 km², а целог моравског система 37.444 km², што је 42,38% од површине Србије. Велика Морава протиче најплоднијим и најгушће насељеним подручјем централне Србије, насталим на месту залива некадашњег Панонског мора које се исушило пре око 200.000 година. Негде на половини дужине долине налази се Багрдан-ска клисура.

Река **Ресава** је најдужа десна притока Велике Мораве. Дугачка је око 70 km. Протиче кроз општине Деспотовац и Свилајнац. Настаје од Злотске реке и Бобовачког потока. Извориште је на преко 1100 m надморске висине, а ушће на 94 m.

Свилајнац је настао на десној обали Ресаве, да би се временом, почетком 20. века територијално проширио и на њену леву обалу. Овај водоток, поред осталих, представља једну од просторних окосница развоја града. Осим тока Ресаве, велики хидролошки значај, са становишта водоснабдевања урбаног становништва и привреде, имају и подземне воде алувијалних наслага Ресаве и Велике Мораве.

Ресава има два изворишна крака који настају у зони додира Кучаја и Црноречког аденситског масива. Ови водотокови се састају на коти 668 м. Код Марковца се Ресава улива у Велику Мораву. Њено ушће је удаљено од Дунава 87,5 km. Површина слива Ресаве износи 718 km^2 а дужина реке 91,25 km, с тим што дужина главног тока износи 84 km. Ресава прима 67 притока, од којих су 41 десне а 26 леве. Главни загађивач Ресаве је њена притока Ресавица у коју се испуштају отпадне воде из флотације рудника мрког угља у истоименом насељу.

Клима

Општина Свилајнац одликује се умерено-континенталном климом. Може се рећи да свилај-начко климатско подручје одликују релативно хладне зиме, умерено топла лета и јесени топлије од пролећа. У зависности од подручног рељефа и расподеле ваздушног притиска, јављају се и различити ветрови.

Климатски услови простора општине Свилајнац, у основи су одређени географским положајем и рељефом. Овакву географску конфигурацију употпуњавају повољни климатски услови. Клима је умерено - континентална са израженим годишњим добима.

С обзиром на то да не постоје метеоролошка мерења температуре ваздуха у Свилајнцу, температура је израчуната на основу расположивих података за Ћуприју и Смедеревску Паланку, као њихова средња вредност *(М. Милосављевић, Климатске одлике удолине Велике и Јужне Мораве).*

Температура

Лета су топла, а зиме релативно благе. Јесени су топлије од пролећа. Најхладнији месеци су јануар и фебруар, а најтоплији јул и август. Температурни прелаз од зиме ка лету и од лета ка зими је уједначен, јер је повећање од марта до маја (10,8^{o}C) и смањење од септембра до новембра (10,8^{o}C) идентично. Просечна годишња температура износи око +12°C.

Падавине

Иако је количина падавина мала (672 mm), по чему Свилајнац припада сушнијим подручјима, њихов годишњи распоред је повољан. Максимална количина падавина излучи се у мају (93,7 mm) и јуну (156,5 mm), када су усевима најпотребније, а минимална током јула (24,5 mm) и новембра (24,5 mm). Просечна количина падавина у вегетационом периоду износи 383 mm. Уз то, годишњи ток падавина је неравномеран. На то указује и вредност релативног годишњег колебања -8,93%. Лето и пролеће имају већу количину падавина од зиме и пролећа. Просечан број сунчаних сати износи 5,5.

Ветар

Подручје Свилајнца се налази под утицајем доминантних ветрова из југоисточног, северозападног и јужног квадранта. Захваљујући Ресави, која својим током пресеца урбану територију, ка граду увек дува ветар који му доноси ваздух споља, што доприноси континуираном и природном „проветравању“ Свилајнца.

Табела бр.1 Просечне вредности климатских параметара за 2010.годину

Просечне вредности климатских параметара општине Свилајнац	
Најтоплији месец	Август +30.7°C
Најхладнији месец	Јануар -2.2°C
Просечна годишња температура	+12.6°C
Највлажнији месец	Јануар и фебруар – влажност 93%
Најсувљи месец	Август – влажност 82%
Просечне годишње падавине	860,4 mm
Дани преко 25°C	110 дана
Дани јако ниске температуре (испод нуле)	66 дана
Број дана под снежним покривачем	47 (највише фебруар)
Највише падавина	Јун - 156,5 mm
Најмање падавина	Јул – 24,5 mm
Просечан број сунчаних сати	5,5

Извор:Републички Хидрометеоролошки Завод Србије

Табела бр.2 Просечне вредности климатских параметара за 2011.годину

Просечне вредности климатских параметара општине Свилајнац	
Најтоплији месец	Август +32.5°C
Најхладнији месец	Фебруар -2.9°C
Просечна годишња температура	+12.1°C
Највлажнији месец	Јануар и фебруар – влажност 90%
Најсувљи месец	Август – влажност 79%
Просечне годишње падавине	530,5 mm
Дани преко 25°C	133 дана
Дани јако ниске температуре (испод нуле)	86 дана
Број дана под снежним покривачем	47 (највише фебруар)
Највише падавина	Мај – 93,7 mm
Најмање падавина	Новембар – 24,5 mm
Просечан број сунчаних сати	5,5

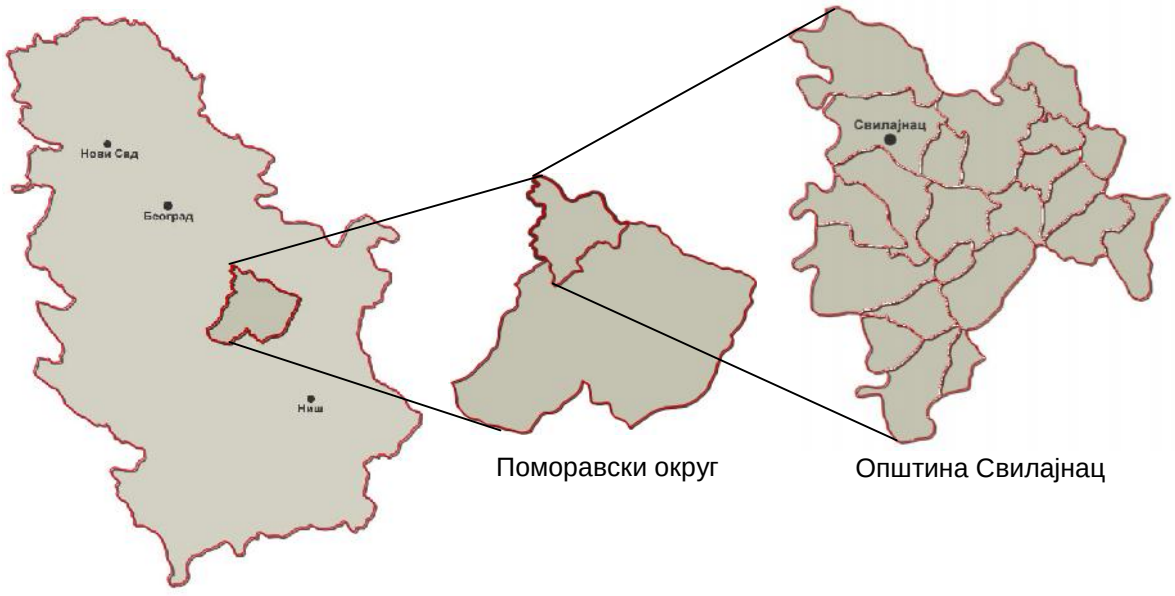
Извор:Републички Хидрометеоролошки Завод Србије

Географске, климатске и хидрографске карактеристике као и педолошке, са створеном флором и фауном, представљају веома позитиван фактор развоја Свилајнца и непосредног окружења у континенталним климатским условима. Око 42% територије општине чине плодна земљишта, а 56% средње плодна, што по основу педолошких карактеристика сврстава ову општину у групу општина са надпросечним погодностима за дугорочни развој пољопривреде по овом основу.

Климатске карактеристике могу се оценити као погодне за живот са геолошког аспекта.Тој повољности доприноси и континуирано и природно „проветраваење".

Геостратешки положај и карактеристике комуникације

Општина Свилајнац је природно - географски комбинација равничарског и брежуљкастог рељефа, са умереном климом и плодним земљиштем, што је добра основа за најважнију делатност Доње Ресаве - пољопривреду. Налази се на месту где долина Ресаве сраста са долином Велике Мораве.

Република Србија Поморавски округ Општина Свилајнац

Свилајнац се налази на 109 km аутопута Београд – Ниш (аутопут Е-75, који је део коридора А-10), а од аутопута удаљен је 7km.

Са друге стране, на око 4 km низводно од Свилајнца у Велику Мораву се улива река Ресава, која протиче кроз град и својом долином отвара - шири низијски део ослоњен на моравску низију, по чему се читава ова област назива Ресава. Великоморавска долина и правац према Пожаревцу пружају општини Свилајнац могућност за развој регионалних функција и ефектну интеграцију у шире развојне процесе.

Историјски подаци

Плодна подручја Велике Мораве и Ресаве била су насељена још у најдавнијим временима. На тим просторима живели су прво Трачани које су покорили Римљани и основали своју провинцију Горњу Мезију. Словени рано насељавају Ресаву где су познати као Браничевци и Моравци. За Ресаву је посебно важан период од Српске деспотовине, када је овај крај доживео завидан економски и културни просперитет.

Први писани историјски споменици о ресавским селима потичу из 15. века. Свилајнац се први пут помиње 1467. године, као село "Свилајнац са 30 кућа". Сматра се да је село добило име Свилајнац због тога што су се његови житељи бавили узгојем свилених буба и производили свилу. По документима из 1718. године, Свилајнац има свега 12 домова, а 1733. године село у ресавској парохији има 28 домова. Године 1930. записано је, да је Свилајнац варош на реци Ресави и да се варош дели на: Чаршију, Бојачу, Влаовачку малу, Доњи крај, Запис и Циганску малу. Свилајнац у том тренутку има 1187 кућа са 5356 душа. *("Ресава - насеља и порекло становништва", Станоје М. Мијатовић, 1930. година)*.

У сачуваној архиви Свилајнац се назива Свилаенац, Свилаиница, Свилајница и Свилајинац. По документима из 1718. године Свилајнац има свега 12 домова, а 1733. године је записано да Свилајнац, село у ресавској парохији има 28 домова.

По предњу Свилајнац је старијег постојања. Некада је био на брду, према виноградима или Бањици, па је отуда премештен у равницу. Први су му досељеници били са Косова. За време првог Устанка овде су се населили досељеници из Тимочке Крајине, по жељи и одобрењу Карађорђевом.

Године 1836. кнез Милош је дао право Свилајнцу, да може да има три трговачка калауза. Све до 1846. године Свилајнац је био село, а тада је проглашен за варошицу. За варош је проглашен 1888. године.

После овога, а нарочито за време Милосава Ресавца, коме је Свилајнац био стално седиште, варош напредује у погледу броја становника. Насељавају се појединци из околине Пожаревца, из Јасенице,

Лепенице из Старе Србије и Македоније, нишког и врањског округа, из Срема и из ерског краја. Они су се обично досељавали као дечаци, на изучавање трговине и заната, па после отварали радње за себе, женили се и тако остајали за стално. У Свилајнцу тада има 246 занатлија, 180 трговаца и око 500 кућа земљорадника. Међу трговцима има 39 извозника и индустријалаца.

Свилајнац је одувек био познат трговачки и занатски центар. Данас је то општински центар у плодној ресавској и моравској долини. Као значајан индустријски центар Србије задржао је дух старих времена и уз развој занатства и трговине у граду су никли многобројни угоститељски објекти. И данас се угоститељски објекти уређују и прилагођавају клијентели.

Из свега наведеног можемо закључити да је општина Свилајнац комбинација равничарско-брежуљкастог рељефа са умереном континенталном климом и плодним алувијалним наносима, кроз коју протичу две реке. У овом крају нема битнијих одступања од ових георафских карактеристика, што је и био узрок раног насељавања и урбани развој.

Природне карактеристике

Земљиште

Педолошке карактеристике

Дуж Велике Мораве и Ресаве формирала се алувијална раван, док се изнад ове равнице дижу брдски терени, на којима се, са порастом надморске висине смењују различити типови земљишта.

Сва земљишта на подручју општине Свилајнац могу се сврстати у три групе:

Плодна земљишта:
- алувијум
- смоница
- смоница у огајњичавању
- гајњача.

Средње плодна земљишта :
- гајњача у оподзољавању
- гајњача оподзољена
- гајњача еродирана
- алувијум у оподзољавању.

Неплодна земљишта:
- скелетоидна
- скелетоидна и скелетна.

Шуме

Територија Општине Свилајнац припада јужнокучајском шумском подручју. Државним шумама на овом простору газдује Јавно предузеће за газдовање шумама “Србија шуме” Београд, преко свог дела, Шумског газдинства “Јужни Кучај” - Деспотовац. Према подацима из Опште основе газдовања шумама Јужнокучајског шумског подручја, укупна површина земљишта под шумом и шумским земљиштем износи 10750,00 ha, од чега 225,00 ha припада државној, док приватној својини припада 10525,00 ha.

Животна средина

Стање ваздуха

Фактори који доприносе загађењу ваздуха у општини Свилајнац условљени су климатским условима, насељеношћу града и активностима домаћинстава и привреде, индустријском делатношћу, туристичком делатношћу и саобраћајем.

Захваљујући погодним климатским одликама града и пре свега утицају доминантних ветрова из југоисточног, северозападног и јужног квадранта као и Ресави, која својим током пресеца урбану територију, ка граду увек дува ветар који му доноси ваздух споља и допроноси природном "проветравању" Свилајнца.

У склопу општинског геопростора урбана територија Свилајнца захвата знатну површину. Она се може посматрати у ужем и у ширем смислу. У ужем смислу обухвата формалну или изграђену (900 ha) и административну површину (1017 ha) или грађевински рејон града одређен актуелним урбанистичким планом, а у ширем смислу, територију катастарске општине (К.О) Свилајнац (2787 ha).

Стање вода

Свилајнац је настао на десној обали Ресаве, да би се временом, почетком 20. века територијално проширио и на њену леву обалу. Овај водоток, поред осталих, представља једну од просторних окосница развоја града – линију просторног ширења. Осим тока Ресаве, велики хидролошки значај, са становишта водоснабдевања урбаног становништва и привреде, имају и подземне воде алувијалних наслага Ресаве и Велике Мораве.

Ресава има два изворишна крака (Бобовичка река са извором на 1100 m и Злотска река са изворштем на 880 m) који настају у зони додира Кучаја и Црноречког адензитског масива. Ови водотокови се састају на коти 668 m. код Марковца (97 m) Ресава се улива у Велику Мораву. Њено ушће је удаљено од Дунава 87,5 km. Површина слива Ресаве износи 718 km^2, а дужина реке 91,25 km, с тим што дужина главног тока износи 84 km. Ресава прима 67 притока, од којих су 41 десне а 26 леве. Главни загађивач Ресаве је њена притока Ресавица у коју се испуштају отпадне воде из флотације рудника мрког угља у истоименом граду.

Стање земљишта

Земљиште је основни природни ограничени и тешко обновљиви ресурс који заједно са водом, ваздухом и живим светом сачињава екосистем општине Свилајнац. Примарна функција земљишта је производња хране и сировина. Међутим, земљиште се користи и за друге намене као што су: изградња насеља, изградња индустријских погона, изградња саобраћајница, места за експлоатацију разних сировина, места за одлагање разног отпада и сл. Све функције земљишта се могу поделити у две основне групе:

- еколошке функције земљишта
- техничке функције земљишта.

Еколошке функције земљишта у општини Свилајнац из године у годину се умањују на рачун повећања техничких функција. Општина Свилајнац се налази у централном делу Републике Србије. Према територијалној и административној организацији Републике Србије општина Свилајнац, са општинама Деспотовац, Јагодина, Параћин, Рековац и Ћуприја, чини Поморавски Округ.

Земљиште у овој области (обале Ресаве и десна обала Велике Мораве) припадају типу ливадских земљишта или алувијалних смоница које су погодне за пољопривредну производњу. Морфолошка структура ливадског земљишта Поморавља није свуда иста али се највише приближава ливадској црници.

По механичком саставу ливадско земљиште у Поморављу спада у лаку, средње тешку или тешку глинушу. Количина укупне глине у слоју до 50 cm износи 53,2-89,6 %, а песка 11,4 – 46,8 %. С дубином глина постепено опада али њен удео остаје висок све до дубине око 1,5 m. Крупан песак је незнатно заступљен. У већини профила има га испод 3 %. У профилима испод Марковца, Кушиљева и Супске доминира фракција ситног песка.

Водне и ваздушне особине ливадског земљишта у Поморављу у већини случајева су неповољне. Структурни агрегати су, по правилу, крупни и не одликују се великом стабилношћу, јер се у сувом стању често формирају крупне џомбе. У влажном стању доминирају капиларне поре, док се у сувом стању често јављају пукотине. Земљиште има велику моћ акумулације воде али је чињеница да се знатан део те воде држи јаким атрактивним силама и биљке је не могу користити. Ваздушни капацитет није велики, посебно када је реч о тешкој глинуши. Према морфолошком изгледу се недостатак ваздуха запажа једино у микродепресијама или тамо где је подземна вода висока. Микрорељеф иначе ванредно утиче на састав и физичке особине овог земљишта. У микродепресијама оно редовно има

тежи састав па је зато влажније а појава сивкасте боје у дубљим слојевима указује на недостатак ваздуха. Ове су појаве знатно ређе на заравњеном терену, посебно ако је подземна вода дубља.

Када се посматра хемијски састав овог земљишта, креч је у већини случајева испран и појављује се тек испод 120-150 cm. Реакција средине је неутрална, ређе слабо кисела или слабо алкална. У атарима Аџибеговца, Кушиљева, Супске, запажа се процес блажег укисељавања. Степен засићености колоидног комплекса базама опада у овим областима. Овде се уочава и смањење хумуса у земљишту. Хумус је добро измешан с минералним делом земљишта али његов утицај на физичке особине услед разлике у генези није онако повољан као код чернозема.

Укупни азот учествује са 0,12-0,24 %, растворљиви фосфор са 1 – 22,2 mg и растворљиви калијум са 5,0-17,3 mg у 100 g земљишта. На основу ових података може се констатовати да је ово земљиште азотом и калијумом средње снабдевено, док је асимилативним фосфором у већини случаја сиромашно. Појава нешто већих количина фосфора у неким профилима је пре последица интензивног ђубрења него својства овог земљишног типа.

Алувијални наноси Велике Мораве и Ресаве одликују се великом производном вредношћу. Песковити наноси су најмање распрострањени што представља позитивну околност. Места са малим уделом глине чини овај алувијум сиромашним и он је најпогоднији за шуме. Да би се овакав нанос могао рационално искористити за пољопривредне културе, треба додавати органске материје у виду органског – стајског ђубрива или тресета или, евентуално, додавати глину.

Три основна проблема се постављају при даљем искоришћавању алувијалних наноса у басену Велике Мораве. Један проблем се односи на заштиту од поплаве, други се тиче наводњавања, а трећи агротехнике и ђубрења у систему наводњавања.

Честе поплаве дуж Мораве чине алувијум несигурним као производно земљиште. Иако су поплаве с гледишта таложења свежег муља донекле позитивне, негативне последице на земљишту и гајеним културама много су веће. Сузбијање поплава се састоји у регулисању корита водотока, подизању насипа и сузбијању ерозије у брдовитом делу слива. Наводњавањем алувијалних наноса би се повећала њихова моћ искоришћења.

За наводњавање земљишта у Поморављу, постоје велике резерве површинских и подземних вода. Количина воде у притокама Мораве је велика у пролећним и јесењим месецима, али је зато мала у летњим месецима, када је вода за наводњавање најпотребнија. Оваква ситуација намеће потребу за изградњом акумулација. На многим местима постоје и подземне воде којима треба посветити посебну пажњу.

У долини Велике Мораве велики значај имају подземне воде. Оне се налазе на разној дубини испод површине, углавном у шљунку који се под муљем и песком налази релативно близу. Дубина подземних вода је на разним местима у Поморављу различита. У микродепресијама на алувијалној равни, местимично у подножјима где је терен низак, у мртвајама и на другим местима, подземна вода се налази на 2-4 m дубине. На старијим речним терасама она је нешто дубља. На многим местима у Поморављу и у доњим токовима притока Мораве, подземна вода дубином налажења и количинама представља велику резерву. Местимично изазива и забаривање земљишта а може послужити као богат извор за наводњавање.

Појава и развој ерозионих процеса представљају један од основних узрока деградације земљишта, односно погоршања његовог квалитета (бонитета). Процењује се да су ерозиони процеси (различитог степена развоја) заступљени на око 80% пољопривредног земљишта у Србији.

Ерозију земљишта у сливу Велике Мораве условили су многи фактори као што су: рељеф, клима, стање вегетације, особине земљишта, хидрографија, начин искоришћавања земљишта, одсуство заштитних мера, распоред сеоских путева у брдовитом делу терена и други. Распоред њива углавном није прилагођен рељефу, што је иначе карактеристично за целу Шумадију и Србију уопште, што се негативно одражава на појаву и интензитет ерозије.

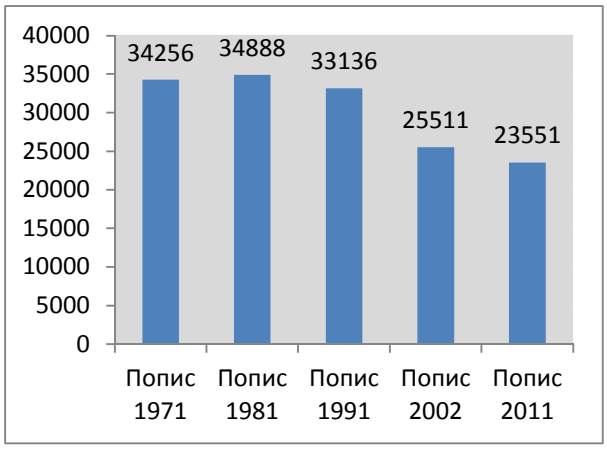
Клима у сливу Мораве је посебно важан чинилац за ерозију земљишта. Као што је познато, кише највише падају у мају и јуну, а то је доба када земљиште под окопавинама није покривено вегетацијом. Кише, уз то, падају најчешће у виду пљускова а земљиште није у стању да тако велику количину воде брзо упија и спроведе у дубље слојеве. Највећи део воде се тада стиче на нагибима, изазивајући ерозију земљишта. Њивска земљишта под окопавинама су и у току јесени и зиме изложени ерозији јер ни у то доба године нису заштићена вегетацијом. У овој климатској области није редак ни град, а услед појаве јужног топлог ветра снег се у пролеће у сливу Мораве нагло топи, што опет доводи до јачег отицања воде низ нагиб и ерозије земљишта.

Основни узроци деградације тла у Србији су између осталих непостојање адекватног законодавства за контролу опасних материја у пољопривредном земљишту. На квалитет земљишта негативно утиче неодговарајућа пракса у пољопривреди укључујући неконтролисану и неадекватну примену вештачких ђубрива и пестицида, као и одсуство контроле квалитета воде која се користи за наводњавање (најчешће су то воде које су у знатном степену загађене). Широка употреба оловног бензина изазива загађење земљишта оловом дуж главних путева. Лоше управљање отпадом и хемикалијама изазива његову деградацију (заузећем и емисијом штетних и опасних материја које се инфилтрирају у земљишни профил).

Демографија

Број становника и становништво

Становништво својим бројем, старосном и образовном структуром представља флексибилан, али и изразито значајан фактор привредно - економског развоја сваке средине. На промене броја и структуре становништва утичу бројни чиниоци, а као најзначајнији може се истаћи ниво и динамика привредно-економском развоја. Дакле, овде се ради о узрочно - последичном или интеракцијском односу у континуитету развоја, посматрано кроз време.

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

У периоду између последња два пописа становништва, запажа се смањење од 1960 становника на нивоу општине или 7,6%. По методологији пописа из 2002. године изостављена су лица са боравком дужим од годину дана у иностранству. Пописом из 2011. године обухваћена су и лица са краћим боравком у иностранству. Истовремено у градском подручју бележи се пад броја становника и то за 197 или 2,1% по методологији пописа из 2011. године. Један од фактора који је утицао на смањење броја становника у посматраном периоду је опадање привредних активности, који је имао за последицу миграцију ка већим градским центрима, као и одлажењем великог броја грађана општине Свилајнац на привремени рад или трајно насељавање у земље западне Европе. На привременом раду у иностранству налази се 7.525 становника по попису 2002. године, подаци са пописа из 2011.године још нису доступни. Овај тренд је присутан и у општинама из окружења.

Табела бр. 3 Попис становништва

Попис 1971	Попис 1981	Попис 1991	Попис 2002	Попис 2011
34256	34888	33136	25511	23551

Извор:Републички завод за статистику, 2011. године

Од укупно 23.551 становника општине по попису 2011. године, 9.198 становника живи у граду Свилајнцу, односно 39% а 14.353 становника у сеоским насељима, односно 61%. Територију општине Свилајнац чине 22 насељена места, односно подручја катастарских општина која улазе у њен састав. Сва насељена места, због прегледности, су приказана у табели број 4.

Извор: Републички завод за статистику,2011.године

Табела бр. 4 Популација по месним заједницама

Редни број	Назив насељеног места	Катастарска општина	Популација
1.	Бобово	Бобово	1226
2.	Бресје	Бресје	188
3.	Војска	Војска	837
4.	Врлане	Врлане	173
5.	Гложане	Гложане	936
6.	Грабовац	Грабовац	917
7.	Дубље	Дубље	1095
8.	Дубница	Дубница	504
9.	Ђуринац	Ђуринац	246
10.	Купиновац	Купиновац	327
11.	Кушиљево	Кушиљево	2345
12.	Луковица	Луковица	704
13.	Мачевац	Мачевац	166
14.	Проштинац	Проштинац	223
15.	Радошин	Радошин	492
16.	Роанда	Роанда	460
17.	Рођевац	Рођевац	344
18.	Седларе	Седларе	617
19.	Суботица	Суботица	667
20.	Свилајнац	Свилајнац	9198
21.	Тропоње	Тропоње	729
22.	Црквенац	Црквенац	1157

Извор:Републички завод за статистику, 2011. године

Кретање становништва

Кретање становништва одражава текуће промене становништва, које се одигравају у току посматраног временског периода. Промене могу бити изазване природним узроцима, као што су рођења и смртни случајеви, и тада говоримо о природном кретању становништва.

Промене, међутим могу да потичу и од других узрока, као што су промене насеља унутар граница посматране територије (унутрашња миграција), или пак исељавања односно усељавања становништва у његовом међународном кретању (спољна миграција). За разлику од природног кретања, унутрашњу и спољну миграцију називамо механичким кретањем становништва.

Природно кретање становника

Природни прираштај становништва представља однос између живорођенох и броја умрлих. Индекс промене стопе природног прираштаја показује да природни прираштај општине Свилајнац опада из године у годину, почевши од –4,5% 2002. године до –15,4% 2011. године.

Табела бр. 5 Витални догађаји општине Свилајнац

Год.	живорођени		умрли		Природни прираштај	
	број	на 1000 становн.	број	на 1000 становн.	број	на 1000 становн.
2000.	351	10,8	517	16,0	-166	-5,2
2001.	335	10,4	469	14,5	-134	-4,1
2002.	339	13,3	454	17,8	-115	-4,5
2003.	297	11,6	449	17,6	-152	-6,0
2004.	295	11,7	464	18,3	-169	-6,7
2005.	211	8,4	488	19,4	-277	-11,0
2006.	206	8,3	461	18,5	-255	-10,2
2007.	177	7,2	439	17,8	-262	-10,7
2008.	163	6,7	446	18,4	-283	-11,7
2011.	130	5,5	492	20,9	-362	-15,4

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

Може се закључити да природно кретање становништва на територији општине Свилајнац карактерише смањење стопе наталитета и пораст стопе морталитета, што доводи до тога да већина насеља има негативне стопе природног прираштаја. Све указје да је подручје општине Свилајнац у фази депопулације. Дубљом анализом се уочава да је депопулација захватила пре свега већи број сеоских насеља, али су демографски токови у граду у предходном периоду покушали да компезује те негативне промене на сеоским подручју. Предходно анализирана витална обележја становништва указују на неповољну демографску слику, која се негативно одражава на програмски развој средине.

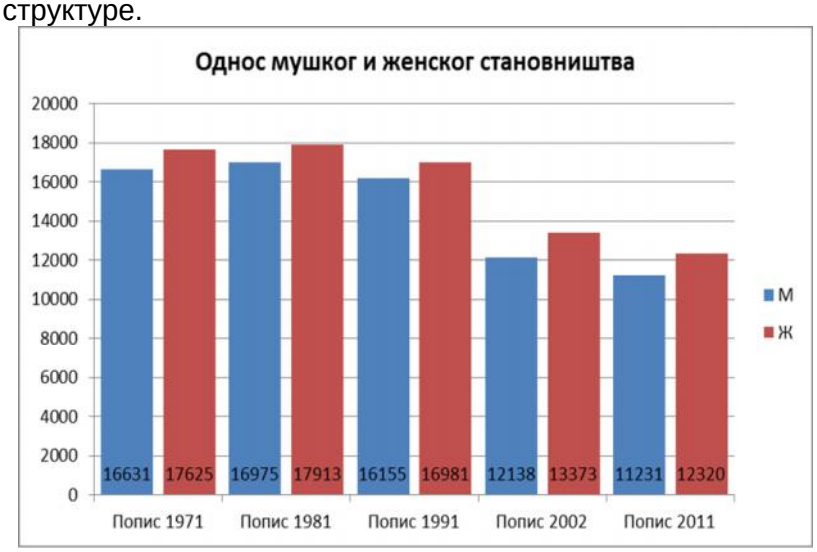
Наталитет становника општине Свилајнац карактеришу знатне осцилације. Он се кретао у распону од 8,8 (1966. године) до 15,8 $^{0}/_{00}$ (1993. године). По последњем попису из 2011.године, наталитет становника општине Свилајнац је 5,5. Морталитет становништва општине Свилајнац је битна компонента, како природног кретања становништва, тако и демографског развитка. Општа стопа морталитета становништва града креће се у распону од 8,7 (1968. године) до максимално 15,4 (2011. године). Тренд опадања природног прираштаја се наставља и даље што показују подаци у претходној табели.

Структура становништва

Структура становништва према полу

Структура становништва се формира на основу индивидуалних карактеристика становништва, као што су пол, старост, активност, народност, школска спрема и др. Наведене структуре показују квалитативне односе у популацији. Све структуре се током времена мењају, с тим што су неке промене динамичније а друге не. Основне структуре становништва су биолошке и економске структуре.

Полна структура општине Свилајнац указује на већи удео женског становништва у односу на мушко, тачније 52,4% од укупног становни-штва чине жене, а 47,6% мушкарци. У самом граду Свилајнцу тај однос је 52,9% у корист жена наспрам 47,1% који чине мушкарци у укупном становништву.

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Старосна структура становништва

Старосна структура становништва педставља једну од најважнијих демографских структура. Важно је како за садашњи тако и за будући демографски и економски развој посматраног подручја. Из ње произилазе кључни контигенти становништва како за биолошку репродукцију, тако и за формирање радно способног контигента.

Детерминанте старосне структуре становништва су висина и тенденција наталитета, морталитета, миграционих кретања, чиниоци проузроковани економским и политичким ситуацијама као што су економска криза, рат и сл.

Просечна старост становништва општине Свилајнац је 45,4 година.

Функционалне добне групе становништва су групе са специфичним потребама, које организовано друштво на одређеном степену богатства треба да задовољи. Грубо наведено, то су следеће популације: предшколског узраста, школског узраста, средњег образовнг узраста, студенског узраста, контигент радноспособно становништва и контигент старих лица. Према наведеним популацијама одређују се потребе за: предшколским установама, школама основног и средњег образовања, радним местима, становима, домовима за старе, гробљима.

Економски смисао оваквог груписања становништва лежи, пре свега, у проналажењу извора радне снаге с једне и утврђивању укупног потрошачког становништва с друге стране. У демографском погледу старосна структура становништва представља важан чинилац у кретању становништва, служи за анализу постојећег становништва и статистичка предвиђења.

Табела бр.6 Старосна структура становништва

	Попис 1971	Попис 1981	Попис 1991	Попис 2002	Попис 2011
0-4	1972	1936	1708	1176	859
5-9	1882	2204	1685	1419	1096
10-14	2160	2015	1854	1375	1155
15-19	2954	2005	2090	1416	1336
20-24	2653	2186	2046	1513	1239
25-29	1934	2916	1888	1560	1213
30-34	2249	2566	2149	1566	1345
35-39	2726	1984	**2746**	1425	1476
40-44	**3136**	2249	2444	1620	1477
45-49	2601	2715	1838	1846	1401
50-54	1312	**3035**	2046	1674	1618
55-59	1878	2474	2461	1141	1894
60-64	2275	1235	2740	1455	1879
65-69	1798	1588	2069	1881	1377
70-74	1276	1750	963	2039	1422
75 и више	1340	1914	2176	**2243**	**2764**
непознато	110	116	233	162	-
Укупно	**34256**	**34888**	**33136**	**25511**	**23551**

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Табела бр. 7 Функционалне добне групе

Подручје	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-59	60-74	75 и више
Општина Свилајнац	**23.551**	859	1096	1155	1336	1239	10424	4678	2764
	100%	**3,65%**	**4,65%**	**4,90%**	**5,67%**	**5,26%**	**44,26%**	**19,87%**	**11,73%**
Градско насеље	**9198**	376	489	495	570	529	4406	1633	700
	100%	**4,09%**	**5,3%**	**5,38%**	**6,2%**	**5,75%**	**47,9%**	**17,75%**	**7,61%**
Остала насеља	**14.353**	483	607	660	766	710	6018	3045	2064
	100%	**3,37%**	**4,23%**	**4,6%**	**5,34%**	**4,95%**	**41,93%**	**21,22%**	**14,38%**

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Табела бр. 8 Функционалне добне групе по попису 2011. године

Подручје	Укупно	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-59	60-74	75 и више
Свилајнац општина	25.511	706	754	2.793	1.133	1.513	10.832	1.455	6.325
	100%	3,65%	4,65%	4,90%	5,67%	5,26%	44,26%	19,87%	11,73%
Бобово	1226	38	41	69	77	63	474	291	173
	100%	3,10%	3,34%	5,63%	6,28%	5,14%	38,66%	23,74%	14,11%
Бресје	188	4	9	10	9	10	88	37	21
	100%	2,13%	4,79%	5,32%	4,79%	5,32%	46,81%	19,68%	11,17%
Војска	837	21	34	31	39	34	351	185	142
	100%	2,51%	4,06%	3,70%	4,66%	4,06%	41,94%	22,10%	16,97%
Врлане	173	5	1	3	8	5	67	43	41

	100%	2,89%	0,58%	1,73%	4,62%	2,89%	38,73%	24,86%	23,70%
Гложане	936	31	37	52	48	47	380	206	135
	100%	3,31%	3,95%	5,56%	5,13%	5,02%	40,60%	22,01%	14,42%
Грабовац	917	39	37	33	57	34	387	177	153
	100%	4,25%	4,03%	3,60%	6,22%	3,71%	42,20%	19,30%	16,68%
Дубље	1095	34	52	49	59	67	470	228	136
	100%	3,11%	4,75%	4,47%	5,39%	6,12%	42,92%	20,82%	12,42%
Дубница	504	22	12	20	27	31	220	102	70
	100%	4,37%	2,38%	3,97%	5,36%	6,15%	43,65%	20,24%	13,89%
Ђуринац	246	4	16	14	17	3	96	59	37
	100%	1,63%	6,50%	5,69%	6,91%	1,22%	39,02%	23,98%	15,04%
Купиновац	327	10	14	15	25	26	127	78	32
	100%	3,06%	4,28%	4,59%	7,65%	7,95%	38,84%	23,85%	9,79%
Кушиљево	2345	89	119	109	135	144	1042	414	293
	100%	3,80%	5,07%	4,65%	5,76%	6,14%	44,43%	17,65%	12,49%
Луковица	704	26	29	33	44	41	313	142	76
	100%	3,69%	4,12%	4,69%	6,25%	5,82%	44,46%	20,17%	10,80%
Мачевац	166	7	11	6	11	2	65	42	22
	100%	4,22%	6,63%	3,61%	6,63%	1,20%	39,16%	25,30%	13,25%
Проштинац	223	4	9	14	12	15	73	56	40
	100%	1,79%	4,04%	6,28%	5,38%	6,73%	32,74%	25,11%	17,94%
Радошин	492	19	22	18	28	20	190	119	76
	100%	3,86%	4,47%	3,66%	5,69%	4,07%	38,62%	24,19%	15,45%
Роанда	460	12	17	26	19	21	171	105	89
	100%	2,61%	3,70%	5,65%	4,13%	4,57%	37,17%	22,83%	19,35%
Рођевац	344	11	13	14	10	8	142	94	52
	100%	3,20%	3,78%	4,07%	2,91%	2,33%	41,28%	27,33%	15,12%
Свилајнац град	9198	376	489	495	570	529	4406	1633	700
	100%	4,09%	5,32%	5,38%	6,20%	5,75%	47,90%	17,75%	7,61%
Седларе	617	18	22	38	16	30	263	128	102
	100%	2,92%	3,57%	6,16%	2,59%	4,86%	42,63%	20,75%	16,53%
Суботица	667	23	36	28	32	28	274	132	114
	100%	3,45%	5,40%	4,20%	4,80%	4,20%	41,08%	19,79%	17,09%
Тропоње	729	20	23	25	34	31	297	168	131
	100%	2,74%	3,16%	3,43%	4,66%	4,25%	40,74%	23,05%	17,97%
Црквенац	1157	46	53	53	59	50	528	239	129
	100%	3,98%	4,58%	4,58%	5,10%	4,32%	45,64%	20,66%	11,15%

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Анализа старосне структуре по подацима из последња два пописа (2002. и 2011.), указује да се учешће најмлађе добне групе од 0 до 4 године живота, у укупном становништву смањило. Смањење овог дела популације са демографског аспекта није позитивно. Укупан удео деце од 0-4 године износи 3,65% у односу на укупан број становнка општине. Група са највећим уделом у укупном броју становника на територији општине, је старосна група од 25-59 година, износи 44,26%.

На основу предходне анализе, можемо констатовати да укупно становништво на нивоу општине Свилајнац испољава тенденцију старења. Млађе добне групе, апсолутно и релативно смањују своје учешће у укупном стновништву. То је, пре свега, карактеристика руралног дела општине, док становништво градског насеља својом величином, карактеристикама и интензитетом промена не може у потпуности да компензира негативне демографске тенденције у окружењу. Док истовремено, добне групе старијег узраста увећавају своје учешће у укупном становништву.

Старост становништва

Табела бр.9 Старост становништва

Подручје	просечна старост	млади до 20 година	млађи од 40 година	Стари 60+ година	индекс старења
Општина Свилајнац	45,4	18,88%	41,27%	31,60%	130,07

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

На основу индикатора демографске старости становништво општине Свилајнац се сврстава у 6 стадијум – дубока демографска старост.

Оно што са сигурношћу можемо да тврдимо, је да само значајан пораст наталитета може да заустави процес демографског старења, што уједно представља проблем ширих размера.

Узимајући у обзир негативну стопу природног прираштаја, као и да је на попису из 2011. године најбројнији контигент становништва у распону година од 75 и више (на попису из 1991. године најбројнији контигент је био од 35 до 39 година), јасно је да општина Свилајнац, као уосталом и цео регион Шумадије и Поморавља и Република Србија, има проблем „старења“.

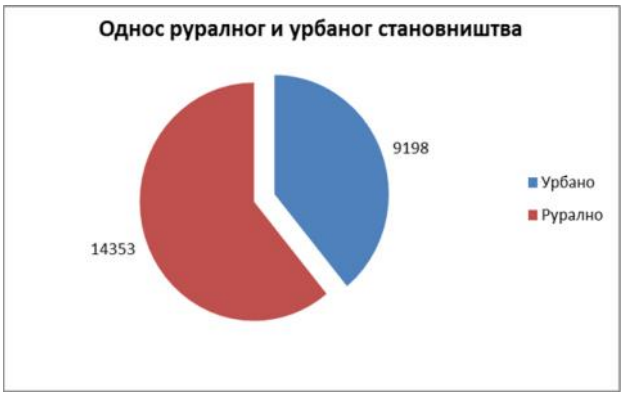
Однос урбано – рурално становништво

Можемо рећи да се кроз однос урбаног и руралног становништва јасно види и привредна структура општине. С обзиром да је општина Свилајнац типично пољопривредна општина, удео руралног становништва иде и преко 60%, за разлику од типичних индустријских центара у региону Шумадије и Поморавља (Крагујевац, Аранђеловац, Јагодина, Ћуприја,...) где су миграторна кретања становништва ка градским срединама била израженија и где учешће руралног становништва у укупном контигенту досеже максимално до 20%.

Табела бр.10 Однос урбаног и руралног становништва

Општина Свилајнац	Укупно	Урбано	Рурално	Рурално %
	23551	9198	14353	60.94%

Извор: Републички завод за статистику, 2011. Године

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Удео активног становништва

Табела бр.11 Удео активног становништва

Укупно	испод 7 год	7-14	15-49	60+ година	Радно способно	Женско станов. (15-49)	Удео ст. преко 60 година у укуп. %	Удео радно способ. у укупн. (%)
23551	1271	2157	5145	7442	14911	4746	31,6%	64,16%

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

На територији општине Свилајнац, према подацима са пописа становништва спроведеног 2011. године, у укупном контигенту становништва, радно способно становништво (мушкарци 15-64 година и жене 15-64 година) учествује са 63,31% (14.911 становника), док је учешће становништва старијег од 60 година у укупном броју становника 31,6%.

Економска активност и економска неактивност становништва

Табела бр. 12 Економски активно становништво

Економски активно становиништво		Свега	Обављају занимање	Незапослени		
				Свега	Некада радили	Траже први посао
Укупно	Свега	8.139	6.636	1.503	992	511
	Мушкарци	4.984	4.145	839	557	282
	Жене	3.155	2.491	664	435	229
Испод 15 година	Свега	-	-	-	-	-
	Мушкарци	-	-	-	-	-
	Жене	-	-	-	-	-
15-19	Свега	138	61	77	12	65
	Мушкарци	94	41	53	9	44
	Жене	44	20	24	3	21
20-24	Свега	546	368	178	65	113
	Мушкарци	351	239	112	38	74
	Жене	195	129	66	27	39
25-29	Свега	804	627	177	84	93
	Мушкарци	470	376	94	43	51

	Жене	334	251	83	41	42
30-49	**Свега**	4.203	3.520	683	504	179
	Мушкарци	2.370	2.038	332	256	76
	Жене	1.833	1.482	351	248	103
50-59	**Свега**	1.862	1.536	326	278	48
	Мушкарци	1.209	1.017	192	168	24
	Жене	653	519	134	110	24
60-64	**Свега**	423	364	59	46	13
	Мушкарци	362	309	53	40	13
	Жене	61	55	6	6	-
65 и више	**Свега**	163	160	3	3	-
	Мушкарци	128	125	3	3	-
	Жене	35	35	-	-	-

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

Табела бр. 13 Економски неактивно становништво

Економски неактивно становништво		**Свега**	**Деца млађа од 15 година**	**Пензионери**	**Лица са приходима од имовине**	**Ученици / студенти (15 и више година)**	**Лица која обављају само кућне послове у свом домаћинству**	**Остало**
Укупно	**Свега**	15.412	3.110	6.391	136	1.617	2.764	1.394
	Мушкарци	6.247	1.568	2.636	104	779	431	729
	Жене	9.165	1.542	3.755	32	838	2.333	665
Испод 15 година	**Свега**	3.110	3.110	-	-	-	-	-
	Мушкарци	1.568	1.568	-	-	-	-	-
	Жене	1.542	1.542	-	-	-	-	-
15-19	**Свега**	1.198	-	-	2	1.042	39	115
	Мушкарци	602	-	-	1	518	14	69
	Жене	596	-	-	1	524	25	46
20-24	**Свега**	693	-	3	4	444	113	129
	Мушкарци	294	-	1	4	198	21	70
	Жене	399	-	2	-	246	92	59
25-29	**Свега**	409	-	2	3	108	213	83
	Мушкарци	154	-	1	2	57	37	57
	Жене	255	-	1	1	51	176	26
30-49	**Свега**	1.496	-	63	45	22	1.052	314
	Мушкарци	406	-	36	32	6	130	202
	Жене	1.090	-	27	13	16	922	112
50-59	**Свега**	1.650	-	532	50	1	809	258
	Мушкарци	532	-	205	40	-	130	157
	Жене	1.118	-	327	10	1	679	101
60-64	**Свега**	1.456	-	1.068	21	-	238	129
	Мушкарци	556	-	375	18	-	80	83
	Жене	900	-	693	3	-	158	46
65 и	**Свега**	5.400	-	4.723	11	-	300	366

више	**Мушкарци**	2.135	-	2.018	7	-	19	91
	Жене	3.265	-	2.705	4	-	281	275

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

Образовна структура становништва

Образовање становништва представља просторно-културни степен који је достигло становништво посматраног подручја, а како образовање представља и један од значајних услова економског напретка, то анализа структуре становништва по образовању сачињава једну од полазних тачака у проучавању неких економских проблема.

Упоредо са развојем друштвено-техничке поделе рада и трансформацијом аграрног у индустријско и постиндустријско друштво, радикално се мењају услови живота и повећавају захтеви у погледу висине образовања укупног и активног становништва. У складу са подизањем продуктивног и пословног нивоа дошло је и до подизања образовног цензуса. Ово представља најповољнији квалитет демографске структуре и добру основу за даљи развој средине.

Табела бр.14 Становништво старије од 15 и више година према полу и школској спреми

Пол	**Средње образовање**					**Више / високо образовање**		
	Свега	**Гимназија**	**Средње стручне школе у трајању**		**Школе за специјали-зацију**	**Више образовање**	**Високо образовање**	**Непознато**
			краћем од 4 године	**4 године**				
С	7701	718	3421	3480	82	730	910	242
М	4190	297	2134	1687	72	381	465	111
Ж	3511	421	1287	1793	10	349	445	131

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

Табела бр.15 Становништво старије од 15 година према брачном стању и полу

	Мушко становништво					
	Свега	**Неожењени**	**Ожењени**	**Удовац**	**Разведени**	**Непознато**
Укупно	9663	2868	5638	634	439	84
Градско насеље	3657	1197	2096	176	152	36
Остало	6006	1671	3542	458	287	48

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Табела бр.16 Становништво старије од 15 година према брачном стању и полу

	Женско становништво					
	Свега	**Неудата**	**Удата**	**Удовица**	**Разведена**	**Непознато**
Укупно	10778	2090	5638	2375	598	77
Градско насеље	4181	967	2122	734	327	31
Остало	6597	1123	3516	1641	271	46

Извор: Републички завод за статистику, 2011. године

Из табела можемо приметити да у укупном броју становништва мушкараца има више него жена, али међу женама има много више удовица, док је број удоваца знатно мањи. Међу разведенима има више жена.

Миграциона обележја

Општина Свилајнац има негативна миграциона кретања, као уосталом и цео регион Шумадије и Поморавља. Разлоге овог већег одлива становништва треба тражити, пре свега, у различитој економској снази општина. Становништво мањих и неразвијених општина врши миграциона кретања и унутар Шумадије и Поморавља, ка већим привредним и образовним центрима (Крагујевац, Јагодина, Београд). Присутна су такође и велика емиграциона кретања, посебно међу млађом, високо образованом популацијом, што ствара ефекат „одлива мозгова“.
Радне миграције у иностранство са подручја општине Свилајнац имају вишедеценијски континуитет и знатну просторну израженост. Број наших суграђана на раду код страног послодавца или на самосталном раду износио је 7.017 становника (2002. године). Од тог броја је 3.609 мушкараца а 3.408 жена. Миграције су најизраженије према Француској, Швајцарској, Аустрији и Немачкој, а заступљене су и ка другим земљама као што су Шведска, Белгија, Италија и др.

Укупан број становника општине Свилајнац је 23.551 становника према попису из 2011. године. Подаци из бирачких спискова показују да на подручју општине Свилајнац има 25.717 бирача, међу њима се налазе и расељена лица са Косова и Метохије, као и избегла лица која су пријавила своје боравиште на територији општине Свилајнац.

Табела бр. 17 Бирачко тело

Р. Б.	Категорија	Број лица
1.	Бирачко тело	25.717
2.	Лица испод 18 година	3934

Извор: Матична служба општине Свилајнац, 2013

Етничка структура становништва

Етничку структуру становништва општине Свилајнац чине Срби (93,61810%) са националним мањинама међу којима су најбројнији Роми (1,375738%), а затим Власи (1,188909%).

Табела бр. 18 Етничка стуктура становништва

Р. бр.	Националност	Број	%	Р. бр.	Националност	Број	%
1	**Срби**	22048	93,61810%	**12**	**Румуни**	65	0,275997%
2	**Црногорци**	19	0,080676%	**13**	**Руси**	7	0,029723%
3	**Југословени**	25	0,106153%	**14**	**Словаци**	1	0,004246%
4	**Албанци**	2	0,008492%	**15**	**Словенци**	5	0,021231%
5	**Горанци**	3	0,012738%	**16**	**Роми**	324	1,375738%
6	**Бугари**	5	0,021231%	**17**	**Хрвати**	20	0,084922%
7	**Власи**	280	1,188909%	**18**	**Друго**	30	0,127383%
8	**Мађари**	1	0,004246%	**19**	**Неопредељени**	248	1,053034%
9	**Македонци**	22	0,093414%	**20**	**Регионално**	5	0,021231%
10	**Муслимани**	1	0,004246%	**21**	**Непознато**	439	1,864040%
11	**Немци**	1	0,004246%	**22**	**Укупно**	**23551**	**100%**

Извор. Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Религија

Када говоримо о религији и вероисповести становника у општини Свилајнац, најбројни су православци (95,58830%), сходно етничкој структури становништва, док су друге религије заступљене у много мањем обиму. Преглед свих заступљених религија и вероисповести у општини Свилајнац је приказан табеларно.

Табела бр. 19 Вероисповести становника у општини Свилајнац

Р. Б.	Религија	Број	%
1.	Исламисти	48	0,20381%
2.	Агностици	4	0,01698%
3.	Лица која су се изјаснила као хришћани	161	0,68362%
4.	Католици	62	0,26326%
5.	Православци	22512	95,58830%
6.	Протестанти	12	0,05095%
7.	Остале хришћанске вере	1	0,00425%
8.	Источњачке вероисповести	1	0,00425%
8.	Друго	1	0,00425%
9.	Неопредељени	244	1,03605%
10.	Атеисти	51	0,21655%
11.	Непознато	454	1,92773%
	Укупно	**23551**	**100%**

Извор: Републички завод за статистику, 2011.године

Ако посматрамо демографске карактеристике општине Свилајнац приметићемо негативну стопу природног прираштаја у последњих неколико година као и то да општина има проблем старења. Однос урбаног и руралног становништва такође се мењао у корист руралног. Вишедеценијски континуитет у радним миграцијским кретањима ка Европским земљама такође негативно утиче на природни прираштај. Општина је претежно насељена Србима, а од националних мањина највише има Рома и Влаха, док од религија најприсутније су православна са веома малим уделом других религија.

Локална самоуправа

Организација локалне самоуправе општине Свилајнац

Уставом Републике Србије и Законом о локалној самоуправи, Општина је дефинисана као основна јединица локалне самоуправе. Органи општине Свилајнац су:

Скупштина општине Свилајнац

Скупштина општине је највиши орган општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и Статутом. Надлежности Скупштине општине одређене су Законом о локалној самоуправи и статутом општине Свилајнац. Скупштину општине чине одборници, које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем у складу са Законом и статутом општине. Скупштина општине Свилајнац има 47 одборника, који се бирају на период од четири године. Образована су стална радна тела за разматрање питања из њене надлежности, која дају мишљења на предлоге прописа и одлука које доноси скупштина општине и друге послове утврђене статутом.

Председник општине

Председник општине је извршни орган општине кога бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине. Председник општине представља и заступа општину а надлежности председника општине одређене су Законом и статутом општине Свилајнац. Председник општине може имати помоћнике за поједине области, који покрећу иницијативе, предлажу пројекте и сачињавају мишљења у вези са питањима која су од значаја за развој у областима за које су постављени.

Општинско веће

Општинско веће је извршни орган општине, кога чине председник општине, заменик председника општине и 10 чланова. Чланове општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника. Председник општине је председник општинског већа. Заменик председника општине је члан општинског већа по функцији. Општинско веће, сходно Закону, предлаже статут, буџет и друге одлуке и акте које које доноси Скупштина општине, непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката које доноси скупштина општине, врши надзор над радом Општинске управе и друге послове одређене законом и статутом општине.

Општинска управа

Општинска управа је образована као јединствени орган за вршење управних послова у оквиру права и дужности општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, председника општине и Општинског већа. У Општинској управи су образоване организационе јединице за вршење сродних, управних, стручних и других послова, као Одељења и кабинет председника. Општинском управом руководи начелник Општинске управе, кога поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година. Руководиоце организационих јединица у управи распоређује начелник Општинске управе. Надлежност Општинске управе одређена је законом и статутом општине. У поступку пред Општинском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица примењују се прописи о управном поступку. Општинска управа грађанима омогућава брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса, даје грађанима потребне податке, обавештења и пружа правну помоћ.
Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са дела територије општине, у општини су образоване 22 месне заједнице. Месне заједнице имају својство правног лица у оквиру права и дужности утврђених статутом и одлуком о оснивању. За обављање одређених послова, ван седишта Општинске управе, у насељеним местима на територији општине образоване су Месне канцеларије у складу са Законом и одлуком Скупштине.

Општински јавни правобранилац предузима све правне радње, користи правна средства пред судовима и другим надлежним органима ради заштите имовинских права и интереса општине Свилајнац, њених органа и организација, месних заједница и правних лица чије се финансирање обезбеђује у буџету општине.

Одељења општинске управе

У Општинској управи основне организационе јединице су: Одељење за општу управу и заједничке послове, Одељење за буџет и финансије, Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове, Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду као и кабинет председника општине. У оквиру Одељења образују се унутрашње организационе јединице: одсеци и групе.

I Одељење за општу управу и заједничке послове

У Одељењу се образују:

- Одсек за пријем, распоређивање, отпремање поште, оверу и архиву,
- Одсек за матичне послове;

- Одсек за административне и заједничке послове;
- Извршилац за персоналне послове и послове борачко-инвалидске заштите;
- Одсек за социјалну политику и социјалну заштиту.

Одсек за пријем, распоређивање, отпремање поште, оверу и архиву

Обавља послове пријема, отварања, распоређивања, класификације и евидентирања поште, благовременом преузимању поште намењеној органима општине као и доставе поште до надлежних извршилаца у оквиру органа које покрива писарница. Стара се о правилном вођењу картица, штампању омота списа, прављењу извештаја о дневном пријему поште и кретању предмета у оквиру органа које покрива писарница. Стара се о вођењу евиденције о пријему и достављању службених листова, службених гласника и стручних часописа.

Обавља послове пријема, разврставања, завођења као и друге припремне радње за отпремање поште из органа које покрива писарница, предаје пошту помоћним радницима из седишта органа, као и шефовима Месних канцеларија, разврстава доставнице по урученој пошти и доставља их надлежним извршиоцима у оквиру органа које покрива писарница.

Врши оверу потписа, рукописа и преписа, издаје уверења о чињеницама за које се води службена евиденција и издаје радне књижице. Обавља све послове око развођења свих решених предмета и њихово архивирање. Стара се о уредном вођењу архиве и о излучивању регистратурског материјала. Уредно води архивску књигу.

Одсек за матичне послове

У оквиру овог Одсека, обављају се матичарски послови у 18 месних канцеларија, за 22 насељена места у општини Свилајнац. Координира рад запослених у оквиру Одсека, а посебно брине о исправности рада матичара, заменика матичара, шефова Месних канцеларија. Стара се и контролише да ли се матичне књиге и књига држављана воде уредно и на прописан начин, да ли се изводи из матичних књига издају исправно, да ли се води прецизна евиденција о изводима на међународном обрасцу, да ли се у року достављају извештаји Заводу за статистику и другим органима које је матичар дужан да достави после извршеног уписа. Контролише и проверава да ли се записници о признавању очинства и материнства, као и записници о одређивању личног имена, сачињавају исправно, како се сачињавају смртовнице, записник о пријави за закључење брака и сл. Контролише да ли шефови Месних канцеларија благовремено достављају податке који су битни за вођење бирачког списка.

Води се управни поступак у вези са личним стањем грађана. Доносе решења о накнадном упису у матичну књигу рођених и матичну књигу умрлих, решења о исправкама података у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних и матичну књигу умрлих, као и решења о промени личног имена грађана. Одсек сарађује са Центром за социјални рад, министарствима и другим институцијама са којима се у већем обиму размењују подаци у вези са личним стањем грађана.

Води се бирачки списак, прате се и уносе одговарајуће промене и обезбеђује стална ажурност бирачког списка. Израђују се нацрти решења о свакој промени у бирачком списку и подносе захтеви надлежним органима и службама за достављање података потребних за ажурирање бирачког списака. Прикупљају се дневни писмени извештаји о чињеницама битним за бирачки списак. По потреби се штампају изводи из бирачког списка и достављају надлежним органима. Издају се потврде о бирачком праву као и обавештења за гласање.

У оквиру Одсека воде се послови уписа у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних и матичну књигу умрлих, као и потребне уписе у књигу држављана. Издају се изводи или уверења на основу матичних књига и књиге држављана. Води се посебна евиденција о изводима који се издају на међународном обрасцу. Од првог до петог у месецу достављају се извештаји Заводу за статистику о подацима из матичних књига. Приликом сваког уписа у матичне књиге, достављају се извештаји о упису надлежним органима. Сачињавају се записници о пријави за закључење брака и закључује брак. Саставља се записник о

признавању очинства и материнства, записник о одређивању личног имена детета, као и смртовница.
Матичар, шеф Месне канцеларије или секретар Месне заједнице у оквиру овог Одсека врше послове матичара, односно све послове у вези са уписом у матичну књигу рођених, матичну књигу венчаних и матичну књигу умрлих, као и потребне уписе у књигу држављана за своје матично подручје. Издају изводе или уверења на основу матичних књига и књиге држављана. Воде посебну евиденцију о изводима које издају на међународном обрасцу. Редовно достављају извештаје Заводу за статистику о подацима из матичних књига. Приликом сваког уписа у матичне књиге, доставља извештај о томе надлежним органима. Саставља записник о пријави за закључење брака и закључује брак. Саставља записник о признавању очинства и материнства као и записник о одређивању личног имена детета. Саставља смртовницу. Доставља извршиоцу за вођење бирачког списка све податке неопходне за његово ажурирање. Стара се о чувању и архивирању аката који настају у његовом раду. Врши оверу потписа, рукописа и преписа. Обавља послове комуналног редара за подручје Месне заједнице које покрива и то: врши контролу коришћења и одржавања комуналних објеката заштите водотока (канали поред саобраћајница), јавних површина дрвореда (растиње поред саобраћајница), паркова и друго. Пријављује бесправно прикључене објекте на водоводну и канализациону мрежу и учиниоце других прекршаја из области комуналних делатности и доставља податке комуналном инспектору. Контролише изношење смећа са коловоза, тротоара и друга места, као и извршење решења из комуналне области. Контролише раскопавање улица, експлоатацију шљунка, постављање светлећих фирми и реклама, заузеће јавних површина. Обавља административно-техничке послове за Савет Месне заједнице, мировна већа и друге комисије Савета Месне заједнице. Пружа помоћ грађанима у остваривању својих права код надлежних органа, помаже Савету Месне заједнице у поступку личног изјашњавања грађана за увођење месног самодоприноса, послове комуналног уређења МЗ, путеви, ПТТ, електрична енергија, заштита и унапређење животне средине, обавља социјалне и хуманитарне активности, васпитно - образовне, културно - спортске и друге активности. Обавља све друге послове који су од општег интереса и интереса Општинске управе и Месне заједнице.

Одсек за административне и заједничке послове
Обавља административне послове за потребе Скупштине, скупштинских одбора, Општинског већа и потребе Општинског јавног правобранилаштва, врши обраду аката по налогу секретара Скупштине општине и Општинског јавног правобраниоца. Врше се тонска снимања седница Скупштине и достављају секретару Скупштине.
Обавља послове администрације рачунарских мрежа, пројектовање база података, одржавање апликативног софтвера (тестирање, имплементација, одржавање софтвера и обука корисника), обавља мање сложене информатичке послове, одржава компјутерску технику коју користи Општинска управа у оперативном стању.
Врши техничку припрему, обраду и умножавање материјала за седнице Скупштине општине, Општинског већа и Општинске управе. Врши фотокопирање материјала, врши пријем и контролу рачуна о преузетом гориву за возила Општинске управе, као и контролу утрошка горива у складу са преузетим рачунима. Одговоран је за одржавање аутопарка, пријављује настале штете начелнику Одељења, стара се о возилима у власништву Општинске управе. Обавља послове осигурања возила Општинске управе, стара се о регистрацији и благовременом техничком прегледу возила, координира рад возача. Врши набавку, пријем и контролу канцеларијског и другог потрошног материјала. Стара се о одржавању уређаја и инсталација у згради Општинске управе и објектима који су у власништву Републике Србије, а које користи општина Свилајнац.
У оквиру Одсека обављају се послови превоза функционера општине, стара се о одржавању путничких возила, њиховој исправности, набавци горива. Стара се о одржавању хигијене у радним просторијама зграде општине.
Запослени у оквиру Одсека прате улазак и излазак странака у зграду и из зграде, дају им потребна обавештења и информације и упућују их надлежним службама. Обављају послове евиденције доласка и одласка запослених лица у току радног времена. Чувају

зграду и ствари у њој. Контролишу уношење и изношење предмета у зграду и из зграде. Пазе на понашање посетилаца. Рукују противпожарним апаратима. Помажу код истовара и размештаја канцеларијског намештаја, канцеларијског материјала и потрошног материјала за Општинску управу. Одржавају чистоћу око зграде и зелене површине испред зграде, укључујући поливање траве током летњег периода, чишћење и одлагање одпадака. Обавља послове рашчишћавања снежних наноса и уклањања леда на свим прилазима згради, испред и око зграде, и на паркинг простору током зимског периода. Стара се о одржавању ауто парка, прању и чишћењу путничких возила у власништву општинске управе.

У оквиру Одсека обављају се послови персоналне евиденције и сви послови у вези са остваривањем права запослених из радног односа. Оверава здравствене књижице. Расписују се конкурси, огласи и спроводи поступак око пријема запослених у радни однос. Састављају и достављају статистички извештаји надлежним органима у вези са кадровским и персоналним пословима. Предузимју се радње у управном поступку пре доношења решења у вези са признањем својства војног, односно мирнодопског инвалида. Радње у управном поступку пре доношења решења у вези остваривања породичне инвалиднине, увећане породичне инвалиднине. Предузимају се радње у поступку, односно упућује подносиоце захтева, односно кориснике који су већ остварили право, ради поновне провере процента инвалидитета, а у вези са признавањем права на тућу негу и помоћ. Комплетира се документација за лекарску комисију, а решења која подлежу ревизији достављају се надлежном органу који обавља ревизију. Пружање помоћи наследницима умрлог лица, корисника ове помоћи, да остваре погребне трошкове. Прикупља се документација у вези са утврђивањем прихода по члану домаћинства, по захтевима студената, ради остваривања студентског кредита или смештаја у студентским домовима, документација по захтеву студената, ради остваривања новчане помоћи коју додељује општина, студентима.

Одсек за социјалну политику и социјалну заштиту

Пружа стручну помоћ грађанима у поступку остваривања права из области социјалне заштите, пружа неопходне информације грађанима о условима и начину остваривања права утврђених Законом о социјалној заштити. Прикупљају се неопходни подаци о корисницима права из области социјалне заштите у сарадњи са Месним канцеларијама на територији општине Свилајнац и прати реализација одобрених права од стране надлежних установа. Предлажу се мере за унапређење квалитета социјалне заштите на територији општине. Врши се сарадња са општинском организацијом Црвеног крста и другим хуманитарним организацијама, здравственим и образовним установама, удружењима грађана, Канцеларијом за младе, Националном службом за запошљавање, ради ефикаснијег остваривања права социјалне заштите. Указује се на потребе и проблеме корисника, а посебно корисника из осетљивих друштвених група.

II Одељење за буџет и финансије

У Одељењу се образују:

- Одсек за буџет и финансије;
- Одсек за рачуноводство;
- Одсек за инвестиције;
- Одсек локалне пореске администрације.

Одсек за буџет и финансије

Врши контролу и одобравање појединих захтева за плаћање по документацији, захтева за исплату плата и накнада, као и контролу и утврђивање веродостојности и рачунске исправности књиговодствених исправа – докумената на основу којих треба вршити плаћања са консолидованог рачуна трезора. Предлаже Општинском већу нацрт Одлуке о буџету и других Одлука у вези са буџетом. Врши послове управљања буџетским финансијским системом општине. Обавља студијско-аналитичке послове планирања у области буџетских фондова. Прати и проучава стања у тим областима и предлаже

предузимање мера. Учествује у изради, изменама и допунама финансијских планова, годишњег биланса средстава и критеријума за расподелу. Учествује у изради нацрта Одлуке о буџету. Врши припрему за извештаје Управи за трезор и министарствима. Обављају се материјално-финансијски послови контроле и оверавања појединачних захтева за плаћање и захтева за исплату плата и накнада по ресорима и утврђује се њихова потпуност, веродостојност и рачунска исправност. Обављају се послови евидентирања прихода, примања и извршених појединачних расхода по корисницима. Спроводи се поступак евидентирања одобрених измена и преусмеравања апропријација. Обавља послове израде извештаја о спроведеним приходима и извршеним расходима. Обављају се књиговодствено-аналитички послови везани за средства месног самодоприноса. Прати реализацију средстава месног самодоприноса. Подносе се периодични извештаји о стању и утрошку средстава. Врши књижење и праћење месечних отплатних рата по уговорима о откупу станова, чији је корисник општина, књижење закупа у складу са уговорима о закупу и усклађује месечне отплатне рате за шестомесечне обрачунске периоде у складу са Законом. Проверава законитост усклађивања откупне цене станова, као и аналитичка књижења накнада и локалних комуналних такси.

Обавља послове плаћања расхода и издатака, обрачун плата, накнада и осталих личних примања. Води дневне евиденције по разделима и економској и функционалној класификацији за све буџетске кориснике. Саставља месечне извештаје и врши усаглашавање са главном књигом трезора.

Обавља материјално-финансијске послове контроле и оверавања појединачних захтева за плаћање и захтева за исплату плата и накнада по ресорима и утврђује њихову потпуност, веродостојност и рачунску исправност. Обавља послове израде извештаја о спроведеним приходима и извршеним расходима. Прати ликвидност трезора и саставља потребне извештаје о задуживању трезора и буџета.

Обавља послове прикупљања и евидентирања појединачних захтева буџетских корисника. Врши комплетирање захтева са одговарајућом документацијом, попуњавање налога за плаћање, захтева за плаћање. Води рачуна о економској, функционалној и организационој класификацији.

Врши рачуноводствену ликвидатуру примљених захтева буџетских корисника, прати извршења буџетских позиција (расхода и прихода) и саставља извештаје о извршењу истих. Прати и извештава о стању дуговања и потраживања буџета општине Свилајнац.

Обавља послове електронског, и на други начин организованог, плаћања расхода са буџета.

Одсек за рачуноводство

У оквиру Одсека организује се рад у рачуноводству и поштовање рокова за књиговодство директног буџетског корисника и индиректних корисника који су ове послове поверили овом Одељењу. Обављају се материјално-финансијски послови рачунополагача ликвидатора. Законитост и рачунску исправност обрачуна и извештаја. Израђују се завршни рачуни директних буџетског корисника и индиректних корисника чије се књиговодство води у Одељењу, као и консолидовани завршни рачун буџета.

Обављају се послови књижења по организационој, економској и функционалној класификацији у главној књизи трезора, послови књижења у помоћним књигама, сравњења помоћних књига са главном књигом трезора, састављају биланси, извештаји и завршни рачуни Месних заједница.

Обављају се послови обрачуна додатака на плату и осталих примања запослених, као и обрачун за исплату других накнада по основу осталих видова ангажовања. Достављају се подаци Фонду ПИО и воде све остале неопходне евиденције у вези са примањима запослених.

Послови из области благајничког пословања, налога за плаћање у УЈП и преузимања извода, послови обрачуна плата, накнада и додатака запослених, као и обрачун за исплату других накнада по основу осталих видова ангажовања. Воде се лични картони радника и извештаји по том основу.

Припрема се документација и сачињавају предлози решења о утврђивању права из области друштвене бриге о деци - родитељски додатак и дечји додатак. Обрађују се

захтеви за остваривање права и припремају предлози решења. Припремају се захтеви у вези са остваривањем права на основу финансијске подршке породице са децом, као и предлози решења из области породиљских права.
Обављају се књиговодствени послови у вези са остваривањем права на финансијску подршку породици са децом и борачко-инвалидске заштите. Обрачунава се накнада у вези са Правилником о ближим условима и начину остваривања права на финансијску подршку породици са децом, пренос средстава на рачун корисника накнаде, пренос средстава Дечјем вртићу, по основу Законом остварених права. Књиже се извршене исплате на захтев надлежног Министарства и припремају извештаји о утрошеним средствима.

Одсек за инвестиције
Обавља послове праћења и контроле финансијског извршења инвестиционих улагања од почетка реализације до окончања инвестиција. Сарађује са надлежним службама Општинске управе, прикупља неопходна документација и подаци. Израђују се дугорочни програми и годишњи планови инвестиционих улагања као и припрема плана јавних набавки носилаца инвестиционих улагања.
Прате се законски прописи и израђују предлози неопходних нормативних аката из области јавних набавки и усклађивање тих аката са законским прописима. Припрема се документација и спроводе поступци јавних набавки Фонда за уређивање грађевинског земљишта, Општинске управе и других директних и индиректних корисника буџета. Припремају се предлози инвестиционих одлука и уговора Фонда за уређивање грађевинског земљишта, Општинске управе и других носилаца инвестиционих улагања. Врши се припрема и сачињавање извештаја и процедура прописаних Законом о јавним набавкама. Прати се реализација инвестиционих улагања Фонда за уређивање грађевинског земљишта, Општинске управе и других директних и индиректних корисника буџета, извођење радова на уређењу јавних зелених површина и израда урбанистичке планске и пројектно-техничке документације. Обављају се послови из области уређења простора сходно прописима у области урбанизма и просторног планирања као и послови везани за израду нацрта одлука о приступању доношења просторних и урбанистичких планова и нацрта одлука.
Обављање свих послова канцеларије за локални економски развој у оквиру које се прате реализације пројеката, студије изводљивости пројеката, нормативно-правна регулатива од значаја за рад канцеларије, међународни прописи и израда пројеката економског развоја.

Одсек локалне пореске администрације.
Обавља послове контроле законитости и правилности обрачунавања и благовремености плаћања локалних јавних прихода. Доноси решења којим се налаже отклањање утврђених неправилности у поступку контроле. Контролише подношење пореских пријава за утврђивање локалних јавних прихода. Израда методолошких упутстава у вези пореске контроле локалних јавних прихода. Пружање основне правне помоћи и објашњења пореским обвезницима од значаја за испуњење пореске обавезе и опредељивање захтева за израду, измену и допуну софтверских подршки за пореску контролу локалних јавних прихода. Припрема извештаај у вези контроле локалних јавних прихода.
Примају се, обрађују и уносе подаци из пореских пријава за локалне јавне приходе за које се решењем утврђује обавеза, из пореских пријава на порез на имовину физичких лица. Ажурира се база података пореза на имовину физичких лица. Припремају се решења о утврђивању пореза на имовину физичких лица и води евиденција.
Обрађују се и уносе подаци ради утврђивања накнаде за коришћење грађевинског земљишта и других накнада.
Предузимају се мере ради обезбеђења наплате пореског дуга установљавањем заложног права на покретним стварима и непокретностима пореског обвезника, припремају нацрти решења о принудној наплати. Води се поступак по захтевима за одлагање плаћања локалних јавних прихода. Извршавају послови редовне принудне наплате у складу са законом. Спроводе се поступци принудне наплате локалних јавних прихода из покретних ствари, готовог новца, новчаних и неновчаних потраживања пореског обвезника у складу са

законом. Прибављају информације о покретним стварима и потраживањима пореског обвезника.
Врши се провера исправности књиговодствених докумената пре књижења, унос (књижење) исправних књиговодствених докумената. Обрађују се захтеви и припремају уверења и извештаји у вези са пореским књиговодством локалних јавних прихода. Учествује у изради пореског завршног рачуна за локалне јавне приходе. Разматрају и припремају одговарајући акти по захтевима за повраћај и прекњижавање средстава.
Одсек се о заштити базе података и архивирању података у складу са прописима, контроли приступа рачунарском систему, инсталирање софтвера и несметан рад рачунарске опреме.
У оквиру овог одсека обављају се послови војне, радне, материјалне обавезе и припреме за послове одбране. Достављају се подаци по захтеву Министарства одбране.

III Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове

Одсек за урбанизам и изградњу
Припремају се урбанистички планови, припрема се израда планских докумената и нацрта аката. Прати се и анализира стање и предлажу мере за просторно планирање, изградњу и уређење простора. Стара се о планској документацији. Учествовање у раду Комисије за планове. Достављају се грађевинској инспекцији копије издатих аката о урбанистичким условима и копије одобрења за изградњу. Припремају се нацрти одлука о приступању доношења просторних и урбанистичких планова и нацрта одлука о усвајању истих, нацрта одлука у поступку јавног увида, решења, закључака и других аката које доносе Скупштина општине, Општинско веће и други органи општине Свилајнац.
Обављају се управно-правни послови из области уређења простора сходно прописима у области урбанизма и просторног планирања. Израда одлука, решења која се односе на издавање локацијске дозволе, информације о локацији и у другим случајевима сходно законским прописима. Врши се контрола урбанистичких аката и послови за потребе Комисије за планове. Сређивање и чување планске документације и просторних и урбанистичких планова.
Примају се и издају решења о грађевинским дозволама за изградњу објеката, води евиденцију и припрема аката у вези са пријавом почетка грађења објеката припремају се решења о формирању комисије за технички преглед објеката. Издају се употребне дозволе, решења о уклањању објеката сходно Закону о планирању и изградњи, као и накнадно издавање грађевинске и употребне дозволе у поступку легализације објеката. Обављају се послови обрачуна накнаде за грађевинско земљиште.
Врше се послови из области заштите животне средине у складу са Законом о процени утицаја на животну средину, Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Спроводи целокупан поступак издавања сагласности на студију о процени утицаја на животну средину. Спроводи поступак издавања интегрисане дозволе и даје се сагласност на извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину. Израђују се програми заштите животне средине, нацрта аката и прописа из надлежности Општине.
Издају се дозволе за рад у складу са Законом о заштити ваздуха, издавања дозвола у складу са Законом о хемикалијама, издавања дозвола за управљање отпадом у складу са Законом о управљању отпадом. Израда планова, програма, пројеката и стратегија из области заштите животне средине. Припремају се Одлуке из области заштите од буке. Води регистар загађивача на територији општине Свилајнац и катастар дивљих депонија. Остварује сарадњу са Агенцијама из области заштите животне средине и обавештава се јавност о стању животне средине у складу са Конвенцијом.
Спроводи се поступак и сачињавају се решења: везано за отуђење и давање у закуп грађевинског земљишта, о утврђивању општег интереса за експропријацију земљишта и зграда, о установљавању закупа и службености, изузимању из поседа грађевинског земљишта, споразумно одређивање накнаде, преноса права коришћења, конверзије права коришћења у право својине грађевинског земљишта, у вези са одређивањем земљишта за редовну употребу објеката, издавања тапија. Припрема нацрте Одлука из своје надлежности за Скупштину општине, Општинско већа и друге органе. Обавља све

административне и стручне послове за Комисију за враћање земљишта и друге Комисије. Води се управни поступак из стамбене области и поступци из својинско – правних односа, као и припрема уговора из области имовинско-правних односа.
Издају се решења за привремено држање грађевинског и другог материјала на коловозу, улицама, тротоарима, скверовима и другим јавним површинама, за раскопавање улица, путева, тргова, тротоара, скверова, летњих башти и других јавних површина ради прикључивања на градски водовод и канализацију, као и ради постављања телефонских и електричних каблова и постављања стубова. Доносе се решења за постављање на јавним површинама, тезги и других покретних и привремених објеката, за постављање огласних и рекламних паноа, табли, билборда и сл. Решења за привремено заузимање јавних површина са циљем формирања градилишта за објекте у изградњи, за одношење ископа са одређених градилишта на терен који се насипа или нивелише, за изградњу депонија, клозета, септичких јама, гаража и слично, за чување домаћих и дивљих животиња на територији општине Свилајнац.
Пружа сва неопходна обавештења и информације странкама везано за област планирања и изградње, могућностима изградње објеката и изради пројектне и остале документације.

IV Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду

У оквиру Одељења за инспекцијски надзор и пољопривреду образују се следеће унутрашње организационе јединице:

- Одсек за инспекцијски надзор
- Група за пољопривреду

Одсек за инспекцијски надзор
Врши послове инспекцијског надзора у области грађевинарства, техничких норматива и норми квалитета који се односе на пројектовање, грађење и реконструкцију грађевинских објеката, као и на извођење појединих грађевинских радова на тим објектима. Врши контолу грађевинских радова на објектима. Контолише да ли инвеститор има потребну документацију за градњу као и утврђивање бесправне градње. Воде се поступци и доносе решење о обустављању градње или рушењу. Предузимају се мере за отклањање недостатака утврђених контролом, као и мере кажњавања прекршиоца. Врши инспекцијски надзор над изградњом објеката за које општински орган издаје одобрење за изградњу. Врши инспекцијски надзор у оквиру својих овлашћења, по пријавама и на захтев странака. Учествује у спровођењу административних извршења решења надлежних органа о уклањању привремених објеката и монтажних објеката са јавних површина. Води управни поступак за исељење бесправно усељених лица у сарадњи са комуналном инспекцијом.

Обављају се послови просветног инспекцијског надзора у основним и средњим школама. Контролише се поступање у школама у погледу придржавања закона и других прописа и општих аката. Увид у наменско коришћење средстава којима располаже школа. Контролише испуњеност прописаних услова за почетак рада школа и обављања делатности. Предузимају се мере ради остваривања права и обавеза ученика и родитеља, наставника односно сарадника и директора. Контролише се испуњеност прописаних услова за превремени упис деце и поништава упис ученика у школу ако је обављен супротно закону. Забрањује спровођење радњи у школи које су супротне закону. Контролише се испуњеност прописаних услова за спровођење испита. Решењем се налаже отклањање неправилности и недостатака у одређеном року, извршење прописане мере која није извршена. Подносе се пријаве надлежном органу, за учињено кривично дело или привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка.
Обавља се инспекцијски надзор над применом Закона и других прописа у области заштите животне средине из надлежности општине (заштита ваздуха, заштита од буке) као и преглед пословних просторија, уређаја и опреме за обављање одређене делатности. Доносе се решења о испуњености услова из области заштите животне средине за обављање одређене делатности. Израђују програми заштите животне средине из

надлежности општине. Остварује се сарадња са другим инспекцијским органима у поступку заштите животне средине. Припремају се нацрти аката и предлажу Скупштини општине доношење прописа из ових области.
Послови надзора над извршавањем Закона и других прописа у области локалних и некатегорисаних путева, о исправности саобраћајних и јавних површина у граду и селима, уклањање хаварисаних и некатегорисаних моторних возила са јавних и зелених површина. Контролише се исправност вертикалне и хоризонталне саобраћајне сигнализације и изричу се мандатне казне због непрописног паркирања возила на тротоарима. Обавља се контрола јавног превоза путника. Издају се потребна одобрења и врши контрола исправности рада такси служби и самосталних такси превозника.
Обављају се послови инспекцијског надзора на основу Закона о комуналној инспекцији и других прописа у вези са комуналним делатностима, проверава се стање чистоће и уређености града, подносе прекршајне пријаве против лица која угрожавају изглед града, његову чистоћу и опремљеност. Врши се контрола понашања правних и физичких лица, као и самосталних приватних предузетника у вези спровођења општинских одлука о уређењу и чистоћи града, радном времену, летњим баштама. Доносе се решења о уклањању летњих башти (подијум и столови), тезги и других покретних ствари на јавним површинама.
Врши контролу коришћења и одржавања комуналних објеката заштите водотока (канали поред саобраћајница), јавних површина дрвореда (растиње поред саобраћајница), паркова и друго. Пријављује бесправно прикључене објекте на водоводну и канализациону мрежу и учиниоце других прекршаја из области комуналних делатности и доставља податке комуналном инспектору. Контролише изношење смећа са коловоза, тротоара и друга места, као и извршење решења из комуналне области. Контролише раскопавање улица, експлоатацију шљунка, постављање светлећих фирми и реклама, заузеће јавних површина.
Обављају се послови противпожарне заштите у складу са Законом и Правилником о противпожарној заштити.

Група за пољопривреду
Обавља послове и прати стања у области пољопривреде. Предлаже мере за побољшање стања у наведеним областима. Прати послове жетве и сетве пољопривредних усева, откуп пољопривредних производа и одређене статистичке податке из те области, доставља надлежним органима и службама. По налогу надлежних органа процењује штету на пољопривредним усевима, као и послове вештачења из ресора пољопривреде. Води управни поступак из своје области. Благовремено обавештава пољопривредне произвођаче о појави биљних болести и штеточина на подручју општине и предлаже мере за њихово сузбијање. Води поступак у вези са променом намене пољопривредног земљишта. Обавља теренске послове у области пољопривреде. Прати послове сетве и жетве пољопривредних усева као и откуп пољопривредних производа. Пружа стручну помоћ Саветима Месних заједница из области пољопривреде. Обавештава пољопривредне произвођаче о појави биљних болести и штеточина.

Кабинет председника општине

Обавља стручне, саветодавне, организационе и административно-техничке послове за остваривање надлежности и овлашћења председника и заменика председника општине, који се односе на представљање општине у односима према правним и физичким лицима у земљи и иностранству. Врши припрему радних и других састанака председника и заменика председника општине. Прати активности на реализацији утврђених обавеза, координира активности на остваривању јавности рада. Врши пријем странака који се непосредно обраћају председнику и заменику председника општине. Обавља протоколарне послове поводом пријема домаћих и страних представника градова, културних, спортских и других представника, поводом додељивања јавних признања и друге протоколарне послове које одреди председник и заменик председника општине.

Прати, информише и припрема прилоге о раду локалне самоуправе, буџетских корисника општине Свилајнац и Месних заједница на територији општине, за електронске и штампане медије. Сарађује са локалним средствима информисања. Прати реализацију пружања наручених услуга од стране електронских и штампаних медија са којима је успостављена пословна сарадња, као и емитовање наручених емисија са прилозима које припреме радници Општинске управе. Учествује у припремању информација за медијско представљање локалне самоуправе и прати прописе из области информисања

Овлашћено лице за поступање по захтевима о слободном приступу информацијама од јавног значаја

Обавља послове Овлашћеног лица за поступање по захтевима о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Прима захтеве, обавештава тражиоца о информацијама и обезбеђује увид у документ који садржи тражену информацију, односно доставља информацију на одговарајући начин. Одбија захтев решењем, пружа тражиоцу непходну помоћ за остваривање права утврђених Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Предузима мере за унапређење праксе обезбеђења. Подноси годишњи извештај Поверенику о радњама државног органа предузетих у циљу примене овог закона и најмање једном годишње израђује информатор о раду државног органа.

Људски ресурси и тржиште рада

Када се говори о економском развоју једног подручја изузетно важан фактор јесу људски ресурси као покретачка снага развоја.

Људски ресурси се могу дефинисати као знања, вештине, компетенције и остали атрибути оличени у сваком појединцу. Они утичу на економско, социјално и лично благостање и могу се посматрати као једини чинилац за стварање и увођење друштва које се базира на знању. Људски ресурси не подразумевају само незапослена лица, већ и запослене, послодавце, омладину, пољопривредне произвођаче и др.

Проблем незапослености један је од глобалних приоритета, који се негативно одражава на све друге сегменте друштвене заједнице и на све старосне структуре. Као посебан проблем издваја се незапосленост младих лица, лица старијих од 45 година живота, као и особа са отежаним фактором запошљености. Као пратећи проблеми незапослености могу се издвојити: застаревање знања због дугог чекања на запослење, ниска мотивисаност за запошљавање у другом запослењу, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица, недовољне стимулативне мере запошљавања незапослених лица за послодавце и слабе ингеренције локалне самоуправе.

Запосленост – структура запослености

Табела бр. 20 Годишњи просек запослених

	Укупно	**у правним лицима**
2010	3882	2694
2011	3704	2607
2012	3940	2558

Извор: Републички завод за статистику,2012

Табела бр. 21 Број приватних предузетника и запослених код њих

Број приватних предузетника и запослених код њих						
	Укупно			**Жене**		
Назив делатности	**свега (3+4)**	**послодавци**	**запослени радници**	**свега (6+7)**	**послодавци**	**запослени радници**
1	2	3	4	5	6	7
УКУПНО	1161	690	471	506	244	262
Пољопривреда, шумарство и рибарство	4	3	1	0	0	0
Рударство	7	3	4	3	1	2
Прерађивачка индустрија	223	118	105	75	30	45
Снабдевање електричном енергијом, гасом и климатизација	0	0	0	0	0	0
Снабдевање водом; управљање отпадним водама	2	2	0	0	0	0
Грађевинарство	55	40	15	5	2	3

Трговина на велико и мало; поправка моторних возила	439	240	199	232	105	127
Саобраћај и складиштење	54	40	14	8	6	2
Услуге смештаја и исхране	147	88	59	63	29	34
Информисање и комуникације	7	6	1	1	0	1
Финансијске делатности и делатност осигурања	19	7	12	13	1	12
Пословање некретнинама	8	4	4	5	2	3
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	65	41	24	27	15	12
Административне и помоћне услужне делатности	8	7	1	4	3	1
Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање	0	0	0	0	0	0
Образовање	1	1	0	1	1	0
Здравствена и социјална заштита	24	17	7	17	11	6
Уметност; забава и рекреација	4	3	1	2	1	1
Остале услужне делатности	94	70	24	50	37	13
Делатност домаћинства која производе робу и услуге	0	0	0	0	0	0
Делатност екстериторијалних организација и тела	0	0	0	0	0	0

Извор: Фонд за здравствено осигурање, филијала Јагодина, испостава Свилајнац, 2013

Незапосленост – структура незапослености

Табела бр.22 Број незапослених по годинама

2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009	2010	2011	2012
1837	1163	1293	1272	1852	1798	1990	2140	2154

Извор: Републички завод за статистику,2012

Највећи број незапослених на евиденцији био је 2011. и 2012. Године, а најмањи 2005. Можемо закључити да је број незапослених лица у општини Свилајнац варирао, али је у последњих неколико година у порасту.

Извор: Завод за здравствено осигурање,филијала Јагодина, 2013.

Незапослена лица према степену стручне спреме и полу

Табела бр.23 Незапослена лица према полу и степену стручне спреме

Преглед броја незапослених лица по полу и степену стручне спреме						
Свилајнац			**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Укупно		**Укупно**	1.798	1.990	2.140	2.154
		Жене	949	1.042	1.105	1.034
Степен стручне спреме	**I**	**Укупно**	561	628	721	739
		Жене	293	326	363	363
	II	**Укупно**	139	138	147	140
		Жене	93	92	100	87
	III	**Укупно**	499	545	556	609
		Жене	195	217	215	208
	IV	**Укупно**	481	532	553	489
		Жене	303	321	330	268
	V	**Укупно**	9	7	7	4
		Жене	2	2	3	2
	VI-1	**Укупно**	75	76	71	66
		Жене	48	45	42	41
	VI-2	**Укупно**	2	12	26	33
		Жене	2	9	15	23
	VII-1	**Укупно**	32	52	59	74
		Жене	13	30	37	42
	VII-2	**Укупно**	-	-	-	-
		Жене	-	-	-	-
	VIII	**Укупно**	-	-	-	-
		Жене	-	-	-	-

Извор: Национална служба за запошљавање Јагодина, 2013.

Незапослена лица према старости и полу

Табела бр. 24 Незапослена лица према старости и полу

Преглед броја незапослених лица по полу и годинама старости						
Свилајнац			2009	2010	2011	2012
Укупно		Укупно	1.798	1.990	2.140	2.154
		Жене	949	1.042	1.105	1.034
Године старости	15-19	Укупно	77	69	78	82
		Жене	33	34	36	25
	20-24	Укупно	223	258	269	255
		Жене	121	120	118	112
	25-29	Укупно	223	264	282	281
		Жене	138	162	167	146
	30-34	Укупно	231	275	283	256
		Жене	136	169	169	144
	35-39	Укупно	219	224	245	267
		Жене	130	127	140	129
	40-44	Укупно	187	221	244	242
		Жене	112	130	142	138
	45-49	Укупно	199	205	218	203
		Жене	108	106	124	111
	50-54	Укупно	212	225	239	242
		Жене	97	112	113	114
	55-59	Укупно	181	192	206	215
		Жене	71	77	87	98
	60-64	Укупно	46	57	76	111
		Жене	3	5	9	17
	65 и више	Укупно	-	-	-	-
		Жене	-	-	-	-

Извор: Национална служба за запошљавање Јагодина, 2013.

Незапослена лица према полу и циљним групама

Табела бр. 25 Незапослена лица према полу и циљним групама

Преглед броја незапослених лица по полу и циљним групама						
Свилајнац			**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Незапослена лица		**Укупно**	1.798	1.990	2.140	2.154
		Жене	949	1.042	1.105	1.034
Претходно радно искуство	**Први пут траже запослење / без радног искуства**	**Укупно**	910	946	1.145	1.217
		Жене	520	523	612	602
	Били у радном односу / радно ангажовани	**Укупно**	888	1.044	995	937
		Жене	429	519	493	432
Особе са инвалидитетом		**Укупно**	4	4	3	3
		Жене	0	1	1	1
Држављанство	**Република Србија**	**Укупно**	1.770	1.983	2.106	2.123
		Жене	937	1.036	1.071	1.017
	Избеглице	**Укупно**	1	2	3	2
		Жене	0	1	1	2
	Интерно расељена лица	**Укупно**	27	4	31	29
		Жене	12	4	15	15
	Страни држављани	**Укупно**	0	1	0	0
		Жене	0	1	0	0
Националност	**Роми**	**Укупно**	121	123	137	135
		Жене	67	64	68	68

Извор: Национална служба за запошљавање Јагодина, 2013.

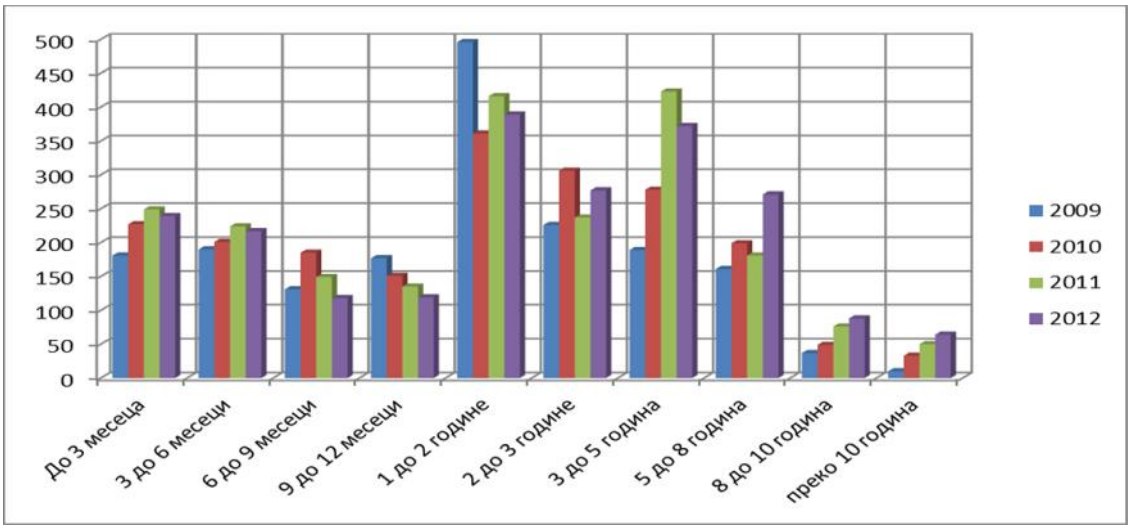
Незапослени према трајању незапослености

Табела бр. 26 Незапослена лица према полу и дужини тражења посла

Преглед броја незапослених лица по полу и дужини тражења посла						
Свилајнац			2009	2010	2011	2012
Укупно		Укупно	1.798	1.990	2.140	2.154
		Жене	949	1.042	1.105	1.034
Дужина тражења посла	До 3 месеца	Укупно	181	227	249	239
		Жене	96	115	118	107
	3 до 6 месеци	Укупно	190	201	224	217
		Жене	82	89	104	84
	6 до 9 месеци	Укупно	131	185	149	118
		Жене	75	93	80	53
	9 до 12 месеци	Укупно	177	151	135	119
		Жене	93	76	59	45
	1 до 2 године	Укупно	496	361	416	389
		Жене	234	190	200	180
	2 до 3 године	Укупно	226	306	237	277
		Жене	108	145	129	130
	3 до 5 година	Укупно	189	278	423	372
		Жене	123	140	200	180
	5 до 8 година	Укупно	161	199	181	271
		Жене	107	136	123	150
	8 до 10 година	Укупно	37	49	76	88
		Жене	22	34	55	61
	преко 10 година	Укупно	10	33	50	64
		Жене	9	24	37	44

Извор: Национална служба за запошљавање Јагодина, 2013.

Трајање незапослености

Економија

Економска реалност једне општине може се измерити на више начина и путем више економских показатеља. Најчешће примењивани и најпоузданији економски индикатор је бруто домаћи производ по глави становника (GDP per capita). Међутим, од 2005. године у Републици Србији се не мери овај индикатор, већ је, као алтернатива, преузет један од често примењиваних индикатора, тзв. економски агрегат.

Економски агрегат се израчунава из производа укупног броја запослених у општини Свилајнац и просечне бруто зараде по једном запосленом. Он је збирни показатељ јер даје заједничку вредност приказану у еврима која представља резултат економске активности општине Свилајнац.

Предности економског агрегата као индикатора су: веома је јасан, лако се израчунава и пружа упоредивост. Главни недостатак је што се заснива на просечним вредностима (бруто зарада запослених), па је и мање прецизан од бруто домаћег производа по глави становника, који представља укупну продукцију роба и услуга по глави становника остварену на нивоу општине, без обзира на власништво.

Табела бр. 27 Економски агрегат

	Економски агрегат		Просечна зарада	
	Укупно (ЕУР)	**Индекс у односу на претходну годину**	**На крају године (ЕУР)**	**Ниво у односу на Републику Србију**
2009	**1,580,997,7**	71	**373.67**	81,16
2010	**1,468,638,2**	92	**378.32**	84,11
2011	**1,663,355,2**	114	**449.07**	89,11
2012	**1,788,484,2**	107	**453.93**	89,88

Извор: Републички завод за статистику 2012.године

Извор: Републички завод за статистику 2012. године

Табела бр.28 Економска размена са иностранством (у милионима долара)

Година	Увоз	Извоз
2012.	31,635.913	26,675.107

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012.година

Табела бр. 29 Економска размена са иностранством по робним групама (у милионима долара)

	Увоз	

Тарифа	Опис	Вредност
85	Машине електричне и опрема;делови и сл.	21.479.501
84	Котлови,машине и уређаји,реактори и сл.	4.115.496
87	Возила друмска;прибор и делови	1.229.973
73	Производи од гвожђа и челика	1.029.974
27	Минерална горива,уља и воскови;битуменозне материје	647.497
76	Алуминијум и производи од алуминијума	586.041
90	Апарати мерни,контролни,прецизни и сл.	562.151
80	Калај и производи од калаја	510.042
39	Пластичне масе и производи од пластичних маса	340.452
34	Сапун,органска површинска активна средства и слично	296.285
38	Производи хемијске индустрије разни	160.246
94	Намештај,постељина;зграде монтажне	132.379
74	Бакар и производи од бакра	123.654
69	Производи керамички	106.471
07	Поврће,корење и кртоле за јело	60.047
55	Влакна вештачка или синтетичка,сечена	40.458
44	Дрво и производи од дрвета;дрвени угаљ	38.786
82	Алати,ножеви,кашике,виљушке и делови	27.492
83	Производи од простих метала,разни	20.500
64	Обућа и делови обуће	20.386
40	Каучук и производи од каучука и гуме	16.728
48	Хартија и картон;производи од хартије	16.165
35	Материје беланчевинасте;скробови;лепкови;ензими	13.987
32	Екстракти за штављење или бојење;танини и слично	12.386
18	Какао и производи од какаа	12.018
12	Зрневље,семе и плодови;инд.и лековито биље;слама	9.737
61	Одећа и прибор,плетени или кукичани	6.983
72	Гвождје и челик	6.406
42	Производи од коже,седларски и сарачки производи	3.790
58	Тканине специјалне;таписерије,вез и сл.	2.766
49	Књиге штампане,новине,слике и сл.;планови,рукописи	2.619
70	Стакло и производи	1.163
65	Шешири,капе и остале покривке	778
91	Часовници и њихови делови	673
68	Производи од камена,гипса,цемента и сл.	612
63	Производи готови од текстила остали	410
96	Производи разни	322
37	Производи за фотографске и кинематографске сврхе	267
33	Етерична уља;производи козметички,тоалетни и сл.	165
59	Тканине текстилне импрегнисане и сл.	102
56	Вата,филц;канапи,ужад,конопци и сл.	5
	Укупно	**31.635.913**

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012. година

Табела бр. 30 Економска размена са иностранством по робним групама (у милионима долара)

	Извоз	
Тарифа	Опис	Вредност
85	Машине електричне и опрема;делови и сл.	22.804.656

84	Котлови,машине и уредјаји,реактори и сл.	951.507
73	Производи од гвождја и челика	629.048
76	Алуминијум и производи од алуминијума	316.298
07	Поврће,корење и кртоле за јело	302.091
87	Возила друмска;прибор и делови	201.658
39	Пластичне масе и производи од пластичних маса	149.396
44	Дрво и производи од дрвета;дрвени угаљ	123.045
12	Зрневље,семе и плодови;инд.и лековито биље;слама	91.715
94	Намештај,постељина;зграде монтажне	72.825
70	Стакло и производи	13.646
42	Производи од коже,седларски и сарачки производи	8.981
64	Обућа и делови обуће	6.158
90	Апарати мерни,контролни,прецизни и сл.	2.690
62	Одећа и прибор осим плетених	737
32	Екстракти за штављење или бојење;танини и слично	323
63	Производи готови од текстила остали	221
95	Играчке,реквизити за игре;делови	78
38	Производи хемијске индустрије разни	34
	Укупно	**25.675.107**

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012. година

Укупан износ увоза свих робних група 2012. године, на територији општине износи 31.635.913 долара, а извоза је 25.675.107 долара

Табела бр. 31 Економска размена са иностранством по земљама (у доларима)

Земља	**Увоз**	**Извоз**
Аустралија	0	34.148
Аустрија	314.232	31.081
Белгија	13.423	0
Босна и Херцеговина	143.529	376.061
Бугарска	0	27.445
Црна Гора	0	12.211
Француска	275.134	503.015
Грчка	174.155	0
Холандија	177.262	157.913
Хонконг	161	0
Хрватска	139.030	149.049
Италија	907.920	0
Израел	12.287	186.761
Канада	0	2.197
Кина	389.794	0
Косово	0	229.510
Немачка	28.182.517	23.650.458
Шпанија	4.857	0
Швајцарска	67.822	122.467
Шведска	2.007	59.592
Пољска	32.781	0
Република Македонија	80.259	21.256
Румунија	0	28.362
САД	1.281	0
Словачка	4.830	0

Словенија	682.738	33.965
Турска	12.587	0
Велика Британија	17.307	49.616
Укупно	**31.635.913**	**25.675.107**

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012. година

Укупна размена са иностранством износи 57.311.020 долара. Из табеле се може приметити да се спољно трговинска размена обавља највише са земљама Европске Уније.

Табела бр. 32 Економска размена са иностранством по секторима делатности (у доларима)

Назив групе /сектора	Увоз	Извоз
Непознат подсектор	9.489	242
Пољопривреда	69.678	302.091
Шумарство	106	91.715
Вађење енергетских сировина	178	0
Производња прехрамбених производа,пића	12.018	0
Производња текстила и текстилних произв.	52.056	9.997
Прерада коже и производња предмета од к.	20.386	6.100
Прерада дрвета и производи од дрвета	38.786	123.045
Производња целулозе,папира и производа	18.784	0
Производња кокса, деривата нафте и нукл	645.585	0
Производња хемикалија, хемијских произв.	483.260	357
Производња производа од гуме	356.801	149.396
Производња производа од осталих немет.	957.718	13.404
Производња основних метала	2.320.888	945.346
Производња машина и уређаја	4.785.665	1.124.613
Производња електричих и оптичких уређаја	20.718.669	22.806.145
Производња саобраћајних средстава	1.013.675	29.796
Прерађивачка индустрија	132.171	72.860

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012.година

Услови под којима послују индустријска предузећа одређени су економским потенцијалима, производним програмима, тржиштем, улагањима у развој и применом савремене технологије.

На територији поморавског округа, општина Свилајнац заузима добру позицију у привредном смислу. Иако спада у ред мањих општина, потенцијали општине Свилајнац су изузетно значајни.

Привредни субјекти би требало да у условима здраве тржишне привреде сами дефинишу своју стратегију развоја из које би проистекли конкретни програми и пројекти. Реализацију тих програма и пројеката требало би спровести кроз налажење стратешких партнера и приватизацију, а све у циљу прилагођавања условима тржишта и успешног пословања.

Најзначајнији потенцијали општине Свилајнац огледају се у примарној пољопривредној производњи, прерађивачкој индустрији, производњи намештаја, електронској индустрији, као и у области услуга.

Запосленост и зараде

Табела бр. 33 Запослени, 2011. године у Свилајнцу

Запослени		Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)	Приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника	
Укупно	Жене %			укупно	запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)
3704	45,3	2607	1097	159	112

Републички завод за статистику, 2012. године

Табела бр. 34 Просечне зараде без пореза и доприноса, по запосленом

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Свилајнац	28150	27983	25537	28709	33894

Републички завод за статистику, 2012. године

Привредни субјекти

Општина Свилајнац спада у III групу развијених општина Републике Србије: Од педесетих година прошлог века до данас, привредни развој Општине заснивао се на индустријској производњи базираној на текстилној, дрвопрерађивачкој индустрији, металној индустрији и трговини. Поменути сектори заузимални су највеће учешће у броју запослених и економском агрегату, генерисаном на територији општине Свилајнац. Изазови и промене тржишних трендова у последњих 20 година довели су до девастирања, а у неким случајевима до пропадања, некада великих привредних субјеката.

Предузећа

Број предузећа на територији општине Свилајнац по величини:
- мала предузећа 260,
- средња 5,
- велика 0.

Према облику организовања доминирају:
- предузетници 661,
- друштва ограничене одговорности 265,
- акционарска и ортачка друштва 10.

Из евиденције Регионалне привредне коморе Крагујевац види се да је укупан број предузећа 265, иако су потенцијали и капацитети општине Свилајнац много већи.

Табела бр. 35 Преглед предузећа по својини

Друштвена	Приватна	Задружна	Државна	Мешовита	Укупно
0	258	5	2	0	265

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац, 2013.године

Табела бр. 36 Јединице разврставања према правној формии сектору делатности

ДОО	АД	ОД	Предузетници	Остало
265	4	6	661	114

Извор: Републички Републички завод за статистику март 2013

Извор: Републички Републички завод за статистику март 2013

Табела бр. 37 Преглед броја предузећа по секторима делатности

Сектор делатности	Број
Пољопривреда, шумарство и водопривреда	7
Прерађивачка индустрија	49
Трговина на вел. и мало,оправка мот.возила	136
Саобраћај, складиштење и везе	13
Рибарство	1
Вађење руда и камена	3
Производња електричне енергије, гаса …	4
Грађевинарство	15
Образовање	4
Здравствени и социјални рад	3
Друге комуналне, друштвене и личне услуге	7
Некретнине,изнајмљ.и послов.активности	19
Хотели и ресторани	4

Извор: Регионална прибредна комора Крагујевац 2012. године

Радње

Табела бр. 38 Преглед броја радњи по секторима делатности

Сектор делатности	Број
Пољопривреда, шумарство и рибарство	12
Снабдевање водом,управљање отп.водама	4
Рударство	3
Прерађивачка индустрија	172
Производња и снабдевање ел. енергијом, гасом …	1
Грађевинарство	63
Трговина на велико и мало, оправка моторних возила	349
Услуге смештаја и исхране	80
Саобраћај, складиштење и везе	61
Финансијске делатности и осигурање	14
Пословање некретнинама	5
Образовање	13

Здравствена и социјална заштита	25
Информисање и комуникације	18
Стручне,научне,иновационе и техничке делатности	51
Адм.,и помоћне услужне делатности	15
Државна управа и одбрана,обавезно соц.осигурање	26
Уметност,забава и рекреација	3
Остале услужне делатности	135

Извор: Републички завод за статистику март 2013. године

Мала и средња предузећа

Табела бр. 39 Преглед најзначајнијих МСП,(по оствареном приходу у 2011.години)

Назив	Делатност
„Џони ком“ д.о.о	Велепродаја и малопродаја опреме за централно грејање
„АС Здравковић“ д.о.о	Бензинска станица
„Југометал“	Предузеће за промет пољопривредне механизације и резервних делова
“Фили”д.о.о Свилајнац	Трговинско предузеће
„Бреза“	Производња намештаја
“Маринко” д.о.о Свилајнац	Грађевински радови
„Неша комерц“	Производња цевастих радијатора и држача за радијаторе
Панасоник	Производња електронских компоненти
Коелеман	Прерада,конз. воћа и поврћа
Фармер	Производња готове хране за узгој животиња

Извор: Регионална привредна комора Крагујевац 2012

Приватизована предузећа на територији општине Свилајнац:

- Вис
- Агроопрема
- Ј.У.В.С.
- 8. Октобар
- Штампарија
- Компо
- Напредак
- Европа

Стране директне инвестиције у општини

Табела бр. 40 Листа СДИ у општини (у еурима)

Компанија	Држава	Сектор	Врста инвестиције	Износ инвестиције
Панасоник	Јапан	Производња ел. компоненти	Гринфилд	7.000.000
Грин онли	Израел/Швајцарска	Пољопривреда	Гринфилд	850.000
Три-стан фреш продјус	Швајцарска	Пољопривреда	Гринфилд	1,500,000
Коелеман	Швајцарска/Холандија	Пољопривреда	Гринфилд	1.000.000

Порр	Аустрија	Производња бетонских прагова	Браунфилд	6.000.000

Извор: Канцеларија за локални економски развој Свилајнац,2012

Стране директе инвестиције (СДИ) представљају један од основних модела кретања капитала у свету. Представљају модел помоћу којег компаније размештају своје производне процесе широм света, како би под што повољнијим условима дошле до потребних сировина, радне снаге и енергије са једне стране и најпрофитабилнијег искоришћења технологије и исустава које поседују у пословању са друге стране.
Општина Свилајнац, иако мала, врло је атрактивна страним инвеститорима и активно ради на привлачењу истих, што би довело до пораста стандарда општине и отварања нових радних места.
Из претходне табеле можемо да закључимо да су не само земље европске уније већ и целог света препознале потенцијал наше општине.
Највећа директна страна инвестиција у општину Свилајнац од 7.000.000 евра долази из Јапана. Панасоник (Јапан) се бави производњом енергетски ефикасних електронских компоненти за расветна тела. Аустријска фабрика Порр, купила је некадашњу фабрику ВИС, и отворила фабрику за производњу бетонских железничких прагова. Производни капацитет фабрике је 200.000 прагова годишње.Швајцарско-Холандска фирма Коелеман, бави се прерадом воћа и поврћа, а поврће, углавном корнишоне које овде производи на сопственом поседу а и у корпорацији са домаћим пољопривредницима пласира како на домаће тако и на европско тржиште. Вредност ове инвестиције је око милион евра. Грин Онли, израелско- швајцарска фирма која се бави производњом зачинског биља (нана, коријандер, мирођија,естрагон и рукола), технологију гајења свежег зачинског биља из Израела, пренела је у Србију, у Свилајнац. Вредност инвестиције је око 850.000 евра.

Табела бр. 41 Преглед локација одређених за инвестирање

Локација	Намена	Површина	Власник
Велико поље	Слободна царинска зона	33 ха	СО Свилајнац
Нова зона привређивања	Еко индустријска зона	23 ха	СО Свилајнац

Извор: Канцеларија за локални економски развој Свилајнац,2012

Општина Свилајнац има за циљ даље јачање и развој малих и средњих предузећа (МСП), као основних ћелија савремене привреде. Различити облици помоћи биће на располагању привредницима. Неки од њих су: менаџерске обука, обука из области примене стандарда Европске Уније, озбиљно побољшање и нова доградња комуналне инфраструктуре, повезивање (у саветодавном смислу) малих и средњих предузећа са министарствима, разни видови економске помоћи од стране општине, а у складу са својим овлашћењима и друге стимулативне мере.

Дугорочно, општина Свилајнац има за циљ привлачење нових инвеститора и отварање нових радних места. **Кроз формирање индустријских зона**, инвеститорима се нуди комплетно инфраструктурно опремљено земљиште уз минималну накнаду.

Слободна зона Свилајнац

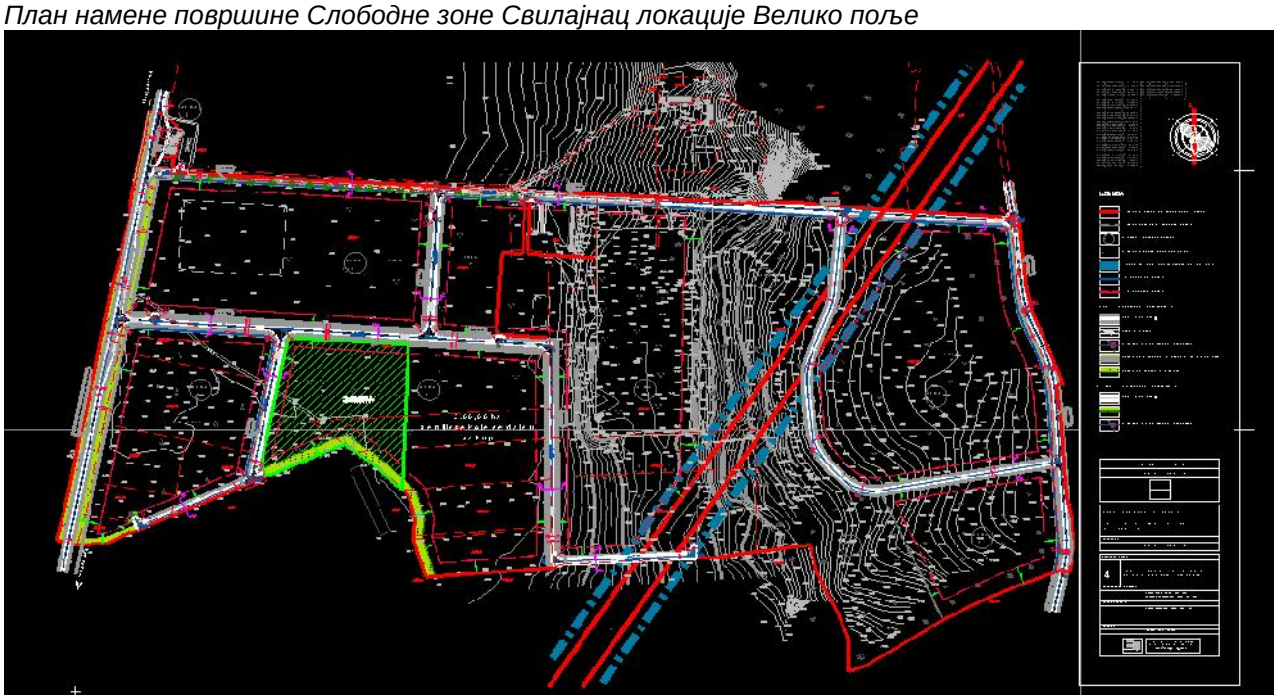
Влада Републике Србије усвојила је Стратегију развоја слободних зона у Републици Србији за период од 2011. до 2016. године. То је први стратешки развојни документ из области развоја слободних зона. Намењена је остварењу одрживог развоја који ће обезбедити конкурентност и боље економске резултате привреде, директне (стране и домаће) инвестиције, подизање животног стандарда становништва, као и стварање погодне инфраструктуре и других услова који подстичу привредни развој Републике Србије.

Подручје Слободне зоне Свилајнац састоји се од две засебне целине које ће представљати и развој зоне у две фазе. Прва фаза је оснивање слободне зоне на локацији **Велико поље,** док ће друга фаза реализације бити на локацији – **Нова зона привређивања.**
Велико поље представља комплетно инфраструктурно опремљену локацију која је у границама Генералног плана Свилајнац 2020 и комплетно је обрађена у Плану генералне регулације са елементима детаљне регулације за зону привређивања „Велико Поље“ у Свилајнцу и укључена је у План генералне регулације насељеног места Свилајнац 2025.

Локација поседује 4 ТС укупне снаге 5 MW, кишну и фекалну канализацију Ф250, водоводну мрежу Ф200,110 и 63, оптички кабл и примарну гасоводну мрежу Ф160 за радни притисак од 4 бара. Саобраћајнице у зони су делимично израђене и прикључене на регионални пут Р-103. Фазу два ће представљати локација Нова зона привређивања која је укључена у План генералне регулације насељеног места Свилајнац 2025. Локација је саобраћајно повезана са путном мрежом и поседује водоводну мрежу Ф63, канализациону мрежу Ф300, оптички кабл и гасовод. Ранија намена лоакције је била за војне сврхе тако да је *brownfield* инфраструктура локације у добром стању.

Локација Слободне зоне Свилајнац може се оценити као изузетно погодна са аспекта међународних транспортних праваца, као и због изузетно квалитетног грађевинског земљишта, сачуваног и планираног за овакве намене. Локација се налази непосредно уз магистрални друмски правац Свилајнац - Пожаревац и у близини аутопута и међународне железничке пруге на Пан- европском коридору 10.

План намене површине Слободне зоне Свилајнац локације Велико поље

Саставни делови будуће Слободне зоне на овој локацији су:

• Индустријски парк
- простор за производне објекте (постојеће и новопројектоване)

- потенцијални простор за greenfield инвестиције,
- Логистички центар
- Складишта (отворена и затворена)
- Паркинг
- Управна зграда (Предузеће за управљање слободном зоном и Царинска испостава за послове корисника Слободне зоне Свилајнац)
- Пословни објекти (корисници, шпедиције, агенти, банке, осигуравајуће компаније, лабораторије итд.)
- Услужне и пратеће службе (снабдевање електричном енергијом, водом, ПТТ, угости-тељске услуге, здравствене, обезбеђење, одржавање, итд.

Општина Свилајнац, на основу својих стратешких докумената и иницијатива покренутих у протеклих пар година, намерава да развија савремени индустријски парк на локацији Слободне зоне Свилајнац, у Великом Пољу, која ће имати укупну површину преко 40 хектара, те тако оствари концепт инкубатора привредног развоја читавог региона. Локација има потенцијала за проширење од око 50 ха на земљишту у државном власништву непосредно уз локацију Велико Поље.

Имајући у виду да општина Свилајнац у данашње време нема великих могућности за сопствене инвестиције, то се развојна улога усмерава првенствено на обезбеђивање неопходних земљишних, комунално-инфраструктурних и других локалних услова. Стварањем услова за активирање зоне, Свилајнац разрешава неке од својих најкрупнијих привредно-структурних и инфраструктурно-комуналних проблема. То постиже стварањем привредног амбијента потпуно спремног да пружи најбоље и међународно конкурентне услове за пословање. На тај начин, Слободна зона Свилајнац представља једини уређени простор који је у овом тренутку могуће понудити заинтересованим страним инвеститорима, у овом подручју.
Може се констатовати да је у овом тренутку можда најважнији допринос у привлачењу нових инвеститора, управо активност постојећих и будућих корисника Слободне зоне, с обзиром да је довођење њихових кооперанта приоритет. То се може постићи активним приступом на промовисању сета погодности које нуди пословање у режиму зоне.

Основни циљ и мисија Слободне зоне Свилајнац је да служи као средство за привлачење инвестиција у служби локалног и регионалног развоја; да омогућава отварање нових радних места; концентрише услуге и потребе на једном месту кроз логистички центар; омогући уштеде у пословању корисницима зоне и предузећу за управљање зоном (царине, таксе, порези, стимулативне мере економске политике) и усмерава међународну трговину кроз контролисане канале.

Слободна зона Свилајнац треба да обезбеђује најповољније услове за пословање, који доводе до привлачења инвестиција и остварења добити у циљу задовољења интереса корисника зоне, привреде и општине Свилајнац. Повољни услови за пословање поред царинских и пореских олакшица, подразумевају различите државне и локалне олакшице у условима за изградњу и експлоатацију објеката; јефтину и доступну инфраструктуру; обезбеђење и одржавање простора. Стварање повољног пословног амбијента треба да доведе до развијања нових профитабилних производних програма, ангажовања страног капитала, повећања извоза и до крајњег циља - веће упослености радне снаге. Остали циљеви су у основи, окренути повећању упослености, приливу директних страних инвестиција, расту спољно трговинске размене и државних прихода, као и развоју индустрије, истраживања, развоја сервиса, образовања и логистике, индустријске дисперзије; коришћењу домаћих материјала у производњи; повећању технолошког нивоа производње и образовања радне снаге. Циљ слободне зоне је и индиректни ефекат на шире окружење преко сарадње предузећа из зоне са домаћим предузећима из залеђа. То утиче на повећање општих знања коришћења високих технологија, know- how, укључивање домаће индустрије из окружења у процесе у зони, преко пружања услуга, продаје сировина,

капиталних добара, услуга оплемењивања или производњом различитих полупроизвода. Ово има ефекте на домаћа предузећа у смислу повећања капацитета и запошљавања нове радне снаге. Циљ Слободне зоне Свилајнац је и директно укључење на светско тржиште преко пословања мултинационалних компанија у зони, као и развој логистичког и транспортног центра за брзу везу са свим деловима света.

Наредну фазу рада Слободне зоне Свилајнац обележиће програм логистичког центра у међународном провозу роба (складиштење, претовар, утовар, паковање, контејнерски терминал), што представља само почетак основног циља развоја – индустријског парка у две фазе, који омогућава развој производних и специјализованих услужних активности. Велика је предност што се развој може одвијати у два паралелна правца, потпуно нову изградњу савремених индустријских постројења и логистичког центра и увођење савремених врста пословања и нових технологија (Индустријски парк, Инкубатор развоја, итд.) на већ изграђеној и инфраструктурно опремљеној локацији. Прави моменат за развој слободних зона у Србији је управо сада. Налазећи се на ободу Европске Уније, оне могу искористити све предности свог положаја, пружајући максималне погодности за привлачење директних страних инвестиција које треба да буду веће од дозвољених у ЕУ. Правилном комбинацијом државних и локалних погодности, уз помоћ локалне самоуправе, Слободна зона Свилајнац може у следећим годинама да генерише велики број страних инвестиција.

Поред постојећих фирми као што су Панасоник, Три Стан Фреш Продјус, Колеман које се налазе на локацији слободне зоне, зона настоји да обезбеди нове кориснике и привуче предузећа свих профила из различитих делатности. Једна од стратегија је и нуђење посебних погодности кооперантима постојећих и будућих корисника, како би се привукле нове инвестиције, заокружили производни процеси и како би зона постала центар за сељење капитала из земаља ЕУ, које више нису у могућности да нуде повластице под режимом слободних зона. Ово се нарочито односи на велике пољопривредне произвођаче који у Свилајнцу рачунају на најквалитетније органске производе, као и на квалификовану радну снагу, која је у поређењу са развијеним европским земљама доста јефтинија. Преко логистичког центра треба привући оне које учествују у међународном протоку роба. У индустријском парку треба привући радно интезивне индустијске производње, нарочито пољопривредне компаније које користе нове технологије. Како је привреда Свилајнца у ранијем периоду била технолошки развијена, предност је постојање кадровске оспособљености и радне снаге са потенцијалима за учење и стицање нових вештина. Корисници у области прераде пољопривредних производа, репроматеријала, као и у области електротехнике, ауто компоненти, прераде дрвета и производње финалних производа од дрвета, треба да су потенцијална циљна група Слободне зоне Свилајнац. Управо зато је важно истраживање потенцијалних корисника из ових делатности у склопу активности на развоју зоне. Сигурно је да се у овој фази очекује највећи број инвеститора који су садашњи партнери и добављачи компанија које су пословање већ започели у Великом Пољу. Највећу корист свакако добија град Свилајнац и Поморавски округ, због повећања запослености и ефеката које такав развој догађаја ствара у окружењу.

Зелена Економија

Општина Свилајнац прати светске трендове и уводи најбоље доступне технологије (BAT – Best Available Technology) у области заштите животне средине и одрживог развоја, а све у складу са европским стандардима.

„Зелена економија“ је за општину Свилајнац шанса за одрживи развој, повећање инвестиција и отварање нових радних места. У том циљу општина Свилајнац ради на изради бројних пројеката у области заштите животне средине.

У новој индустријској зони, један део је издвојен за изградњу **еко-индустријске зоне**. У тој зони, у току је изградња рециклажног дворишта – сакупљачке станице за комунални отпад и поједине врсте опасног отпада. У сакупљачкој станици ће се комунални отпад разврставати на секундарне сировине, а поједине врсте отпада као што су гуме, електронски отпад, отпад од електричних и електронских производа, флуоресцентне цеви, амбалажа од опасних материја, боја и лакова и отпадних уља, укључујући и уља из прехрамбене индустрије, акумулатори и истрошене батерије ће се достављати фирмама које су регистроване за преузимање ове врсте отпада ради рециклаже или трајног одлагања отпада.

На територији општине Свилајнац систем сакупљања отпада је 100% реализован, а у току је успостављање комплетног система за управљање отпадом по стандардима ЕУ (сакупљање, транспорт, складиштење, третман, одлагање) са великим потенцијалом за улагање и остварење профита. Пројекат одвајања отпада на месту настанка ПЕТ амбалаже је успешно реализован, следећа фаза је одвојено сакупљање отпадног стакла, а касније и остале сировине из отпада. Поред изградње сакупљачке станице, планира се пројекат који ће обухватити прераду отпадног уља.

Општина Свилајнац подржава коришћење енергије добијене из обновљивих извора, као што су енергија ветра, соларна енергија, енергија из био-гаса, те се у складу са тим планира изградња ветрењача, соларне електране и постројења за био-гас.

Brownfield локација- Фабрика „Беко“ - Налази се у центру Свилајнца на земљишту површине 2976 м^2 површина објекта је 2480 м^2, комплетно опремљен, производна хала површине 1980 м^2, са свим помоћно-техничким просторијама. Инфраструктурно опремљена струјом, водом, канализацијом и гасом. Општина Свилајнац располаже школованим кадром конфекцијског смера са дугогодишњим радним искуством у текстилној индустрији.

У индустријској зони Свилајнац постоји могућност обављање следећих делатности и пословних активности (на обе локације – Велико Поље и Нова зона привређивања):

1. Производња пољопривредних производа, производња фолијарних ђубрива и оплемењивача земљишта
2. Прерада поврћа, воћа, млека и меса
3. Производња прехрамбених производа – хране и пића
4. Производња аутокомпоненти
5. Производња електронских компоненети
6. Производња електричних машина и апарата
6. Производња соларних панела
7. Компјутерске и сродне активности
8. Рециклажни центар
8. Истраживање и развој

Пољопривреда

Пољопривреда на подручју општине Свилајнац

Основу развоја пољопривредне производње чине пољопривредни произвођачи, Земљорадничка задруга "Свилајнац" - Свилајнац, фарма за тов јунади "Приме-бул" у Кушиљеву, Tri Stan Fresh Produce- пословно производни објекат за производњу и прераду поврћа и воћа из Холандије и Фабрика замрзнутог воћа и поврћа "Хладњача – Воћар" Свилајнац. Ветеринарска станица "Пчелица", Свилајнац, Ветеринарска станица "Седларе" у Седлару и Ветеринарска станица "Свилајнац", су иницијатори и носиоци развоја ветеринарске службе на територији општине, а самим тим и чиниоци унапређења

сточарске производње, нарочито у погледу побољшања расног састава стоке. На подручју општине Свилајнац постоји девет пољопривредних удружења и то:

1. **Пољопривредно удружење меснатих раса оваца Тексел расе, Седларе**
2. **Удружење "Домаћин", Свилајнац**
3. **Пољопривредно удружење "Тексел", Свилајнац**
4. **Удружење "Јоркшир", Бобово**
5. **Удружење воћара и виноградара "Димитрије Катић", Свилајнац**
6. **Удружење пчелара "Ресава" Свилајнац**
7. **Удружење пчелара "Липа" Гложане**
8. **Центар за органску производњу "Свилајнац", Свилајнац**
9. **Удружење Еко-село, Свилајнац**

Производња ратарских, повртарских биљака, воћа и поврћа и у сточарству организована је преко земљорадничких задруга и удружења на знатном пространству у општинама Поморавског округа и неким деловима Шумадије. Она се остварује путем производне сарадње са приватним пољопривредним произвођачима, којима се обезбеђује високоприносни семенски и садни материјал, репроматеријал, товни материјал и омогућава пласман производа на тржиште.

Пољопривреда у протеклом периоду, у условима тешке економске ситуације, нестабилности тржишта, диспаритета цена пољопривредних производа на тржишту, претрпела је и трпи огромне губитке. Поред свих тешкоћа и проблема, пољопривредни произвођачи, локална самоуправа и државни органи теже унапређењу пољопривреде како на глобалном нивоу, тако и на нивоу региона и општина.

Развојем пољопривреде развијаће се сеоска подручја, јер је циљ да наша села поново оживе и буду једна од основа одрживог развоја општине Свилајнац.

Као што је већ речено, општина Свилајнац је природно-географски комбинација равничарског и брежуљкастог рељефа (највише надморске висине 390 м - Врлански хум), површине 326,38 км^2, са умерено-континенталном климом, годишњом малом количином падавина око 672 мм просечно и плодним земљиштем (гајњаче, знатно мање смонице и варијатети алувијалног земљишта), што је добра основа за најважнију делатност Доње Ресаве и општине Свилајнац - пољопривреду. Подручје општине Свилајнац располаже природним потенцијалима у пољопривреди, изграђеним капацитетима у прерађивачкој индустрији, очуваним природним богатствима и здравом животном средином.

Табела 42.Преглед пољопривредних култура на пољопривредном земљишту

	Укупно (ха)	Пшеница, кукуруз	Инд. биље	Повртњаци	Крмно биље	Воћњаци	Виногради	Ливаде	Пашњаци	Рибњаци и др. п.з.
Укупно	24815	11587	80	1150	6757	1329	597	383	694	117
Индиви-дуално	24498	11353	79	1146	6743	1315	591	369	690	98

Извор: Завод за статистику Републике Србије,2010. године

Традиција: У погледу традиције постоје добри предуслови за следеће облике производње: сточарство (производња млека, овчарство, свињарство и живинарство), производња шљиве, грожђа, ратарских култура (кукуруз, пшеница, луцерка и детелина). Међутим, традиција није довољан услов за успешну производњу, чак је у појединим облицима производње контрапродуктивна. Класичан пример за то је шљиварство, где производњи треба прићи са потпуно другачијег аспекта и са новим узгојним облицима. Највеће искуство постоји у производњи млека и млечних производа (сир), производњи грожђа, пшенице,

кукуруза и крмних усева (луцерке и црвене детелине). Недостатак искуства је највидљивији у подручју спремања и производње сточне хране (силажа и сенажа), у читавој воћарској производњи, изградњи објеката за смештај стоке, пластеничкој и стакленичкој производњи поврћа и сл.

Непостојање млекара на нашем подручју је основни разлог ограничене производње млека. Њиховим формирањем створиле би се основне претпоставке за организовану тржишну производњу млека на читавом подручју општине. То повлачи и развој производње сточне хране (посебно кабасте), која је предуслов ефикасне и јефтине производње млека.
Релативно здрава животна средина је веома погодна за интегралну и еколошку здраву производњу хране, посебно у брдским деловима општине, где је степен загађености земљишта, воде и ваздуха минималан. Ако се има у виду да органска производња у свету има растући тренд, а интегрална производња је преовладавајућа, првенствено за воћарство и виноградарство, онда је јасно да ови услови представљају значајну компаративну предност.
Постојећи пашњаци представљају просторе богате травом доброг квалитета, која представља веома јефтину храну за испашу крава и оваца.

Ратарство и повртарство

Заступљеност ратарства и повртарства као сектора пољопривредне производње на подручју општине Свилајнац је прилична. Општина Свилајнац простире се на 32.638 ха, од чега пољопривредно земљиште заузима 23.926,4 ха.

Табела 43. Структура пољопривредног земљишта на подручју општине Свилајнац

Структура земљишта	**Површина**
Пољопривредно земљиште	23.942,00 ха
Ораничне површине и баште	20.868,00 ха
Воћњаци	1.416,00 ха
Виногради	686,00 ха
Ливаде	226,00 ха
Пашњаци	660,00 ха
Рибњаци, трстици и баре	86,00 ха
Укупно	**23.942,00 ха**

Извор: Служба за катастар непокретности Свилајнац, 2012

Табела 44. Површина основних ратарских култура

Структура ратарских култура	**Површина у 2003.**	**Површина у 2004.**	**Површина у 2008.**	**Површина у 2010.**	**Површина у 2012.**
Пшеница	1.673,5 ха	3.180 ха	2.650 ха	2.079 ха	2.770 ха
Јечам	125 ха	205 ха	286 ха	314 ха	276 ха
Кукуруз	14.229 ха	12.726 ха	11.935 ха	8.412 ха	12.835 ха
Соја	10 ха	10 ха	52 ха	61 ха	45 ха
Сунцокрет	10 ха	40 ха	43 ха	50 ха	55 ха
Луцерка и детелина	1.150 ха	1.200 ха	1.203 ха	2.500 ха	1.850 ха
Стари узгој крмног биља	2.700 ха	2.317 ха	2.500 ха	2.905 ха	2.000 ха
Укупно	19.897,5 ха	19.678 ха	18.669 ха	16.321 ха	19.831 ха

Извор: Завод за статистику Републике Србије, 2012

Од **повртарских култура** су најзаступљеније домаће традиционалне врсте међу којима предњаче парадајз, паприка, кромпир, лук, купус, као и почетак развоја производње органске хране. Треба да се више производи поврће у заштићеним просторима (стакленицима и пластеницима), поготову у вансезонском периоду. Повртарске културе се великим делом производе на отвореном простору углавном ради задовољења властитих потреба и пијацама. Приноси су јако ниски и нестабилни. Године 2010. укупне површине под поврћем (отворен и затворен простор) износиле су 883 ха. За разлику од производње на отвореном простору, производња поврћа у **заштићеном простору** има све већи успон, како у броју произвођача, тако и у укупним површинама. Ради се искључиво о пластеничкој производњи, у којој се од свих облика пољопривредне производње највише поштују агротехнички услови. Приноси који се остварују су релативно добри код произвођача који примењују одговарајућу агротехнику. С обзиром на величину потенцијалног тржишта, производња има добру перспективу. Постоји тенденција сталног повећања површина под пластеницима код појединих произвођача, тј. до укрупњавања производње.
Фирма Tri Stan Fresh Produce из Холандије већ две године има сопствену производњу и кооперацију за производњу краставца корнишона у Свилајнцу, а у плану је и откуп других примарних повртарских производа.

Од ратарских усева најзаступљенији су кукуруз, пшеница, јечам, луцерка, црвена детелина и врло мало сунцокрет, соја и дуван.
Ниво ратарске производње је релативно низак с обзиром на чињеницу да се остварују ниски приноси готово свих култура.

Агротехника која се примењује је ниска. У **производњи пшенице**, произведене количине добрим делом се користе за властите потребе, а ретко се засејавају веће парцеле. Семенски материјал се све више користи из амбара и тавана, а најмање оригинално семе из пољопривредних апотека, због чега су приноси нижи и нестабилни. С обзиром да општина Свилајнац припада сушнијим подручјима, пољопривредни произвођачи би требало да више производе пшеницу, која добрим делом избегава сушне услове.

По површинама које се засејавају, **производња кукуруза** заузима прво место. Кукуруз се производи на читавој територији општине. Тренутно, кукуруз се махом сеје коришћењем хибрида ФАО групе зрења 600 и 700, увођењем хибрида ФАО групе 400 и 500 у производњу на нашем подручју створили би се нешто бољи услови за његову производњу у сушним условима, који владају на нашем подручју. Готово све површине под кукурузом се користе за производњу зрна, док се само мали проценат ових површина (до 10 %) користе за спремање силаже. Међутим, са повећањем сточарске производње (углавном говедарске), биће изражена тенденција благог повећања засејаних површина кукуруза, који се користи за производњу силаже.

Ниво агротехнике је низак. То је један од узрока нижих приноса (општински просек 5 т/ха), а уз то и актуелни проблеми које проузрокују све чешће суше и друге елементарне непогоде. Производња кукуруза није ни изблиза довољна за подмирење властитих потреба.

Производња **кабасте сточне хране** је присутна на читавом подручју општине. Ради се о екстензивном начину спремања и производње. Углавном се сеју луцерка и детелина, знатно мање жути звездан, врло мало сточни грашак и грахорица са овсом или пшеницом и тритикалеом као потпорним усевом. Приноси који се остварују су релативно ниски, због скромног нивоа агротехнике који се примењује, те због начина спремања.

Кромпир: Производња кромпира је релативно скромна и углавном намењена задовољењу властитих потреба. Само мали број произвођача производи нешто значајније количине. Приноси су ниски и не прелазе 14 т/ха.

Табела 45. Просечан и укупан принос пшенице и кукуруза на територији општине

	Пшеница					Кукуруз				
	Укупан принос (т)			Просечан принос (кг)		Укупан принос (т)			Просечан принос (кг)	
	Укупно	Привр. друштва и задруге	Приватно	Привр. друштва и задруге	Приват.	Укупно	Привр. друштва и задруге	Приват.	Привр. друштва и задруге	Приват.
2000	5996	248	5748	3542	2816	15045	9	14946	1375	1657
2001	8182	270	7912	3750	3641	41276	485	40791	4709	4704
2002	7843	312	7531	3949	3412	48643	419	48224	4365	5576
2003	5448	237	5211	3338	2855	28921	338	28583	2914	3268
2004	9642	344	9298	4526	4120	43284	507	42777	4694	5151
2007	6597	163	6434	3395	3298	18531	118	18413	2.458	2262
2008	8383	212	8171	4000	4000	24850	220	24630	4000	2938
2009	7466	100	7366	3703	3590	33625	234	33391	5571	4063
2012	8310	-	8310	-	3000	39788	-	39788	-	3100

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Табела 46.Просечан и укупан принос

Година	Пасуљ		Кромпир	
	Укупно (т)	кг/ха	Укупно (т)	кг/ха
2000	135	640	1578	6802
2001	241	528	4350	12429
2002	287	645	4100	12127
2003	184	442	3203	9855
2004	196	480	4310	13061
2007	163	568	3217	9929
2008	198	651	2809	8917
2009	219	826	4557	13809

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Табела 47. Просечан и укупан принос

ПРИНОС	Шећерна репа		Сунцокрет	
	Укупно (т)	кг/ха	Укупно (т)	кг/ха
2000	305	19063	57	814
2001	237	33857	92	1460
2002	263	37571	138	1917
2003	62	31000	81	1209
2004	70	35000	149	1863
2007	53	26500	96	1067
2008	48	22500	189	2305
2009	-	-	145	2071
2012	-	-	137	2500

Извор:Завод за статистику Републике Србије

Табела 48. Просечан и укупан принос

ПРИНОС	Луцерка		Детелина		Ливаде		Пашњаци	
	Укупно (т)	кг/ха	Укупно (т)	кг/ха	Укупно (т)	кг/ха	Укупно (т)	кг/ха
2000	9855	3108	7146	2140	404	1104	368	541
2001	20838	6280	16772	4740	779	1987	533	782
2002	18248	5852	17367	5363	567	1512	535	811
2003	15929	5057	10705	3227	420	1200	258	358
2004	19485	6634	16471	5022	849	1865	753	1166
2007	11495	4201	10526	3427	511	1245	796	1018
2008	12290	4357	9519	3183	709	1637	733	863
2009	17361	6232	13890	4843	821	2683	1075	1238
2012	13422	3116	7066	2500	356	1341	408	619

Извор: Завод за статистику Републике Србије

У ЕУ, поред увођења органске производње, највише место заузима интегрална биљна производња. Ова производња садржи све елементе конвенционалних система биљне производње, али хемијске мере заштите се препоручују кад су исцрпљене друге мере у борби против биљних болести, штеточина и корова, чиме се смањује употреба пестицида и за 50 %. Осим агротехничких мера у систему интегралног ратарења изузетно су значајне и биолошке мере борбе, извештајно - прогнозна служба, интегрална заштита биља и др.

Захтев потрошача је наметао потребу измене технолошког процеса производње који мање загађује животну средину и знатно више води рачуна о квалитету произведене хране. Тако се у Западној Европи и Северној Америци 1975. године појављују нови, алтернативни системи биљне производње, међу њима и интегрална производња ратарских, повртарских и других биљака.

Ради снижавања степена размножавања бројних врста штеточина, паразита и корова у ратарским усевима, те за снижавање губитака, посебно је значајна примена агротехничких мера у интегралној биљној производњи.
Од агротехничких мера значајне су: плодоред, избор сорти и хибрида, обрада земљишта, ђубрење, просторна изолација, наводњавање, сетва, борба против корова, жетва, берба, вађење и убирање производа.
Приближавање и улазак у ЕУ неминовно захтева да се наши пољопривредни произвођачи преструктурирају у интегрални начин производње, јер ће постојати ригорозна контрола пољопривредних производа како у погледу резидуа и врсте пестицида пре уласка у трговинске ланце и прераду. Испуњење ГЛОБАЛ ГЕП стандарда претпоставља органску или интегралну производњу, која представља прелазно решење.
Свакако да интегрални начин производње не искључује употребу хемијских средстава у заштити биља, али се они препоручују када штете од непожељних организама не превазилазе трошкове употребе пестицида, односно до економског прага штетности. У овом случају, велику улогу ће имати извештајно - прогнозна служба.

Воћарство и виноградарство

На пропланцима и сунчаним падинама поред Ресаве и десне обале Велике Мораве виногради су постојали још у средњем веку. Према Турским записима из 1467. године, виногради су постојали на Буковици, на падинама села Добреш, Војска, Црквенац, Суботица, као и на падинама Свилајнца. У манастирима су сачуване иконографске представе живописа где је представљено мноштво елемената који се повезују са виноградима и вином.

Већина села имала је заједничке подруме – пивнице, које су били ван насеља и у њима се чувало заједничко вино. Према попису из 1834. године у Сумарнику - капетаније левачке, темничке, параћинске и ресавске, ресавска је била убедљиво са највећим површинама под виноградима - 7.536 чокота винове лозе или 437 ха под виноградима и 456.330 стабала шљива. Свилајнац је имао највеће површине под шљивом, а Црквенац под виноградима. Осамдесетих година 19. века филоксера, која се ширила веома брзо, је опустошила винограде у Србији, тако да је винова лоза у Ресави уништена. Како би се ублажиле штете од филоксере засађиване су разне врсте шљива, јабука, крушака, али и другог воћа. Оснивањем пољопривредне подружнице у Свилајнцу 1888. године, која је делила калемове са новом америчком подлогом, почело је обнављање ресавског виноградарства.

Крајем 19. и почетком 20. века настали су први задружни облици организовања у Србији. Тако је у Ресави 1897. године основана прва земљо-кредитна задруга. Ову задругу у Црквенцу основао је Димитрије Катић и уједно био њен први председник. Напредни сеоски домаћини у Црквенцу заједно са учитељем формирали су винарско-воћарску задругу, која је бројала 94 задругара. Године 1929. поднет је захтев да се изгради подрум за складиштење и прераду вина. Затражени су кредити од Министарства пољопривредне Србије и Моравске Бановине који су убрзо одобрени и почело се са изградњом подрума по угледу на Књажевачки подрум. Кредити су одобрени јер су поткрепљени податком да у Ресави и околини има око 1.000.000 чокота винове лозе. У винарској задрузи 1933. године било је 62 задругара и то из: Црквенца 44 задругара, Свилајнца 13, Дубља 3, Гложана 1 и Тропоња 1 задругар. После другог светског рата виноградарство и воћарство у Ресави се развија експанзивно уз помоћ Министарства пољопривреде, као и формирањем задруга и уз велику помоћ средње пољопривредне школе. Подрум Црквенац од 1. маја 1964. године налази се у саставу НАВИП-а из Земуна и послује под називом „НАВИП Црквенац“.

Када је реч о воћарству и виноградарству тренутно стање није задовољавајуће, јер су површине под воћарским културама од 1.416,00 ха релативно мале, узимајући у обзир потенцијале.

Укупна површина од 686,00 ха под виновом лозом је веома мала, јер постоје потенцијалне могућности за много веће површине, које би могле да буду засађене овом врстом. Акценат треба дати на беле сорте винове лозе (Бургундац бели, Бургундац сиви, Ризлинг италијански, Ризлинг рајнски, Совињон, Шардоне, Бела тамњаника, Мускат отонел, Семијон, Кевединка и Неопланта), као и црне сорте (Бургундац црни, Франковка, Гаме црни, Каберне совињон, Мерло, Жупски бојадисер и Црна тамњаника).

У оквиру виноградарских рејона Србије постоји Шумадијско-великоморавски рејон, који се дели на четири виноградарска подрејона: Млавски, Јагодински, Београдски и Опленачки. У Млавском виноградарском подрејону постоје следећа виногорја: Браничевско, Ореовачко и Ресавско. Ресавско виногорје се налази у сливу реке Ресаве. Преовлађују типови темљишта - гајњаче и рецентни алувијум.

Препоручени сортимент за Млавски подрејон, а тиме и за Ресавско виногорје:

- Сорте за црна вина: Прокупац, Гаме црни, Каберне совињон и Мерло;
- Сорте за бела вина: Пловдина, Смедеревка, Ризлинг италијански;
- Сорте за стоно грожђе: Мускат хамбург, Афус - али.

Захваљујући пољопривредним произвођачима, гајење винове лозе у Ресави је настављено и данас. Циљ је да се увећају површине под виноградима и обнове стари виногради на подручју општине Свилајнац, са повећањем производње по јединици површине и чокоту.

Воћарска производња представља један од најпрофитабилнијих видова пољо-привредне производње и један од реалних видова економске ревитализације руралних подручја. Да би се то постигло потребна је потпуна промена досадашњег понашања и приступа овој производњи. Досадашња производња код нас се може окарактерисати као изразито екстензивна и производња за личне потребе уз минимална улагања. Углавном је

застарела, непродуктивна, неекономична и као таква нема никакву шансу на тржишту у наступајућим интеграционим процесима који следе ка ЕУ.

Основне карактеристике воћарске производње код нас су да је она:

- традиционална око 95 % (по систему засади и остави),
- непримењивање нових сазнања и технологија, нарочито у подизању засада,
- неинтересантан, слабо продуктиван тренутно актуелни сортимент, који има јако ниску цену на тржишту,
- ниски приноси са малим приходом,
- неквалитетан садни материјал,
- присуство болести и штеточина,
- мали обим производње,
- уска палета производа,
- непостојање капацитета за прераду и нарочито складиштење (хладњаче)…

Поред наведених лоших карактеристика које прате воћарску производњу у нашој општини, постоје позитивни фактори пре свега: повољни агроклиматски услови, посебно у брдском делу општине, радна снага, постојање тржишта (нпр. могућност извоза јагоде на иностранo тржиште, продаја воћа на кванташима и великим маркетима), профитабилност производње.

Укупан број родних стабала трешње износи 13.770, вишње 11.905, кајсије 4.040, јабуке 59.345, крушке 27.375, дуње 3.505, шљиве 272.175, бресквe 8.835 и ораха 10.365, што је свакако мали број воћних стабала. Воћарство као грана пољопривреде је једна од развојних могућности за проширивање производње воћа на подручју општине Свилајнац, са савременијом технологијом производње, укључујући и новији сортимент.

На тржишту Србије је дефицитарна производња нарочито крушке, дуње, затим језграстог воћа - првенствено ораха и лешника. Такође, површине под јагодичастим воћем су занемарљиве, тако да производња треба да се развија и у том правцу. Нарочито треба обратити пажњу на узгој јагоде, која је својевремено реонирана на подручју општине Свилајнац. Јагода и купина се налазе на површини од 12 односно 5 ха, док је малина заступљена на 6 ха, што је свакако минорно. Нарочито је профитабилна производња јагоде на фолији (банковима) и у заштићеном простору. Трешња је такође високопрофитабилна, а нарочито се препоручује јер се профит остварује половином године, што није случај код већине осталих воћних врсти.

Када је реч о органској производњи у пољопривреди, општина Свилајнац је кренула у правцу увођења стандарда у овој области. Основан је и Еколошки пољопривредни факултет- EDUCONS. Циљ је увођење европских стандарда (ГЛОБАЛ ГЕП, ХАЦЦП и др.) у воћарству и остале видове пољопривредне производње и прераде хране на подручју општине Свилајнац.

Табела 49.Принос по стаблу,укупан принос и број стабала

	Јабуке			**Шљиве**		
	Број стабала	**Укупно (т)**	**кг/стаблу**	**Број стабала**	**Укупно (т)**	**кг/стаблу**
1998	52560	1004	19,1	260945	3320	12,7
2000	53145	729	13,7	261895	1560	6
2001	64965	643	9,9	257590	2048	8
2002	56367	282	5	253407	1026	4
2003	57150	1119	20	264640	3573	14
2004	57920	838	15	267455	3605	14
2007	53685	680	12,7	271530	3343	12,3

2008	56390	703	12,5	274490	2812	10,2
2009	58340	991	17,0	272105	4200	15,4
2012	60200	602	10,0	275000	2200	8,0

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Табела 50. Принос и укупан принос по чокоту и број чокота

	Грожђе		
	Број чокота у 000	**Укупно (т)**	**кг/чокоту**
1998	4336	1132	0,3
2000	4157	2547	0,6
2001	3597	2711	0,8
2002	4018	3155	0,8
2003	4022	4366	1
2004	4007	3751	1
2007	3241	3951	1,2
2008	3197	1655	0,5
2009	3269	3619	1,11
2012	3450	6900	2,0

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Сточарство

Поред биљне производње, сточарство је по рангу најзначајнији фактор за стабилизацију пољопривредне производње на подручју општине Свилајнац.

Према последњем званичном попису стоке на подручју општине Свилајнац, за поједине врсте домаћих животиња, укупан број износи 285.772. Број домаћих животиња по врсти дат је табеларно.

Табела бр.51 Број домаћих животиња по врсти

Ред. број	**Врста домаћих животиња**	**Број**
1.	Говеда	4643
2.	Свиње	16932
3.	Овце	7495
4.	Живина	256597
5.	Коњи	105
	Укупно	**285772**

Извор: Завод за статистику, Републике Србије 2012

На подручју општине Свилајнац постоје капацитети који омогућавају реални развој сточарства у наредном периоду. Сточарство од свих грана пољопривреде има најдужу традицију. Та традиција делује двојако. Њено афирмативно дејство се огледа у раширености производње, јер већина становништва живи искључиво од сточарства или им је то додатна делатност.

Говедарство: Када је у питању област говедарске пољопривредне производње потребно је истаћи да су овој области направљени јако позитивни помаци у погледу расног састава, а нарочито обима тржишне производње што се највише манифестује кроз обим производње млека. Због лакше реализације приликом откупа и прераде млека, неопходно би било да општина Свилајнац има млекару.

Преовлађују грла сименталске расе - комбиновани тип, док је присуство осталих млечних раса релативно мало (холштајн и сл.). Стање је још увек далеко од пожељног, а нарочито због неодговорног приступа пољопривредних произвођача везано за услове држања и начин исхране грла говеда.

Посебан проблем у овој производњи представља јако изражен традиционални приступ у начину припреме и структуре хране за говеда. Уситњеност производних парцела се

негативно одразила и у овој производњи, из разлога знатног увећавања варијабилних трошкова у производњи хране.

Свињарство: Када се говори о стању у узгоју свиња мора се почети од констатације да у свињарству ситуација није најбоља у погледу расног састава од свих грана сточарства. Преовладавају расе Ландрас, Пиетрен, Велики Јоркшир и њихови мелези. Нажалост, један од највећих проблема је да се свиње, добре расне структуре на подручју општине Свилајнац, држе и узгајају у изузетно лошим условима.
Познато је да ови фактори имају највећи утицај на коначан биланс успеха производње, баш у свињарству, због специфичности производње као што су: број прашења, број прасади у леглу, концетрација животиња у објекту, прираст, неадекватни објекти за узгој и др.
Свињарство је за подручје општине Свилајнац, важна грана производње нарочито ако се то посматра са позиција потреба становника за свињским месом. Из разлога великих варирања у цени свињског меса променљив је и интерес за овом производњом.

Овчарство: Данас се укупна овчарска производња своди на неколико стада за које се може рећи да у највећој мери служе за производњу јагњећег меса. Охрабрује чињеница да се ради о тржишном облику привређивања. Све је већа заинтересованост пољопривредних произвођача за проширење стада оваца. Овде се нарочито истиче раса оваца Винтерберг, а затим Тексел.

Живинарство: Земљорадничка задруга "Свилајнац" располаже сопственом фармом за тов бројлера у Свилајнцу, капацитета 220.000 комада у турнусу (6 објекта). Заједничка производња са МЗ "Унион" из Пожаревца организована је на фарми за одгој матичног јата тешке расе живине у Дубљу. Постоје још и фарма за производњу бројлера, у Бобову - Фирме COCO-RIKO д.о.о. у оквиру које послује радна јединица фарма "Јовановић" у Бобову и кланица и прерада живине у Луковици. Капацитет за тов бројлера у турнусу је 5.000, односно 30.000 комада годишње (6 турнуса), са могућношћу за проширењем капацитета за тов бројлера за 10.000 комада у турнусу или 60.000 годишње. Пољопривредно газдинство Крстић Мирјане и Александара из Црквенца тови тренутно 6.600 комада бројлера годишње, а постоји могућност за тов, односно пороширење производње 6.600 комада у турнусу, односно 26.400 комада годишње. Ово пољоприврено газдинство је у поступку добијања потребних одобрења за регистрацију. Такође, постоји могућност фирме "Фармер" за тов бројлера 15 - 20.000 годишње, на фарми у Гложану. Прилагодљивост производње и броја грла зависи од тржишних услова, односно понуде и потражње и услова за регистрацију у овој врсти производње.

Пчеларство: Производња меда је врло значајна и релативно раширена производња. Већина произведеног меда намењена је тржишту. Према попису општине Свилајнац, укупан број пчелињих друштава износи 5.766 за подручје општине Свилајнац. Узимајући у обзир да је цена меда мање - више увек била добра, што је инплицирано и великим бројем кошница, пчелари имају перспективу у производњи меда. Уз то, општина и Министарство пољопривреде сваке године произвођачима меда регресирају набавку селекционисаних пчелињих матица, а од ове године 500,00 динара по кошници (МПШВ) и кредитирање регистрованих произвођача меда од стране општине. Међутим, поред проблема на које наилазе пчелари (третирање њива и воћњака хербицидима, болест Варое), највећи проблем је обезбеђивање тржишта за пласман меда.

Узгој стоке на подручју општине Свилајнац је организован на газдинствима индивидуалних пољопривредних произвођача, мини-фарми, преко Зоотехничке службе, Ветеринарских станица и Земљорадничких задруга. Навешћемо неке најзначајније чиниоце у овој области:

- Фарма за тов јунади из Кушиљева је узета у закуп од стране Приме - Бул, Имотска 1, Београд, капацитета 2.000 комада, тренутно са 1.300 комада у турнусу. Испуњеност капацитета је око 65 %. Могућност за тов постоји и на газдинствима индивидуалних пољопривредних произвођача и то око 200 јунади и 2.000 комада свиња у турнусу.

- На подручју земљорадничке задруге "Свилајнац" гравитирају пољопривредни произвођачи из Бобова, Грабовца, Врлана, Дубља, Црквенца, Гложана, Бресја, Радошина, Војске, Мачевца, Свилајнца и Луковице. У наведеним месним заједницама постоји могућност за организован тов у објектима пољопривредних произвођача и то 1.150 комада јунади, 8.500 комада свиња годишње, као и могућност за производњу 1.100.000 литара млека годишње. Земљорадничка задруга "Свилајнац" располаже и сопственом фармом за тов бројлера, капацитета 180.000 комада годишње. Фарма је дата у закуп "Полипрому" - Београд и организована је на фарми за тов пилића бројлера тешке расе живине, чији је годишњи капацитет 180.000 комада. Искоришћеност капацитета износи 100 %.
- На фарми у Дубљу, која је дата фирми МЗ "Унион" - Пожаревац у закуп на коришћење је организована производња за производњу приплодних јаја и једнодневних пилића. Капацитет је 345.000 јајних места, односно 90.000 једнодневних товних пилића недељно и тренутно је искоришћеност капацитета 50 %.
- Земљорадничка задруга "Ратар" из Седлара поседује у свом саставу сопствену фарму за тов свиња и говеда, тако да постоје могућности за тов 6.300 комада свиња у турнусу, односно 8.500 комада годишње. На делу фарме ЗЗ "Ратар" постоји могућност за тов јунади и то у капацитету од 500 - 600 комада у турнусу, односно 1.200–1.500 комада годишње. Могућност за производњу постоји и на мини-фармама и домаћинствима индивидуалних пољопривредних произвођача, за села која гравитирају ЗЗ "Ратар" (Рођевац, Ђуринац, Проштинац, Бобово, Дубница, Седларе, Купиновац, Суботица, Роанда, Тропоње) и то око 5.000 комада свиња у турнусу. Постоји могућност за тов јунади и у заједничкој производњи, на мини фармама пољопривредних произвођача, око 2.000 комада годишње, мада постоји проблем са реализацијом утовљене јунади.
- На фарми COCO-RIKO d.o.o. Милоша Јовановића у Бобову капацитет за тов бројлера у турнусу је 5.000, односно 30.000 комада годишње (6 турнуса), са могућношћу за проширењем капацитета за тов бројлера за 10.000 комада у турнусу или 60.000 годишње. Такође, постоји могућност фирме "Фармер" за тов бројлера 15 - 20.000 годишње, на фарми у Гложану.

Прва сточна изложба одржана је у Свилајнцу 1895. године у организацији тадашњег Пољопривредног друштва Србије. Овај догађај се узима као почетак одржавања пољопривредног сајма у Свилајнцу. Развоју пољопривредне производње и прераде, поред свих потенцијала на квалитет у овој области изузетан значај даје и организовање Ресавског пољопривредног сајма. У оквиру Међународног Ресавског пољопривредног сајма у Свилајнцу одржана је 50. Изложба приплодних говеда сименталске расе. Нарочито треба истаћи изложбу стоке (говеда и оваца), оцењивања грла и додељивање новчаних и других награда. Традицију организовања Ресавског пољопривредног сајма у Свилајнцу треба наставити и у наредном периоду, ради презентације и унапређења сточарске и пољопривредне производње на подручју општине Свилајнац.

Табела бр. 52 Укупан број говеда, свиња, оваца и живине

Говеда		Свиње		Овце		Живина
Укупно	од тога краве и стеоне јунице	Укупно	од тога крмаче и супрасне назимице	Укупно	од тога овце за приплод	
4643	2700	16932	3026	7495	5855	256597

Извор: Завод за статистику Републике Србије, 2012

Табела 53.Уматичена грла говеда (крава и првотелки)

Општина Свилајнац	Власника	Грла (крава и првотелки)
Мање од 3 уматичена грла	120	300
3 и више уматичена грла	49	500

Напомена: Наведена грла су са ХБ бројем, добијеним од Института за сточарство – Земун, 2012

Табела 54. Број говеда, свиња, оваца и живине на 100 ха ораничне површине

БРОЈ		
говеда на 100 ха обрадиве површине	свиња на 100 ха ораничне површине	оваца на 100 ха пољопривредне површине
23,55	128,48	30,97

Извор: Завод за статистику Републике Србије, 2012

Прерађивачки капацитети

Као предуслов за квалитетну и квантитативну производњу из области пољопривреде је постојање капацитета за прераду и паковање. На подручју општине Свилајнац као главни производи прерађивачких капацитета у сектору прехрамбене индустрије издвајају се:

- месо и сухомеснати производи, пекарски и кондиторски производи,
- алкохолна пића (вина и ракије),
- производи настали прерадом воћа и поврћа.

Неки од значајнијих прерађивачких капацитета на подручју општине Свилајнац су: Хладњача "Воћар", Tri Stan Fresh Produce- пословно производни објекат за производњу и прераду поврћа и воћа из Холандије, "Навип" - Црквенац, ЈП "Кланица", пекаре, посластичарнице, месаре, као и индивидуална прерада за сопствене потребе.

У наредном периоду треба наставити са оживљавањем сектора прераде меса, воћа и поврћа и кланичне индустрије на подручју општине Свилајнац. Велики значај би представљало подизање УЛВ хладњаче на територији општине Свилајнац и то првенствено за воће, поврће и грожђе, чиме би пољопривредни произвођачи могли пласрати своје производе на домаће и страно тржиште када су цене најповољније за њих, зависно од цена на продуктним берзама.

Утицај водотокова на пољопривредно земљиште

а. **Свилајнац.** Од ушћа реке Ресаве у Велику Мораву десна обала је заштићена, па је и од поплава угрожено само подручје које се налази унутар насипа и процењује се да је угрожено око 400 ха. Правац пружања поплавног таласа иде преко "Бадре", који је као и упретходном случају старача Мораве, па иде паралелно током Мораве све до ушћа Булињака у Мораву. Низводно од кланице до ушћа Ресаве у Велику Мораву није урађена регулација у дужини 1.600 м, тако да успор увећава могућност плављења града, па је неопходно наставити регулацију овог дела Ресаве. У плану је регулација Ресаве (водоток I реда) од потока Бук до улива у Велику Мораву.

б. Грабовац и Седларе. Излива се Ресава у делу који је лоше регулисан и плави се комасирано пољопривредно земљиште у атару Грабовац и Седларе, укупно до 200 ха.

в. Суботица. Угрожено је поплавама због нерегулисаног тока реке Ресаве, потез "Кључ", део од Медвеђе па до Седлара, око 3 км дужних, а поплавни талас зависи од висине терена и вода се излива у поља у зависности од тога.

г. Војска. Повратна вода Велике Мораве излива на више места у потезима "Крамово", "Топоље", на више моста до нивоа старог корита. Кушачки поток и река Трстена, у делу који није регулисан, такође излива на пољопривредне површине. На подручју месне

заједнице села Војска на ушћу потока Трстена, од Велике Мораве и других притока угрожено је од поплава око 250 ха обрадивог земљишта.

д. Радошин. Изливање Велике Мораве је у потезима "Селиште", "Пландиште" и у потесу преко "Баре", што плави до око 500 ха пољопривредне површине. То је нерегулисани део Велике Мораве. У потезу преко баре налази се "бара" звана "јаз", која се пуни изливањем Велике Мораве и уливањем брдских потока где се задржава вода током целе године, што отежава пролазак са друге стране "баре".

ђ. Гложане. На нерегулисаном делу Велике Мораве, излива се иста у потезима "Добршево", "Острва" и "Кључ" на око 300 ха пољопривредног земљишта.

е. Црквенац. Присутно је изливање Велике Мораве на нерегулисаном делу, захватајући потезе "Лаповски кључ", "Ловче", "Јеленивско Ловче", "Клење". Плави се пољопривредно земљиште до 200 ха с леве и десне стране обале у наведеним потезима.

ж. Бобово. На комасираном делу КО Бобово (око 80 ха) Ресава плави пољопривредно земљиште. Ради се о Ресави на нерегулисаном току, десна страна обале и плави се пољопривредно земљиште углавном у потесу "Луг".

з. Луковица. На регулисаном делу Ресаве у КО Луковица плави се око 30 ха на комасираном подручју пољопривредног земљишта. Такође, укључујући наведену површину, од обилних падавина изливањем Ресаве и сеоског бука, плави се комасирани део пољопривреног земљишта.

Табела 55. Регистар водотокова II реда са угроженим објектима, инфраструктуром и пољопривредним земљиштем

Општина	Водоток	Угрожено становништво			Угрожени објекти (број) и пољопривредно земљиште у ха					Угрожена инфраструктура						Изграђени објекти (бране и акумулације)
		Угрожена насеља	Домаћинства	Становника	Стамбени	Помоћни	Привредни	Др. објекти (образовни	Пољопривр. земљиште	Путна мрежа (км)	Мостови	Електрообјекти мрежа (км)	ПТТ објекти и мрежа (км)	Водовод (км)	Канализација (км)	
Свилајнац	Поток у Дубници	Угрожено насеље Дубница	80	380	20	-	-	-	80 ха	2,5 км	-	-	-	-	-	-
	Поток у Тропоњу	Угрожен је само део насеља	15	60	15	5	-	-	0,3 ха	-	1 у центру села	-	-	-	-	-
	Поток Булињак у Кушиљеву	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Поток Бељава у Кушиљеву	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Поток Подјазак у Седлару	Угрожен део насеља	10	30	10	10	-	-	60 ха	3,5 км	1 - плочасти пропуст	-	-	-	-	-
	Сеоски поток у Бресју	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Сеоски поток у Радошину	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Поток у Гложану	-	-	-	-	-	-	-	15 ха	-	-	-	-	-	-	-
	Поток у Црквенцу	-	2	5	2	2	-	-	20 ха	-	-	-	-	-	-	-
	Поток Ловча у Војски	Угрожен део насеља	25	60	25	20	-	-	35 ха	-	-	-	-	-	-	-
	Поток Трстена у Војски	Угрожен део насеља	25	50	25	20	-	-	15 ха	-	-	-	-	-	-	-
	Кушачки поток у Војски	Угрожен део насеља	20	40	20	15	-	-	30 ха	-	-	-	-	-	-	-

	Зли поток у Кушиљеву	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**20 ха**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Грабовцу	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Врлану	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Суботици	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Роанди	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Купиновцу	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**5 ха**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Рођевцу	**Угрожен део насеља**	**30**	**60**	**30**	**50**	**-**	**-**	**15 ха**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток у Ђуринцу	**Угрожен део насеља**	**20**	**40**	**40**	**10**	**-**	**-**	**15 ха**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**		
	Поток у Бобову	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток- бук у Луковици	**Угрожен део насеља**	**6**	**15**	**6**	**6**	**-**	**-**	**10 ха**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Поток-јаруга у Луковици		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**10 ха**							

Табела бр. 56 Стање предузетих активности на оперативним и превентивним мерама одбране од поплава на водотоковима другог реда на месечном нивоу, током 2013. године

Јединица локалне самоуправе која је у саставу управног округа	Датум доношења и проглашења локалног оперативног плана одбране од поплава за воде II реда, за територију јединице локалне самоуправе	Да ли је донет годишњи програм мера и радова на смањењу ризика од поплава на локалном нивоу, који обухвата одржавање и санацију водних објеката на водама II реда, одржавање водотокова из локалног оперативног плана итд.	Пресек стања изведених радова на водама II реда на територији јединице локалне самоуправе, а по годишњем програму мера и радова на смањењу ризика од поплава који обухватају: одржавање и санацију заштитних објеката на водама II реда, одржавање водотокова из локалног оперативног плана, радове на реконструкцији постојећих и изградњи нових заштитних објеката на водама II реда и објеката за одводњавање, од датума пријема овог акта.	Пресек стања изведених радова на водама I реда на територији јединице локалне самоуправе, на месечном нивоу, од датума пријема овог акта (уз консултацију надлежних секторских руководиоца одбране од поплава, Јавних Водопривредних Предузећа)	Име, презиме и контакт телефон члана штаба за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе задуженог за мере заштите од поплава и руководиоца и заменика руководиоца стручно оперативног тима за одбрану од поплава са именима и контакт телефонима	Оспособљена правна лица која су дефинисана да спроводе одговарајуће мере и активности у случају одбране од поплава на територији јединице локалне самоуправе а по локалном оперативном плану, са контакт телефонима одговорних лица	Предлози и запажања
ОПШТИНА СВИЛАЈНАЦ Командант штаба: Предраг Милановић 035 312-010 035 312-133 064/891-26-01	Оперативни план одбране од поплава за воде II реда за 2012.год. донет је на Скупштини општине 20.06.2012.год. Проглашен је у „Службеном гласнику општине Свилајнац“ бр. 10/2012 од 30.06.2012.године	За 2013. годину Планом Фонда за уређење грађевинског земљишта општине Свилајнац предвиђено је: 1. МЗ Бресје - чишћење сеоског потока; 2. МЗ Радошин - чишћење сеоског потока 3. МЗ Гложане - чишћење потока низводно од моста на путу за Миљков манастир; 4. МЗ Војска -	У јануару месецу није било радова на водама II реда	У јануару месецу није било радова на водама I реда	Члан штаба: Драган Милосављевић 035/312-250; 063/629-827 Руководилац тима: Драган Милосављевић 063/629-827 Заменик руководиоца: Бранко Вучићевић 064/891-26-28	1.Земљорадничка задруга „Ратар“ Седларе, 035/8818-170 063/692-837; 2. Трговинско услужно предузеће „Раде-импорт“ ДОО 035/312-011 035/333-222; 3. Мешовито предузеће „Неша“, Свилајнац 035/314-226; 4. КЈП „Морава“ Свилајнац 035/312-250 035/312-353	

		чишћење сеоских потока (Трстена, Ловче и Кушачки поток); 5. МЗ Суботица - чишћење сеоског потока; 6. МЗ Роанда - чишћење сеоског потока; 7. Регулисање статуса земљишта у зони пута за Деспотовац, код скретања за Дубље до корита Ресаве.					
	У току је израда Оперативног плана одбране од поплава за воде II реда за 2013.год.	На наведеним критичним тачкама, до 20. 02. 2013. године, ништа није рађено, а биће обухваћене Оперативни планом одбране од поплава за воде II реда за 2013. год.	До 20. фебруара 2013. године није било радова на водама II реда, у смислу чишћења водотокова, уређења обала и изградње водних објеката	До 20. фебруара 2013. године није било радова на водама I реда, а планирано је у 2013. години учешће Јавног предузећа Србија воде у регулацији реке Ресаве од ушћа реке Ресаве до потока Бук	Члан штаба: Драган Милосављевић 035/312-250; 063/629-827 Руководилац тима: Драган Милосављевић 063/629-827 Заменик руководиоца: Бранко Вучићевић 064/891-26-28	1.Земљорадничка задруга „Ратар“ Седларе, 035/8818-170 063/692-837; 2. Трговинско услужно предузеће „Раде-импорт“ ДОО 035/312-011 035/333-222; 3. Мешовито предузеће „Неша“, Свилајнац 035/314-226; 4. КЈП „Морава“ Свилајнац 035/312-250 035/312-353	
	Урађен је Оперативни план одбране од поплава за воде II реда на подручју општине Свилајнац у 2013. години и послат на мишљење ВЦ "Морава" Ниш, преко Р.Ј. "Велика Морава", Ћуприја, дана 18. 03. 2013. године.	У плану је чишћење потока у Ћуринцу - центар села, обухваћеним локалним оперативним планом као критична тачка и то измуљивање корита и подупирање каменом обала водотока, да би се спречила даља ерозија.	До 20. марта 2013. године није било радова на водама II реда, у смислу чишћења водотокова, уређења обала и изградње водних објеката на подручју општине Свилајнац.	У изради је документација за регулацију реке Ресаве од ушћа реке Ресаве до потока Бук (Водна сагласност, Јавни интерес за експропријацију земљишта, које је захваћено Планом регулације).	Члан штаба: Драган Милосављевић 035/312-250; 063/629-827 Руководилац тима: Драган Милосављевић 063/629-827 Заменик руководиоца: Бранко Вучићевић 064/891-26-28	1. Трговинско услужно предузеће „Раде-импорт“ ДОО 035/312-011 035/333-222; 2. Мешовито предузеће „Неша“, Свилајнац 035/314-226; 3. КЈП „Морава“ Свилајнац 035/312-250 035/312-353 Напомена: Искључена је 33 "Ратар", Седларе у случају	

						одбране од поплава, према локалном оперативном Плану.	
	Дана 09. 04. 2013. године републички водопривредни инспектор је је направио записник, у коме је утврђено да је општина Свилајнац израдила локални оперативни план за 2013. годину, који је послат 18. 03. 2013. године на мишљење В.Ц. "Морава", Ниш, као и да је прогласила Одлуком Ерозивно подручје на подручју општине Свилајнац. Дана 12. 04. 2013. године од наведеног В.Ц. "Морава", Ниш добили смо позитивно мишљење на наведени локални оперативни план за воде II реда, који ће бити усвојен на следећој седници СО Свилајнац.	У плану је чишћење потока у Ђуринцу - центар села, обухваћеним локалним оперативним планом као критична тачка и то измуљивање корита и подупирање каменом обала водотока, да би се спречила даља ерозија. Спроведен је поступак јавне набавке и чим се нормализују временски услови, тада ће се увести у послове изабрани извођач радова.	До 20. априла 2013. године није било радова на водама II реда, у смислу чишћења водотокова, уређења обала и изградње водних објеката на подручју општине Свилајнац, с обзиром на падавине, односно лоше временске прилике у III и IV месецу.	Документација за регулацију реке Ресаве од ушћа реке Ресаве до потока Бук је израђена, Водна сагласност је добијена од Републичке дирекције за воду МПШВ и покренут је поступак код Владе републике Србије за проглашење јавног интереса за крајњег корисника "Србијаводе", Београд, а у циљу спровођења поступка експропријације земљишта, које је захваћено Планом регулације.	Члан штаба: Драган Милосављевић 035/312-250; 063/629-827 Руководилац тима: Драган Милосављевић 063/629-827 Заменик руководиоца: Бранко Вучићевић 064/891-26-28	1. Трговинско услужно предузеће „Раде-импорт“ ДОО 035/312-011 035/333-222; 2. Мешовито предузеће „Неша“, Свилајнац 035/314-226; 3. КЈП „Морава“ Свилајнац 035/312-250 035/312-353	
	Дана 09. 04. 2013. године републички водопривредни инспектор је је направио записник, у коме је утврђено да је општина Свилајнац израдила локални оперативни план за 2013. годину, који је послат 18. 03. 2013. године на мишљење В.Ц. "Морава", Ниш, као и да је прогласила Одлуком Ерозивно подручје на подручју општине Свилајнац. Дана 12. 04. 2013. године од наведеног В.Ц. "Морава", Ниш добили смо позитивно мишљење на наведени локални оперативни план за воде	За 2013. годину Планом Фонда за уређење грађевинског земљишта општине Свилајнац предвиђено је: 1. МЗ Бресје - чишћење сеоског потока; 2. МЗ Радошин - чишћење сеоског потока 3. МЗ Гложане - чишћење потока низводно од моста на путу за Миљков манастир; 4. МЗ Војска - чишћење сеоских потока (Трстена,	1. На потоку у Ђуринцу-центар села, отпочели су радови на измуљивању потока 01. 05. 2013. године. До краја месеца маја биће окончани радови; 2. Урађен је пројекат (техничка документација) делимичне регулације потока у Грабовцу у зони укрштања са локалним путем за Грабовац. Захтев са техничком документацијом прослеђен је Министарству	1. Урађена је техничка документација са Водним условима и Водном сагласношћу за регулацију Ресаве од ушћа у В. Мораву до потока "Бук", у дужини 5,1 км. Финансијска средства биће обезбеђена од "Србијаводе", Београд; 2. У атару села Грабовац изведени су радови на ојачању насипа регулисаног дела Ресаве, те се врши се затрпавање "лимана". Радови су у току, а отпочињање	Члан штаба: Драган Милосављевић 035/312-250; 063/629-827 Руководилац тима: Драган Милосављевић 063/629-827 Заменик руководиоца: Бранко Вучићевић 064/891-26-28	1. Трговинско услужно предузеће „Раде-импорт“ ДОО 035/312-011 035/333-222; 2. Мешовито предузеће „Неша“, Свилајнац 035/314-226; 3. КЈП „Морава“ Свилајнац 035/312-250, 035/312-353	

	II реда, који је усвојен на седници СО Свилајнац.	Ловче и Кушачки поток); 5. МЗ Суботица - чишћење сеоског потока; 6. МЗ Роанда - чишћење сеоског потока; 7. Регулисање статуса земљишта у зони пута за Деспотовац, код скретања за Дубље до корита Ресаве.	економије и регионалног развоја за конкурисање и добијање финансијских средстава. Планиран је почетак радова на регулацији потока око 1. 07. 2013. године, што зависи од финансијских средстава.	наведених радова било је 10. 05. 2013. године.			

2013.године

Циљеви стратегије развоја пољопривредне производње

Узимајући у обзир тренутно стање општине у пољопривреди, Стратегију развоја пољопривреде у Републици Србији, конкурентску способност пољопривредне производње, долазећу либерализацију тржишта пољопривредних производа и расположиве ресурсе, приоритетни циљеви су:

- повећање броја тржишно оријентисаних произвођача у циљу повећања броја запослених у пољопривреди,
- повећање обима производње, који би водио ка промени оријентације пољопривредних произвођача ка тржишној производњи,
- припремање пољопривреде за период приступања ЕУ,
- повећање прихода од пољопривреде, са циљем повећања БДП,
- ефикасније коришћење расположивих ресурса и
- ублажавање тешког социјалног стања.

Мере за развој пољопривредне производње

Општина Свилајнац покушала је да максимално унапреди пољопривредну и прехрамбену индустрију, тако да је организовала Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду у оквиру Општинске управе, потом појачала Основну зоотехничку службу и формирала Фонд за развој пољопривреде на територији општине Свилајнац. У том контексту, најбитније ствари на којима ради Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду, Зоотехничка служба и Фонд за развој пољопривреде општине Свилајнац су следеће:

- бесплатно осемењавање уматичених грла говеда,
- остваривање регреса за првотелке и подстицајних средстава за унапређење млечног говедарства,
- едукације,
- финансирање рада пољопривредних удружења,
- успостављање препознатљивог Међународног Ресавског пољопривредног сајма са престижним наградама,
- бројне изложбе и такмичења,
- посете другим сајмовима,
- студијска путовања у иностранство,
- партнерство са Пољопривредно-ветеринарском школом у многим пројектима,
- субвенционисање рада противградних стрелаца,
- кредитирање пољопривредних произвођача,
- организовање систематске контроле плодности обрадивог пољопривредног земљишта и обезбеђење материјала за калцизацију,
- планирања даљег рада Фонда,
- организована набавка минералног ђубрива,
- обављање систематске дератизације на целокупној територији наше општине.

Мере и образложење циљева за унапређење пољопривреде

Узимајући у обзир циљеве дефинисане овом стратегијом, њихову специфичност, обим посла потребан за њихову реализацију и њихов значај, може се претпоставити да ће бити потребно 4-5 година за њихово остварење:

- **Повећање обима производње** извршиће се:
  - повећањем укупног броја тржишно оријентисаних произвођача;
  - повећањем обима производње (у складу са стандардима Европске уније, ГЛОБАЛ ГЕП и др.) код појединих произвођача, који су већ тржишно оријентисани. Приоритет је повећање укупног броја тржишних произвођача, на тај начин ће се извршити ”селекција“ (диференцијација) произвођача који могу опстати на тржишту и остварити од пољопривреде профит приближан профиту оствареном у другим гранама привреде. Диференцијацијом би се произвођачи мањег

обима усмерили на друге облике делатности, чиме би им се помогло да пређу са производње, која због обима не омогућује конкурентност, на делатност која ће то омогућити. Ово повећање би у највећој мери требало остварити у производњи млека, меса и прерађевина, воћарској, виноградарској производњи и пластеничкој производњи. Производња већег обима смањује укупне трошкове производње по јединици произведене робе, што повећава конкурентност на тржишту и повећава укупан приход.

- Са друге стране, нови систем (производње) хране захтеваће и више фармера, чак и мање и разноврсније фарме, смањено (претерано) паковање и прерада хране, као и смањивање растојања између места производње и места потрошње хране.

- **Повећање броја тржишно оријентисаних произвођача**, Фонд за развој пољопривреде општине Свилајнац стимулише кредитирањем Регистроване пољопривредне произвођаче, укључујући и пчеларе који имају адекватне пројекте и бизнис планове за тржишну производњу.

- **Уређење, контрола и побољшање плодности обрадивог пољопривредног земљишта:** С обзиром да је на подручју општине Свилајнац у КО Кушиљево искомасирано 1.800 ха, а 1.100 ха је обухваћено комасацијом у селима Седларе, Грабовац, Тропоње, Бобово и Луковица, неопходно је да се доврши поступак комасације на преосталим површинама обрадивог земљишта у општини Свилајнац. На напред наведеним комасираним површинама су системом за одводњавање обухваћене све површинске и подземне воде. Међутим, урађено је само идејно решење система за наводњавање, те је и неопходно да се по пројекту за наводњавање спроведе изградња истог. Свакако, за колективни систем наводњавања потребно је изградити акумулацију воде за наводњавање, примарну и секундарну мрежу и најважније електрификацију, односно довођење струје за рад система за наводњавање до парцела, без обзира да ли је предвиђено колективно (удружење водокорисника) или индивидуално наводњавање. Комасацијом пољопривредног земљишта добило би се укрупњавање парцела и земљишта и смањивање броја парцела по власнику на мањи број места него што је унето у комасациону масу. Тиме се стварају услови за рационалнију примену пољопривредне механизације са смањењем празних ходова. Контрола плодности обрадивог пољопривредног земљишта и количине унетог минералног ђубрива и пестицида треба да се врши редовно, а најмање сваке пете године. Потребно је да буду обавезно обухваћене агрохемијским анализама површине обрадивог пољопривредног земљишта од I до V класе, као и остала обрадива земљишта од VI до VIII класе, које нису обухваћене важећим Законом о пољопривреди и руралном развоју. Побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта, првенствено обухвата смањење киселости обрадивог пољопривредног земљишта, са пХ вредношћу нижом од 5 према агрохемијским анализама земљишта. За ову меру је неопходно обезбеђивање калцијум-карбоната, у количинама зависно од пХ вредности обрадивог пољопривредног земљишта и механичког састава - текстуре земљишта. Као меру уређења пољопривредног земљишта, неопходно је извршити и поправку (ревитализацију), као и изградњу пољских путева, тамо где није то изведено.

- **Увођење органске производње са циљем да за 5 година органска производња заузме 10% укупне пољопривредне производње**: Циљ је производња на значајнијим површинама еколошки здраве хране, без употребе хемијско - синтетичких средстава, чија ће цена на домаћем и страном тржишту бити знатно виша од производа конвенционалне производње. Такође, циљ је и увођење европских стандарда (ГЛОБАЛ ГЕП и ХАЦЦП и др.) у пољопривредну производњу и прераду на подручју општине Свилајнац.

- **Побољшање расног састава стоке, увозом чисте сименталске и холштајн-фризијске расе говеда и осемењавање истих са семенским материјалом тестираних бикова:** Циљ је повећање производње и квалитета млека по пољопривредном газдинству, као основ за проширење капацитета на фармама- неопходном изградњом објеката слободног система држања стоке.
- **Формирањем млекара на територији општине Свилајнац**, створиле би се основне претпоставке за организовану тржишну производњу млека на читавом подручју општине.
- **Увођење у ратарску и повртарску производњу интензивних култура и обнављање виноградарске и воћарске производње, са увођењем интензивних система узгоја:** Циљ је увођење у производњу рентабилнијих пољопривредних култура, као што је уљана тиква, уљана репица и кукуруз за биодизел, соја, кукуруз шећерац, паприка, а у воћарству дефицитарних култура као што су орах, леска, крушка, дуња, трешња (која стиже међу првим воћем- маја, јуна и постиже високе цене на тржишту), јагода на фолији (банковима) и др., уз увођење високоинтензивних система узгоја (витко вретено, "V" систем садње вретена, солаксе и др.). Форсирати едукацијом гајење нових сорти воћака: јабуке (пинк лејди, бреабурн, фуџи, гала, ревена...), крушке (вилијамовка, красанка, боскова бочица, абате фетел, тревушка, пачамс тријумф, конференс...) на вегетативним подлогама М9, М26, М27 и за крушку подлога дуња, имајући у виду већу продуктивност, добар квалитет, кратак период до почетка пуног плодоношења у густој садњи (4-5 година), већу потражњу и цену на тржишту. Виноградарство захтева обнову са сортиментом првенствено винских, а и стоних сорти које све више захтева ЕУ и које су наведене у поглављу које се бави виноградарством. Узгојни облици треба да се прилагоде савременом виноградарству, ради добијања већих приноса по хектару и чокоту, са квалитетом који може омогућити извоз грожђа винских сорти и вина, као и грожђа стоних сорти винове лозе.
- **Увођење у технологију пољопривредне производње за воћне засаде и винову лозу заштиту од града противградним мрежама**. Цена материјала за противградну заштиту износи 11.000 - 12.500 евра/ха + ПДВ. Потребно је 300 - 500 радних сати за постављање мреже. Стубови чине 1/3 система, мреже 1/3, док сајле, анкери и др. осталу 1/3. Дрвени стубови треба да су инпрегнисани, а могу бити багремови, борови или од ариша. Приликом постављања стубова, ови треба да се укрштају под правим углом. Мреже могу бити црне или беле, али су најбоље црне. Обавезно је постављање противградне мреже из летње у зимску варијанту због тежине снега. Најчешће се штите противградним мрежама од града јабука, крушка, малина и боровница. За финансирање нових засада са подизањем притвградних мрежа, првенствено треба да се оствари конкурисањем преко МПШВ Владе Републике Србије.
- **Гајење усева и подизање засада воћака и винове лозе у систему интегралне производње**, с обзиром на наступајући период где је у тренду храна произведена на површинама са знатно смањеном употребом дозвољених пестицида, уз коришћење механичких, биолошких и биотехничких мера, затим органски произведена храна, рационално коришћење и очување природних ресурса и заштита животне средине.
- **Увођење колективних, евентуално индивидуалних система за наводњавање, како је наведено у алинеји 3., уз регулисање водотокова (укључујући и изградњу насипа) и коришћење воде за наводњавање пољопривредних култура:** Уколико дође до регулисања тржишта откупа пољопривредних производа и јасно опредељење пољопривредних произвођача за гајење одређених култура, могућа је изградња колективних система за наводњавање у којима ће учешће у одржавању имати

пољопривредни произвођачи. У противном, пољопривредни произвођачи биће усмерени ка изградњи индивидуалних система за наводњавање, али то је доста скупа инвестиција уколико се користи дизел гориво за покретање мотора, односно пумпи, што наводи на неопходност еликтрификације парцела. Регулација водотокова је првенствено неопходан услов за наводњавање пољопривредног земљишта.

- **У склопу уређења пољопривредног земљишта извођењем комасације је и груписање пољопривредног земљишта:** Поред комасације могуће је извођење добровољног груписања пољопривредног земљишта на предлог најмање 10 власника земљишта или ако се утврди да за то постоје оправдани разлози. Груписање пољопривредног земљишта би се вршило на делу или територији целе катастарске општине.
- **Изградња прерађивачких капацитета** за примарне пољопривредне производе, најмање 20 % више у односу на постојеће.
- **Изградња УЛО хладњаче**, првенствено за воћарске, повртарске и виноградарске примарне производе, са циљем продаје када је тржишна цена највиша на нашем и иностраном тржишту.
- **Студијско путовање** 10 пољопривредних произвођача годишње, са више од 12 грла говеда, у обилазак фарми земаља ЕУ, ради сагледавања услова слободног држања говеда, типа објеката, врсти измузишта, начина и дозирања исхране грла, припреме сточне хране и других приоритета у говедарској производњи.
- **Одржавање Међународног Ресавског пољопривредног сајма и сајма пчеларства у Свилајнцу**, у циљу промоције пољопривредне производње, изложбе грла сименталске расе говеда, ширења нових сазнања и унапређења свих области пољопривреде у нашој општини

Значај стратешког развоја пољопривреде на подручју општине Свилајнац

Горенаведена анализа о пољопривреди и руралном развоју је урађена у складу са важећим Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, Уредбом о утврђивању програма извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта за 2013. годину, Уредби о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2013. години, важећим Правилницима и са могућношћу учествовања на конкурсима, сагласно напред наведеним Законом, Уредбама, Правилницима МПШВ и за предприступну помоћ ЕУ (ИПА пројекат), коришћење средстава немачке владе и буџета Републике Србије. Значај се огледа у квантативном, квалитативном повећању наше пољопривредне производње, извозно оријентисаној пољопривреди, са остварењем што већег профита и производњи еколошки што здравије хране, без употребе ГМО организама у било којој области пољопривредне производње.

Број регистрованих пољопривредних газдинстава

Табела 57. Број регистрованих пољопривредних газдинстава по насељима

Насеље	Број пољопривредних газдинстава
Дубница	50
Кушиљево	318
Роанда	61
Тропоње	146
Бобово	132
Ђуринац	52

Луковица	43
Рођевац	52
Војска	77
Бресје	37
Гложане	117
Мачевац	23
Седларе	79
Врлане	22
Црквенац	128
Грабовац	101
Проштинац	20
Суботица	57
Дубље	124
Купиновац	45
Радошин	80
Свилајнац	282
Укупно:	2.046

Извор: Управа за трезор,2011

Инфраструктура

Стање и развој инфраструктуре у једној локалној заједници представљају главни показа-тељ економског и привредног развоја средине. Развојем инфраструктуре стварају се основ-ни предуслови за дугорочан развој привреде и друштва у целини.

Стратешко планирање у области инфраструктуре подразумева хијерархијско планирање развоја од магистралних и регионалних нивоа према локаним нивоима планирања. У делу Стратешког плана који се бави инфраструктуром, размотриће се саобраћајна, електроенер-гетска, телекомуникациона инфраструктура, као и системи за водоснабдевање и канализа-цију.

Саобраћајна инфраструктура

Природно повољни саобраћајно-географски положај општине Свилајнац пружа јој значајне могућности за развој у целини посматрано, јер се територија општине налази у близини најзначајнијег инфраструктурног коридора 10 и преко њега је повезана са суседним регионима у нашој земљи и даље преко развијене мреже европских путева са Европом и Светом.

Са западне стране општина Свилајнац, повезана је државним путем II реда број 150 (по претходној категоризацији: магистралним путем М-4) преко петље у Марковцу са државним путем IA реда број 1 (ранија ознака: аутопут Е-75) и то је најбитнија веза Свилајнца са ближим и даљим окружењем.

Кроз општину пролази и државни пут II реда број 130 који заједно са државним путем II реда број 150 повезује општину Свилајнац са суседним општинама Пожаревцем, Петровцем на Млави, Великом Планом, Лаповом, Баточином, Јагодином и Деспотовацем. Државни пут II реда број 130 се практично грана у централној зони Свилајнца и то: према Жабарима и Пожаревцу и према Деспотовцу и Ћуприји.

Са гледишта робно-тржишног и функционалног транспорта, ово су врло позитивни чиниоци дугорочног укупног развоја.

У општини Свилајнац јавни превоз је организован на нивоу приградског јавног превоза.

Свилајнац остварује и железничке саобраћајне везе са Деспотовцем, а преко Јагодине и са ширим окружењем. Железница се користи само за машински теретни саобраћај за Ресави-

цу, утовар угља по налогу. Са Железничком пругом је Свилајнац повезан са Марковцем који се налази на главном правцу Београд-Ниш.

Тренутно на подручју опшине нема услова за водни саобраћај али се просторним планом инфраструктурног коридора оставља пловни коридор уз Велику Мораву као потенцијална веза са најважнијим европским пловним системом Дунав – Мајна - Рајна.

Магистрални пут чини асфалт, дугачак 3,8 km а регионални путеви, такође од асфалта износе 56,9km.

Табела бр. 58 Дужина путева на територији општине

Државни путеви II реда	Општински путеви
Укупно (km) савремени коловоз	**Укупно(km) Савремени коловоз**
27,30	117,93

Извор: Фонд за уређивање грађевинског земљишта Општине Свилајнац

Градске улице које се поклапају са државним путевима

Државни пут II реда број 150 од улаза у насељено место Свилајнац до чворне тачке укрштања железничке пруге и друмског саобраћаја поклапа се са градском магистралом - улицом Кнеза Милоша, док се државни пут II реда број 130 кроз насељено место Свилајнац у делу према Жабарима и Пожаревцу поклапа са улицама Кнеза Милоша, Краља Александра I, Војводе Мишића, Кнеза Лазара и Стевана Синђелића, а у делу према Деспотовцу и Ћуприји поклапа се са улицама Краља Петра I и Димитрија Катића.
Постојећа коловозна конструкција је са асвалтним коловозним застором. Доњи слојеви коловозне конструкције су од шљунка и дробљеног каменог агрегата укупне дебљине од 0-60 цм. Горњи слојеви коловозне конструкције су од: изравнавајућег BNS 32 променљиве дебљине којим се исправљају нивелације улице, а просечна дебљина је до 5.0,cm затим горњег носећег слоја BNS 32 дебљине 9.0 cm, и завршног хабајућег слоја AB 8, d=4.0 -5.0cm, тако да се добије коловозна конструкција просечне дебљине d=65 cm, која својим распоредом слојева коловозне конструкције задовољава усвојено саобраћајно оптерећење на тим улицама.

Краља Петра I је савремена саобраћајница са раздвојеним смеровима саобраћаја и ширине попречног профила 17.5 m. Пројектовани попречни профил улице је са по две саобраћајне траке ширине 6.5 m, две пешачке стазе ширине 2x 1.5 m и острво за раздваја-ње смерова смерова саобраћаја ширине 1.50m, што укупно чини ширину попречног профи-ла улице од 17.5 m. Дужина деонице је 756,53 m, а радови се састоје из израде саобраћај-нице, атмосферске канализације и електрорадова (измештање електрои ТТ инсталације).

Општински путеви који спајају општину Свилајнац са другим општинама

Општински пут – улица Милосава Здравковића Ресавца је веза Свилајнца са насе-љима: Луковица, Бобово, Проштинац, Дубница, и даље ка општини Петровац на Млави.

Попречни профил улице Милосава Здравковића Ресавца је две саобраћајне траке по 3.5 m и две пешачке по 2.5 m, што укупно износи 12.0 m. Укупна дужина улице је је 1.660,00 m. За предметну улицу израђен је пројекат реконструкције где је један од сегмената предвиђених радова и израда атмосферске канализације у улици.

Локални пут Купиновац – Бусур, спаја територије општине Свилајнац са територијом оптине Петровац на Млави. Деоница која се налази на територији општине Свилајнац је 2.400 m, а на територији општине Петровац на Млави је 1.680 m. Пут је са макадамским коловозним застором, ситуационо и нивелационо добро решен. Предметном изградњом, овај пут би се претворио у савремени пут са савременим попречним профилом за проток

свих врста саобраћаја а коловозна конструкција би била димензионисана за прогнозни саобраћај од 20 година. Саобраћајна конструкција је пројектована за средње тежак саобраћај. Посебан значај овом путу ствара чињеница да деца из дела насељеног места Бусур похађају основну школу у Купиновцу, те се тиме стварају услови за сигуран превоз ђака.

Локални пут Рођевац (Бусур – Ђуринац – Проштинац) Л=5.350 m, је значајан због везе насељених места Рођевац, Купиновац, Седларе и уопште насељених места уз државни пут II реда број 130 (Деспотовац – Свилајнац), за краћу и бржу везу, са општинским путем (који је по претходној категоризацији носио ознаку: регионални пут Р-108) Свилајнац – Петровац на Млави. Пут је са макадамским коловозним застором, ситуационо и нивелаци-оно добро решен. Изградњом пута претворио би се у савремени пут са савременим попречним профилом за проток свих врста саобраћаја, а коловозна конструкција би била димензи-онисана за прогнозни саобраћај од 20 година, саобраћајна конструкција за средње тежак саобраћај.

Локални пут Купиновац (Бусур -Ђуринац – Проштинац – општински пут Свилајнац – Петровац на Млави) је значајан због директне везе Купиновца и алтернативне везе насељених места Рођевац, Седларе, Бусур и уопште насељених места уз државни пут II реда број 130 Деспотовац – Свилајнац, за краћу и бржу везу, са општинским путем Свилајнац – Петровац на Млави. Пут је са макадамским коловозним застором, ситуационо и нивелационо добро решен. Изградњом пута претворио би се у савремени пут са савремени попречним профилом за проток свих врста саобраћаја а коло-возна конструкција би била димензионисана за прогнозни саобраћај од 20 година, саобраћајна конструкција за средње тежак саобраћај.

Локални путеви мрежа градских улица

Свилајнац има мрежу градских саобраћајница у дужини од око 100 km. Део градске мреже се поклапа са државним путем II реда број 150 и број 130, како је напред описано, а у дужини од око 10 km. Већина улица је грађена пре више од 20 година али је у међувремену већи део је рехабилитован (сем улице Димитрија Катића) новим коловозним застором. Просечна ширина градских улица је 5.0m а дужина 350m.

Општински путеви на територији општине Свилајнац

Општински пут Кушиљево центар до државног пута II реда број 130 (правац ка Жабарима и Пожаревцу)**,** Л=1.070, представља алтернативну везу са државним путем II реда број 130 и скраћује везу Кушиљева са Жабарима и Пожаревцем. Постојећа веза државног пута II реда број 130 и општинског пута до центра Кушиљева је саобраћајно врло лоше решена због угла скретања, који представља црну тачку и нивелационо није адекватно премостила висинску разлику саобраћајница које се укрштају.

Појачано одржавање мост на Ресави – Суботица (центар), Л=1.200, је фреквентна деоница општинског пута за Суботицу и Роанду и условно за Седларе. Налази се у депресији са врло лошим решеним површинским и подужним одводњавањем те деонице. Уз деоницу се налази млин за млевење пшенице, па је вода која лежи на површини претња загађењу и животне средине и намирници – брашну, који се производи у млину.

Почетак деонице овог пута је мост на реци Ресави који не задовољава водне услове за нормалан ток Ресаве већ представља препреку за проток воде и потребно је изградити нови мост и рехабилитацију описаног пута.

Појачано одржавање Ресавчина (штале) – Бобово (центар) – општински пут Свилајнац – Петровац на Млави Л= 1.580m, због повећања саобраћајног оптерећења дошло је до оштећења коловозне конструкције па је за нормално и безбедно одвијање саобраћаја

неопходно извршити реконструкцију коловозне конструкције за ново саобраћајно оптерећење, укључујући прогнозни период од 20 година.

Општински пут Р 103/19 Свилајнац – Бањица уз кп.бр. 2760, КО Свилајнац Л=1530, је са макадамским коловозним застором. На крају пута као циљни објекат изградње налази се резервоарски простор система водоснабдевања општине Свилајнац запремине 1400 m^3, којим газдује КЈП "Морава" Свилајнац. Осим лакшег прилаза механизације, описаном објекту дуж тог путног правца поспешиће се изградња викенд насеља и и воћарска пољопривредна производња (воћњаци и виногради). Потребно је извршити ојачање коловозне конструкције са завршним слојем асфалта.

Табела бр. 59 Преглед државних путева у Општини

Регионални путни правац (ознака)	Деоница – правац Додатно појашњење	Дужина (km)
Државни пут II реда број 150	Мост на Великој Морави	3,8
државни пут II реда број 130	Жабари-Деспотовац	23,5

Извор: Фонд за уређивање грађевинског земљишта Општине Свилајнац

Табела бр. 60 Преглед локалних путних праваца

Ред. бр.	Категорија пута	Асфалт (km)	Туцаник (km)	Земљани (km)	Укупно (km)
1	Л108/1: Војска - мост на Великој Морави	2,30			2,30
2	Л108/2: Радошин	2,52			2,52
3	Л108/3: Мачевац	1,86			1,86
4	Л108/4: Бресје	0,99			0,99
5	Л108/5: Гложане-Миљков манастир	3,08			3,08
6	Л103/6: Дубље -Хум	2,66	2,46		5,12
7	Л108/7: Грабовац-Врлане	5,22			5,22
8	Л103/8: Тропоње-Р103	5,53			5,53
9	Л103/9: Седларе	1,44			1,44
10	Л108/10: Луковица - Седларе - Суботица	7,74			10,88
11	Л108/10: Л103/11 Суботица - Роанда	4,36			4,36
12	Л103/11: Суботица	1,63			1,63
13	Л108/12: Л108/10 Бобово - спом. Булињак	7,45			7,45
14	Л108/13: Проштинац центар	1,89			1,89
15	Л108/14: Седларе – Рођев – Ђуринац	7,79			7,79
16	Л103/15: Седларе - Купиновац	3,12			3,12
17	Л103/16: Кушиљево	1,86			1,86
18	Л103/17: Свилајнац – фазанерија	0,69			0,69
19	Л108/18: Л108/13 - Р108/10 Проштинац центар села-Ђуринац	3,70			3,70
20	Л103/19: Свилајнац – Бањица (резерв)		2,10		2,10
21	Л103/20: Свилајнац - брдо (раскрсн уз кп.бр.2760 ко Свилајнац		1,53		1,53
22	Л108/21: Р108 Гложане - Златенац	3,10			3,10
23.	Општински пут Свилајнац - Петровац на Млави	16,31			16,31
24.	Општински пут Свилајнац - Јагодина	23,46			23,46
	Укупно	**108,70**	**6,09**		**117,93**

Извор: Фонд за уређивање грађевинског земљишта Општине Свилајнац

Мрежа општинских путева је у функцији повезивања сеоских месних заједница међусобно, повезивање са некатегорисаним путевима на подручју општине Свилајнац као и повезивање са наведеним коридорима државних путева. Мрежа општинских путева на подручју општине Свилајнац је у надлежности СО Свилајнац, односно о одржавању и уређивању општинских путева и улица стара се Фонд за уређивање грађевинског земљишта оптшине Свилајнац.

Проблем у друмском саобраћају је, пре свега, лоше стање путева због недовољног и неквалитетног одржавања у претходном периоду. Када је реч о железничком саобраћају, проблем је сличан као и на територији целе Србије: лоше стање трачница, низак степен електрификације, као и дотрајалост транспортних средстава. На неким деоницама пруге Марковац – Ресавица ограничење брзине је 30km/h. Исти правац није електрификован што онемогућава коришћење савремених транспортних средстава.

Један од највећих проблема општине Свилајнац је и укрштање друмског и железничког саобраћаја у градској зони који се одвија преко железничког моста на Великој Морави. Због таквог начина регулисања саобраћаја на железничко-друмском мосту стварају се гужве, тј друмски саобраћај се зауставља.

Водопривреда, водоснабдевање, канализациона мрежа и третман отпадних вода

Водопривреда

Подручје општине Свилајнац налази се на сливном подручју реке Велике Мораве. Сливно подручје Велике Мораве поред саме Велике Мораве чине: реке Ресава и Трстена, потоци и притоке (Подјазак, Купиновачки поток, Бук, Булињак, Бељава, Буљаски поток, Рођевачки поток, Ђуриначки поток и Тропоњски поток). Ови потоци својим изливањем и плављењем изазивају проблеме после отапања снега и обилних киша једном или више пута у току године.

Река Ресава је у зони града Свилајнца нужно регулисана насипом од моста код старе Хитне помоћи до моста код некадашњег „Компа“., али ово решење не задовољава потребе пропуштања стогодишњих вода и отклањање потенцијалне опасности од плављења Ресаве. Стога је израђен пројекат регулације Ресаве од ушћа Ресаве у Мораву до потока Бука, у дужини од око 5000m.

Обале Велике Мораве су једним делом заштићене насипом како би заштитиле насеља, инфраструктуру и обрадиве површине. Део обале Велике Мораве код ТЕ "Морава" је предвиђен за изградњу и уређење излетишта "Велика Морава". Велики проблем који се јавља на ушћу Ресаве у Велику Мораву представља обрушавање обала због чега су угрожене пољопривредне површине.

Водоснабдевање

Надлежност за систем водоснабевања и канализације на подручју општине Свилајнац има КЈП "Морава" Свилајнац.

Снабдевање града водом је индивидуално и колективно. Индивидуално водоснабдевање у општини Свилајнцу – коришћење воде из приватних копаних бунара има дугу традицију и старо је колико и само насеље. Дубина бунара који су у функцији индивидуалног водоснабдевања у Свилајнцу и околини, креће се у распону од 6 до 12 m, поред Велике Мораве и Ресаве, до 30 m у вишим теренима ван формалног урбаног дела.

Колективно водоснабдевање становништва и привреде датира од краја 60-тих година 20. века. Градски централни водоводни систем заснован је на експлоатацији подземне воде која се захвата на дубинама максимално од 14 до 18m. Овај систем почео је са радом 1968.

године. Он обухвата 12 бушених бунара капацитета 80 l/s, лоцираних на површини од 6,25 ha.

Водоснабдевање подручја општине Свилајнац према тренутном стању врши се са неколико система. Насеља у општини Свилајнац се могу поделити у четири групе:

- Насеља која се снабдевају водом из извора "Перкићево" формираног за потребе града Свилајнца (Свилајнац, Кушиљево, Луковица , Црквенац, Грабовац и Дубље),
- Насеља у којима постоји заједнички систем за водоснабдевање (Радошин),
- Насеља за која је у току изградња система водоснабдевања Војска-Суботица одакле ће се снабдевати села Војска, Мачевац, Тропоње, Суботица и Роанда.
- Остала насеља у којима је водоснабдевање решено индивидуално по домаћинствима. За део ових насеља у току је израда техничке документације за изградњу примарне водоводне мреже (са изворишта ''Перкићево'') за насеља Бобово, Проштинац и Дубница и за насеље Гложане..

Подземна вода на изворишту „Перкићево“ захвата се системом пумпи укупне инсталисане снаге 117 kW. Захваћена подземна вода се прво дезинфикује на самом изворишту гасним хлором па се путем потисног цевовода транспортује од изворишта до резервоара „Бањица“, а одатле повратним цевоводом, гравитационо до потрошача у граду. Висинска разлика између изворишта «Перкићево» и резервоара запремине 1424 m^3, на Бањици, износи 74 m (висина дизања воде) а удаљеност изворишта водоснабдевања од резервоара је 1800 m.

Димензије примарних грана цевовода су ϕ300 mm.

Прва грана је азбест-цемент и она снабдева Свилајнац, Луковицу, Црквенац, Дубље и Грабовац. Друга грана је од PVC материјала са регулатором притиска који је уграђен на почетку гране и снабдева Кушиљево. Од 1985. године у употреби су искључиво PVC цеви, тако да мрежу тренутно чини 25.050 м азбестно-цементних цеви и 161.950 м PVC цеви.

Годишња производња квалитетне и исправне воде за пиће, на поменутом постројењу, за 2012. годину је 1.460.000 m^3 а укупна количина фактурисане воде је 730.078 m^3. Претпоставка је да разлика произведене и фактурисане количине воде представља губитке воде у количини од 50% који су у овој количини карактеристични за шире подручје Балкана.

Количина од 730.078 m^3 представља само ону количину воде која је фактурисана потрошачима (530 правних и 6777 физичких лица). Мора се узети у обзир и количина воде која се користи за прање улица, заливање зелених површина у надлежности КЈП „Морава“ Свилајнац, наводњавање спортских терена, јавни WC и јавне чесме, затим вода која се изгуби истицањем приликом пуцања цеви као и вода која се утроши на нелегалним прикључцима.

Из гореневеденог види се да стварни губици не морају бити заиста 50% већ могу бити и мањи а реално се могу смањити на 30% контролом система и постављањем мерача протока на примарним гранама цевовода, употребом уређаја за активну контролу цурења и заменом водомера код потрошача савременијим водомерима више класе.

Табела бр.61 - Покривеност општине водоводним системом

Број прикључака	Покривеност општине	Укупна реализована дужина примарне мреже (km)	Потребна дужина примарне мреже (km)	Реконструисана примарна мрежа (km)	Потребе за реконструкцијом примарне мреже (km)
6777*	82%**	187	Још 100	4	30

Извор:Комунално Јавно предузеће „Морава“

**број прикључака се односи на физичка лица*

***прорачун заснован на броју домаћинстава из Пописа становништва 2011. ((6777/8320)*100=82%)*

Мере заштите изворишта „Перкићево“ спроводе се сходно важећим законским прописима, односно, према Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (Сл. гласник РС бр. 92/2008) и Одлуци о одржавању зона

санитарне заштите изворишта „Перкићево“ („Службени гласник Општине Свилајнац“ бр. 5/2005).

Непосредна зона санитарне заштите изворишта „Перкићево“ обухвата câмо изворište, односно, ограђени простор изворишта.

Ужа зона санитарне заштите изворишта «Перкићево» обухвата источни део подручја Плана генералне регулације за насеље Свилајнац, али и знатно шири простор са укупном површином приближне величине подручју наведеног плана. Широм зоном заштите овог изворишта, обухваћено је подручје насеља Свилајнац (КО Свилајнац и КО Луковица).

Током 2011. године завршен је пројекат Утврђивање и обележавање зона санитарне заштите изворишта „Перкићево“. У склопу овог Пројекта извршено је обележавање пресека граница зона санитарне заштите са јавним површинама постављањем месинганих белега.

Посебно за бунар број 10, који се налази ван простора изворишта неопходно је одредити зоне санитарне заштите а уједно је овај простор и планиран за проширење капацитета изворишта.

На основу техничке документације "Генерални пројекат водоснабдевања насеља на територији општине Свилајнац" предвиђено је формирање седам посебних система за снабдевање водом насеља на подручју општине Свилајнац, и то:

- **Систем Свилајнац** - Изворište овог система је постојеће изворište "Перкићево". Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Свилајнац, Луковица, Кушиљево, Црквенац, Дубље, Грабовац, Бобово, Проштинац, Дубница и Врлане.
- **Систем Гложане** - Изворište подсистема Гложане је у алувијону Велике Мораве. Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Гложане.
- **Систем Седларе** - Изворište овог подсистема је у аловијону Ресаве. Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Седларе, Купиновац, Рођевац и Ђуринац.
- **Систем Тропоње** - Изворište и овог подсистема је у аловијону Ресаве. Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Тропоње.
- **Систем Суботица** - Изворište и овог подсистема је у аловијону Ресаве. Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Суботица и Роанда.
- **Систем Радошин** - Овим системом је предвиђено укључивање насеља Бресје у постојећи систем Радошин.
- **Систем Војска** - Изворište овог подсистема је у алувијону Велике Мораве. Овим системом је предвиђено снабдевање водом насеља Војска и Мачевац.

Изградњом система водоснабдевања Војска - Суботица који обухвата насеља Војска, Мачевац, Тропоње, Суботица и Роанда измењен је "Генерални пројекат водоснабдевања насеља на територији општине Свилајнац" водоснабдевања у циљу уштеде.

Контрола квалитета воде за пиће

Контролу квалитета воде за пиће спроводи Завод за јавно здравље „Поморавље“ Ћуприја. Динамика узорковања заснована на Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. лист СРЈ бр. 42/98 и 44/99) је следећа:

- Свилајнац – 3 пута месечно из 7 тачака
- Радошин – једном месечно из 2 тачке
- Војска – једном месечно из 2 тачке.

Месечно се уради 25 „малих анализа“ воде (А преглед) са територије општине Свилајнац из система водоснадбевања који је у надлежности КЈП „Морава“ Свилајнац, поред тога се 2

пута годишње ураде 2 „проширене анализе“ (Б преглед) а једном годишње се уради „велика“ (В анализа).

Сви параметри (физички, хемијски, микробиолошки, биолошки и радиолошки) су у границама прописаним Правилником о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. лист СРЈ бр. 42/98 и 44/99 и вода је исправна и безбедна за водоснабдевање грађана општине Свилајнац.

Паралелно са Заводом за јавно здравље „Поморавље“ Ћуприја, анализа се врши и у интерној лабораторији КЈП „Морава“ Свилајнац, где се свакодневно контролише ниво слободног хлора у води а повремено се контролишу и други параметри (нитрати, нитрити, амонијак, гвожђе, манган, електропроводљивост и мутноћа).

Током 2005. приступило се ширењу водоводне мреже бушењем 4 дубинска артеријска бунара дубине око 160m. Анализом квалитета воде из тих бунара установљено је да су сви параметри добри осим амонијака чије су вредности од 2,04 mg/l, знатно веће од 0,1 mg/l, затим натријума и бора.
Ова вода се може користити тек после пречишћавања, односно уклањања амонијака из ње.

Стратегија одрживог развоја система водоснабдевања општине Свилајнац

У наредном периоду (2013-2018.) биће неопходно повећати капацитет изворишта водоснабдевања „Перкићево“ у циљу обезбеђивања довољне количине воде како за постојеће тако и за будуће прикључке. Довољна количина воде може се обезбедити развојем изворишта у оба правца – употребом и „плитких“ и „дубинских“ бунара. Препоруке су следеће:

1) Предуслов стабилног водоснабдевања на територији општине Свилајнац је заштита подземних вода алувијалне издани (плитких бунара) на ширем подручју Свилајнца и Луковице у циљу осигурања постојеће експлоатације Qср/год = 55 л/с; Qмах = 80 л/с. Ово се може постићи применом Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања (Сл. гласник РС бр. 92/2008) и Одлуком о одржавању зона санитарне заштите изворишта „Перкићево“ („Службени гласник Општине Свилајнац“ бр. 5/2005). Активности којима се ово може постићи су следеће:
- Редовно праћење количина и квалитета вода свих плитких бунара појединачно као и збирне воде
- Редовно праћење квалитета воде из постојећих индивидуалних бунара са нортон пумпама на 50 пунктова правилно распоређених на територији Свилајнца и Луковице периодично на 2 месеца а који су у приватном власништву
- На поменутом подручју треба избушити још 8 до 10 пиезометара и укључити их у систем праћења
- На основу ових периодичних резултата анализа оценити тренутно стање и донети закључак у ком смислу треба деловати

2) Предуслови за захватање воде из „дубоких бунара“ (неогене издани), процењене издашности Qср/год=30 л/с; Qмах=40 л/с су следећи:
- „дубинске“ бунаре треба опремити бунарском кућицом, електро, хидромашинском и мерном опремом
- реализовати нове опите црпења и на тај начин поуздано утврдити експлоатациону моћ истих
- израда постројења за пречишћавање воде захваћене из „дубинских“ бунара због повећане концентрације амонијака, натријума и бора у њима

3) Изградња цевовода за повезивање „дубинских“ бунара са постројењем за пречишћавање воде из тих бунара

4) Стављање сабирног резервоара запремине V=500 м3 у функцију, где би се мешале воде из „плитких“ и „дубоких“ бунара са новом црпном станицом за потис до резервоара „Бањица“, новог система дезинфекције (хлорисање) и командно-контролног центра. За командно-контролни центар увео би се SCADA систем (Supervisory Control And Data Acquisition) за надзор, праћење, управљање и прикупљање података који подразумева цео спектар опреме, система и решења која омогућавају прикупљање података о неком процесу, удаљеном систему, обраду истих, надзор и реаговања на адекватан начин. У ужем смислу, процес производње воде би био унапређен и аутоматизован.

5) Изградња новог цевовода за повезивање постојећих „плитких“ бунара на сабирни резевоар и замена хидромашинске опреме – реконструкција изворишта „Перкићево“

6) Проширење капацитета изворишта за Qср/год=20 л/с; Qмах/год=30 л/с изградњом 4 нова „плитка“ бунара, оптималног капацитета 6-7 л/с и њихово комплетно опремање и повезивање на постојећи систем

7) Смањење губитака на територији целе општине спровести систематски, од контроле мерних уређаја и њихове замене уређајима више класе, преко употребе опреме за активну контролу цурења и кварова, постављања мерача протока на сваком цевоводу примарне мреже до детекције нелегалних прикључака и њиховог укључења у систем наплате.

8) Замена старих азбестно-цементних цевовода цевоводима од PVC материјала због бољих карактеристика, боље механичке отпорности и смањења губитака.

9) Увођење Географског информационог система – ГИС, као система за прикупљање, обраду, пренос, архивирање и анализу података у рад органа локалне самоуправе и Комуналног јавног предузећа „Морава“ Свилајнац. Географски информациони систем се не може једноставно купити, него се мора развити за специфичне потребе организације која намерава да га експлоатише. Прва фаза при креирању ГИС-а је прикупљање података, што уједно представља и један од највећих иницијалних трошкова. Захваљујући слојевитој структури базе података, ГИС омогућује рад у дистрибуираној бази података. Свака служба има могућност да самостално обрађује и ажурира посебне делове базе података, док ГИС интегрише све те сегменте у једну целину, тако да крајњи корисник увек види комплетну базу података и то у најажурнијем стању. На овај начин би се могле снимити водоводна и канализациона мрежа, као и други подземни водови.

10) Изградња још једне коморе резервоара Црквенац како би се стабилизовало водоснабдевање села Црквенац, Дубље и Грабовац у летњим месецима.

11) Континуирана сарадња КЈП „Морава“ са свим релевантним институцијама у области водоснабдевања и комуналне делатности (Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља, Пословно удружење комуналних предузећа Србије – КОМДЕЛ, Интериснтитуционална мрежа у сектору вода Србије – ИПМ, Стална конференција градова и општина – СКГО, Привредна комора Србије, Регионална привредна комора Крагујевац и др.)

У циљу унапређења система водоснабдевања у општини Свилајнац потребно је повећати покривеност општине водоводном мрежом за бар још 10% до 2018. године (до 92%).
До 2013. године број месних заједница које су ушле у неки од постојећих система водоснабдевања је 12 од укупно 22 што чини 54,5%. У наредном периоду (до 2018.) очекује се повећање за још око 15% (још 3 месне заједнице).

Канализација и третман отпадних вода

Упоредо са формирањем и развојем водоводне мреже изграђена је и канализациона мрежа. Развојна динамика ове мреже је спорија.

Канализациони систем је пуштен у експлоатацију 1969. године. Укупна дужина затворене канализационе мреже износи 112 km. Од тог броја, према врсти отпадних вода које одводи постоји: фекални део који износи 108 km и атмосферски у дужини од 4 km. Постоје четири препумпне станице, погонске снаге 178 KW са капацитетом 100 l/sek. Четврта је централна и од ње се потисним цевоводом Ø 300(250) отпадна вода одводи у 2 лагуне где се природном аерацијом и таложењем врши пречишћавање воде.

Повећањем стандарда живљења, увођењем водоводне инфраструктуре у сеоске месне заједнице јавила се и потреба за одвођењем отпадних вода. Предузеће „Водоинжињеринг“ ДОО Београд је сагледавајући потребе становништва општине Свилајнац израдило „Генерални пројекат са предходном студијом оправданости за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља општине Свилајнац“ (у даљем тексту Пројекат), са закључком да се у што краћем року започне са разрадом генералног пројекта и изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода.

Према овом Пројекту, предвиђено је да се на територији општине Свилајнац изгради неколико ППОВ, односно да се неколико села групише у заједничке системе у зависности од конфигурације терена. Пројектом је предвиђено следеће:

„Варијантом В-2 спроведено је максимално реално технички могуће повезивање насеља на заједничка постројења за пречишћавање отпадних вода у складу са међусобним положајем насеља (Прилог 17 и табела Т28 из Генералног пројекта).

На тај начин добијено је следеће:

I. 1 постројење типа SBRc за укупно 15 насеља укључујући и индустрију:
   1 WWTP: 2 x 19.500 ES (насеља Свилајнац, Луковица, Бобово, Кушиљево, Дубље, Црквенац, Грабовац, Гложане, Бресје, Врлане, Тропоње, Седларе, Суботица, Купиновац, Рођевац)
II. 5 модуларних пакет постројења типа МПП за укупно 7 насеља:
   1 WWTP: 3 x 500 ES (насеља Радошин, Војска, Мачевац)
   1 WWTP: 500 ES (насеље Дубница)
   1 WWTP: 400 ES (насеље Роанда)
   1 WWTP: 300 ES (насеље Ђуринац)
   1 WWTP: 200 ES (насеље Проштинац)

Главне црпне станице, потисни цевоводи и главни одводни колектори којима се отпадне воде, сакупљене са подручја насеља, одводе до локације горенаведених постројења за пречишћавање, према овом варијантном решењу приказани су у табели Т29 и на прилогу 17 из Генералног пројекта.
Секундарна канализациона мрежа коју је потребно доградити по насељеним местима општине такође је дата у табели Т29.“

Контрола квалитета отпадних вода

Контрола квалитета отпадних вода, као и параметре које треба вода да садржи пре упуштање у реципијент прописана је општинском одлуком. За систем је уведен мониторинг контроле квалитета подземних вода. Контролу квалитета отпадних вода у лагунама и пијезометрима врши Завод за заштиту здравља "Поморавље" Ћуприја. Воде се узоркују из 2 пиезометра изграђена у окружењу лагуна квартално (на свака 3 месеца). Вода из ових пиезометара нам показује какав би био квалитет воде у бунарима када би се налазили на овим локацијама, односно на овај начин се прати загађење подземних вода у близини

лагуне и депоније. Квалитет ових вода није задовољавајући, односно **не одговара** Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће (Сл. Лист СРЈ бр. 42/98 и 44/99).

Може се закључити да постојеће стање угрожава животну средину, посебно подземне воде и у блиској будућности је неопходно урадити техничке пројекте постројења за пречишћавање отпадних вода као неопходну фазу за отпочињање изградње истог (II фаза).

Из домаћинства је у току 2012. одведено 370.000m³ из привредних предузећа 120.000 m³ и ванпривредних организација 13.000m³ што чини укупно 503.000m³ отпадних вода.

Укупан број канализационих прикључака је 3807, а број уличних сливника износи 160. Број прикључених правних лица је 469 а физичких 3338.

На подручју МЗ Луковица постоје 102 канализациона прикључака, док у МЗ Свилајнац тај број износи 3.705 прикључака.

Табела бр.62 Број прикључака и покривеност општине канализацијским системом

Број прикључака	Покривеност општине (%)	Укупна дужина примарне мреже фекалне канализације (км)	Укупна дужина примарне мреже кишне канализације (км)	Потребна дужина примарне мреже,фекалне, недостаје (км)	Укупно реконструисано примарне мреже фекалне (км)	Потребно реконструисати примарну мрежу (km)
3338	40%	112	4	120	0	20

Извор:КЈП „Морава“ Свилајнац, 2012

Проблеми у раду канализационих система

Атмосферска канализација:

Атмосферском канализацијом обухваћен је само центар општине и улице које се поклапају са државним путевима (Улице Светог Саве, Хајдук Вељкова, Надежде Петровић, Сарајевска, Војводе Мишића, Цара Душана, Кнеза Лазара, Стевана Синђелића и Краља Петра Првог, 9 од 110 улица).

Последица неизградње уличне мреже са тротоарима, отклањање „мртваја“ испуњених површинском водом са уличног земљишта као извора заразе и места која угрожавају безбедност моторног и пешачког саобраћаја, доводи до немогућности естетског и функционалног савременог уређења града. Урађен је Генерални пројекат прикупљања и одвођења површинских вода на територији општине Свилајнац са Студијом изводљивости у којој су срачунате и одређене сливне површине, одређена су места и висине препумпавања и места излива у реципијент - реку Ресаву као и израда планске и техничке документације којом се решава одводњавање површинских вода. Као закључак овог генералног пројекта да река Ресава садашњим профилом не може пропустити стогодишње воде (IQ 2%), односно да градско језгро Свилајнца није безбедно од поплава. На бази овог Генералног пројекта урађен је Главни пројекат регулације реке Ресаве од ушћа у реку Мораву до потока Бук у дужини од 5,100 km.

Пошто је за процес пречишћавања отпадних вода „Генералним пројекатом са предходном студијом оправданости за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља општине Свилајнац“ предвиђена SBR технологија (Sequenced Batch Reactor) која се заснива на пречишћавању воде активним муљем, велика запремина кишнице би разблажила фекалне отпадне воде, смањила БПК5, смањио би се број бактерија у активном муљу, процес разградње нутријената би се успорио или блокирао а велики хидраулички удари би оптеретили систем пумпи и могло би доћи до изливања непречишћених отпадних вода. Осим негативног ефекта на будуће постројење, проблеми могу настати и у самом

канализационом систему због хидрауличких удара, тако да може доћи до пуцања канализационих цеви и изливања отпадних вода у насељеном месту и у домаћинствима. Изградња сепаратног система предвиђена је Чланом 62. Одлуке о водоводу и канализацији (Службени гласник општине Свилајнац 22/2010).

Фекална канализација:

На последњој препумпној станици, „Шокино“ постављен је мерач протока отпадних вода. Због јаких удара проузрокованих снагом пумпи са централне препумпне станице 2 x 45 kW и профила одводног цевовода Ø 200 неопходно је усклађивање – замена цевовода у дужини од око 3 км.

Табела бр.63 Број и типови пумпи

Бр. Препумп. Станице	Место	Број пумпи активно+резерва	Тип пумпе	Снага	Капацитет
1	Шокино	2+1	ФУП Јастребац	45kw	100-120 l/s
2	Мала вага	1+1 2+0	ФУП Јастребац ФУП Јастребац	15kw 4,5 и 5,5 kw	80-100 l/s 30 l/s
3	Југопетрол	2+1	ФУП Пумпех	11 kw	60 l/s
4	Мах-петрол	2+0	ФУП Пумпех	4,5 kw	30 l/s
5	Зграда Туђманке	2+2	ФУП Електоковина	4,5 kw	30 l/s
УКУПНО		11+5		149,5 +80	

Извор:Комунално јавно предузеће »Морава«, 2013

У сеоским месним заједницама где нема организованог одвођења отпадних вода проблеми се јављају због присутних неадекватно изграђених септичких јама и јама за стајњак и осоку које загађују подземне воде. Зато је неопходно у овим месним заједницама решити и питање водоснабдевања уз планирање свих мера заштите и утврђивање и обележавање зона санитарне заштите будућих изворишта као и питање одвођења отпадних вода. Урађени су пројекти за систем са постројењем које обухвата МЗ Војска, МЗ Мачевац и МЗ Радошин као јединствен систем. Затим, постоји пројекат за МЗ Кушиљево са предвиђеним испустом у лагуне односно у будуће градско постројење (1 WWTP: 2 x 19.500 ES), затим пројекат за МЗ Седларе, а у реализацији је пројекат за МЗ Црквенац, МЗ Грабовац и МЗ Дубље са изливом у будуће градско постројење.

Лагуне

Систем лагуна заузима велику површину, локацијски су раздвојене и у постојећем стању представљају локације високог ризика.
Стара лагуна се налази на десној обали Ресаве (200 m од водотока) површине 3ha. Пуштена је у рад 1969. године и у почетку је давала БПК5 на излазу испод 6 mg/l без посебне посаде и одржавања. Управо због лошег одржавања њени капацитети су превазиђени и приступило се изради пројекта за нову лагуну.
Нова лагуна је стационирана 700m од Велике Мораве површине 6,25ha и није проточна, односно нема директну везу са реципијентом. Изграђена је на мочварном подручју где расте трска која би требало да допринесе прочишћавању отпадних вода. Пуштена је у рад 1987. године. У овој лагуни се пречишћавање воде врши природном аерацијом. Висина слоја воде је 1-1,5m. Последње измуљивање ове лагуне извршено је пре више од 10 година. Да би се могли користити капацитети ове лагуне још неко време, неопходно је њено редовно одржавање. Контролом квалитета отпадне воде из лагуне утврђен је повећан БПК5 (биолошка потрошња кисеоника од стране микроорганизама у води за 5 дана) као и велики број фекалних колиформних бактерија, због чега је неопходна изградња постројења у наредном периоду. БПК5 воде из лагуне креће се од 60 до 105 mg/l док је БПК5 за водоток IIа класе Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Сл.гласник РС, бр. 50/12) предвиђено

да ова вредност буде 4 mg/l. За постројење за пречишћавање отпадних вода за Свилајнац постоји одређена локација.

Уређивање и одржавање ове зоне мора се вршити фазно до изградње постројења и то:

- на основу предходних истраживања урадити пројекат санације простора,
- рекултивацију вршити фазно, према пројекту рекултивације,
- као прелазно решење, до реализације санације и рекултивације, по ободу комплекса подићи заштитни појас,
- за интервенцију у овој зони обавезна је израда анализа и друге специфичне документације.

Управљање отпадом

Постојеће стање управљања чврстим комуналним отпадом представља сакупљање и одлагање (депоновање) на локацији „Бадра“, која се налази, према ГП-у, на издвојеној целини. Обзиром да је капацитет ове локације искоришћени век експлоатације завршен, и у циљу одрживог управљања комуналним чврстим отпадом, планира се следеће:

- реализација пројектне документације на санацији, рекултивацији, проширењу и безбедном затварању депоније "Бадра",
- обезбеђивање реализације нове санитарне депоније чврстог комуналног отпада – изабране регионалне депоније, сагласно одредбама Националне стратегије управљања комуналним отпадом,
- треба се прикључити једној од регионалних депонија за одлагање отпада,
- уредити Рециклажни центар – сакупљачку станицу са пратећим објектима и опремом за организовање разврставања отпада на рециклабилни материјал.

По затварању депоније "Бадра", простор ће се користити за остале комуналне садржаје (гробље за угинуле животиње и кућне љубимце, трансфер станицу за одвожење комунал-ног отпада) и одлагање инертног (грађевинског и осталог) отпадног материјала.
Управљање биолошким отпадом (угинуле животиње и кућни љубимци) није решено. Гробље је планирано у наредном периоду, на издвојеној површини, на месту постојеће депоније која ће се после одређеног времена изместити. Због специфичности локације неопходна је изградња јаме-гробнице према одговарајућој урбанистичкој, пројектној и другој специфичној документацији.

Отпад представља приоритетан проблем заштите животне средине општине Свилајнац. Евидентан је проблем са дивљим депонијама. Недовољан број контејнера је постављено у граду и већина је неправилно распоређена (поједини су смештени на коловозима). Недовољан је број и контејнера - мрежа за одвојени отпад, картон и пластику (зелена острва).

У општини Свилајнац сакупљање чврстог комуналног отпада је организовано од стране КЈП „Морава“ Свилајнац.
Организовано је сакупљање отпада са територије целе општине, односно из свих 22 месних заједница.

Домаћинства у улицама у Свилајнцу које се поклапају са државним путевим су снабдевена кантама запремине 120 lit. (Хајдук Вељкова, Надежде Петровић, Сарајевска, Војводе Мишића, Цара Душана, Кнеза Лазара, Стевана Синђелића, Мишарска, Димитрија Туцовића и Милосава Здравковића Ресавца) док су у осталим улицама постављени контејнери запремине 1,1 m^3.

Табела бр. 64 Возила Комуналног јавног предузећа „Морава“

Возило	Регистровано до:	Година Произв	Марка и тип	Корисна носивост	Сопствена тежина (t)
Кипер SV 007 ZĆ	25.11.2013.	2009.	ФАП 14-18	8,55	6,45
ДАФ смећар	Тренутно неисправан и нерегистрован	2009.	ДАФ PA-LF 55, 118 IT	11,5	7,85
Кипер SV 007 VG	25.11.2013.	1990.	ФАП 1921	10,5	8,5
ДАФ Кипер SV 004 LŽ	23.7.2013	2008	ДАФ CF-85	26	12,57
Рено SV 004 MN	30.06.2018.	2002.	340 Премијум	10,45	16
Рено SV 004 MM	30.06.2018.	1998	Премијум 22 GVA1 300 22CXA9X40	11,5	14,5
ДАФ SV 009 YV	30.06.2019.	2011.	FA LF 55	8,08	10,92
Стејр Дајмлер Пуч (Steyr Deimler Puch) SV 001 JP	01.02.2018.	1992	22S28	8,85	12,91
МАН SV 002 DA	15.03.2018.	1996.	18.272 F	7,805	10,11
ФАП SV 002 GI	22.03.2018.	1988.	1620 BD	5,1	10,85
Дачија SV 005 ZV	17.08.2013.	2003.	Дачија дабл кабл	1,195	1,055
Дачија Логан SV 010 BČ	25.09.2013.	2011.	Дачија Логан	9,75	4,95
Форд поли SV 002 RY	17.04.2013.	1997.	Форд поли	0,81	0,47
Zeleni poli SV 002 DG	19.03.2013.	2001.	Југо поли	0,83	0,63
Трактор стари SV AAB 40	26.11.2013.	1991.	IMT 539-262	запремина 2500 cm^3	
Трактор нови SV AAB 48	21.12.2013.	1994.	IMT 539	2500 cm^3	

Извор:Комунално јавно предузеће „Морава“, 2013. године

Под окриљем националне кампање „Очистимо Србију“, општина Свилајнац је покренула акцију „Очистимо Свилајнац“. Циљ акције није само чишћење урбаних и руралних насеља у општини и уклањање дивљих депонија, већ и едукација грађана о штетном дејству крајњег продукта наших свакодневних активности - отпада. У оквиру акције „Очистимо Србију“ – „Очистимо Свилајнац“, КЈП „Морава“ је у сарадњи са Фондом за заштиту и унапређење човекове околине општине Свилајнац и уз финансијску помоћ Министарства животне средине, рударства и просторног планирања, као и Републичког Фонда за заштиту животне средине, са расположивим средствима од 2.000.000 динара очистио једну велику депонију у руралном насељу Врачар, недалеко од центра Свилајнца и на том месту изградио парк са дечјим игралиштем.

Катастар дивљих депонија, који је израђен 2009. године, је показао да дивље депоније настају на многим местима у природи. Уложени су напори да се број депонија - којих је по Катастру било 93 знатно редукује. Тако у периоду од 2010. до 2012. године кроз акцију „Очистимо Свилајнац“ број депонија је смањен на са 93 на 51, односно за око 45%. Међутим, без укључивања локалне заједнице у превенцији поновног стварања дивљих депонија може доћи до изостајања правих резултата. Додатни проблем ствара недовољан број радника у РЈ „Чистоћа“ у оквиру КЈП-а „Морава“ којих има 58, али су често ангажовани на пословима чишћења по редовном плану КЈП-а, тако да се додатна радна снага обезбеђује преко програма Јавних радова.

На депонију је одлаган отпад мешовитог састава и порекла а квантитативно и квалитативно мерење извршено је 2008. године. Старо одлагалиште „Бадра“ се од стране КЈП „Морава“ користи већ неколико деценија за одлагање комуналног отпада из Свилајнца и свих осталих месних заједница. Део старог одлагалишта је рекултивисан, на кп.бр.2100, 2101, 2117,

површине око 1,2 ha. На старом одлагалишту изграђен је нови плато са пратећим објектима (дес-баријера, плато), где је предвиђена локација за пријемну станицу за отпад.
Отпад представља огроман губитак ресурса у облику материјала и енергије па ће тако добро дефинисан квалитет и квантитет комуналног отпада допринети припреми за дугорочно управљање отпадом и идентификовању рационалне стратегије за смањење, третман и одлагање отпада.

На основу Закона о управљању отпадом и Правилника о методологији за прикупљање података о саставу и количинама комуналног отпада на територији јединице локалне самоуправе планира се да се мерења и прикупљање података о саставу и количини комуналног отпада четири пута годишње (фебруара, маја, августа и новембра месеца).

Према ранијим критеријумима и законима, 2008. године је извршено једно мерење и одређивање квантитета и квалитета комуналног отпада, па како Општина Свилајнац спада у категорију општина са преко 30.000 становника, на основу методологије за анализу отпада предложене од стране GTZ/SKGO/SEPA, дате су следеће препоруке за квантитативну и квалитативну анализу отпада. Овај начин мерења је врло сличан као по новом Правилнику, по коме су узети узроци масе од око 500 kg комуналног отпада који се узима из три зоне – сектора становања у општини, које су одређене на основу начина становања, на онову случајног избора, укључујући и улице које најбоље репрезентују ту зону-сектор, односно канте/контејнере чији се садржај празни у камион. Након прикупљене масе узорка отпада, камиони смећари из све три зоне-сектора становања довозе узорке до локације за сортирање и анализу (на дан регуларне туре сакупљања). Затим се отпад сортира ручно према каталогу сортирања који обухвата: баштенски отпад, остали биоразградиви отпад, папир, стакло, картон, композитни материјал, метал, метал-алуминијумске конзерве, пластични амбалажни отпад, пластичне кесе, тврда пластика, текстил, кожа, памперс пелене и фине елементе.
Извршено је прво мерење за 2013. годину у сарадњи са GIZ-ом и подаци су обрађени у оквиру GIZ – IMPACT пројекта, и обзиром да је претходно мерење, 2008. године извршено у јесењем периоду, а 2013. прво мерење у периоду пролећа, подаци се значајно разликују. Ради релевантности података, потребно је имати сва четири мерења у току једне године.

Постоје још неки задаци које је потребно обрадити:

- Потребно је набавити додатна средства за организовање правилног одлагања отпада;
- Производни погони су обавези да смање отпад на месту настанка;
- Незавршена карта дивљих депонија на територији општине Свилајнац;
- Нерешен проблем анималног отпада;
- Непостојање Регистра извора загађивања на територији општине Свилајнац;
- Неприпремљено и неедуковано становништво у области управљања отпадом, ниска еколошка свест грађана;
- Недостатак финансијских средстава на локалном нивоу за побољшање функционисања система за управљање отпадом;
- Низак ниво инфраструктурне опремљености КЈП „Морава“ (објекти, механизација, итд.);
- Неуређен депонијски простор за одлагање отпада у складу са Законом;
- Ниска цена за сакупљање отпада за физичка и правна лица;
- Велики број „дивљих“ депонија у граду и насељеним местима;
- Одлагање отпадних материја без претходног разврставања рециклабилних материјала.

На основу свега напред наведеног, може се оценити да је постојеће стање у области управљања отпадом у Свилајнцу незадовољавајуће из следећих разлога:

- тренутно биланс количина и састава комуналног отпада нису довољно прецизни, постоји проблем прогноза количина што може изазвати тешкоће у планирању капацитета,

- комунална накнада и цена услуге сакупљања и транспорта није довољна за покривање трошкова,
- нема ефикасних инструмената за подстицање смањивања настајања отпада као приоритета у хијерархији управљања отпадом,
- не постоји конкретан план за едукацију становништва свих узраста,
- неконтролисана-дивља одлагалишта деградирају природу, а често контаминирају земљиште, воду и ваздух,
- не постоји развијен систем за одвојено прикупљање рециклабилног отпада,
- не постоји одвојени систем за сакупљање опасног отпада који производи индустрија (за медицински је начелно уведен).

Секундарне сировине и рециклажа

Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“ бр. 36/09 и 88/10) дефинисани су термини делатности у управљању опасног, неопасног и инертног отпадом за које је потребна дозвола издата од стране надлежног органа: сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање отпада.
Са аспекта третмана отпада, граница управљања чврстим комуналним отпадом су: издвојене секундарне сировине, предате фирмама које се баве рециклажом, с једне стране, односно сагоревање или депоновање непрофитабилног остатка са друге стране.
Поред прихода од наплате пријема отпада, предвиђен је значајан приход од промета секундарних сировина.
Анализом отпада, како индустријског тако и комуналног, у свету, се дошло до закључка да је око 80% од укупне количине рециклабилног отпада могуће вратити у прерађивачки процес.

Највеће количине отпада настају у индустријским и урбаним срединама. Индустријски отпад по свом саставу најчешће садржи метале, пластику папир, гуму, дрво стакло, док урбани или комунални отпад у првом реду садржи отпад органског порекла, папир, стакло, пластику и мање количине метала, гуме и дрвета али и опасне материје.
Посебну групу отпада у овој класификацији представљају предмети који се користе у домаћинстима а чији је рок употребе истекао. То се посебно односи на амортизоване веш машине, фрижидере, бојлере, каросерије путничких аутомобила, намештај и томе слично.
Овако разноврстан састав отпада који настаје на разним местима, могуће је вратити индустрији у виду секундарних сировина само уз употребу квалитетне технологије, опреме и квалификованог кадра.

Искуства показују да је издвајањем секундарних сировина и употребом процеса рециклаже могуће вратити индустрији следеће секундарне сировине:

- припремљени уложак црне металургије,
- сортирани и припремљени отпад обојених метала,
- сортирани по врсти и квалитету стари папир,
- сортирана и прерађена у регранулат отпадна пластика,
- сортирани и припремљен по бојама и квалитету текстил,
- гумени гранулат,
- стаклени отпад одвојен по бојама,
- стаклени крш,
- биолошки отпад (од кошења, обрезивања са пијаца, фарми и слично).

На бази напред изнетог може се закључити да су потенцијали, са којима се располаже у секундарним сировинама огромни и са сигурношћу се може тврдити да ће се светска технологија даље развијати у правцу искоришћавања ових секундарних ресурса. Ово тим пре што су техно-економске предности и еколошке повољности у коришћење секундарних сировина знатне. На територији Републике Србије постоји велики број откупљивача секундарних сировина са различитим начином откупа и третмана.

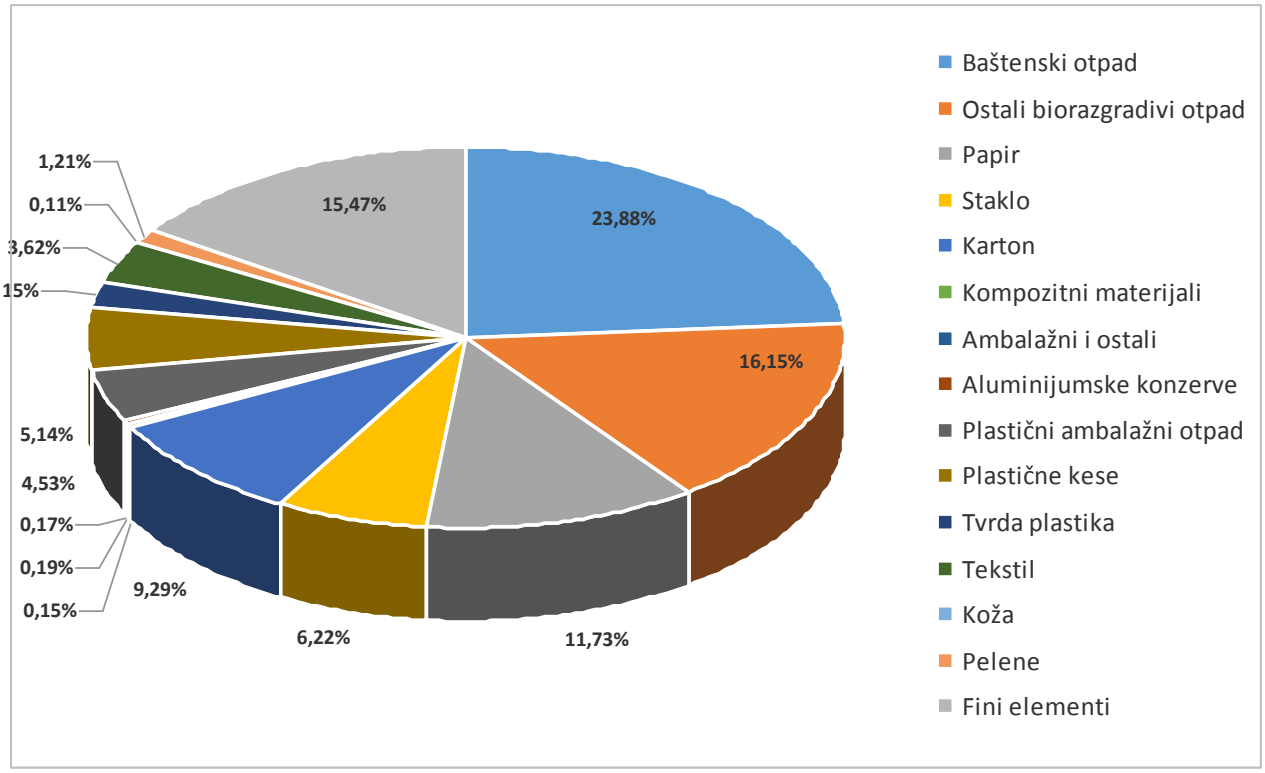
Сакупљачи секундарних сировина

Са територије општине Свилајнац секундарне сировине се прикупљају од стране стотину индивидуалних сакупљача секундарних сировина, који су углавном Ромске националности. Ни једно лице које се бави сакупљањем секундарних сировина није засновало радни однос. 2011. године сакупљачи секундарних сировина су основали Синдикално удружење сакупљача секундарних сировина на нивоу Републике Србије. Захваљујући овом послу, индивидуални сакупљачи су најчешће једини у породици који имају извор финансија.
Берза секундарних сировина је тек у зачетку, односно недовољно организована што условљава веома мали проценат искоришћења истих (мање од 10% од теоретски претпостављених). Такође, због тренутне кризе, велики број фирми којие су се раније успешно бавиле прометом секундарних сировина су престале са радом или нису у стању да дају поуздане податке о врстама материјала које откупљују, ценама, начином допреме и третману.

Опрема за сакупљање отпада

Посуде за кућно и улично смеће су типизиране. Типове ових судова одређује и набавља КЈП „Морава“ уз сагласност са општинским органом управе надлежним за комуналне делатности. Контејнери су улоцирани на местима која су предвиђена техничком документацијом по којој је објекат изграђен.
Према подацима добијеним од КЈП „Морава“ ово предузеће користи 953 контејнера запремине 1,1 m^3 и око 500 канти запремине од 120 литара.
За ова возила постоји објекат са 12 гаражних места и интерном машинском радионицом.
Програмом коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине за 2011. годину предвиђено је коришћење средства у износу од 10.000.000,00 динара за суфинансирање набавке камиона са пратећом опремом за потребе КЈП „Морава“ Свилајнац у циљу јачања техничке опремљености за вршење послова у области управљања отпадом.
У оквиру КЈП„Морава“ у току је изградња Сакупљачке станице, која ће се бавути прометом секундарних сировина: амбалажног отпада, сакупљене ПЕТ амбалаже, метала, стакла и осталих рециклабилних материјала за коју намену ће се обезбедити специјализована возила за превоз сировина – рециклабилног материјала.

У оквиру GIZ IMPACT пројекта у марту је изведено прво зимско мерење отпада 2013. године уз помоћ Факултета техничких наука из Новог Сада. На графику је приказан састав отпада у процентима.

Извор:Комунално јавно предузеће »Морава«, 2013

Смањење количине отпада

На територији општине Свилајнац постоје 22 месне заједнице, укључујући и Свилајнац. Садашњим системом сакупљања отпада на територији општине обухваћене су све месне заједнице.

Имајући у виду Закон о поступању са отпадним материјама у коме је посебна пажња посвећена обавези издвајања секундарних сировина ради поновне употребе (рециклирања отпада), неопходно је убудуће вршити сепарацију и одвајање отпада.

У наредном периоду према Генералном урбанинистичком плану Свилајнац до 2020. године процењује се и очекује:

- економски развој,
- пораст пољопривредне и индустријске производње,
- развој приватног предузетништва,
- повећање наталитета,
- повећање еколошке свести и појачана брига о заштити животне средине.

Интегралним управљањем отпадом на територији општине Свилајнац успоставиће се систем организованог одлагања, сакупљања, транспорта и депоновања на целој територији општине.

2011. године донет је Локални план управљања отпадом на територији општине Свилајнац за период од 2011.-2021. године у коме се детаљно описује трентно стање на нивоу општине и планиране активности у будућности.

На подручју урбаног дела насеља и руралних области системом организованог сакупљања комуналног отпада, које је од 2012. године организовано у свим месним заједницама општине Свилајнац, очекује се смањење броја дивљих депонија и одлагање отпада уз путеве и дуж обала река и потока, чиме би се смањио негативан утицај на животну средину и даља деградација руралних простора.

Количине отпада са територије општине Свилајнац

Табела бр. 65 Количине отпада са теригорије општине Свилајнац у тонама

	m^3	t
Дневно:	25,71	10,28
Месечно:	720	288
Годишње:	8.640	3.456

Извор: Локална самоуправа, 2013. године

Табела бр. 66 Депоније на територији општине Свилајнац

ДЕПОНИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ, УРЕЂЕНЕ И НЕУРЕЂЕНЕ					
Рб.	**Назив депоније**	**Површина m^2**	**Запремина m^3**	**Удаљеност од званичне депоније (km)**	**Приступачност терена-опис**
1	**Свилајнац -градска депонија - "Бадра"**	**720000**	**126743**	**0**	**уређена**
2	Свилајнац - код гробља	5000	1300	5	неприступачна
3	Свилајнац -Ромско насеље	1400	150	5	неприступачна
4	Свилајнац - код кланице	2000	600	5	неприступачна
5	Кушиљево - Сомова	3000	2000	7	приступачна
6	Кушиљево - Јасеново	3000	900	7	приступачна
7	Кушиљево - Криваја	1250	1250	7	приступачна
8	Кушиљево - Ресавчина	5000	4000	7	приступачна
9	Рођевац -пут за Ђуринац	300	120	12	неприступачна
10	Бобово	6600	2500	7	неприступачна
11	Тропоње-потез Гај	600	240	13	неприступачна
12	Црквенац-Клење	400	200	4	неприступачна
13	Црквенац I-десна стр.пута за Гложане	500	200	4	приступачна
14	Дубница - пут ка Витежеву	300	100	15	приступачна
15	Дубница - Церак	200	50	15	неприступачна
16	Луковица-пут ка Седлару	2250	900	3	приступачна
17	Луковица-пут Св.-Петровац	2000	500	3	неприступачна
18	Луковица-потез Млачевина	2000	500	3	приступачна
19	Проштинац-Оскоруш	400	200	13	неприступачна
20	Седларе - Бара	600	400	9	неприступачна
21	Војска-Грабовачко брдо	150	80	25	неприступачна
22	Војска-пут за Свилајнац	1050	400	25	приступачна
23	Војска-Јањина ровања	500	200	25	неприступачна
24	Војска-Косачки поток	400	150	25	неприступачна
25	Војска код спруда на Морави	1500	800	25	неприступачна
26	Роанда-пут према Плажану	1500	150	22	приступачна
27	Роанда-потез Врба-Жути брег	1500	300	22	приступачна
28	Суботица - Брановац	225	45	20	неприступачна
29	Суботица-потез Кључ	1000	500	20	приступачна
30	Дубље-Бара	400	100	2	приступачна

ДЕПОНИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ, УРЕЂЕНЕ И НЕУРЕЂЕНЕ					
Рб.	**Назив депоније**	**Површина m^2**	**Запремина m^3**	**Удаљеност од званичне депоније (km)**	**Приступачност терена-опис**
31	Дубље-Крушак	2000	700	2	приступачна
32	Дубље - Црепуљ	1350	500	2	неприступачна
33	Гложане - Селиште	5000	1000	9	неприступачна
34	Гложане-Збеговиште	560	250	9	приступачна
35	Гложане - Луди поток	8000	160	9	приступачна
36	Гложане - Доброшево	50	10	9	приступачна
37	Бресје-Четно место	100	20	14	неприступачна
38	Грабовац-изнад села	200	80	7	приступачна
39	Грабовац испод Хума	700	250	7	приступачна
40	Грабовац-код горње воденице	100	50	7	неприступачна
41	Грабовац-код куће Г.Василијевица	150	70	7	приступачна
42	Грабовац-кућа Николића	750	300	7	приступачна
43	Врлане-изнад фудбалског игралишта	200	80	11	приступачна
44	Купиновац-поток кроз село	3000	200	12	приступачна
45	Купиновац-Бусур-потез главица	750	300	12	неприступачна
46	Мачевац-река кроз село	3000	500	28	неприступачна
47	Радошин-пут за скелу	350	150	18	приступачна
48	Радошин -према скели	1500	1000	18	приступачна
49	Радошин-долина	200	80	18	неприступачна
50	Радошин-пут за манастир	400	170	18	приступачна
51	Радошин-пут за Планиште	800	400	18	неприступачна

Извор: Комунално јавно предузеће " Морава",2013

Комунални објекти

Гробља – Сва насеља у општини имају своје гробље. Свилајначко гробље се налази у источном делу насеља на површини од 6,50ha. За проширење овог гробља обезбеђена је парцела површине од 50ари.

На основу анализе постојећег стања, расположивих података, а у складу са стопом морталитета потребно је обезбедити довољно капацитета за сахрањивање, на подручју целе општине.

Сточна пијаца – На територији општине Свилајнац уређена сточна пијаца постоји само у Свилајнцу. У оквиру простора сточне пијаце налазе се кванташка и шарена пијаца. У складу са постојећом опредељеношћу насеља, неопходно је утврдити потребу за сточним пијацама у насељима, које могу опслуживати и више насеља у окружењу.

Ветеринарска станица – На подручју општине постоји једна ветеринарска амбуланта у Свилајнцу – комплекс површине 0,08 ha. За насеља без ветеринарских станица потребно је утврдити потребу за истим, или дефинисати начин коришћења ветеринарских услуга из оближњих станица.

Зелене пијаце – насељска зелена пијаца постоји у Свилајнцу, у зони насељског центра на површини од 0,40 ha. У локалном центру Луковица постоји мала зелена пијаца. Неопходно је утврдити потребу за зеленим пијацама у подручју ван града, за појединачна насеља или у склопу вишенаменских комуналних зона за гравитационо подручје. Кванташка и шарена пијаца – налазе се у оквиру простора сточне пијаце.

Ватрогасна станица – са ватрогасним домом се налази у Свилајнцу уз насељски центар, на површини од 1,12 ha. Планом предвидети потребу изградње ватрогасних станица за шире гравитационо подручје.

У општини Свилајнац сакупљање чврстог комуналног отпада је организовано од стране КЈП „Морава“ Свилајнац. Овај отпад се сакупља возилом - аутосмећаром за део града са контејнерима запремине 1,1m^3 којих има у још 5 месних заједница, док други део града поседује кућне канте за смеће, и тај део града опслужују 2 камиона са ротационим бубњем. Отпад се одвози на градску депонију “Бадра” која је удаљена од центра Свилајнца 3800m, а од најближег грађевинског објекта око 2000m.

Површина депоније је 2800 m^2. На депонију се одлаже отпад мешовитог састава и порекла. Еведенција о одлагању отпада и анализе о врсти и саставу отпада за ову депонију нису рађене. Депонија је од изворишта воде за пиће удаљена 3.400 m.

Постојећа градска депонија не задовољава својим капацитетом, с обзиром на количину отпада по глави становника на територији општине Свилајнац. Неуређена је и без икаквих пратећих објеката и мера заштите и као таква представља право сметлиште.

Термоенергетска инфраструктура

Електрификација

Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије “Електросрбија” д.о.о. Краљево у чијем саставу је огранак Електродистрибуција Јагодина – Пословница Свилајнац, је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције електричне енергије купцима (дистрибутер електричне енергије) и одговоран је за одржавање, функционисање и развој дистрибутивног система на територији општине Свилајнац.

Општина Свилајнац се напаја електричном енергијом из Термоелектране Морава Свилајнац (која послује у оквиру система ТЕНТ Обреновац) у којој се налази трансформатор 110/35 kV снаге 31,5 MVA и резервни трансформатор 110/35 kV снаге 20 MVA, а који не могу да раде у паралелној вези.

Резервно напајање преко далековода 35 kV из Лапова (припада привредном друштву “Центар” Крагујевац) је недовољно јер му је преносна моћ до 12 MVA.

Електричном енергијом се напајају следеће месне заједнице општине Свилајнац: Свилајнац, Кушиљево, Витежево, Луковица, Бобово, Проштинац, Дубница, Рођевац, Купиновац, Ђуринац, Црквенац, Гложане, Бресје, Радошин, Дубље, Грабовац, Врлане, Тропоње, Седларе, као и месна заједница Витежево која припада општини Жабари. Месне заједнице Војска и Мачевац се напајају из правца Јагодине, а месне заједнице Суботица и Роанда из правца Деспотовца.

Електроенергетски објекти напонског нивоа 35 kV су:

- Трафостаница 35/10 kV Свилајнац I, снаге 4+8 MVA
- Трафостаница 35/10 kV Свилајнац II снаге 8+8 MVA
- Далековод 35 kV на бетонским стубовима и Al-Че ужетом (3x70/12 mm^2), укупне дужине 5,05 km (напаја ТС Свилајнац I)
- Кабловски вод 35 kV, тип XHP-48 4x(1x95) mm^2, укупне дужине 0,75 km (напаја ТС Свилајнац II)
- Резервно напајање ТС 35/10 Свилајнац I је преко далековода 35 kV Термоелектрана Морава – Петровац (који није у функцији) а припада привредном друштву ,,Центар,, Крагујевац.

Електроенергетски објекти напонског нивоа 10 kV су:

- Далеководи 10 kV, укупне дужине 132 km

– Кабловски водови 10 kV, укупне дужине 36 km.

Електроенергетски објекти напонског ниова 35, 10 и 0,4 kV се редовно одржавају и у задовољавајућем су стању.

Електроенергетски објекти: трафостанице 10/0,4 kV и нисконапонска мрежа 0,4 kV приказани су у наредној табели по месним заједницама:

Табела бр. 67 Електроенергетски објекти по насељима

Месна заједница	Трафостаница 10/0,4 kV (ком)	Нисконапонска мрежа 0,4 kV (m)	Број купаца
Свилајнац	79	93132	6301
Кушиљево	12	27049	1063
Луковица	5	8720	324
Бобово	19	56933	635
Проштинац	3	7695	128
Дубница	4	11320	240
Рођевац	2	6015	168
Купиновац	2	3723	138
Ђуринац	1	4070	118
Црквенац	6	1,4189	531
Гложане	7	12478	416
Бресје	1	3105	100
Радошин	7	4891	209
Дубље	7	12311	443
Грабовац	5	14154	438
Врлане	1	2971	99
Тропоње	8	11986	356
Седларе	7	10715	298
Витежево	12	30604	355
УКУПНО	**187**	**336061**	**12360**

Извор: Огранак Електродистрибуција Јагодина, 2013

Вршно оптерећење конзума се постиже у дане: Светог Николе (19.12), Нове године (31.12.) и Божића (07.01.) и достиже снагу око 20 MW.

Све месне заједнице су покривене системом уличне расвете. Надлежност над системом уличне расвете на подручју општине Свилајнац имају месне заједнице и локална самоуправа.

У наредном периоду потребно је изградити електроенергетске објекте са циљем да се обезбеди поуздано и квалитетно напајање свих категорија купаца:

- ТС 110/10(20) kV Свилајнац 2 и прикључни далековод 110 kV
- ТС 35/10(20) kV Свилајнац III и прикључни далековод 35 kV
- Трафостанице 10(20)/0,4 kV и далеководи (кабловски водови) 10(20) kV на следећим локацијама: трафостанице у зони Велико поље (ТС Свилајнац 65), код Дома културе (ТС Свилајнац 32 и при-кључни кабловски вод), иза Комерцијалне банке (ТС Свилајнац 53 и прикључни каблов-ски вод), улица Високог Стевана (ТС Свилајнац 62 и прикључни кабловски вод).
- Ремонт нисконапонске мреже (замена дрвених са бетонским стубовима) у местима Свилајнац, Бобово, Витежево, Гложане.

Гасификација

Природни гас је мешавина гасовитих угљоводоника са доминацијом метана. Лакши је од ваздуха, без боје, мириса и укуса. Природни гас представља скоро идеално гориво. Његове предности су:

- добро мешање са ваздухом,
- велика брзина сагоревања,
- релативно једноставни уређаји за ложење,
- потпуно сагоревање без дима, чађи и чврстих остатака,
- могућност појединачног мерења потрошене количине,
- ниска цена у односу на остале енергенте,
- не загађује човекову околину.

Општина Свилајнац је међу првих тридесетак општина у Србији потписала уговор о гасификацији са Министарством рударства и енергетике Србије и НИС "Енергогасом" из Београда, као главним инвеститором у Републици Србији.

Табела бр. 68 Покривеност гасоводом на територији општине Свилајнац

Покривеност гасоводом (%) градско насеље	Број прикључака на гасну мрежу	Покривеност гасоводом (%) села
90%	324	5%

Извор: "Ресава гас", Свилајнац

На територији општине Свилајнац нема прикљученог топловода, а већина села нема прикључен гасовод, изузев села Дубља које је покривено гасоводом 5%.

Урбанизам и просторно планирање

Кључна тачака од које треба поћи је, да је урбанистичко планирање део организације друштва и да је у том контексту, као контрола употребе земљишта – важан фактор те организације.

У развијеним земљама, практична политика и структура власти придаје велики значај професији планирања зато што је сматра корисном јер има реалан утицај на рационалан начин коришћења земљишта као необновљивог ресурса.

Попис намене земљишта

Анализом постојећег стања добијамо следеће податке:

- Површина општине је 32.639,00 ha
- Општина има градски центар Свилајнац и 22 насеља

Табела бр. 69 Биланс површина намене земљишта на територији општине Свилајнац, дат је табелом која следи – Извод из Просторног план општине Свилајнац

Општина Свилајнац		Површина Ха	Однос В
1.	ПРОДУКТИВНО ЗЕМЉИШТЕ	27.811,42	85.2%
1.1.	Пољопривредно земљиште	23.926,30	73.30%
1.2.	Шумско земљиште	3.885,12	11.90%
2,	Водно земљиште	1.506,42	2.90%
3.	ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	6.334,0	11.90%
Σ	СВЕГА ППО СВИЛАЈНАЦ	32.639,00ha	100 %

Извор: Одељење за урбанизам општине Свилајнац, 2013

Приказ топографије

Топографија земљишта се дели на три категорије:

1. повољно земљиште
2. неповољно земљиште
3. условно неповољно (уз додатне трошкове)

Општина Свилајнац припада првој и трећој категорији. Прва категорија је земљиште уз обалу Мораве и Ресаве које је претежно равничарско и повољно за урбани развој, док остало земљиште припада трећој категорији и да би се искористило за урбани развој неопходно је додатно улагање око оспособљавања истог.

Урбанистичко-планска документација

У складу са Законом о планирању и изградњи (''Службени гласник Републике Србије'', број: 72/2009, 81/2009 – исправка, 64/2010 – УС, 24/2011 и 121/2012), општина Свилајнац је донела следећа планска документа односно просторне и урбанистичке планове:
- Просторни план општине Свилајнац (''Службени гласник општине Свилајнац'', број 1/2011 и 2/2011),
- План генералне регулације за насеље Свилајнац (''Службени гласник општине Свилајнац'', број 3/2013)
- План детаљне регулације ''Мост на реци Велика Морава – Радошин'' (''Службени гласник РС'', број 46/2008) ,
- План генералне регулације са елементима детаљне регулације за зону привређивања Велико поље у Свилајнацу, (''Службени гласник општине Свилајнац'', број 12/2009),
- План детаљне регулације за подручје новог моста преко Велике Мораве са приступним саобраћајницама и делом градске обилазнице у Свилајнцу (''Службени гласник општине Свилајнац'', број 4/2012) и
- План детаљне регулације за нову зону привређивања у Свилајнцу (''Службени гласник општине Свилајнац'', број 4/2012).

Развојни потенцијал и привредни покретач општине Свилајнац, представљају зоне предвиђене за индустрију и привредне делатности које су делимично реализоване или чија се реализација планира, у складу са важећом планском документацијом и то:
- Радна зона 1 – која обухвата све постојеће комплексе од В. Мораве до аутобуске станице са укупном површином од 197ха. Постојећи комплекси заузимају простор од 112ха , у чему је ТЕ "Морава" са 80ха, а поред ТЕ "Морава" у овој зони концентрисани су постојећи индустијски капацитети ("Воћар", кланица, део земљорадничке задруге "Свилајнац", некадашњи: "ВИС", "1.Мај", "Напредак" и "Компо" и др);
- Радна зона 2 – која обухвата простор са постојећим радним комплексима, размештеним од аутобуске станице уз Ресаву и пругу, мање постојеће комплексе у насељском ткиву;
- започете зоне мале привреде, велике трговине, производног занатства, комуналних прдузећа и сл., уз путеве за Дубље, Кушиљево и Деспотовац и постојеће комплексе комуналних предузећа, пекаре и земљорадничке задруге "Свилајнац" са сајмиштем;
- комплекс циглане ''Машинац'';
- зона привређивања "Велико поље" укупне површине 42,94ha и
- нова зона привређивања (потес ''Крушар'' и део КО Луковица) укупне површине 24ha. У новој зони привређивања предвиђен је простор са потребним пратећим објектима и опремом за организовање рециклаже.

За територију општине Свилајнац постоји орто-фото подлога снимљена 2006.године, док за подручје насеља Свилајнац и Кушиљево постоји орто-фото подлога снимљена јуна 2008.године односно јуна 2009.године.

Телекомуникације

Модерна телекомуникациона инфраструктура је основна нужност за привредни и пословни развој - не само е-бизниса већ било ког посла. Тренутно, телекомуникациона структура у Србији је оскудна у погледу капацитета који су потреба конкурентне и прогресивне привреде. Телекомуникациона инфраструктура, на подручју општине Свилајнац, којом су обухваћени телекомуникациони објекти, телефонске централе, спојни путеви и примарна мрежа у насељима већим делом, и по квалитету, и по капацитету није на задовољавајућем нивоу.

У мањим насељима, још увек није извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система. Спојни путеви између телефонских централа већим делом су остварени оптичим кабловима.

Од поштанских објеката постоје 12 стално активних, 3 привремено активна и 3 неактивна шалтера, што значи да један шалтер опслужује 1693 корисника.

На територији општине Свилајнац постоје 3 оператера који имају изграђене базне станице мобилне телефоније.

Провајдер кабловске телевизије

На територији општине Свилајнац девет месних канцеларија је покривено кабловско-дистрибутивним системом Kopernikus Tehnology d.o.o.

Месне канцеларије које имају кабловску телевизију су: Рођевац, Купиновац, Седларе, Тропоње, Грабовац, Дубље, Црквенац, Гложане и Кушиљево.

На територији општине Свилајнац за сад постоји само један провајдер.

Култура

Институције које се баве културном делатношћу

Установе које се баве културом у општини Свилајнац су:

- Центар за културу
- Ресавска библиотека

Табела бр. 70 Преглед институција које се баве културном делатношћу

Назив институције	Место	Врста институције	Опис делатности	Година оснивања
Центар за културу	Свилајнац	Дом културе	Приказивање позоришта,изложбе	1996.
Ресавска библиотека	Свилајнац	Библиотека	Књижевне вечери,промоције књига	1868.

Извор: Центар за културу Свилајнац, 2013.година

Центар за културу

Зграда Центра за културу је подигнута у периоду између два светска рата за Соколско друштво "Душан Силни" основано 1910. године. Изграђена је у "спомен блаженопочившем и витешком краљу Александру Ујединитељу", названом Домом Стевана Синђелића. У истој згради 1964. године основан је Раднички универзитет "Драгош Илић" из кога је 1996. године конституисан Центар за културу.

Делатност Центра усмерена је на позоришне, музичке и ликове манифестације. У свом програму обједињује професионалне и аматерске садржаје, са посебним акцентом на аматерско стваралаштво.

Центар за културу је мултимедијална установа, са разноврсним програмским садржајем и идејом да се подједнака пажња посвети класичним извођењима као и савременим тенденцијама у уметности. Када је у питању реализовање програма чији су актери професионалци, циљ нам је да нашој публици приближимо дешавања из културних престоница, тако да су гостовала најзначајнија српска позоришта, највеће звезде из свих музичких жанрова и водећа имена из света ликовне уметности.

Велика пажња усмерена је ка неговању аматеризма. У оквиру Центра за културу ради Фолклорни ансамбл "Синђелић" и Градско позориште.

Оснивач Центра за културу је Скупштина општине Свилајнац и као буџетска установа финансира се од стране оснивача, а остали извори прихода потичу од спонзора и продаје улазница.

Током 2011. године урађена је комплетна реконструкција и адаптација, прва тог обима од подизања зграде. Средства за пројекат вредан 47.000.000 динара, обезбеђена су код Министарства животне средине и просторног планирања, од кредита за подстицај грађевинске индустрије. Урађена је комплетна замена кровне конструкције, реконструкција електро, водоводне и канализационе мреже, уведено грејање на гас, замењена столарија, уређен ентеријер и фасада, замењена седишта у сали, проширена позоришна сцена, сва припадајућа опрема и други детаљи. Објекат је свечано отворен 21. фебруара 2012. године и данас Свилајнац има савремену установу културе.

Велика пажња посвећује се извођењу различитих културно-забавних програма у селима и покретању културно-уметничких друштава са циљем да се становништво на целој територији општине укључи у културне токове.

На територији општине налази се и белики број сеоских Домова културе, многи од њих су у лошем стању и захтевају додатну реконструкцију и адаптацију. Преглед по селима се налази у следећој табели:

Табела бр. 71 Домови културе у селима

Назив села	Дом културе и површина	Постојање сеоских фолклорних ансамбала	Функционалност	Потребе
Дубље	Да, 724 м 2	Не	Објекат у функцији, солидног стања	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, промена столарије, бина,кречење спољашњих и унутрашњих зидова.
Бобово	Да, 300 м 2	Не	Објекат у функцији, доброг стања.	Ситне инвестиције.
Кушиљево	Да, 763 м 2	Да	Објекат у функцији, лошег је стања.	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, промена столарије, кречење спољашњих и унутрашњих зидова.
Војска	Да, 480 м 2	Не	Објекат у функцији, у добром стању	Изградња мокрог чвора
Луковица	Да, 432 м 2	Не	Објекат у функцији у употребљивом стању	Адаптација дела крова, уређење бине, мокри чвор,фарбање столарије, фасаде и унутрашњих просторија
Седларе	Да, 640 м 2	Не	Објекат у функцији, повремено се користи, доброг стања	Опремање бине завесама, замена прозорских стакала, кречење спољашњих и унутрашњих зидова, довод воде до мокрог чвора
Тропоње	Да, 450 м 2	Не	Објекат у функцији и солидног је	Кречење унутрашњих просторија, адаптација мокрог чвора, и ситан

			стања.	инвентар
Грабовац	Да, 650 м 2	Не	Објекат није у функцији, у лошем је стању.	Изградња новог крова, адаптација спољне фасаде, кречење унутрашњих просторија, сређивање мокрог чвора, опремање сале столицама
Купиновац	Да, 200 м 2	Не	Објекат у лошем стању и кориси се врло ретко.	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, промена столарије,олуци, сређивање подова, кречење спољашњих и унутрашњих зидова, адаптација бине
Роанда	Да, 250 м 2	Не	Објекат није у функцији и лошем је стању.	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, промена столарије,олуци, сређивање подова, кречење спољашњих и унутрашњих зидова, адаптација бине, столице за салу
Мачевац	Да, 250 м 2	Не	Објекат у функцији, солидног је стања	Адаптација бине, изградња мокрог чвора, опремање сале столицама
Дубница	Да,	Не	Објекат у функцији, солидног је стања	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, кречење спољашњих и унутрашњих зидова, столице за салу
Бресје	Да,	Не	Објекат у функцији, у добром је стању.	Кречење спољашњих зидова, унутрашњих просторија, завесе за бину и прозоре
Проштинац	Да,	Не	Објекат у функцији, у добром је стању	Раздвајање струје од месне канцеларије, кречење спољних зидова и унутрашњих просторија, завесе за бину, замена или фарбање прозора, замена улазних врата
Рођевац	Да, 200 м 2	Не	Објекат у функцији, у добром је стању.	Кречење спољашњих зидова и унутрашњих просторија, столице за салу, подне плочице, санирање стуба
Суботица	Да, 320 м 2	Не	Објекат у функцији, доброг стања споља и не користи се	Комплетна адаптација унутрашњег простора (плафонски део, струја, подови, бина, мокри чвор, завесе, кречење)
Радошин	Да, 135 м 2	Не	Објекат у функцији у одличном стању.	Постоји потреба за опремање сале солицама, столовима, вентилација простора и изградња септичке јаме
Ђуринац	Да	Не	Објекат се користи, у солидном је стању.	Замена попуцалих цеви за воду, санација дела кровне конструкције, кречење споља и унутрашњих просторија, замена стакала на прозорима, замена неких дотрајалих дасака и лакирање бине, фарбање столарије и делимична адапација мокрог чвора.

Врлане	Да	Не	Објекат у функцији, користи се , у добром је стању	Замена столарије, изградња мокрог чвора.
Гложане	Да, 869 м 2	Не	Објекат се не користи, у добром је стању	Изградња крова, мокри чвор, адаптација спољне фасаде, лимарија
Црквенац	Да	Да	Објекат није у функцији и лошем је стању.	Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, промена столарије, бина,кречење спољашњих и унутрашњих зидова, столице за салу.

Извор: Председници савета месних заједница села, 2013.године

Ресавска библиотека

Са потврђеним Правилима, обезбеђеним простором и средствима за наруџбу новина, у Свилајнцу је 10. августа 1868. године свечано отворена Читаоница Друштва Омладине Ресавске, о чему су известиле многе тадашње новине. Читаоница је убрзо постала значај-на друштвена и културно-образовна установа.
Читаоница Омладине Ресавске мења своје име 1905. године у Библиотека Омладине Ресавске, а три године касније, јуна 1908. свечано слави 40-годишњицу свог оснивања и беспрекидног рада. У то време Библиотека је имала 3520 књига, разних збирки: палеонтолошку, етнографску, слика, писама, намештаја и 2878 динара готовине, као и акције Ресавске штедионице.
У време Другог светског рата Библиотека није радила, али се управа трудила да сачува имовину и фонд, који је тада обухватао више од 2500 књига. Већи део књига је сачуван у црквеној кући. Мало која установа у Србији, поготово у малом граду као што је Свилајнац, бележи конти-нуирано трајање, безмало, век и по.

Закорачивши у 21. век, после деценије стагнирања условљених друштвеним околностима, Ресавска библиотека почиње рад на реорганизацији и модернизацији своје делатности у складу са захтевима новог миленијума. На око 200 m^2, површини пет пута мањој од потребне која је прописана стандардима и Законом о библиотечкој делатности, за врло кратко време ова установа је прерасла у једну, књигама и савременом опремом, добро опскрбљену библиотеку, са одговарајућом организацијом рада и стручним кадром, максималном искоришћеношћу простора, са применом савремених, међународно признатих метода обраде књижне и некњижне грађе, и као таква ушла у ред модерних библиотека, функционално корисних науци, образовању и свакодневном животу.
Инсталирањем Winisis – biblio програма 2001. године, кога је 2007. заменио COBISS, програмски пакет за јединствен систем узајамне каталогизације, ресавсака библиотека је започела аутоматизацију свог пословања. Резултат компјутерске обраде књижног фонда је формирање електронског каталога и ефикаснија комуникација са корисницима.
Ресавсака билиотека данас, има фонд од око 60.000 књижне и 9000 јединица некњижне грађе. Годишње библиотеку посети око 14.000 корисника, при чему библиотека годишње изда и до 40.000 публикација. Просечан број чланова у библиотеци је око 1500, при чему већу групу увек чине деца узраста до 14 година.

Рад у библиотеци је организован на четири одељења и то: одељење за одрасле кориснике, дечије одељење, одељење обраде и завичајно одељење. Поред тога библиотека поседује читаоницу са 9 читалачких места, што ни из близа не задовољава ни стандарде ни потребе ове установе.

Одељење за одрасле
Одељење за одрасле кориснике је по броју књига највеће, јер су у овај фонд, поред домаће и стране књижевности смештене стручне књиге из свих друштвених и природних наука.

Приступ фонду је слободан, изузев референсних збирки и монографија из групе ликовне уметности које се користе искључиво у читаоници.

Дечије одељење
Дечије одељење, које је формирано тек 2001. године, је заиста доживело највећи експанзију. Постало је својеврсно место за окупљање деце, које нису ту само да позајме књигу, већ се друже, дебатују, пишу, истражују. Најуспешнији пројекат Дечијег одељења је радио-ница, причаоница, која већ четврту годину заредом окупља децу различитог узраста.

Завичајно одељење
Свакако једно од најзначајнијих одељења библиотеке је Завичајно одељење која прикупља и чува дела свилајнчана, као и дела других писаца чија је тема Свилајнац и доња Ресава. Особеност овог одељења је да поред монографских публикација тзв. књижне грађе, поседује и велики број некњижне грађе: фотографије, плакате, позивнице, разгледнице, рукописе, звучне и видео записе, локалну периодику и прес клипинг. Фонд има око 10.000 докумената о Свилајнцу и представља трезор сведочанстава прошлости и традиционалне културе, али и маркер савремених збивања који неминовно постају део историје. У оквиру овог фонда је смештен Фонд старе и ретке књиге.

Стручни кадар
И на крају, Ресавска библиотека може да се похвали и вероватно најстручнијим кадром међу библиотекама оваквог типа у Србији. У библиотеци је запошљено 5 библиотекара (што подразумева факултетску диплому и положен стручни испит којим се и стиче звање библиотекар-информатичар) и 1 књижничар. Сви запослени, поред положеног стручног испита, добили су, после полагања посебних испита у Народној библиотеци Србије и лиценцу за рад у програму за узајамну каталогизацију COBISS.

Споменици културе

Табела бр. 72 Преглед споменика културе

Назив	Локација	Степен заштите
Споменик Мари Ресавкињи	Свилајнац	-
Споменик Стевану Синђелићу	Свилајнац	-
Споменик Лази Стојановићу	Свилајнац	-
Зграда Ресавске библиотеке	Свилајнац	-

Извор: Центар за културу

Споменик Мари Ресавкињи

Споменик Мари Ресавкињи подигнут је 1926. године у част палим ратницима вароши Свилајнца у борбама 1912-1918. године. Свилајнац је 27. октобра те године имао ретко виђену свечаност. Споменик је подигнут добровољним прилозима, а откривен је на дан када је Свилајнац 1915. године пао у руке непријатељу, а истог дана је 1918. године ослобођен од непријатеља. На мермерном постаменту урезана су имена око 400 погинулих ратника Свилајнца са сликама, а при дну имена чланова Одбора за подизање споменика. Статуа девојке у народној ношњи стоји на самом врху. У десној руци држи високо подигнуту пламен- буктињу, а у левој ловоров венац, симболе победе и напретка. Споменик и трг су име добили по легенди о девојци - ратнику. Споменик је дело вајара Ивана Зајца, а за статуу је позирала Зора Милосављевић - Биџић.

На свечаности отварања споменика говор је држао командант Ти-мочке дивизијске области, генерал Петар Лазаревић, рођен у Свилајнцу 1875. године. Свечаност је увеличана

плотунима почасне чете и интонирањем химне, као и уметничким програмом хора "Станковић" из Београда. На дан откривања споменика све радње и државна надлештва биле су затворене. На домовима, чак и на малим уџерицама биле су истакнуте тробојнице и црне заставе, симболи поноса и туге, јер није било скоро ни једне породице која није изгубила у рато-вима по неког свог члана. Ретка коинциденција да једно место једног истог дана евоцира часове туге свог пада у ропство и часове радости које је донело ослобођење од окупатора.

Споменик Стевану Синђелићу

У спомен храбрости и одважности Стевана Синђелића - ресавског војводе и јунака Првог српског устанка 1991. године подигнут је споменик. Рад је академског вајара из Београда Михаила Пауновића и рађен је у бронзи. Покрет статуе је веома препознатљив и представља одлучујући тренутак битке на Чегру када је Синђелић пуцао у буре барута при чему је погинуло много и српских и турских ратника. Само непосредно окружење споменика симболично представља шанац у коме се тај пресудан моменат одиграо.

Културно – уметничка друштва и удружења

Културно уметничко друштво “Синђелић” корене вуче из певачког друштва “Поклич” које је основано 1869. године. Од 1945. године ради под називом “Милоје Живановић”, а од 1996. године мења назив у КУД “Синђелић”.
У свом саставу обухвата дечји, средњи и први (извођачки) ансамбл са преко 100 чланова. У сарадњи са значајним кореографима створено је фолклорно друштво које на репертоару изводи кореографије најпознатијих српских етномузиколога и кореографа: Бране Марковића, Вероеславе Ристић, Десанке Ђорђевић, Радојице Кузмановића, Милана Андријанића, Маринка Поповића, Дајане Костић и других. Остварило је низ запажених гостовања у зем-љи и иностранству, као и запажен број награда и признања. Најзначајнији успех КУД “Синђелић” постигао је током 1998. године када се пласирао на Републички фестивал фолклорних ансамбала Србије одржаном у Крагујевцу, а такође и учешћем дечјег ансамбла на Републичком фестивалу фолклора у Краљеву. Поред тога учествовало је и на свим значајнијим фестивалима и манифестацијама у Србији: “Прођох Левач, прођох Шумадију” Каленић, ”Смедеревска јесен” Смедерево, ”Хомољски мотиви” Кучево, Међународни фестивал фолклора Вршац. Гостовало је и у Републици Српској, БиХ, Грчкој, Бугарској, Француској, Шпанији и Словенији.

У области културе на подручју општине Свилајнац, поред наведених установа – организато-ра, делују и удружења, групе и појединци:

а) У области ликовног стваралаштва:

Ликовна колонија "Црквеначка палета" коју са великим успехом десет година организује винарски подрум "Навип" из Црквенца. Стални рад ликовне колоније "Ресавац" у организацији Пољопривредно-ветеринарске школе у Свилајнцу. Стална поставка радова ковина у бакру из Легата академског сликара и вајара Радивоја Павловића.

б) У области музичког стваралаштва:

Нижа музичка школа из Смедеревске Паланке са истуреним одељењем у Свилајнцу - одсек клавир и хармоника. Рад фолклорних и музичких друштава у селима: Кушиљево, Бобово, Проштинац, Луковица, Црквенац, Дубље, Грабовац, Гложане, Војска, Рођевац, Седларе, Тропоње, Суботица и Роанда.

ц) У области књижевног стваралаштва:

У области књижевног стваралаштва на територији општине Свилајнац делују изузетно вредни књижевни ствараоци, који су уједно и чланови Удружења књижевника Србије: Драгољуб Јевремовић, познати песник Ресаве чија дела су преведена на неколико страних језика, Миомир Нешић, песник, такође члан Удружења књижевника Србије, Слободан Васић и други.

Културно - историјска баштина

Кућа војводе Стевана Синђелића

Спомен- кућа Стевана Синђелића се налази у центру Грабовца. Осим ње, споменичку целину чине и капела, звонара и собрашница. Кућа представља полубрвнару покривену ћерамидом са пространим тремом. Унутрашњост чине три просторије: две собе и "кућа" - највећа просторија у којој се налази зидано огњиште и где се одвијао највећи део свакодневног живота породице. Овакве куће су биле уобичајене у периоду крајем XVIII и почетком XIX века. Капела представља мању грађевину правоугаоне основе и четворосливног крова прекривеног ћерамидом. По предању, у њој су се ресавски устаници причешћивали пре одласка у бојеве.

Године 1979. комплекс Кућа Стевана Синђелића је проглашен спомеником културе од великог значаја. Представља ретко очуван примерак народног градитељства и има велики историјски значај.

Црква Светог Николе

Свилајначка црква, посвећена Преносу моштију Светог Николе, грађена је током 1827. године. Подигнута је залагањем кнеза Милоша Обреновића и великим ангажовањем ресавског кнеза Милосава Здравковића Ресавца. Захваљујући високом политичком положају и угледу који је Ресавац уживао код кнеза, на изградњи цркве ангажовани су најпознатији неимари тога доба – Јанко Михаиловић и Никола Ђорђевић. Израда првог иконостаса, који је премештен у цркву у село Дубница, поверена је Јовану Стеријевићу, познатијем као Јања Молер. Овај мајстор сликао је у већини цркава за које се везује име Милоша Обреновића, те је стекао углед кнежевог дворског сликара. Данас у унутрашњости цркве Светог Николе доминира репрезентативан иконостас који је половоином осме деценије деветнаестог века израдио Димитрије Посниковић, веома тражен и цењен сликар у Србији онога времена. Важан догађај у историји свилајначке цркве, која сведочи о њеном месту и значају јесте постављање звона, марта 1830. године, неколико месеци пре него што је турска управа хатишерифом Србима признала право на слободу вере, чиме је одобрена и употре-ба звона у цркви.

У порти храма је старо гробље где су сахрањивани угледни Свилајнчани и свештеници. Величином и местом, уз јужни зид цркве, доминира надгробни споменик кнезу Милосаву Здравковићу Ресавцу, затим гробови Добросава Здравковића Ресавца и војводе црноречког Милисава. Иза олтарске апсиде, на месту које је мање угледно, налази се група мањих надгробних споменика. Од предмета који се чувају у ризници цркве посебном лепотом истичу се они који потичу из деветнаестог века.

Драгоценошћу материјала и изванредном филигранском обрадом издвајају се путир и крст, које је ресавски кнез даривао цркви 1827. године, а од богослужбених књига значајну вредност има и Јеванђеље штампано у Москви 1759. године.

Зграда Ресавске библиотеке

По својој намени била је породична кућа свилајначког трговца и политичара Димитрија - Мите Исаковића, оснивача првог новчаног завода у Ресави, Ресавске штедионице. Подигнута је 1903. године на данашњем Лазином тргу, пројектованом личним залагањем кнеза Милоша. Неко време служила је као зграда поменуте установе када је била стециште привредног живота Свилајнца.

Сам архитектонски изглед је карактеристичан за почетак двадесетог века и захваљујући њему је проглашена спомеником културе.

Зграда старе болнице

Зграда старе болнице проглашена је спомеником културе због свог архитектонског и историјског значаја. Представља један од првих центара развоја здравства и здравствене културе у овом делу Србије. Пројектовао ју је Светозар Јовановић Старији у неокласицистичком стилу. Грађена је од 1906. до 1909. године и све до данас је сачувана у свом изворном стању и обавља функцију којој је од почетка намењена.

Зграда Гимназије

Зграда Гимназије грађена је између 1875. и 1877. године у поједностављеном класицистичком стилу, уобичајеном за јавне објекте тога времена. Проглашена је спомеником културе као вредно и очувано градитељско наслеђе. Објекат је, осим по архитектонској вредности значајан и по доприносу образовању, науци и култури у историји ресавског краја.

Намена објекта била је за потребе основне школе, али је, по оснивању, уступљена гимназијској реалци која је у почетку бројала само два разреда, а 1881. године добила сва четири. Према првобитном плану, зграда Гимназије је била краћа за дужину учионице, па је наведени део према црквеној порти дограђен 1935. године.

Кућа у Устаничкој улици

Кућа у Устаничкој улици је саграђена као породична за потребе Жарка Тодоровића-Маричића, свилајначког књижара и касније дворског библиотекара Александра Карађорђевића. Архитектонска композиција је академска, зидно платно је еклектички обликовано са елементима неоренесансе. Ентеријер је богато опремљен, у мермеру, керамици и дрвету. Ова кућа је има посебан културни и историјски значај због својих архитектонских и стилских вредности.

Манастири

Миљков манастир

Први пут се помиње у турском попису као манастир Пречисте Ваведење средином 15. века. Раније се звао Буковица, по селу које је у близини некада постојало. Данашње име је добила по свом добротвору, кнезу Миљку Томићу, који је на темељима старе подигао нову цркву.

Манастир је имао важну улогу у време Првог српског устанка због свог положаја у близини скеле на Морави куда је преношено оружје и муниција. Сродство оца Миљка са Карађор-ђем је допринело да манастир заузме значајно место у Првом српском устанку јер су се у њему устаници из Ресаве и Шумадије тајно састајали. Звоно из Миљкова је вероватно било прво звоно које је зазвонило у ослобођеној Србији 1830. године. Однето је у Крагујевац, а потом у Раваницу, где се и данас налази. На њему постоји натпис: "ливено за владе врховног вожда народа српског Георгија Петровича" и било је поклон Миљкову за пружену помоћ у организацији Устанка.

По напуштању Миљкова руски монаси су за собом оставили копију чудотворне иконе Богородице Ахтирске, једне од најпознатијих руских икона. Свој данашњи изглед са црквом и два конака манастир је добио 1856. године. Црква је сазидана од камена са тлоцртом у облику тролиста, а изнутра осликана живим бојама највећим делом руком монаха Наума (Андрића) 1967/1968. године. Живопис обухвата копије најлепших средњевековних фресака.

Црква полубрвнара

У црквеној порти у селу Гложане налазе се најстарија очувана црква полубрвнара у Ресави заједно са новом црквом изграђеном 1937. године. Обе су посвећене Светом Николи. Полубрвнара је саграђена 1820. године на остацима цркве спаљене у доба Турака.

Архитектонска вредност цркве је велика јер припада типу већих цркава ове врсте, а неки од њених облика могу се мерити са најуспелијим остварењима брвнарског начина градње. Иконостас и иконе датирају из периода градње цркве и представљају посебну вредност, а сликао их је мало познати сликар Костадин.

Добрешево

На сеалишту некадашњег села Добрешево, око 2 km од Миљковог манастира у XVII веку сграђен је манастир посвећен Св. Николају Чудотворцу. Село Добрешево више не постоји, а његова територија припала је атару села Гложане.

Залагањем житеља Гложана, остаци манастира су обновљени 2004. године. Новоизграђена црква је у основи већа од некадашњих темеља, а камени остаци зидина видљиви су у олтарском делу. При изградњи цркве пронађени су остаци људских костију за које се претпоставља да потичу од људи страдалих од турских руку, вероватно на овом истом месту.

Златенац

На месту од давнина познатом као „црквине“, на самој обали Велике Мораве, налази се манастир Златенац за чије се постојање зна из списа из 16. века.

Сграђен је за време владавине деспота Стефана Лазаревића у српско-моравском стилу. Претпоставља се да је порушен непосредно после Велике сеобе Срба 1690. године под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем и други пут по гушењу Првог српског устанка. Изнова је обновљен подизањем грађевине на темељима старе цркве. Проглашењем за самостални општежитељни манастир 1980. године, у Златенцу почиње успон монашког живота и напредак.

Захваљујући живописном пејзажу у коме је смештен, као и уређеном прилазу литици са обале Мораве коју краси манастирска воденица, Златенац је веома посећен, нарочито на празник Светих Врачева Козме и Дамјана, којима је и посвећен.

Радошин

У атару села Радошин, окружен забранима шума и удаљен 500 м од обале Велике Мораве налази се манастир Пречисте Богородице. Поуздано се зна да је постојао већ на самом почетку 15. века, у време када је деспот Стефан Лазаревић добио титулу, јер су се у њему преписивале књиге од 1402. до 1427. године. Ктитор некадашњег манастира Радошин био је војвода Радослав Михаљевић.

О величини и богатству некадашњег манастира говоре остаци камене пластике који упућују на велелепно здање грађено по правилима моравске школе. На остацима средњевековног храма, у време Другог светског рата подигнута је нова црква, а манастир је изнова оживео настањивањем монахиња 2002. године.

Томић

Манастир Томић је најјужнији манастир на територији општине Свилајнац. Налази се у селу Војска, на обронцима Багрданске клисуре, десној обали Велике Мораве. Постојање овог манастира је забележено по први пут крајем 14. и почетком 15. века. Неки делови старе цркве су сачувани и на њима подигнута нова једнобродна грађевина. Унутрашњост цркве је скромна, још увек без живописа. Посвећен је Св. апостолу Томи.

Манастир живи захваљујући доброчинитељима из Војске који се окупљају сваке године о Трновој Петки.

Поред свега наведеног битно је поменути и спомен- кућу Лазе Стојановића у Кушиљеву, кућу Димитрија Катића коју треба обновити, Криву и Праву чаршију, итд.

Културне манифестације

Табела бр. 73 Преглед културних манифестација

Назив манифестације	Место одржавања	Кратак опис
Скобаљијада	Свилајнац	На реци Ресави
Беле покладе	Свилајнац	У центру градског насеља
Синђелићеви дани	Свилајнац, Грабовац	У кући С.Синђелића, на тргу
Баскет фестивал	Свилајнац	Терени пољоприв. Школе
Фестивал поп и рок музике „Ухвати ритам“	Свилајнац	У центру градског насеља
Међународни ресавски сајам пољопривреде	Свилајнац	Пољопривредна школа „Свилајнац“
Ресавски котлић	Свилајнац	Поред моста на Морави
Књижевна награда „Андра Гавриловић“	Свилајнац	Расписује конкурс и додељује књижевну награду Ресавска библиотека Свилајнац

Извор: Спортско туристички центар Свилајнац, 2013.године

Синђелићеви дани

Главна манифестација Центра за културу је манифестација "Синђелићеви дани", која се сваке године организује крајем маја у спомен ресавском војводи Стевану Синђелићу и његовим саборцима трагично страдалим на Чегру.

Програм који траје од седам до десет дана подразумева све облике културног стваралаштва, који се осим у згради Центра одржавају на Тргу Стевана Синђелића, у његовој кући у Грабовцу, Миљковом манастиру, испред цркве брвнаре у Гложану и другим просторима чији амбијент употпуњава уметничке приказе.

Скобаљијада

“Скобаљијада“ се одражава у другом месецу сваке године у организацији риболовачког удружења „Бистро“. Такмичарског је карактера где учествују екипе спортских риболоваца и појединци. Уз неизбежну рибљу чорбу у мирном зимском амбијенту на Ресави и добро дружење учесника бира се највећи уловљени примерак ове рибље врсте.

Зима представља период пуне сезоне за лов скобаља јер их је тада, по правилу, најлакше уловити. Само најстрастванији риболовци учествују у лову на скобаља. Уз обавезну шољу топлог напитка и у зимској одећи одлазе на Ресаву како би покушали да га надмудре.

Беле покладе

Беле покладе корене имају у прастарим паганским обичајима када су биле посвећене прослави почетка пролећа. У традицији народа задржале су се до данас те имају хришћанска обележја. Белом недељом се сматра последња седмица пред Ускршњи пост, где се последњи дан назива Белим покладама. Беле покладе представљају дан праштања када верници једни од других траже опроштај за међусобна огрешења како би прочистили дух и тело пред почетак поста.

Некада су маскиране поворке, мање гупе или појединци ишли улицама и певали па су их укућани даровали ђаконијама и јајима. Најчешћи начин маскирања били су сватови са младом и младожењом обрнутих полова.

Смех и шала су обавезни пратиоци Белих поклада. Ово је весео дан пун радости. Људи се окупљају око ватре и прескачу је, маскирају се у разне занимљиве костиме, играју и певају. У Свилајнцу Беле покладе и даље живе и одржавају се у складу са православним календаром. Начин суочувања тековина традиције дају људима повод да се окупе око ватре и забаве баш као наши преци вековима уназад.

Баскет фестивал Кошаркашка манифестација Баскет Фестивал одржава се по завршетку школске године, у последњој недељи јуна. Већ више од десет година представља један од најинтересантнијих дога-ђаја и прерастао је у најјачи и најорганизованији турнир ове врсте у Србији.

Сада се за победнички пехар боре равноправно гости из наше земље и иностранства, а последњих неколико година је под арбитражом Кошаркашког Савеза Србије.

Баскет Фестивал су промовисали најбољи светски и европски кошаркаши - наши репрезентативци: Дејан Милојевић, Партизан (Освајач златне медаље на ЕП у Турској), Анђелија Арбутина (сребрна медаља ОИ Сеул), Драган Лабовић ФМП (златна медаља СП за јуниоре), и други.

Готово од самог почетка турнир је изазвао велико интересовања како самих мештана тако и публике из околних градова, па се сада редовно на теренима Пољопривредне Школе и Хале Спортова окупи више хиљада гледалаца. Турнир је прерастао у међународну манифестацију зато што се позиву за учествовање одазива све већи број екипа из иностранства.

Фестивал поп и рок музике „Ухвати ритам“

Најмлађа манифестација у Свилајнцу је Фестивал поп и рок музике "Ухвати ритам". Намењен је музичком остварењу младих бендова, очувању квалитетних музичких праваца и поп-рок културе.

По први пут је одржана јула месеца 2010. године на Тргу Маре Ресавкиње, три викенда у низу. Носиоци идеје и реализације су Канцеларија за младе општине Свилајнац у сарадњи са НВО "Youth of the Nation". Такмичарског је карактера, а учествују бендови из целе Србије.

Неафирмисани музички састави кроз такмичење представљају своје техничко умеће или свој ауторски рад. Поента је пружање прилике свим музичким групама за сопствену афирмацију и даљу перспективу, као и да се охрабри развој стваралаштва. Значај фестивала је већ у првој години превазишао локалне оквире јер су га посетили бројни млади из оближњих општина. Оваква посећеност обећава да ће наредних година број посетилаца расти.

Међународни ресавски сајам пољопривреде

Одржава се друге недеље септембра месеца на локацији Пољопривредно-ветеринарске школа са Домом ученика „Свилајнац“.

Сајам има традицију дугу скоро 50 година, а сточна изложба је по први пут у Свилајнцу одржана давне 1895. године. Данас сајам обухвата изложбу говечета сименталске расе, као и друге садржаје – изложбу пољопривреде механизације и произвођача и дистрибутера сточне хране, произвођача средстава за заштиту биља, произвођача домаће хране и изложбу пчела и пчелињих производа. Изложбе увек прате и излагачи из области производње украсног биља и домаће радиности. Представља највећу пољопривредну смотру у овом делу Србије, а унапређење ове привредне гране је циљ сајма.

Ресавски пољопривредни сајам је незаобилазно место за пољопривреднике где свако грло које учествује у изложби бива симболично награђено. Највеће награде освајају победничка грла, а оцењује их стручни жири.

Почев од 2008. године термин одржавања је убележен у Међународни календар изложби стоке који годишње објављује Међународно удружење сточара, што је самој изложби дало једну нову димензију и међународни значај.

Ресавски котлић

Почев од 1994. године одржава се традиционална манифестација „Ресавски котлић“ где се мајстори кувања и риболовци такмиче у справљању рибље чорбе. Одржава се друге недеље септембра поред моста на Морави у Свилајнцу у организацији риболовачког удружења „Ресава“. Ову манифестацију посећују како кувари тако и страсни риболовци из читаве Србије. Радо долазе на Мораву код пријатеља, сарадника и колега ради разоноде и размене искустава. Још од раних јутарњих сати учесници крећу у припрему рибље чорбе.

Најбољу чорбу проглашава специјални жири, а сви гости манифестације могу уживати у најквалитетнијем укусу овог познатог специјалитета. Предност овог такмичења је што поражених нема, јер се, без обзира на победника, свим котлићима на крају „види дно“. Због веселе атмосфере и добре забаве, велики број мештана је пожелео да се придружи и породици рибљих специјалитета дода и друге врсте јела. Тако је данас „Ресавски котлић“ прерастао у место на коме се људи окупљају у добром расположењу и ради дружења, а и како би опробали разноврсне кулинарске вештине.

Књижевна награда „Андра Гавриловић“

Књижевна награда „Андра Гавриловић“ додељује се за прозно стваралаштво, приповетку и књижевну критику на српском језику.
Установљена је 2008. године, и бележи континуирани раст учесника из земље,региона, али и дијаспоре.
Најуспешнији радови по оцени стручног жирија се објављују у Зборнику радова „Црте и резе“.

Туризам

Почетком рада Природњачког центра у Свилајнцу, као и са могућношћу повезивања ове атрактивне локације са другим већ постојећим из понуде, слика туристичке понуде општине Свилајнац се значајно побољшава.
Природњачки центар је по свом концепту иновативан, јер у себи садржи и научно-образовни и изложбено-комерцијални део.
Научно-образовни део је место окупљања научника и младих истраживача. Научни део центра је усмерен на међусобну комуникацију и размену идеја и искуства научника разних дисциплина и покретање нових истраживања у разним областима. Све природне науке су у њему заступљене, а обрађују се актуелне теме везане за геологију, палеонтологију, климатологију, екологију, биологију, хемију, физику и друге. У њему наука није сама по себи циљ, већ ће постигнути резултати имати своју практичну примену. Мултидисциплинарност омогућава деловање у више праваца из којих се очекују бројна открића која би била од значаја за целу Србију. Образовни део је усмерен на подизање нивоа знања младих научника-истраживача, као и на унапређење и развој њихове креативности. Центар организује програме у виду летњих кампова који ће давати подршку њиховом развоју идеја и проналажењу решења актуелних проблема. Стратегија науке наводи проблем старог кадра и потребе за младим и иновативним људима. Програми Природњачког центра омогућавају стварање новог научно-истраживачког подмлатка. Научно-образовни аспект Природњачког центра није ограничен искључиво на територију Србије, већ омогућава и размену кадрова и проток идеја са светом.

У Србији нема пуно места где је наука спојена са својим популарним аспектом. Природњачки центар Свилајнац поседује и забавни део – Дино парк. Забавни парк смештен је на отвореном, у наставку зграде Природњачког центра. Највећи део парка заузима јединствена поставка диносауруса у њиховим живим облицима и аутентичном окружењу. Парк има око 30 различитих врста диносауруса, од којих је највећа реплика диплодокуса висока 11, а дугачка 20 метара. Кроз парк се креће кружном путањом у чијем је централном делу вулкан висине око 10 м. Око вулкана је пространа зелена површина са изграђеним минијатурним језером. Посетиоци ће имати могућност да уђу у "унутрашњост" вулкана у коме ће им бити дочарана магматска активност земље кроз различите интерактивне садржаје и радионице.
Природњачки центар има сарадњу на нивоу партнерства са Рударско геолошким факултетом у Београду, као и са Природњачким музејем у Београду. У плану је успостављање сарадње са већим бројем релевантних институција у земљи и иностранству.

Ловни туризам у општини Свилајнац није развијен иако има потенцијала за то.

Могућности за даљи развој туризма у општини Свилајнац

Оснивање туристичке организације општине Свилајнац одвајањем туристичког дела од спортско – туристичког центра, где би се омогућила адекватнија промоција туризма, боље координирање активности и сарадња између свих субјеката у туризму, подстицање реализације програма изградње туристичке инфраструктуре и уређења простора, као и доношење годишњег програма и плана промотивних активности што би допринело максимизацији ефеката улагања у туризам. Заменом застареле и повећањем укупног броја туристичке сигнализације омогућило би се лакше сналажење туриста, а такође би се извршило усклађивање сигнализације са стандардима у погледу облика и боје знакова.

Чест проблем мањих градова у Србији јесте недостатак сувенира са обележјима тог града. Таква је ситуација и у Свилајнцу. Свилајнац поседује два велика споменика, споменик Мари Ресавкињи и споменик Стевану Синђелићу, који могу бити добар мотив за израду сувенира. Међутим, такви сувенири не постоје као ни било који други који би представљали одраз традиције, културне, историјске и материјалне баштине града.
Почетком рада Природњачког центра Свилајнац ће употпунити своју туристичку понуду и имаће озбиљније изгледе за позиционирање на туристичкој мапи Србије и југоисточне Европе а самим тим привући и већи број туриста за које треба обезбедити и адекватне сувенире. Градски сувенири би допринели промоцији општине Свилајнац, подизању препознатљивости њене туристичке понуде и на крају, повратно, повећању туристичке посете и прихода од туризма.

Неопходно је континуирано улагање у едукацију кадрова из области туризма и угоститељства, као и промоција туристичке понуде општине Свилајнац у земљи и иностранству. Туризам је динамична грана привреде, те да би се пружила квалитетна услуга туристима, као и да би се они сачували и привукли нови, непрестано се мора побољшавати начин пословања и квалитет услуге. Такође, морају се пратити и све новине везане за информационе технологије и системе. Едукацијом кадрова постиже се висок квалитет знања истих из области туризма и угоститељства што ће водити до боље, брже и квалитетније услуге и у крајњој линији задовољнијег туристе. Потребно је успоставити континуиран процес промовисања туристичке понуде општине Свилајнац по свим релевантним сајмовима у земљи и одабраним сајмовима у иностранству. Први помаци у изради пропагандног материјала, који промовише јединствену туристичку понуду општине, су начињени али је то процес који се мора наставити уз посебну пажњу на обезбеђивање пропагандног материјала на енглеском језику и другим страним језицима.

Сеоски туризам није велика развојна шанса општине Свилајнац, али је то могућност коју не бисмо смели да искључимо. Потребно је спровести истраживање о интересовању сеоских домаћинстава за развој туризма, након чега би се спровела обука, студијска посета некој од општина са развијеним сеоским туризмом и на крају оспособљавање изабраних сеоских домаћинстава за пружање услуга сеоског туризма.

У самом граду Свилајнцу се могу посетити објекти од културно-историјског значаја у оквиру тзв. " Градског језгра " који имају туристичку атрактивност : црква Светог Николе, зграда Гимназије и зграда некадашње Машинске школе, зграда Ресавске библиотеке, Центра за културу, део Криве чаршије, споменици Стевану Синђелићу и Мари Ресавкињи, кућа у Устаничкој улици.

Као могућности за даље побољшање туристичке понуде града Свилајнца идентификоване су следеће могућности :

1.Прилагођавање брда Баћица туристичкој намени.
Брдо Баћица локалном становништву служи као место за излете, одмор и рекреацију. Оно што недостаје јесу сређеније стазе које би се масовније користиле за рекреацију и забаву. Активан одмор међу туристима постаје све траженији тако да постојање брда и његову близину центру града свакако треба искористити. Тражња за активним одмором постоји, али

је понуда у Србији веома ограничена тако да формирање овакве понуде свакако може донети добит. Такође, брдо се може искористити и за још један вид туризма чија је експанзија у току а то је еко туризам. Ако имамо у виду да се у Свилајнцу налазе средња Пољопривредно-ветеринарска школа и Факултет еколошке пољопривреде чији је циљ стварање стручног кадра који ће се бавити производњом здравствено безбедне хране, јасно је да Свилајнац свакако има велики потенцијал за бављење овим видом туризма.

2.Изградња излетишта на реци Велика Морава и санација бициклистичке стазе која од града води до излетишта. Изградњом излетишта на обали Велике Мораве Свилајнац би постао дестинација повољна за излетнички туризам. У непосредној близини ресторана Моравска ноћ постоји простор на коме се сваке године одржава веома посећена манифестација „Ресавски котлић“. Адаптацијом овог простора (постављањем столова и клупа, као и осветљења) и додавањем садржаја за децу , овај простор би се наметнуо као место са свакодневну шетњу и одмор

3.Шеталиште поред реке Ресаве. Шеталишта поред река представљају изузетно атрактиван део сваког града, како за домаће становништво тако и за туристе. Изградњом шеталишта би се побољшао изглед града и његова атрактивност за туристе, те поправили услови за рекреацију грађана.

Реализацијом ове три пројектне идеје побољшала би се туристичка актрактивност града али и квалитет свакодневног живота становника наше општине. Они би добили додатне садржаје и могућност да воде активан и здрав живот. Реализација сваке од ове три идеје би требало да буде испраћена медијском кампањом, као и укључивањем удружења грађана који промовишу екологију, здрав живот, волонтеризам и сл. са територије наше општине, али и шире.

Преглед свих видова туризма заступљених на територији општине

Екскурзиони туризам везан је за све локалитете (Природњачки центар Свилајнац, кућу Стевана Синђелића, манастире, подрум Црквенац и градско језгро), верски (манастири и цркве), културни (Природњачки центар Свилајнац, кућа Стевана Синђелића и манастири, градско језгро, манифестација Синђелићеви дани),спортски (спортски кампови и припреме спортиста), транзитни (Природњачки центар Свилајнац, градско језгро, кућа Стевана Синђелића), ловни (ловно подручје „Ресава“, ресторан Стрелац са отвореним стрелиштем) и риболовни (обале Ресаве и Велике Мораве), тематски туризам (ракија туре – подрум Црквенац).

Смештајни капацитети су: Мотел „Топољар“, ресторани са преноћиштем: „Гранд“, „Стрелац“, „Сан Марко“ и „МС“.

Табела бр. 74 Преглед манифестација

Назив манифестације	Локација	Опис	Година оснивања
Међународни ресавски сајам пољопривреде	Пољопривредно-ветеринарска школа „Свилајнац“	Сајам обухвата изложбу и такмичење сименталских говеда, изложбу пољопривреде механизације и произвођача и дистрибутера сточне хране, произвођача средстава за заштиту биља, произвођача хумане хране и изложбу пчела и пчелињих производа. Изложбе увек прате и излагачи из области производње украсног биља и домаће радиности.	1895.године

Синђелићеви дани	Кућа Стевана Синђелића, село Војска, Центар за културу, црквена порта, градско језгро	Манифестација се одржава у помен палим борцима првог српског устанка, садржи све видове културног стваралаштва	Почетак деведесетих година 20.века
Беле покладе	Градско језгро, Улица Светог Саве и Трг Стевана Синђелића	Манифестација тежи обнављању и очувању Белих поклада као дела традиције где се људи окупљају око покладне ватре, маскирају уз обавезну покладну поворку.	Покладе постоје деценијама уназад али су статус манифестације уз званично организовање добиле 2009. године
Баскет фестивал	Пољопривредно-ветеринарска школа и Спортска хала у Свилајнцу	Такмичење домаћих и страних тимова, мушких и женских у баскету	2000. година
Црквеначка палета	Подрум НАВИП Црквенац, МЗ Црквенац	Традиционална ликовна колонија у Црквенцу.	Почетак деведесетих година 20.века
Спортско-културно лето	Трг Маре Ресавкиње, Стевана Синђелића, Центар за културу, градски базени, пич терен	Летња забава и разонода уз музичке концерте, представе за децу и одрасле, спортска такмичења (мали фудбал, надвлачење конопца), такмичење ДЈ-ева, цртање графита за најмлађе, и друго	2010. године
Ресавски котлић	Обала Велике Мораве код моста	Такмичење у припремању рибље чорбе	1994. година
Скобаљијада	Обала Ресаве у Свилајнцу	Такмичење у лову на скобаља	
Гулашијада у Дубљу	Село Дубље, центар села	Такмичење у припремању гулаша од свињског и јунећег меса, традиционалне спортске дисциплине, фолклор	2012. година
Мото скуп	Простор испред силоса између Свилајнца и Црквенца	Окупљање љубитеља мотора, концерти, такмичење учесника у алтернативним спортским дисциплинама	2011.година

Извор:Спортско туристички центар Свилајанц, 2013.године

Утврђена је потреба за повећањем броја манифестација не територији општине Свилајнац, као и за привлачењем туриста ван територија наше општине, како би манифестације прерасле локални оквир. Сматра се да ће се овај циљ остварити учешћем општине Свилајнац на сајмовима, кроз промоцију туристичке понуде наше општине у медијима као и кроз пропагандни материјал.

Издвојено је неколико могућности за нове манифестације:

1.Организација фестивала науке у Свилајнцу
Број фестивала науке у нашој земљи се последњих година повећава. Природњачки центар Свилајнац, као млада институција, жели да узме учешће у томе, те допринесе едукацији становништва. Сматрамо да би идеалан начин за подизање нивоа информисаности и интересовања свих слојева становништва било путем организовања интерактивних предавања и презентација у оквиру фестивала науке. Овако би се наука објаснила и промовисала, и била подједнако блиска и јасна сваком посетиоцу без обзира на узраст или ниво образовања. Посетиоци би се нашли у „кожи научника“, и видели како настају одређене хемијске реакције, како свет изгледа под микроскопом и како се заправо долази до нових сазнања. Фестивал науке би се организовао у сарадњи са свим релевантним институцијама на територији наше општине, уз посебу сарадњу са основном школом "J.J. Змај" у Свилајнцу, као и са Пољопривредно- ветеринарском школом у Свилајнцу.

2.Традиционалне спортске игре
Идеја је да се организује такмичење млађих основаца у традиционалним српским играма попут набацивање потковице, скок у даљ, бацање камена с рамена, окретање око штапа, ношење јајета, надвлачење конопца и др. Представљају занимљив спој традиције,туризма и здравог живота.

3.Фестивал здраве хране
Како се Свилајнац позиционира као центар здраве хране (Центар за органску производњу, Пољопривредна школа, стране фирме у области пољопривреде, Факултет за еколошку пољопривреду "Едуконс") наредни корак би био организовање манифестације где би се ти производи приказали. Како у Србији нема таквих фестивала са традицијом, оваква манифестација би лако могла да се добро позиционира на националном нивоу, па и шире.

4.Дани дијаспоре
Општина Свилајнац има значајан проценат грађана на привременом раду у иностранству. Многи од њих су тамо већ више генерација, па се веза са матичном општином полако губи. Организацијом манифестације посвећене њима допринело би се обнављању веза, размени знања и искуства,
Фестивал би могао да буде круна вишенедељних догађања која би обухватала : летње школе српског језика, географије и историје за децу из дијаспоре, трибине на којима би се разговарало са успешним привредницима из дијаспоре, спортска такмичења у циљу зближавања деце и младих и сл. Ова манифестација би лако могла да добије и регионални, односно национални, значај уколико би се укључили представници дијаспоре из других општина.

Табела бр.75 Значајни туристички локалитети

Локација	Стање инфраструктуре	Намена	Искоришћеност
Кућа Стевана Синђелића	Врло добро	Споменик културе од великог значаја – екскурзиони и културни туризам	скромна
Манастир Миљково	Добро (фреске угрожене влагом)	Споменик културе – верски, културни и екскурзиони туризам	скромна
Манастир Добрешево	Осредње (макадамски пут)	Верска, екскурзиони као део групе манастира	скромна
Манастир Златенац	Врло добро	Верска, екскурзиона	скромна
Манастир Радошин	Врло добро	Верска, екскурзиона	скромна

Манастир Томић	Осредње (макадамски пут)	Верска, екскурзиона	скромна
Црква полу-брвнара	Осредње (потребна реконструкција)	Споменик културе – верски, екскурзиони и културни туризам	скромна
Подрум Црквенац	Врло добро	Тематски туризам	скромна
Градско језгро	Врло добро	Културни и екскурзиони туризам	скромна

Извор:Спортско туристички центар Свилајнац, 2013.године

Подрум Црквенац (село Црквенац) – део је данашњег предузећа „Навип“ а.д. Земун. Настао је крајем 19. века као Земљорадничко-кредитна задруга 1897. године, некада је био значајан подрум вина на нивоу целе Србије, а данас се у њему приозводи шљивовица врхунског квалитета за домаће и светско тржиште.

Идентификована су још два археолошка локалитета који представљају потенцијално занимљиве туристичке локације: Турски амам у селу Грабовац и локалитет "Јеринин град" у селу Војска.

Остаци турског амама налазе се у атару села Грабовац, у близини пута Свилајнац-Деспотовац, на месту званог „Бања“. Завод за заштиту споменика је 1967.године проценио да амам спада у ред најзначајнијих и најређих споменика исламске уметности у Србији. Грађевина је тада била у рушевинама, прекривена земљом и шутом и обрасла у растиње. Њен тачан облик, димензије, начин обраде фасада и кровно решење за сада се не могу тачно утврдити, али према очуваним деловима види се да је то била репрезентативна грађевина из доба пуног процвата исламске архитектуре. После тог догађаја нема интересовања за ову локацију, па је амам у још лошијем стању, потонуо је цео метар испод нивоа околних њива. Према стилским одликама и аналогијама амам је вероватно саграђен у другој половини 16. века. Потребно је спровести археолошка ископавања како би се утврдило постојеће стање и планирале касније мере.

Удружење за екологију и туризам „ЕКО-ТУРС“ из Војске покренуло је пројекат "Археолошко наслеђе Свилајнца". Почетак друге фазе тог пројекта је означен реализацијом изложбе досадашњих сазнања о археолошкој прошлости тога краја. Наставак пројекта предвиђа покретање првих археолошких ископавања на локалитету “Јеринин град“ у селу Војска, општина Свилајнац. У питању је фортификација на истакнутом месту на улазу у Багрдански теснац, која је контролисала комуникацију долином Велике Мораве. Покретни материјал припада раздобљима од старијег гвозденог доба, преко касне антике, Сеобе народа, византијске доминације до словенске грнчарије 11. - 12. века. Упоредо са првом кампањом археолошких ископавања планира се спровођење мера заштите у сарадњи са Заводом за заштиту споменика културе у Крагујевцу. Атрактиван положај локалитета у срцу тзв. „Моравске Свете Горе“ (у низу 6 манастира смештених на десној обали Велике Мораве на простору од Јагодине до Свилајнца), близина копнене и водене комуникације (уз ауто-пут Е-75 и реку Велику Мораву), недалеко од Јагодине и Свилајнца, налаже и будућу презентацију локалитета, те његово укључивање у туристичку понуду Средњег Поморавља.

Табела бр.76 Угоститељски објекти

Назив установе са локацијом	Врста установе (хотел/мотел)	Категорија	Број соба			Број апартмана	Број кревета
			Једнокреветних	Двокреветних	Трокреветних		
"Топољар"	Мотел	**	1	24	9	2	75
"Гранд"	Ресторан са преноћиштем		-	7	-	-	14
"Стрелац"	Ресторан са преноћиштем		-	3	1	-	9
"Сан Марко"	Ресторан са преноћиштем		1	3	1	-	10
"МС"	Ресторан са преноћиштем			5	1	-	13

Извор:Спортско туристички центар Свилајнац, 2013.године

Мотел „Топољар" - Налази се у Свилајнцу , на обали реке Ресаве , поред регионалног пута Марковац-Свилајнац-Деспотовац . Поред смештајног дела , у склопу хотела се налази и ресторан са 600 места , летња башта , снек бар , банкет сала , посластичарница и гардероба . Мотел не послује успешно и показује слабо интересовање за модернизацију и привлачење туриста. Оваквом политиком наноси штету граду услед недостатка алтернатива, као и због позиције коју заузима.

"Гранд" - Отворен је у мају 2008. године и смештен на улазу у Свилајнац, на левој страни пута који води од моста на Морави ка центру града, дуж пута Марковац-Свилајнац. Од центра Свилајнца је удаљен 1,5 км. Састоји се из ресторана са терасом и додатне сале. Ресторан са терасом је капацитета 150 места, док сала за изнајмљивање може да прими и до 700 гостију и преградама се може поделити на мање целине. Има могућности за организацију породичних славља, конференција, симпозијума, пословних састанака и ручкова, као и за пријем мањих и већи туристичких група. У свом смештајном делу ресторан има 7 соба и све су са француским лежајевима, те може примити до 14 гостију. Ресторан поседује и паркинг са 300 места.

"Сан Марко" - Налази се на левој страни регионалног пута Свилајнац-Деспотовац, око 1 км удаљен од центра града. У понуди ресторана налазе се пице, специјалитети са роштиља, јагњетина испод сача и кувана јела. Капацитет ресторана износи 45 особа, а заједно са терасом и до 70. Ресторан нуди и услуге смештаја у 5 соба од којих су три двокреветне, једна трокреветна и једна једнокреветна, што значи да је максимални смештајни капацитет 10 особа. Свака соба поседује купатило, клима уређај и кабловску телевизију. Ресторан је отворен 2003. године.

"Стрелац" - Почео је са радом августа 2009. године. Налази се на брду Бањица код Свилајнаца. Ресторан у свом оквиру садржи и стрељачки клуб где се нуде и услуге обуке у руковању ватреним оружјем, поправку и заштиту оружја (хромирање и брунирање), упуцавање механичких и оптичких нишана на стрелишту. Објекат такође обухвата и ловачки полигон, трап и скит, покретне (дивље свиње – 60 м) и статичне мете (срндаћ – 100 м). У ресторану се служе јела од дивљачи, а капацитет ресторана износи 145 особа (25 у унутрашњости ресторана и 120 на тераси).
"МС" - ресторан са преноћиштем који се налази на путу према Деспотовцу. Обејекат поседује 6 соба од чега једну трокреветну и пет двокреветних.

Табела бр.77 Ресторани

Назив	Локација	Категорија	Капацитети
Моравска ноћ	Свилајнац	Национална кућа	350 места
Гранд	Свилајнац	Ресторан	700 места
Стрелац	Свилајнац	Ресторан	145 места
Сан Марко	Свилајнац	Ресторан и пицерија	70 места
15 дана	Свилајнац	Пицерија	40 места
Си	Свилајнац	Пицерија	90 места
Конак	Седларе	Кафана	150 места
Друмски рај	Свилајнац	Кафана	300 места

Извор:Спортско туристички центар

- Моравска ноћ – национална кућа ексклузивног ентеријера са специјалитетима српске кухиње.
- Гранд – ексклузивни ресторан националне кухиње и вегетаријанска јела.
- Стрелац – ресторан са ловачким специјалитетима и јелима националне кухиње.
- Сан Марко – национална кухиња.
- 15 дана – пицерија и јела националне кухиње.
- Си – пицерија, морски специјалитети, национална кухиња.
- Конак – национална кухиња.
- Друмски рај – ексклузивни ресторан националне кухиње

Недостатак квалитетних смештајних капацитета представља уско грло, посебно уколико се урачуна планирана посета Природњачком центру. Екскурзије и туристи који долазе у нашу општину ће бити само транзитни туристи са максималним задржавањем од једног дана уместо да овде проведу неколико што би општини донело значајно веће приходе.

Животна средина

Животна средина

Захваљујући погодним климатским одликама града и пре свега утицају доминантних ветрова из југоисточног, северозападног и јужног квадранта као и Ресави, која својим током пресеца урбану територију, ка граду увек дува ветар који му доноси ваздух споља и допроноси природном "проветравању" Свилајнца.

Свилајнац је настао на десној обали Ресаве, осим њеног тока, велики хидролошки значај, са становишта водоснабдевања урбаног становништва и привреде, имају и подземне воде алувијалних наслага Ресаве и Велике Мораве. Главни загађивач Ресаве је њена притока Ресавица у коју се испуштају отпадне воде из флотације рудника мрког угља у истоименом месту.

С обзиром да на територији општине Свилајнац постоје велики природни потенцијали, нарочито пољопривредни и еко-туристички, потребно је у складу са законима из области заштите животне средине обезбедити мониторинг вода, ваздуха и земљишта на територији општине Свилајнац и уз спровођење закона обезбедити одрживи развој у току развоја индустрије.

Севесо постројења на територији општине Свилајнац

Севесо постројење је постројење у коме се обављају активности у којима је присутна и може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних, а Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине, који је усвојен у Скупштини Републике Србије маја 2009. године, у себи садржи препоруке Севесо II директиве. У Закону су дефинисане обавезе оператера Севесо постројења који је у обавези да изради Политику превенције удеса, Извештај о безбедности и План заштите од удеса. На прелиминарном списку Севесо постројења коју је израдило Министарство енергетике, развоја и животне средине на територији општине Свилајнац налазе се два Севесо постројења дата у табели.

Табела бр. 78 Севесо постројења на територији општине Свилајнац

Назив	Делатност	Мере заштите и документација
Термо електрана "МОРАВА"	Производња електричне енергије	- Ради заштите ваздуха уграђен је филтер за пречишћавање ваздуха. - Прво испитивање земљишта у близини термоелектране, у складу са Законом, спроведено је од стране Агенције за заштиту животне средине, Министарво енергетике, развоја и животне средине. - Са отпадом се поступа у складу са Законом о управљању отпадом (Сл.гл.РС 36/09 и 88/10). - Отпадне материје у процесима сагоревања - пепео транспортује се до цементара и циглана које га користе као сировине у производним процесима. - Цео комплекс Термоелектране "МОРАВА" окружен је одговарајућим зеленим тампонским појасом. - Оператер је у обавези да прибави интегрисану дозволу за спречавање и контролу загађивања животне средине код надлежног Министарства. За издавање документације из области заштите животне средине надлежно је Министарство енергетике, развоја и животне средине.
„Машинац" ДОО Краљево р.ј. Свилајнац	Производња опеке, црепа и грађевинских производа од печене глине	- Мере заштите животне средине прописане су у Студији о процени утицаја на животну средину, на коју је сагласност дало Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове Општинске управе општине Свилајнац. - Дозволу за складиштење и третман, поновну употребу отпадног пепела из термоелектрана издало је Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове Општинске управе општине Свилајнац. - Оператер је у обавези да прибави интегрисану дозволу за спречавање и контролу загађивања животне средине код надлежног Министарства.

Извор: Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове општине Свилајнац, 2013.године

Потенцијали животне средине на територији општине Свилајнац

Општина Свилајнац има велике потенцијале за коришћење алтернативних извора енергије и производа у складу са одрживим развојем и то у области коришћења еолске енергије (енергије ветра), производњу биогорива, рециклажу чврстог комуналног отпада и посебних токова отпада, производњу компоста од органског отпада из привредних објеката и домаћинстава, производњу пелета из биомасе, хидропотенцијал (за изградњу мини, миди и микро хидроцентрала на рекама), потенцијал за органску производњу хране, као и за коришћење соларне енергије (2050 сунчаних сати у години). Такође, постоје потенцијали за брендирање многих производа на територији општине, као што су пчеларски производи (преко 3000 кошница), еко-етно-туристички потенцијали, историјска и верска обележја (Моравска Света Гора), Природњачки центар „Свилајнац" и друго.

Потребно је извршити испитивања геотермалне енергије, и додатно испитивање потенцијала енергије ветра, како би се у складу са стандардима ЕУ повећало коришћење алтернативних извора енергије.

У вези са управљањем отпада потребно је обухватити територију целе општине за сакупљање ПЕТ амбалаже, папира и стакла, као и разврставање осталих врста отпада на месту настанка.

Активне мере Локалне самоуправе у погледу заштите животне средине

Према Националној стратегији управљања отпадом за период 2010-2019. године из априла 2010. године, предлаже се да Свилајнац приступи Регионалном центру за управљање комуналним отпадом.
Скупштина општине Свилајнац је на основу члана 34. Закона о управљању отпадом („Службени гласник РС“ бр. 36/09 и 88/10) дана 03.08.2010. донела Одлуку о одређивању локације за одлагање инертног отпада на територији општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“ бр. 21/10).

У протеклом периоду активно је рађено на чишћењу локација са дивљим депонијама на територији целе општине у оквиру акције „Очистимо Свилајнац“ и са тим активностима наставиће се и у будуће.

Успостављен је систем организованог сакупљања комуналног отпада са територије целе општине, односно у свих 22 месних заједница.

Општина Свилајнац има добру сарадњу са КЈП „МОРАВА“ Свилајнац које заједничким напором раде на успостављању квалитетног система сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, као и на пречишћавању отпадних вода са територије општине Свилајнац.

Локални план управљања отпадом за период 2011.-2021. године донет је од стране Скупштине општине Свилајнац 2011. године. Локалним планом управљања отпадом обухваћено је планирање у свим сегментима управљања отпадом на територији општине Свилајнац.

Уз помоћ Фонда за заштиту животне средине Републике Србије, Општина Свилајнац и Комунално јавно предузеће „Морава“ Свилајнац су у фази завршних радова Рециклажног центра – сакупљачке станице где ће се одвозити комунални отпад на разврставање на рециклабилне материјале који ће се користити као ресурси у даљој производњи и на оне који не могу да се рециклирају, а који ће се трајно одложити још неко време на депонију „Бадра“, а касније и на регионалну депонију. Године 2010. КЈП “МОРАВА” Свилајнац је, захваљујући помоћи Фонда за заштиту и унапређење човекове околине општине Свилајнац и Фонда за заштиту животне средине Републике Србије, добило нови камион смећар, нових 100 металних контејнера запремине 1,1m³ и 100 жичаних контејнера за ПЕТ амбалажу.

Општина Свилајнац је по гашењу Фонда за заштиту животне средине Републике Србије од средине 2012. године принуђена да самостално или уз помоћ других фондова обезбеди финансијска средства која ће се користити приликом изградње Рециклажног центра – сакупљачке станице и других пројеката из области заштите животне средине.

Обзиром да је едукација веома важна ради подизања свести о заштити животне средине, како би се обезбедила чиста, здрава средина у складу са одрживим развојем, општина Свилајнац се залаже свим расположивим средствима да на адекватан начин информише и едукује становништво свих узраста о значају заштите животне средине и одрживог развоја, као и мерама које предузима у складу са законима у области заштите животне средине.

У току је спровођење IMPACT пројекта у сарадњи са Немачком организацијом за међународну сарадњу- GIZ, који има за циљ да повећа учешће грађана и изгради свест о управљању чврстим отпадом и отпадним водама, а циљна група је Општинска управа, Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове – надлежно одељење за животну средину, КЈП „Морава“, месне заједнице, локални/регионални медији,

НВО, удружења грађана, домаћинства, приватни сектор, предшколске установе, основне и средње школе, пензионери, националне мањине, жене и остали.

Спорт

Основни организациони облик и носилац остваривања спортских и рекреативних активности су струковни савези и клубови који су организовани у Спортски савез општине Свилајнац. Поред своје основне делатности у раду са клубовима, Спортски савез је укључен и у све друге спортске активности и акције које су везане за територију општине Свилајнац, а које нису у надлежности истог (школска спортска такмичења, спортско-рекреативни турнири, итд).

Спортски Савез општине Свилајнац формиран је 2002. године и под својим окриљем има 47 спортских клубова, односно организација, у 14 различитих спортских грана, док је тренутно активно 37 у 11 спортских грана. Клубови су удружени у два гранска савеза (фудбалски и шаховски), док остали делују појединачно.

На територији општине Свилајнац, спортске активности се одвијају у 18 месних заједница. Све месне заједнице имају терене за мале спортове, изграђене почетком 21. века, а око 90% сеоских месних заједница има и фудбалска игралишта.

Спортска хала је капацитета 2.000 места и користи се за све дворанске спортове: кошарку, рукомет, мали фудбал и одбојку. Овде се, такође, често организују концерти, а сваке зиме се одржава и Новогодишњи турнир у малом фудбалу. Спортску халу користе и ученици Средње школе у Свилајнцу услед недостатка сопствене. С обзиром да рукометашице ЖРК Раднички из Свилајнца играју у највишем рангу такмичења, извршени су одређени радови на побољшању услова, али и идентификоване могућности за даља побољшања.

Ремонтом система грејања, уградњом изолације и заменом столарије у Градској спортској хали повећала би се енергетска ефикасност и побољшали услови за спортисте и посетиоце. Спортска хала је изграђена пре 20 година и од тада није било значајнијих радова на њеном одржавању. Уочен је велики губитак топлотне енергије због недостатка изолације и лоше столарије. Постојећа грејна тела не успевају да остваре потребну температуру за несметано одвијање наставе ученика Средње школе Свилајнац и одржавање разних приредби. Реконструкцијом система грејања и изолацијом хале, смањила би се потрошња гаса уз истовремено повећање искоришћености топлотне енергије. На овај начин би се повећала и конкурентност хале јер би био испуњен важан предуслов за организацију озбиљнијих спортских и културно-уметничких догађаја.

Реконструкција паркета је неопходна због испуњавања услова за учествовање у вишим лигама одговарајућих такмичења наших спортских клубова. Замени паркета мора да претходи реконструкција крова који прокишњава. Ова два проблема су узрочно-последично повезана и треба их решавати заједно. Реконструкцијом крова смањиће се и губитак енергије и повећати енергетска ефикасност објекта.
Уочено је да је лоша удобност један од основних разлога мале посете на спортским приредбама у Градској спортској хали. Овај проблем би се решио заменом постојећих дасака на трибинама - столицама, као савременијим и удобнијим решењем.
Куповином спортске опреме (фитнес опрема и уређаји за теретану, лопте и сл.) поправили би се услови за тренинг градских спортских клубова и створио предуслов за остваривање бољих резултата.

У непосредној близини хале налази се комплекс базена који се састоји од једног олимпијског и два мања. Димензије олимпијског базена су 50 х 25 м са 10 скакаоница на ужој страни, а дубине 2,2 м. Дубина средњег базена се креће од 0,8 до 1,1 м, а спољне димензије су 20 х 10 м. Најмањи базен намењен је најмлађима и његове димензије су 10 х 10 м, дубине 0,5 до

0,8 м. Средњи базен је 2010. године добио лифт за особе са инвалидитетом чиме је и овој групи људи омогућено уживање у пливању. Сваке године на безенима се организује и школа пливања чији је циљ да најмлађе научи овом спорту и развије потребу за рекреацијом и здравим животом.

Идентификовани су проблеми односно могућности за побољшање квалитета услуга које базени пружају, као и снижавање трошкова пословања.
Од оснивања Градски базени у Свилајнцу немају сопствени извор из кога би пунили базене па за то користе воду из градског водовода. Добијањем сопственог извора, односно бушењем бунара у циљу редовног снабдевања Градских базена у Свилајнцу, би растеретили градску водоводну мрежу у летњим месецима који су критични. Истовремено пословање Градских базена не би трпело губитке услед евентуалних сезонских рестрикција. Снабдевање градских базена би било стабилно, а самосталност у раду већа.
Потребно је поплочавање базена и постављање унутрашње и спољне расвете. Тренутно је Градски базен покривен масном фарбом која се сваке године мења. Самим тим су трошкови одржавања велики и непотребни. Постављањем плочица као трајног решења би се тај проблем решио уз истовремену уштеда на годишњем нивоу. Плочице представљају боље решење и са становишта дневног одржавања квалитета воде, а на овај начин би се побољшао и естетски изглед базена. Постављањем унутрашње и спољне расвете побољшала би се безбедност и отвориле би се могућности за одржавање ноћног купања. Комплетном реконструкцијом хемијско-технолошког блока на градским базенима, дошло би до аутоматизације контроле квалитета воде, лакшег праћења параметара квалитета воде у базенима, а такође и константности у дозирању хемикалија. На овај начин би се оптимизирала количина употребљених хемикалија и остварени ефекти, односно смањили трошкови одржавања уз истовремено побољшање квалитета воде.

Тениски терени су новина у понуди ЈП СТЦ Природњачки центар Свилајнац. Потребно је изградити балон салу на тениским теренима и обезбедити грејање у зимским месецима. Општини Свилајнац недостаје и једна “балон” сала са вештачком травом, како би се употпунио спортски садржај у зимском периоду и развили неки од базичних запостављених спортова.
Објекти отвореног типа (фудбалски стадиони) су мањих капацитета и релативно су у добром стању, а све евентуалне поправке би биле у домену стварања комфора за гледаоце (постављања столица за седење, изградња или репарација постојећих мокрих чворова, преправљање заштитних ограда и тунела, доградња или обнова постојећих трибина и заштитних мрежа иза голова...итд). Фудбалска игралишта у сеоским месним заједницама су углавном у добром и употребљивом стању и основни недостатак су пратећи помоћни реквизити, као што су кућице за резервне играче, заштитна ограда, опремање свлачионица (електрификација и вода).
Све сеоске месне заједнице имају уређене и електрификоване терене за мале спортове, са бетонском или асфалтном подлогом. Потребно је само игралишта допунити основним реквизитима, као што су конструкције за кошеве, метални голови или конструкција за одбојку.

Потребно је интизивирати улагања у едукацију кадрова у спорту кроз организовање редовних стручних семинара, као и анимацију деце како би се што раније и потпуно, посветили спорту и спортским вредностима.

Препоручено је оснивање школске-спортске "лабораторије". То подразумева обезбеђивање простора за "лабораторију" и набавку одређених средстава за праћење раста и развоја ученика и спортиста са простора општине Свилајнац. Набавка се односи на обезбеђивање средстава за праћење морфолошке антропометрије ученика и спортиста (лонгитудиналне и трансферзалне димензионалности скелета, обима и масе тела, дебљине поткожног масног ткива и др). Лабораторија би обезбедила: објективно праћење раста и развоја ученика и спортиста, селекцију ученика за одређени спорт и усмеравање њиховог развоја, праћење тренажног процеса и сл. Уколико се рализује идеја о формирању посебне спортске

амбуланте у оквиру дома здравља у Свилајнцу, спортска лабораторија би могла бити њен део.

Летња школа спорта би била намењенима дечацима и девојчицама старости 7-12 година. Циљ ове акције би био повећање броја деце у спортским клубовима, односно повећање броја активних спортиста и заинтересованости деце за спорт. Квантитет би временом довео до квалитета, до већег успеха наших спортских клубова и афирмације наше општине. Предвиђено је да школа буде бесплатна, а са децом би радили наставници и професори физичког васпитања, као и тренери са одговарајућим лиценцама. Спортови који би били обухваћени летњом школом су: фудбал, рукомет, кошарка, одбојка, пливање и тенис, а одржавало би се пар тренинга недељно током летњих месеци.

Од мањих спортова, у протеклом периоду су иницијативу исказали шах и гимнастика.
Шаховски савез Свилајнца окупља 11 клубова и организује 5 такмичења у различитим категоријама, као и више меморијалних и позивних турнира. Набавка одговарајуће опреме и софтвера омогућила би формирање јединствене базе података, праћење остварених резултата, комуникацију са вишим инстанцама и усавршавање играча.

Гимнастички клуб „Евита“ је у току протеклих године имао доста активности како на самој организацији и функционисању клуба, тако и на пољу такмичења. Гимнастичарке овог клуба су се такмичиле на регионалним и републичким такмичењима у појединачној и екипној конкуренцији и оствајале медаље у свим категоријама. Значај функционисања овог клуба је вишеструк, јер поред тога што је то први клуб из неког базичног спорта, такође је и још један спорт у суженом спектру „женских“ спортских дисциплина. Потребно је даље помагати клубу кроз набавку опреме за тренинге, као и спонзорисање учешћа на такмичењима.

Пољопривредна школа у Свилајнцу је домаћин већем броју кампова у летњим месецима. Посебно се издваја рукометни камп "Растимо". Повећањем капацитете дома ученика ове школе, повећаће се и број учесника на камповима.

Табела бр. 79 Преглед активних спортских организација

Назив клуба	Спорт	Мушки/ женски	Број чланова	Место	Лига
ФК „Раднички“	Фудбал	М	110	Свилајнац	Српска (III)
ФК “Кушиљево”	Фудбал	М	50	Кушиљево	Окружна (V)
ФК “Купиновац”	Фудбал	М	50	Купиновац	Окружна (V)
ФК “Виноградар”	Фудбал	М	50	Црквенац	Окружна (V)
ФК “Синђелић”	Фудбал	М	50	Грабовац	МФЛ (VI)
ФК “Младост”	Фудбал	М	50	Дубље	МФЛ (VI)
ФК “Ресавац”	Фудбал	М	50	Суботица	Општинска (VII)
ФК “Раднички”	Фудбал	М	30	Дубница	Општинска (VII)
ФК “Победа”	Фудбал	М	50	Луковица	Општинска (VII)
ФК “Хум”	Фудбал	М	30	Врлане	Општинска (VII)
ФК “Младост”	Фудбал	М	50	Гложане	Општинска (VII)
ФК “Млади радник”	Фудбал	М	50	Бобово	Општинска (VIi)
ФК “Јединство”	Фудбал	М	30	Тропоње	Општинска (VII)
ФК “Морава”	Фудбал	М	30	Радошин	Општинска (VII)
КК „Свилајнац Компо“	Кошарка	М	70	Свилајнац	Српска (III)
МРК “Раднички Морава”	Рукомет	М	40	Свилајнац	Друга лига (III)
ЖРК “Раднички Ресавац”	Рукомет”	Ж	40	Свилајнац	Прва лига (II)
ШК “Раднички”	Шах	М	20	Свилајнац	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Цар Лазар”	Шах	М	15	Луковица	Рег. шах. лига (IV)

ШК “Бобово”	Шах	М	15	Бобово	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Седларе 2003”	Шах	М	15	Седларе	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Кушиљево 2002”	Шах	М	15	Кушиљево	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Синђелић”	Шах	М	15	Војска	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Младост”	Шах	М	15	Гложане	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Јединство”	Шах	М	15	Роанда	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Будућност”	Шах	М	15	Ђуринац	Рег. шах. лига (IV)
ШК “Виноградар”	Шах	М	15	Црквенац	Рег. шах. лига (IV)
КК “Раднички”	Карате	М + Ж	15	Свилајнац	WKФ
КК “Тигар”	Карате	М + Ж	40	Свилајнац	ЈКА
КК “Свилајнац”	Карате	М + Ж	30	Свилајнац	ЈКА
ПД “Бељаница”	Планинарство	М + Ж	70	Свилајнац	ПС Србије
ОК “Смеч”	Одбојка	М	20	Свилајнац	Регион. лига (IV)
ТК “Свилајнац”	Тенис	М + Ж	30	Свилајнац	ТС Србије
ТК “Мастер”	Тенис”	М + Ж	10	Свилајнац	ТС Србије
ГК “Евита”	Гимнастика	Ж	40	Свилајнац	ГС Србије
БК “Свилајнац”	Бициклизам	М	10	Свилајнац	БС Србије
КК “Мара Ресавкиња”	Коњички спорт	М	10	Свилајнац	КС Србије
ПД “Спорт екслусив”	Алпинизам	М	10	Свилајнац	ПС Србије

Извор: Спортски Савез „Свилајнац“, 2013

На територији општине функционише један спортски савез, Спортски савез “Свилајнац” са укупно 38 активних чланица.

Табела бр. 80 Преглед спортско-рекреативних објеката

Назив	Површина ($м^2$)	Намена	Место
Хала спортова Свилајнац	1950	Спортске активности	Свилајнац
Градски базени	1480	Спорт и рекреација	Свилајнац
Стадион “Бојача”	20534	Спортске активности	Свилајнац
Тениски терени		Спорт и рекреација	Свилајнац
Стадион “Под крушком”	7000	Спортске активности	Кушиљево
Стадион “Цомпо”	7000	Спортске активности	Свилајнац
“Мини пич” терен	800	Спорт и рекреација	Свилајнац
Трим стаза	740	Рекреација	Свилајнац

Извор: Спортско туристички центар „Свилајнац“

Табела бр. 81 Преглед спортско-рекреативних манифестација

Назив	Локација	Време одржавања
“Божићни“ турнир у малом фудбалу	Хала спортова ”Свилајнац”	Крај децембра – почетак јануара
Меморијални турнир “Божидар Вучковић – Буџука”	Стадион “Бојача”	Август
Меморијални турнир “Горан Лалић”	Купиновац	Септембар
“Баскет фестивал”	Пољопривредна школа	Крај јуна
“Јесење уличне трке”	Ул. Св. Саве	8. октобар
Меморијални шаховски турнир “Драган Вучковић – Кер”	Шаховски Савез	Јун – јул
“У сусрет пролећу у планинама”	Планинарски дом “Суваја”	Април
“Јесењи сусрет планинара”	Планинарски дом “Суваја”	Октобар

Извор: Спортско туристички центар „Свилајнац“, 2013.година

Ловачко удружење "Мика Брада", са седиштем у Свилајнцу, газдује ловиштем "Ресава" укупне површине 22,471 ха, од чега ловне површине обухватају 21.146. Ловиште "Ресава" обухвата део територије општине Свилајнац, и то катастарске општине Свилајнац, Кушиљево, Луковица, Бобово, Грабовац, Врлане, Дубље, Црквенац, Гложане, Бресје, Радошин, Војска и Мачевац. Удружење има 527 активних чланова. Стално гајене врсте дивљачи у ловишту "Ресава" су срна, дивља свиња, зец, фазан и пољска јаребица. Ловиште у функцији има следеће ловне објекте: 30 стабилних чека, 30 хранилишта за крупну дивљач, 30 солишта и 15 прихватилишта за фазанчиће укупне површине 1,50 ха. Удружење има фазанерију капацитета 25.000 фазанчић, која се налази на 2,20 ха. Удружење поседује ловачки дом површине 74 м2, ловачку кућу површине 70 м2 и 2 ха земље.

За успешан рад ЛУ "Мика Брада" је 1972. године одликовано Златним ловачким орденом од стране Извршног одбора Ловачког савеза Србије, а касније и Плакетом, Спомен плакетом и другим признањима. Велики број ловаца је такође добио признања у виду ловачког ордења различитог ранга.
Недавно су изграђени уз помоћ општине Свилајнац и нови ловачки домови по селима, лепог и аутентичног дизајна, који су омиљена места за окупљање ловаца, дружење и забаву. Ловачки домови од чврстог материјала су у селима: Роанда, Рођевац, Седларе, Луковица, Грабовац, Гложане, Радошин, Црквенац, Купиновац и Врлане.

Постоје два ловачка дома од дрвета, тзв. Брвнаре, и то у селима Дубница и Бобово. Тренутно се граде три ловачка дома која ће бити завршена до краја 2013.године, и то у селима Дубље, Мачевац и Кушиљево.

Бициклизам

Бициклистички туризам представља велику развојну шансу општине Свилајнац. Постоје планови за реконструкцију бициклистичке стазе до моста на Морави, изградњу стаза на свилајначком брду Бањица, као и повезивање манастира "Ресавске Свете Горе" бициклистичким стазама. У Свилајнцу од 2012. године постоји бициклистички клуб Чироки (Cherokee) који окупља преко 20 чланова, од чега 5 такмичара. У оквиру клуба постоји и сервис за бицикле . Тренутно су у току радови на изградњи маунтаин бајк (mountain bike)стазе ,која ће члановима клуба омогућити тренинг као и такмичење у брдском бициклизму.

Планирано је мапирање путева и стаза на територији општине Свилајнац, које ће олакшати сналажење члановима клуба, као и свим заљубљеницима у бициклизам.

Могућности за побољшање спортске и туристичке понуде општине Свилајнац

1.Изградња клизалишта у Свилајнцу
Током претходних година Свилајнац је изнајмљивао ледене плоче. Показало се да је интересовање више него задовољавајуће. Како је цена изнајмљивања висока, исплативије је купити квалитетно клизалиште. Изградњом клизалишта обогатио би се забавни, културни и спортско рекреативни садржај општине Свилајнац у зимском периоду. Туристичка понуда би добила још једну локацију, па би се повећало интересовање и време задржавања туриста

у граду. Ученици из Основне школе ‘‘J.J. Змај‘‘, као и средњих школа би имали могућност да укључе и овај вид вежбе у физичко васпитање.

2. Изградња модерне куглане у Свилајнцу, јединствене у централној Србији
Куглање је анаеробни тип физичке вежбе, слично ходању под оптерећењем. Куглање помаже сагоревању калорија и вежбању мишићних целина које се обично не вежбају. Савијање и истезање у куглању доприноси јачању тетива, лигамената, зглобова и мишића. Због овога је куглање изборни предмет у многим школама у Европској унији као и С.А.Д. Изградњом куглане обогатио би се забавни и културни садржај општине Свилајнац. Туристичка понуда би добила још једну локацију, па би се повећало интересовање и време задржавања туриста у граду.

3. Изградња мини голф терена
За разлику од класичног голфа који је спорт за богате, мини голф је приступачан свим слојевима. Мини голф је још увек мало распрострањен на нашим просторима па би његова куповина у блиској будућности допринела препознатљивости и позиционирању наше општине. Мини голф игралишта су мобилна, лако се постављају и растављају без потребе за машинама или додатним радовима. Могуће је додавања садржаја локалног карактера уклопљених у произвођачки дизајниран простор (укључујући постојање природних вода, извора, вегетације и сл.). Мини голф се може играти целе године, без обзира на временске прилике. То је инвестиција која би доносила значајне приходе, а трошкови одржавања нису високи.

4. Реконструкција планинарског дома „Суваја“ на Бељаници
Планинарски дом „Суваја“ на Бељаници је изграђен 1956. године. Од тада па до данас није било прилике и средстава за реконструкцију. Адаптацијом постојећих објеката и евентуалном изградњом нових, планинарски дом би био одлична дестинација за екскурзије и рекреативну наставу ђака, током целе године. Реконструкција би обухватала изградњу кухињског и санитарног блока, адаптацију и опремање смештајних капацитета. Спортски савез општине одваја велике своте новца за припреме екипа па би се на овај начин остварила уштеда јер би добили локацију за висинске припреме спортиста. У саставу планинарског дома се налазе и спортски терени за кошарку и мали фудбал који су у јако лошем стању и захтевају реконструкцију како би на прави начин употпунили понуду везану за припреме спортиста. На самој планини је могућа и изградња мањих ски стаза које би одговориле на захтеве неких мање искусних скијаша а и служиле за обуку деце. У непосредној близини дома налази се водопад „Велико прскало“, мало и велико врело Ресаве, Ресавска пећина тако да је овај предео веома атрактиван за посетиоце.

Социјална и здравствена заштита

Здравствена заштита

Функционисање здравствене службе примарно је одређено републичком здравственом политиком и законском регулативом, а затим и потребама и могућностима локалне заједнице. Полазна основа у планирању је стратегија реформе здравствене заштите Републике Србије, која обухвата више целина: детерминанте здравља, здравствено стање становништва са основним показатељима, финансирање здравствене заштите и здравствено осигурање, јавно здравље, систем здравствене заштите по нивоима, развој информационог система у здравству и побољшање менаџмента.

У оквиру друштвене бриге за здравље обезбеђује се право на здравствену заштиту која обухвата мере здравствене делатности:

- очување и унапређење здравља, откривање и сузбијање фактора ризика и стицање знања и навика о здравом начину живота,
- спречавање, рано откривање и сузбијање болести,

- правовремену дијагностику, лечење, рехабилитацију и здравствену негу оболелих и повређених,
- информације које су становништву или појединцу потребне за одговорно поступање и за остваривање права на здравље.

Општина обезбеђује рад мртвозорске службе на својој територији у складу са законом. Општина обезбеђује средства за остваривање друштвене бриге за здравље у буџету општи-не, односно из сопствених прихода, као и из других извора у складу са законом.

Здравствене установе у државној својини оснивају се у складу са Планом мреже здравствених установа који доноси Влада Републике Србије. Планом мреже здравствених установа утврђују се врсте, број, структура, капацитети и просторни распоред здравствених установа и болничких постеља, нивои здравствене заштите, као и организација службе хитне медицинске помоћи.

Доношењем стратегије здравствене заштите у Републици Србији од стране Народне скупштине Републике Србије, као и Плана мреже здравствених установа од стране Владе Републике Србије, створиће се неопходни предуслови и за конкретније планирање даљег развоја и унапређења здравствене службе и на територији општине Свилајнац.

До тада је планирано одржавање постојећих капацитета, набавка савременије опреме према најновијим нормативима и стандардима, континуирана едукација кадрова, успостављање здравственог информационог система, као и наставак рада на побољшању квалитета услуга.

Табела бр. 82 Преглед броја запослених у здравственим установама

Здравствена установа	Кадровска структура															
	Доктор медицине			Фармацеут	Здрвствени сарадници	Медицинске сестре-техничари		Стоматологија					Административно-технички радници			
Здравствени центар	Општа медицина	Специјалиста	На специјализацији			ВШС	ССС	Доктор стоматологије	Специјалиста	На специјализацији	ВШС	ССС	ВСС	ВШС	ССС	НСС
Дом здравља	7	30	5	3	1	12	121	2	4	-	-	9	4	1	6	40

Извор: Дом здравља „Ресава“, 2013.година

Табела бр. 83 Преглед броја лекара

Укупно лекара	Лекари у појединим службама						Дипломирани фармацеути
	Опште и специјал нмедицине	За борбу против ТБЦ	За здравствену заштиту жена	За здравствену заштиту предшколске	За здравствену заштиту школске деце и омладине	За заштиту и лечење зуба	
52		1	4	2	2	6	3

Извор: Дом здравља „Ресава“, 2013.година

Табела бр. 84 Преглед здравствених установа

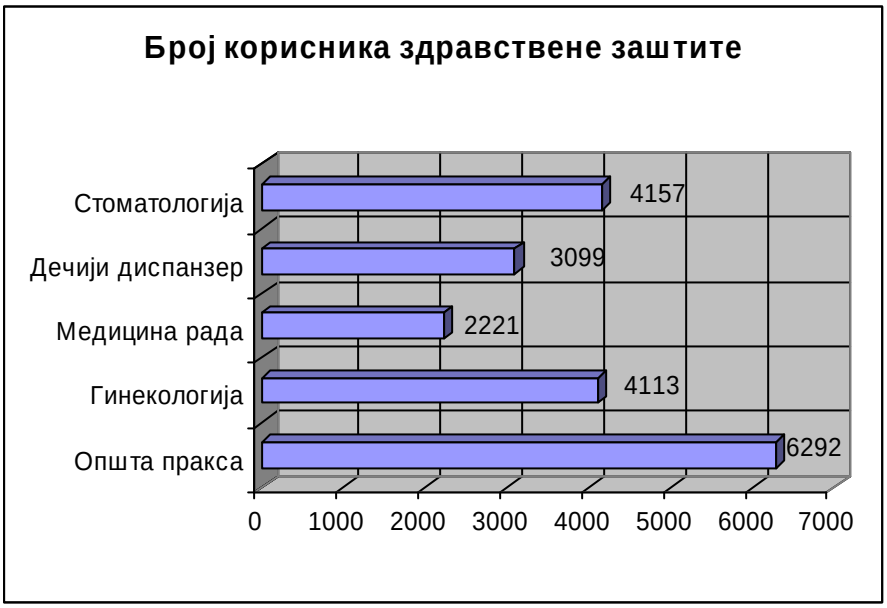
Клинички центар / Здравствени центар	Домови здравља	Здравствене станице	Амбуланте	Кадровска структура					
				специјалисти	лекари	на специјализ	здравствени радник са всс	здравствени радник са ссс	немедицинско особље
-	Свилајнац	-	Кушиљево	-	1	-	-	2	1
			Бобово	1	-	-	-	2	1
		-	Седларе	-	1	-	-	2	1
			Војска	-	1	-	-	2	1

Извор: Дом здравља „Ресава“, 2013.година

Табела бр. 85 Број активних осигураника по основима осигурања

Назив	Носиоци	Чланови	Укупно
Запослена лица	2829	2300	5129
Незапослена лица	68	22	90
Корисници пензије	4955	602	5557
Самостална делатност	541	500	1041
Пољопривредници	2012	2331	4343
Лица која остварују уговорену надокнаду	8	2	10
Осигураници у смислу закона	1881	883	2764
Осигураници по посебним прописима	187	124	311
Међународни споразум држављани	434	46	480
Лица која се укључују у обавезно здравствено осигурање	3	1	4
Укупно	12918	6811	19729

Изор: Републички завод за здравствено осигурање,филијала Јагодина 2009

Извор: Дом здравља „Ресава“, 2013.година

Табела бр. 86 Техничка опремљеност здравствених установа

Здравствена установа	Здравствена опрема
Дом здравља „Свилајнац“	111

Извор: Дом здравља „Ресава“, 2013.година

Социјална заштита

Без осмишљене социјалне политике сви напори других области живота губе на вредностима, јер без обзира на друштвени стандард, људи ће имати проблеме, било да су резултат биолошких процеса, личног утицаја или деловања срединских фактора.

У том смислу је неопходно стратешко планирање, као поступак промишљеног усмеравања социјалних промена и унапређивања услова задовољења социјалних потреба људи.

У систему социјалне заштите на територије општине Свилајнац функционише Центар за социјални рад "Свилајнац", као орган државне управе, чији је оснивач општина Свилајнац. Центар је основан 31.12.1982. године. Од свог оснивања ова установа бележи споро, али стално побољшање општих радних услова и стручних потенцијала.

Према Закону о социјалној заштити и обезбеђењу социјалне сигурности грађана задаци Центра за социјални рад "Свилајнац" у оквиру јавних овлашћења су:

- Решавање у првом степену остваривање права утврђених Законом о социјалној заштити,
- Пружање услуге социјалног рада у поступку одлучивања и решавања о тим правима,
- Откривање и праћење промене од значаја за ниво социјалне заштите и сигурности становника,
- Развијање, примењивање и унапређење превентивне активности са циљем спречавања и умањења последица социјалних проблема,
- Пружање стручне услуге- дијагностика, саветовање, терапија, стручни третман, корективни рад, информисање, едукација,
- Вођење поступака, евиденције и документације у поступцима усвојења и старатељства.

Организација стручног рада у Центру за социјални рад "Свилајнац" одвија се у складу са препоруком о начину организације рада од стране Министарства за рад, запошљавање и социјална питања. Програмске задатке уве установе реализује 11 стално запослених радника. Од тога 5 социјалних радника, 1 правник, 1 психолог, 1 шеф рачуноводства, 1 адми-

нистративни радник, 1 возач / техничко лице.

Стручни рад организован је у складу са нормативима о организацији рада у центрима за социјални рад у Републици Србији и то као:

Две стручне екипе:

1. За рад са породицом
2. За рад са одраслим и старим лицима

Четири стручна тима - према категоријама корисника:

1. НСП – Новчана социјална помоћ породице
2. За рад са децом без родитељског старања, ометена и поремећају понашању, туђе неге
3. За заштиту одраслих и старих лица
4. За рад са децом из породица са поремећеним односима, децом родитеља у бракоразводном спору, малолетницима који ступају у брак, итд.

Поред реализације услуга социјалне заштите које се реализују кроз права утврђених Законом о социјалној заштити и услуга проширених права социјалне заштите ради се и на услугама ванисниституционалног збрињавања социјално угожених лица кроз активности организација цивилног сектора. Ове активности се односе на пружање услуга деци са сметњама у развоју, старим особама, маргинализованим групама, а имају за циљ да се иновативним активностима побољша положај наведених група.

У том смислу је неопходно је узети у обзир и капацитете ових актера као што су Црвени крст Свилајнац, удружења и организација које могу дати свој допринос развоју ванинституционалних облика заштите и услуга све са циљем унапређивања услова задовољења социјалних потреба људи.

Погоршањем укупне економске и социјалне ситуације у земљи, током протекле деценије као и проширење ингеренција и обавеза Центар за социјални рад "Свилајнац", са промена-ма у оквиру социјалне политике дошло је до перманентног повећања корисника услуга социјалног рада. Број корисника услуга, по годинама, које пружа Центар за социјални рад "Свилајнац" је дат табеларно.

Табела бр. 87 Корисници услуга центара социјалне заштите

Година	Укупан број корисника
2002	820
2003	988
2004	1085
2005	1236
2006	1225
2007	1111
2008	1238
2009	1192
2010	1142
2011	1194
2012	1397

Извор: Центар за социлајни рад „Свилајнац“, 2013.године

Повратници по реадмисији, у општину Свилајнац, долазе из земаља западне Европе током 2013.године и до сада је евидентирано укупно 15 повратника. Један део избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији се интегрисао у локалну заједницу док један број истих још није решио своје стамбено и егзистенцијално питање и то 345 избеглих лица и 465 интерно расељених.

Табела бр. 88 Број избеглих и расељених лица са КиМ корисника услуга центара социјалне заштите

1.	Избегла лица	345
2.	Расељена лица са Косова и Метохије	465
3.	Повратници по реадмисији	15

Извор: Центар за социлајни рад „Свилајнац“, 2013.године

Ради бољег увида у обим ангажовања установе и стручних радника у њој важно је знати да 3/4 корисника услуга социјалне заштите чине лица са сталним видом потребе за заштитом и потребе праћења њихових социјално економских и психосоцијаних потреба током године односно током њиховог живота.

Своје место и улогу у локалној заједници Центар за социјани рад "Свилајнац" остварује и ангажовањем ван установе, као вид шире превентивне активности и сензибилизације јавности за социјалне проблеме и социјално патолошке појаве.

У склопу таквих активности је и ванинституционална заштита, непосредних и потенцијалних корисника, као што су:

- Примарна и секундарна превенција болести зависности
- Подизање нивоа родитељске компетентности
- Социјална подршка породицама и деци са посебним потребама
- Заштита од насиља у породици
- Развијање породичног смештаја/ хранитељства
- Заговарање интереса маргинализованих група
- Отворена СОС телефонска линија
- Опремљена Прихватна станица за ургентно збрињавање.

У складу са развојем установе и материјалних капацитета општине повезаним са фискалном децентрализацијом система социјалне заштите Центар за социјални рад у сарадњи са локалном самоуправом планира реализацију и других, сада тешко доступних видова институционалне и ванинституционалне заштите социјално угроженог становништва и становништва у ризику од социјалног занемаривања. Ове могућности би битно побољшале квалитет живота, подигле ниво социјалне сигурности и бриге о потребама житеља општине Свилајнац.

Као најважније и најзахтевније у непосредној будућности препознају се:

- Отварање мањег дома / стационара за старе са пратећим садржајима неге и осмишљених активности старих корисника,
- Дневни боравак за старе при мањем дому за старе,
- Дневни боравак за децу са посебним потребама,
- Отварање специјалног одељења са посебним потребама при основној школи
- Успостављање и развој услуге Помоћ у кући за стара лица
- Успостављање и развој услуге Помоћ у кући за инвалидна лица
- Програм Народних кухиња
- Помоћ ромској деци у образовању
- Успостављање и развој услуге Храна на точковима.

Социјални контекст општине Свилајнац полигон је деловања више социјалних актера и може се рећи да је приступ социјално сложеним потребама становништва активан, поливалентан и изнијансиран у границама материјалних и кадровских капацитета постојећих актера социјалне заштите.

Актери социјалне заштите у општини Свилајнац су:

- Локална самоуправа кроз општинска тела као што су: ОКОСП, Општинско веће, Фонд солидарности, Служба дечије заштите и Координациони одбор за борбу против болести зависности.
- Одсек за социјалну политику и социјалну заштиту Општине Свилајнац
- Центар за социјални рад „Свилајнац“
- Црвени крст Свилајнац
- Удружење Рома „Свилајнац“
- Дом здравља „Свилајнац“.

Одсек за социјалну политику и социјалну заштиту Општине Свилајнац

У одсеку за социјалну политику и социјалну заштиту обављају се следећи послови: управно-правни послови доношења решења о правима из области социјалне заштите; пружа подршку материјално угроженим породицама са децом, породицама са децом ометеном у развоју, пружа помоћ у побољшању услова за задовољавање основних потреба старим лицима на територији Општине; праћење рада и пословања, евидентирање и сагледавање рада установа социјалне заштите и хуманитарних организација; пријем и контрола захтева индиректних буџетских корисника и обрада и праћење реализације поднетих захтева; упућивање корисника једнократне новчане помоћи на добровољно радно ангажовање; евидентирање и збрињавање избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији; обављање стручних и административних послова за Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије; послови у вези бесплатног превоза ученика на територији Општине; праћење и примена прописа који регулишу област социјалне заштите.

У оквиру одсека обављају се послови праћења рада и спровођења програмских активности особа са инвалидитетом које се делом финансирају из средстава буџета Општине.

Комисија за социјална питања општине Свилајнац која је део одсека за стручне послове из области социјалне заштите прима, разматра и одлучује о захтевима социјално угрожених лица која се обраћају за помоћ органима Општине Свилајнац.

Комисија разматра захтеве који се тичу тренутног збрињавања социјално угрожених лица у обезбеђивању хране, хигијенских средстава, ургентних тренутних новчаних помоћи за задовољавање основних животних потреба.

Табела бр. 89 Корисници услуга центара социјалне заштите (малолетна лица)

Година	Малолетна лица						
	Укупно	Социо-материјално угрожена	Са поремећајима у понашању	Без родитељског старања	Из породица са поремећајем породичних односа	Ометена у психофизичком развоју	Остала
2007	518	83	199	20	4	6	206
2008	541	81	237	20	3	5	200
2009	395	136	105	34	64	26	30
2010	438	163	105	34	79	27	30
2011	477	195	107	38	58	35	44
2012	448	122	96	21	110	27	72

Извор: Центар за социлајни рад „Свилајнац“

Табела бр. 90 Корисници услуга социјалне заштите (пунолетна лица)

Пунолетна лица							
Година	**Укупно**	**Лица са поремећајима у понашању**	**Физички и психички ометена лица**	**Материјално необезбеђена и незбринута лица**	**Са поремећиним породичним односима**	**Остарела лица**	**Остали корисници**
2007	593	6	105	338	24	99	21
2008	697	3	186	296	26	186	-
2009	797	5	215	294	41	229	13
2010	704	6	97	295	113	175	18
2011	717	3	88	337	98	187	4
2012	949	35	49	458	136	210	61

Извор: Центар за социлајни рад „Свилајнац“

Табела бр. 91 Преглед укупног броја корисника основних мера и облика породично-правне и социјалне заштите

Облик Заштите	**Број корисника**							
	2005.	**2006.**	**2007.**	**2008.**	**2009.**	**2010.**	**2011.**	**2012.**
Усвојење	/	/	1	2	/	/	/	/
Старатељство (укупно)	127	102	119	142	124	175	170	133
Смештај у установу	79	88	78	62	73	67	67	67
Смештај у другу Породицу	17	13	13	16	17	18	19	20
Додатак за помоћ и негу	94	99	128	163	193	153	213	95
Материјално обезбеђење	121	98	111	129	145	154	242	241
Исхрана у клубу								
Помоћ у натури	322	292	57	69	89	121	112	265
Једнократна новчана помоћ	1647	586	287	297	441	123	276	647
Помоћ у кући		30	50	83	152	50	79	112
Услуге социјалног Рада	453	252	298	311	323	342	358	362

Извор: Центар за социлајни рад „Свилајнац“, 2013.

Табела бр. 92 Преглед укупног броја корисника услуга области социјалне заштите Црвеног крста Свилајнац

Година							
	Укупно	**Народна кухиња**	**Помоћ у кући за стара лица**	**Помоћ у пакетима хране и хигијене**	**Помоћ у натури**	**Тренутне помоћи**	**Остала**
2007	507	200	50	-	115	21	121
2008	601	200	83	-	138	17	163

2009	725	250	152	-	162	14	147
2010	966	250	50	300	185	16	165
2011	997	250	79	300	180	8	180
2012	1035	300	112	300	115	12	196

Извор: Црвени крст Свилајнац

Табела бр. 93 Особе са инвалидитетом према врсти проблема, старости и полу

	Проблеми са					
	видом	**слухом**	**ходом**	**памћењем**	**самосталношћу**	**комуникацијом**
Укупно	**756**	**481**	**1270**	**357**	**301**	**202**
Испод 15 година	11	6	8	4	7	10
15-19	2	1	1	4	3	4
20-29	6	3	11	6	8	10
30-49	34	20	55	26	14	18
50-59	123	45	158	48	30	27
60-64	90	31	121	21	18	14
65 и више	490	375	916	248	221	119
Мушко	293	224	443	143	121	95
Испод 15 година	7	5	7	3	5	7
15-19	1	1	1	4	2	4
20-29	3	2	6	5	5	7
30-49	16	13	30	15	8	7
50-59	77	29	87	31	20	18
60-64	36	15	50	11	10	7
65 и више	153	159	262	74	71	45
Женско	463	257	827	214	180	107
Испод 15 година	4	1	1	1	2	3
15-19	1	-	-	-	1	-
20-29	3	1	5	1	3	3
30-49	18	7	25	11	6	11
50-59	46	16	71	17	10	9
60-64	54	16	71	10	8	7
65 и више	337	216	654	174	150	74

Табела бр. 94 Становништво према статусу инвалидитета, старости, полу и типу насеља

	Укупно			Особе са инвалидитетом			Особе без инвалидитета			Особе чији је инвалидитет непознат		
	Свега	Мушко	Женско	Свега	Мушко	Женско	Свега	Мушко	Женско	Свега	Мушко	Женско
Укупно	**23551**	**11231**	**12320**	**2067**	**833**	**1234**	**20907**	**10084**	**10823**	**577**	**314**	**263**
Испод 15 година	3110	1568	1542	28	20	8	2988	1495	1493	94	53	41
15-19	1336	696	640	10	8	2	1291	668	623	35	20	15
20-29	2452	1269	1183	23	14	9	2380	1221	1159	49	34	15
30-49	5699	2776	2923	116	66	50	5451	2642	2809	132	68	64
50-59	3512	1741	1771	300	178	122	3903	1496	2407	119	67	52
60-64	1879	918	961	207	91	116	1613	791	822	59	36	23
65 и више	5563	2263	3300	1383	456	927	4091	1771	2320	89	36	53
Просечна старост	45,4	43,69	46,96	69,38	65,34	72,1	43,1	41,97	44,14	42,98	41,42	44,83
Градска	9198	4327	4871	616	270	346	8397	3952	4445	185	105	80
Испод 15 година	1360	670	690	11	8	3	1316	641	675	33	21	12
15-19	570	290	280	7	5	2	554	280	274	9	5	4
20-29	1035	539	496	10	5	5	1009	524	485	16	10	6
30-49	2504	1166	1338	45	25	20	2404	1113	1291	55	28	27
50-59	1396	673	723	116	72	44	1245	580	665	35	21	14
60-64	721	338	383	61	31	30	644	295	349	16	12	4
65 и више	1612	651	961	366	124	242	1225	519	706	21	8	13
Просечна старост	42,32	40,94	43,54	66,59	62,63	69,69	40,56	39,5	41,51	41,04	39,57	42,96
Остала	14353	6904	7449	1451	563	888	12510	6132	6378	392	209	183
Испод 15 година	1750	898	852	17	12	5	1672	854	818	61	32	29
15-19	766	406	360	3	3	0	737	388	349	26	15	11
20-29	1417	730	687	13	9	4	1371	697	674	33	24	9
30-49	3195	1610	1585	71	41	30	3047	1529	1518	77	40	37
50-59	2116	1068	1048	184	106	78	1848	916	932	84	46	38
60-64	1158	580	578	146	60	86	969	496	473	43	24	19
65 и више	3951	1612	2339	1017	332	685	2866	1252	1614	68	28	40
Просечна старост	47,38	45,41	49,2	70,56	66,63	73,04	44,8	43,57	45,98	43,9	42,36	45,65

Образовање

Школски систем образује, васпитава и усмерава ученика да овлада знањима, вештинама и умећима како би се створиле одређене особине личности, ставови и систем вредности код сваког ученика као индивидуе.

Непосредни реализатори активности у образовним институцијама су наставници (васпитачи, учитељи, наставници, професори), чији је рад детерминисан наставним плановима и програмима, очекивањима социјалног партнера, материјалном подршком за професионално деловање, педагошком и програмском компетенцијом, особинама личности наставника, посебно мотивацијом и ентузијазмом, као унутрашњим факторима.

Економски положај образовања је неповољан. Образовање се у највећој мери финансира из Буџета Републике Србије, док се материјални трошкови и трошкови инвестиционог одржавања објеката основних и средњих школа, као и вртића финансирају из Буџета локалне самоуправе.

Предшколско образовање

Предшколским васпитањем и образовањем се обезбеђује остваривање права детета и задовољавање потреба деце, породице и друштва. Основни циљ предшколског васпитања и образовања је да се допринесе целовитом развоју детета предшколског узраста, тако што

ће му пружити услове и подстицаје да развија своје способности и својства личности, проширује искуства и изграђује сазнања о себи, другим људима и свету. Предшколско васпитање и образовање је најважнија функција предшколске установе и неопходан услов за укупан развој личности детета.

Као и у многим другим срединама, и у општини Свилајнац организовани рад са предшколском децом настао је у оквиру основне школе. Три васпитне групе деце узраста од шест до седам година формиране су 1977. године, а већ у наредној, 1978. години формирана је и четврта. Школа је за њих могла да издвоји две учионице које су биле адаптиране у радне собе, а рад се одвијао у две смене.

За новонасталу делатност је требало обезбедити одговарајуће услове па је 1979. године изграђен нови објекат и донета одлука о оснивању Радне организације дечји вртић "Дечја радост". У почетку је у организацији било свега дванаест запослених и 45 деце. Захтева за место у вртићу је било више него места, па је 1986. године извршена доградња. Све веће интересовање је проузроковало потребу за новом доградњом већег интензитета. Поред парка у зеленилу старог дворишта 1992. године изграђен је нови вртић површине 520 м^2.

На крају XX века установа располаже комбинованим дечјим објектом укупне површине од 2.000 м^2, капацитета 300 места за децу од једне до седам година старости и уређено двориште укупне површине 10.000 м^2. Изградња трећег објекта изведена је 2007. године, те данас вртић има 2.550 м^2 укупне површине објеката.

Године 2012. вртић има 84 запослена радника и 500 деце – 66 узраста до 3 године, 434 узраста од 3 до 7 година, 18 у поподневном боравку (1-7 година). У Свилајнцу функционише 33 васпитних група, од чега 5 припремних предшколских група (полудневни облик) и 14 у сеоским месним заједницама (Бобово, Војска, Гложане, Грабовац, Дубље, Кушиљево, Луковица, Роанда, Седларе, Суботица, Тропоње, Радошин, Купиновац и Црквенац). Радно време је од 05:30 до 20:00 часова чиме спада у ретке установе ове врсте у Србији које раде са децом током целог дана.

У предшколској установи се организују боравци различите дужине трајања у зависности од узраста деце, као и повремени облици рада – драмске и ликовне радионице, ритмичка гимнастика, еколошке активности, учење страног језика (енглески) и рођенданске прославе. У оквиру рекреативног боравка организује се једнодневна екскурзија за Београд (предшколски узраст) и излети. Програмски задаци предшколске установе "Дечја радост" су:

1. Унапређивање васпитно - образовног рада,
2. Обезбеђивање материјалних и просторних услова за организовање различитих облика рада са предшколском децом,
3. Обезбеђивање кадровских услова,
4. Стално стручно усавршавање кадрова,
5. Организовање и припрема шестогодишњака за полазак у школу,
6. Брига о здрављу и хигијени деце,
7. Укључивање родитеља и породице у процес васпитања и образовања,
8. Институција отвореног типа - отворена према родитељима, локалној заједници, потребама деце.

Табела бр. 95 Бројно стање деце по групама установе дечји вртић „Дечја радост"

Р.Б.	НАЗИВ ГРУПЕ	БРОЈ ДЕЦЕ
1.	Млађа јаслена група	14
2.	Млађа јаслена група	14
3.	Старија јаслена група	18
4.	Старија јаслена група	19
5.	I Млађа вртићка група	20
6.	II Млађа вртићка група	19
7.	III Млађа вртићка група	18
8.	I Средња вртићка група	26
9.	II Средња вртићка група	28
10.	I Старија вртићка група	27

11.	II Старија вртићка група	24
12.	III Старија вртићка група	24
13.	Предшколска група целодневни боравак	24
14.	Предшколска група целодневни боравак	23
15.	Предшколска група целодневни боравак	15
16.	Предшколска група полудневни боравак	19
17.	Предшколска група полудневни боравак	19
18.	Школска група	17
19.	Поподневна група	7
20.	Кушиљево	19
21.	Рођевац	6
22.	Дубље	10
23.	Тропоње	9
24.	Грабовац	11
25.	Луковица	5
26.	Гложане	6
27.	Радошин	6
28.	Црквенац	8
29.	Бобово	9
30.	Седларе	7
31.	Дубница	6
32.	Војска	11
33.	Роанда	5
34.	Суботица	7
	УКУПНО:	**500**

Извор: Дечји вртић „Дечја радост" Свилајнац,2013. године

Табела бр. 96 Број група и деце у групи уписаних у септембру 2012.године

Група	Број група	Број деце у групи
Јаслени део	4	65
Млађа група	3	57
Средња група	2	54
Старија група	3	75
Предшколска група на целодневном боравку	3	62
Предшколска група на полудневном боравку	2	38
Школска група	1	17
Поподневна група	1	7
Предшколска група по селима	15	125
Све васпитне групе	34	500

Извор: Дечји вртић „Дечја радост" Свилајнац,2013

Број неуписане деце у предшколским групама у седишту установе је 5,од тога 3 уручених позива нису се одазвали упису и 2 враћене коверте (одсутан – није тражио).

Табела бр. 97 Број деце и васпитних група уписаних у септембру 2012.године

Узраст деце	Број деце	Број васпитних група
0-3 година	66	4
3-5 година	115	5
5-6.5 година	77	3
Припремни предшколски програм	225	20
Школска група	17	1
УКУПНО	500	33

Извор: Дечји вртић „Дечја радост" Свилајнац,2013

Основно образовање

На територији општине Свилајнац функционишу 4 основне школе:

- ОШ „Јован Јовановић Змај“ у Свилајнцу,
- ОШ „Бранко Радичевић“ у Седлару,
- ОШ „ Вожд Карађорђе“ у Кушиљеву,
- ОШ „Стеван Синђелић“ у Војски.

Осим ОШ „Вожд Карађорђе“ у Кушиљеву која наставу реализује само у матчној школској згради, у остале три основне школе настава се, поред матичне школске зграде, изводи и у школским објектима Издвојених одељења у селима Општине Свилајнац, а која функционишу у саству ових основних школа и то:

- ОШ „Јован Јовановић Змај“ у Свилајнцу основана је 1808. године и у својој 200 година дугој традицији прошла је завидан историјски пут. У њеном саставу функционишу Издвојена одељења у: Црквенцу, Гложану, Дубљу, Грабовцу, Врлану, Луковици, Бобову, Проштинцу и Дубници. У издвојеном одељењу у Врлану наства се не релаизује од школске 2008/2009. године због смањеног броја деце.
- ОШ „Бранко Радичевић“ у Седлару у оквиру које функционишу Издвојена одељења у: Тропоњу, Роанди, Суботици, Купиновцу, Рођевцу и Ђуринцу.
- ОШ „Стеван Синђелић“ у Војски која у свом саставу обухвата Издвојена одељења у: Радошину, Бресју и Мачевцу.

  Удаљеност Издвојених одељења од својих седишта је неједнака. Удљеност варира од 2,5 до 20 километара.

У Издвојеним одељењима свих основних школа насатава се реализује у преподневној смени. Специфичност издвојених одељења је четвороразредност и постојање комбинованих одељења са 2, 3 и 4 разреда. У матичним зградама свих основних школа реализује се осморазредна настава у преподневној смени.

ОШ „Јован Јовановић Змај“ у Свилајнцу рад у матичној згради организује у две смене: **преподневна** за ученике предметне нсатве (V- VIII разред) и **поподневна** за ученике разредне наставе (I- IV разред). У осталим основним школама рад је организован у преподневној смени.

Табела бр. 98 Број ученика и одељења у основном образовању за школску 2012/2013 годину

Број ученика и одељења у основном образовању општине Свилајнац	РАЗРЕДНА НАСТАВА												ПРЕДМЕТНА НАСТАВА					УКУПНО ОДЕЉЕЊА	УКУПАН БРОЈ УЧЕНИКА	ПРОСЕЧАН БРОЈ УЧЕНИКА ПО ОДЕЉЕЊУ	БРОЈ УЧЕНИКА ПУТНИКА
	број одељења	чистих	са 2 р.		са 3 р.		са 4 р.		Број ученика по разредима				број одељења	Број ученика по разредима							
			одељења	ученика	одељења	ученика	одељења	ученика	1. Разред	2. Разред	3. Разред	4. Разред		5. Разред	6. Разред	7. Разред	8. Разред				
ОШ „J.J. Змај“ Свилајнац	33	22	9	101	2	13	0	0	151	147	148	183	29	178	190	167	161	62	1325	21,4	267
ОШ „Б. Радичевић “ Седларе	12	0	11	111	1	7	0	0	28	26	34	30	8	38	32	29	30	20	247	12,4	109
ОШ „ Вожд Карађорђе “ Кушиљево	4	4	0	0	0	0	0	0	19	25	28	24	4	16	21	26	21	8	180	22,5	0
ОШ „С. Синђелић“	7	2	3	29	2	13	0	0	12	11	18	13	4	14	18	12	19	11	117	10,6	31

Војска																				
УКУПНО	56	6	23	241	5	33	0	0	210	209	228	250	45	246	261	234	231	101	1869	18.5	407

Извор: Годишњи план рада за школску 2012/2013. годину ОШ „Јован Јовановић Змај“ Свилајнац, ОШ „Бранко Радичевић“ Седларе, ОШ „Вожд Карађорђе“ Кушиљево, ОШ „Стеван Синђелић“ Војска

Почев од 2012/2013. године ОШ „Јован Јовановић Змај“ релизује и наставу Функционалног основног образовања одраслих. У сва три циклуса уписано је укупно 75 полазника.

Настава је у основном образовању стручно заступљена. Преко 60% наставног кадра је са високом стручном спремом, док је је један број наставника разредне наставе на дошколовавњу са вишег на високо образовање. Од укупног наставног кадра 27 наставника је ван територије Општине Свилајнац, односно 18%.

У следећој табели дат је преглед броја радника према врсти посла који обавља у основном образовању.

Табела бр. 99 Број радника према врсти посла у основном образовању за школску 2012/2013. годину

ШКОЛА	Број радника према врсти посла						
	Директор	Помоћник директора	Стручни сарадници	Наставно особље	Админ. особље	Пом. тех. особље	УКУПНО
ОШ „Ј. Ј. Змај“, Свилајнац	1	1	4	83,55	6	27	122,55
ОШ „Б. Радичевић“, Седларе	1	/	1,5	26,44	1,80	13	43,74
ОШ „Вожд Карађорђе“, Кушиљево	1	/	1	10,97	1,60	5	19,57
ОШ „С. Синђелић“, Војска	1	/	1	14,40	1,60	7	25
СВЕГА	4	1	5,5	132,96	11	52	208,36

Извор: Годишњи план рада за школску 2012/2013. годину ОШ „Јован Јовановић Змај“ Свилајнац, ОШ „Бранко Радичевић“ Седларе, ОШ „Вожд Карађорђе“ Кушиљево, ОШ „Стеван Синђелић“ Војска

Средње образовање

У периоду од 1960. до 1964. Гимназија је радила као истурено одељење Гимназије у Јагодини. Године 1977. Гимназија и Школа за КВ раднике се интегришу у ОУР “Драгош”, а 1987. године формиран је Образовни центар усмереног образовања и васпитања „Лаза Стојановић”. Од Образовног центра 1. априла 1987. формиране су две самосталне школе – Пољопривредна школа и школа ”Лаза Стојановић”. Од 1990. Гимназија у Свилајнцу води се као истурено одељење Гимназије у Ћуприји, а у оквиру Машинске школе. Данас је Гимназија део Средње школе „Свилајнац“ у Свилајнцу.

У школској 2010/11.години Средња школа “Свилајнац” остварује наставне планове и програме у следећим подручјима: Гимназија (општи тип), економија, право и администрација (економски техничар), машинство и обрада метала (машинбравар и механичар грејне и расхладне технике) и трговина, угоститељство и туризам (смер конобар и кувар).

Табела бр. 100 Број ученика и одељења по образовним профилима

Трајање образовања	Образовни профил	Број ученика									
		Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред		УКУПНО	
		одељење	одељење	одељење	одељење	одељење	одељење	одељење	одељење	одељење	одељење
Образовање у трајању од три године	1. Конобар	0,5	16	0,5	16	0,5	14			1,5	46
	2. Кувар	0,5	15	0,5	17	0,5	19			1,5	51
	3. Аутомеханичар	0,5	8	-	-	0,5	9			1,0	17
	4. Механичар грејне и рас.технике	0,5	12	0,5	12	0,5	16			1,5	42
	5. Машинбравар	-	-	½	11	-	-			0,5	11
Образовање у трајању од четири године	1. Гимназија	2	60	2	57	2	56	2	60	8	233
	2. Економски техничар	1	36	1	38	1	35	1	33	4	142

Извор: Средња школа „Свилајнац“

Табела бр. 101 Број ученика и одељења у средњој школи

Разред	Број ученика	Број одељења
I	147	5
II	151	5
III	149	5
IV	93	3
УКУПНО	540	18

Извор: Средња школа „Свилајнац“, 2012

Средња пољопривредна школа у Свилајнцу основана је 13. јула 1957.године као школа интернатског типа. Уписано је, у два одељења, 76 ученика за занимање пољопривредни техничар општег смера. Са реформом школства 1980. уписујемо и ветеринарске техничаре. Данас је ова школа савремена институција за образовање ученика трећег и четвртог степена. Увођењем смера хортикултуре пружа се могућност девојчицама да се образују у својој општини.

Основна шанса школе је да може да одговори на потребе и захтеве друштва, економије и тржишта рада. Позивајући се на традицију и имајући у виду капацитете којима располажемо, школа је међу првима почела са реализацијом огледног програма. Поседује савремене кабинете и стручни наставни кадар, као и економију, на којој ученици повезују теоретску наставу са практичним радом (узајамност теорије и праксе). Знања стечена у школи ученици примењују на својим имањима и у својим индивидуалним објектима (сточарство).

Дом ученика омогућава да ученици школе буду са територије целе Републике. Поред смештаја и исхране ученици су ангажовани у спортским и културним секцијама. У школском дворишту су терени за мали фудбал, кошарку и трим стаза које користе како ученици тако и сами грађани.

Састав становништва, углавном пољопривредно становништво, као и географски положај, равница и плодно земљиште, су основни разлози за постојање овакве институције.

Школа запошљава 147 радника, од којих је 59 наставно особље, 17 васпитача, 8 професионалних сарадника, 8 ненаставног особља и 42 помоћно-техничког особља.

Данас простор школе износи 10.858 m^2, а изграђене су и додатне просторије Дома. У најави је поновна доградња капацитета за око 200 ученика. Школа има кабинете за сточарство, воћарство, механизацију, ратарство, физику, хемију, информатику и рачунарство, ветеринарску лабораторију, библиотеку са читаоницом и три радионице.

У школи се образују ученици у образовним профилима:

- IV степен: пољопривредни техничар, пољопривредни техничар-оглед, ветеринарски техничар, ветеринарски техничар–оглед, техничар хортикултуре, прехрамбени техничар-оглед и прехрамбени техничар.
- III степен: месар и руковалац-механичар пољопривредне технике

Визија Пољопривредно–ветеринарске школе са домом ученика Свилајнац је да:

- буде регионални лидер у образовању кадрова за производњу и прераду хране,
- прати развој стандарда ученичких постигнућа и поставља исте према захтевима квалитета наставе,
- се развија као установа стално унапређујући систем управљања, организацију производње, ученичко предузетништво и ствара нове препознатљиве брендове,
- да континуирано развија сарадњу са социјалним партнерима у окружењу, и са међународним институцијама сличне професионалне оријентације,
- да у што скоријој будућности постане регионална високошколска установа.

Мисија школе је образовање квалитетних кадрова у области пољопривреда, производња и прерада хране, преквалификација и доквалификација стручних кадрова и учешће у изради наставних планова и програма у реформи средњег стручног образовања. Такође, циљ је и осавременити извођење практичне наставе на полигону практичне наставе – економији школе, стално побољшање услова живота и рада ученика и запослених и међународна сарадња са сличним школама из БиХ , Шведске, Холандије и осталих земаља.

Развојни циљеви Пољопривредно-ветеринарске школе су:

- формирање новог образовног профила оријентисаног ка производњи органских производа, као и допуна постојећих наставних планова овим садржајима,
- јачање капацитета за извођење практичне наставе опремањем новим машинама,
- изградња савремених пластеника на економији школе грејених на биомасу,
- опремање новоизграђеног стакленика-кабинета,
- изградња анекса дома ученика,
- изградња објеката за чување стоке: стаја, карантин, магацински простор и уградња система за изђубривање стајњака у стаји за говеда,
- изградња додатних спортских терена у дворишту школе,
- изградња постројења за производњу биогаса у циљу повећања енергетске ефикасности и подизања еколошке свести,
- праћење производних резултата органске производње на површинама добијених од локалне самоуправе,
- покретање програма целоживотног учења кроз формалне и неформалне облике образовања намењене регистрованим пољопривредним произвођачима општине Свилајнац,
- учешће у пројектима и конкурсима европских агенција и домаћих министарстава везаних за унапређивање образовног система,
- учешће у пројектима и конкурсима европских агенција и домаћих министарстава везаних за унапређивање конвеционалне и органске пољопривредне производње.

Табела бр. 102 Укупан број ученика Пољопривредне школе школске године 2012/2013.год

Разред	Број ученика	Број одељења
I	202	7
II	148	7
III	145	7
IV	144	6
УКУПНО	639	27

Извор: Пољопривредна школа „Свилајнац“

Табела бр. 103 Број ученика и одељења по образовним профилима

ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ	РАЗРЕДИ								УКУПНО	
	I РАЗРЕД		II РАЗРЕД		III РАЗРЕД		IV РАЗРЕД			
	бр. ученика	бр. одељ.	бр. ученика	бр. одељ.	бр. ученика	бр. одељ.	бр. ученика	бр. одељ.	бр. ученика	бр. одељ.
Пољопривредни техничар	0	0	0	0	0	0	19	1	19	1
Пољопривредни техничар - оглед	60	2	42	2	40	2	16	1	158	7
Техничар хортикултуре	30	1	27	1	20	1	28	1	105	4
Ветеринарски техничар	0	0	0	0	0	0	31	1	31	1
Ветеринарски техничар - оглед	61	2	47	2	44	2	21	1	173	7
Прехрамбени техничар	0	0	0	0	0	0	29	1	29	1
Прехрамбени техничар - оглед	30	1	23	1	25	1	0	0	78	3
Месар - оглед	11	0.5	0	0	16	1	0	0	27	1.5
Руковалац - механичар пољопривредне технике - оглед	10	0.5	9	1	0	0	0	0	19	1.5
УКУПНО	202	7	148	7	145	7	144	6	639	27

Извор: Пољопривредна школа „Свилајнац“

Високо образовање

Факултет еколошке пољопривреде у Свилајнцу је млада високошколска образовно-научна установа, представља организациону јединицу Educons Univerziteta, која припрема високообразоване стручњаке оспособљене да управљају процесима производње здравствено безбедне хране, промовишу и унапређују органску производњу и доприносе ревитализацији села и руралних подручја. Школске 2010/11. године уписана је прва генерација студената, а 2014. добићемо прве инжењере пољопривреде. Од свог оснивања Факултет је постао језгро развоја еколошке пољопривреде у овом делу Србије, преузимајући образовну, организацијску, едукативну и креативну улогу у процесу превођења на производњу на одрживим принципима. Основни циљ Факултета еколошке пољопривреде је да повећа ниво научног знања и да применом истог развија практичне вештине, да се

упознају и користе природни циклуси, размишља интердисциплинарно, делује одговорно, да се развију комуникацијске, педагошке и организационе способности.

Основне академске студије

Студијски програм на Факултету еколошке пољопривреде на основним академским студијама траје 4 године (8 семестара) на којима се стиче 240 ЕСПБ, а по завршетку студија студент добија звање инжињера пољопривреде. У структури студијског програма на основним студијама заступљени су следећи скупови предмета: научно-стручни, академско-општеобразовни, теоријско-методолошки и стручно-апликативни. Студијски програм се састоји од обавезних предмета и изборних предмета. Студент може избором изборних предмета (којих има 6 у току основних студија) да обликује свој академски профил. У току студија обавезна је стручна пракса (2, 3 и 4 године). На крају 8 семестра ради се завршни рад и после полагања истог добије се диплома. Факултет има капацитет за 110 места.

Поред акредитације програма за основне академске студије, Факултет еколошке пољопривреде је акредитовао и програм дипломских академских студија (мастер).

Мастер студије

Студијски програм на Факултету еколошке пољопривреде на дипломским академским студијама траје 1 годину (2 семестра) на којима се стиче 60 ЕСПБ, а по завршетку студија студент добија звање Дипломирани инжењер пољопривреде – Мастер.

У структури студијског програма на дипломским академским студијама заступљени су следећи скупови предмета: научно-стручни и стручно-апликативни. Мастер програм по структури одговара сличним програмима у ЕУ. Студијски програм се састоји од обавезних предмета (3) и изборних предмета. Студент може одабиром одређених изборних предмета (којих има 30) да обликују свој мастер профил. Ове студије су на много вишем нивоу и везане су за истраживачки рад, коришћење различитих метода, стручну праксу, коришћење стране литературе и друго. У току ових студија обавезна је стручна пракса (1 и 2 семестра). На крају другог семестра ради се дипломски рад, а после полагања истог добија се диплома.

Стручна пракса

У оквиру пословно-техничке сарадње са бројним научним, образовним и другим институцијама из области пољопривредне производње из наше земље, као и љубазности произвођача органских производа, студенти су у прилици да се упознају са најновијим научним достигнућима и савременим методама органске производње. Посебну, специфичну вредност која пружа квалитет наставном раду на Факултету даје и могућност организовања праксе за наше најбоље студенте у иностранству кроз сарадњу са еминентним институцијама у Италији, Мађарској и другим земљама Европе.

Научно- истраживачки рад

Факултет еколошке пољопривреде, кроз научно-истраживачки центар Универзитета, реализује, у значајној мери, поред наставног и научно-истраживачки рад. Квалитет рада потврђен је кроз реализацију одређеног броја пројеката, финансираних од стране Министарства просвете, науку и технолошки развој Републике Србије, као и неколико међународних пројеката. Кроз озбиљну сарадњу Универзитета и Факултета, на овом пољу ствара се могућност да се и студенти, у складу са својим афинитетима и могућностима, укључују у научно-истраживачки рад и тако, још квалитетније профилишу своје будуће ангажовање.

Неформално образовање

Неформално образовање служи да допуни формално и да нам да прилику да приступимо свим оним садржајима који су у формалном неприступачни или чак потпуно нетакнути (разни курсеви специфичних вештина, практичних пословних знања, личног усавршавања попут плеса, масаже...). У неким случајевима, због недостатка довољно ефикасног модела флексибилног формалног образовања, неформална едукација је носилац смањења јаза између постојећег и потребног образовања, научних дисциплина и жеља младих људи. Неформално образовање се спроводи кроз активности као што су курсеви, семинари, предавања, конференције, радионице, разни типови тренинга, као и волонтирање.

Неформално образовање у општини Свилајнац одржава се кроз активности Канцеларије за младе. Од јануара 2009. године Канцеларија за младе свој програм реализује кроз низ радионица, обука, семинара и осталих активности неформалног образовања.

Локална канцеларија за младе је део локалне самоуправе, њена је посебна организациона јединица, обједињује и координира све службе и органе који се баве младима. Задужена је за креирање и спровођење омладинске политике на нивоу општине Свилајнац. Канцеларија је сервис који пружа подршку иницијативама младих, покреће и спроводи активности које за циљ имају побољшање положаја младих у друштву, доприноси њиховом активнијем учешћу у процесу доношења одлука и друштвеном животу града, као и сарадњи са свим секторима и институцијама општине Свилајнац, које у надлежности рада имају младе. Њени основни циљеви јесу идентификовање потреба и проблема младих и приступање методама њиховог решавања, као и промовисање вредности толеранције, поштовања људских права и равноправности. Канцеларија израђује планове, координира активности и усклађује акције са циљем да побољша положај младих. Њена улога је да обезбеди окружење које омогућава младима да се развију у онакве одрасле особе какве су потребне друштву да би напредовало у будућности.

Најзначајнији задаци Канцеларије за младе су:

- успостављање међусобне сарадње НВО које се баве младима посредством КЗМ,
- изграђивање односа и сарадња са локалним организацијама и иницијативама младих,
- промовисање волонтеризма међу младима,
- организовање друштвеног живота младих,
- едукација младих по питању писања пројеката,
- организовање разних културних и спортских манифестација.

Остваривањем једног од специфичних циљева Локалног акционог плана (ЛАП) - Развијање неформалног образовања, Канцеларија за младе одржала је 50 радионица психосоцијалног, едукативног и креативног карактера. На овај начин младима је омогућено да науче да пишу пројекте, организују догађај или израде свој CV и мотивационо писмо на адекватан начин, а такође су стекли комуникацијске, лидерске и вештине јавног наступа. Слободно време и активизам младих употпуњени су са више од 15 музичких догађаја и преко 40 волонтерских акција**.**

Један од најзаначјнијих пројеката Канцеларије за младе био је трогодишњи пројекат Међународне организације за миграције (IOM) који се звао "Оснаживање људксог капитала у Србији кроз активно учешће младих" (SHAPE) и обухватао је многобројне психосоцијлне, едукативне и креативне радионице кроз које су млади оснаживани и мотивисани. Кроз (SHAPE) пројекат урађено је прво

истраживање потреба младих, омогућено је да запослени у КЗМ-у као и најближи сарадници се едукују и усавршe кроз многобројне семинаре широм Србије, а као награду за труд, залагање и одличне резултате Канцеларије за младе, троје најактивнијих посетило је Рим 2010. и Милано 2011. године.

Осим пројеката КЗМ је организовала и многобројне волонтерске акције, мини-пројекте и на тај начин омогућла младима да путују, друже се и едукују. У организације Канцеларије за младе, млади су посетили Београд и "Вук-у" погледали представу "Ожалошћена породица," путовали у Сокобању на дводневне семинаре у сарадњи са КЗМ-ом Сокобања, на Бељаници учествовали на дводневном тренингу у оквиру пројекта "Шанса за све" и на више радионица угостили и посетили младе у Крагујевцу.

Обележавање Дана младих (12. август), Дан борбе против сиде (1. децембар), Дан отварања Канцеларије за младе (23. јануар) само су неки од датума које волонтери Канцеларије за младе традиционално обележавају кроз волонтерске акције, музичке догађаје, едукацију и слично.

Омладина

У Републици Србији има око милион и по младих, што у односу на укупан број становника чини двадесет процента. Оснивањем Министарства омладине и спорта Републике Србије и усвајањем Националне стратегије за младе направљен је први корак ка системском решавању положаја младих. Овим документом иницирано је отварање Канцеларија за младе које представљају организациону јединицу локалне управе, у којој су утврђене процедуре и системи којим ће се креирати и спроводити локална политика за младе.

Крајем 2010. године на Скупштини општине Свилајнац усвојен је први стратешки документ младих, Локални акциони план за младе. Овим документом исказује се јасно и дугорочно опредељење у стварању социјалних, образовних, културних, материјалних, политичких и других услова за трајну добробит младих те њихово активно, потпуно и одговорно учешће у друштвеној заједници.

Овакав начин системског деловања и развијања омладинске политике подстакао је и развој невладиног сектора, тако је 2010. године основано прво удружење младих општине Свилајнац „Youth of the nation.“ Усвајањем Закона о волонтирању као организованом добровољном пружању услуга или обављању активности од општег интереса, за опште добро или добро другога, подстакнута је идеја о волонтеризму те је 2012. године основано удружење „Волонтерска организација Свилајнац“- ВОС.

Млади чине једну шестину становништва општине Свилајнац, по попису из 2011. године тај број износи 3788 особа узраста од 15 до 30 година. Млади у Свилајнцу имају могућност осим да се формално образују и да се на неформалан начин едукују и информишу у Канцеларији за младе, да се ангажују у некој од организација и/или удружења, да стекну нова знања и вештине како би допринели свом развоју.

Информисање

Опште карактеристике

Информисање на територији општине Свилајнац обавља се у складу са Законом о јавном информисању и Стратегијом развоја система јавног информисања у Републици Србији до 2016. године. Наведеним документима утврђују се смернице развоја система јавног информисања у Републици Србији са основним циљем јачања демократских односа у тој области.

Као део званичног документа Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац, стратегија информисања заснива се на стандардима, искуству и регулаторном оквиру који су садржани у најважнијим документима Републике Србије али и у документима Уједињених нација, Савета Европе и Европске Уније.

Као једно од основних начела јесте право на слободу изражавања, приступ информацијама и њихов слободан проток и размена.

Локална самоуправа - Функционисање локалне самоуправе у директној је вези са бројем становника и запослених у јединственом органу управе, који углавном раде у директном контакту са грађанима. У досадашњем раду општински органи управе су посебну пажњу посвећивали информисању грађана о свим активностима и плановима општине. С циљем пружања информација и сталног обавештавања грађана, општина Свилајнац је урадила следеће: урађени су водичи, електронска обрада приспелих захтева грађана, нова шалтер сала где је уведен ред, матични сектор, инфо пулт са свим потребним информацијама, огласна табла, веб-странице, итд. У односима са средствима јавног информисања у пракси је редовно давање саопштења за јавност, као и коришћење свих законски доступних средстава информисања.

Постоји листа медија и иста се редовно ажурира. Такође, постоје и листе НВО удружења и МЗ које се редовно ажурирају. Комуникација начелника са особљем се врши тако што се редовно одржавају колегијуми, на којима се развија и успоставља систем интерне комуникације. Комуникација са младима и њихово информисање се одвија преко Канцеларије за младе – стручног сарадника за омладинска питања, који иницира састанке са младима и бави се друштвеним активизмом и неформалним образовањем младих. За давање изјава медијима задужен је Председник општине, а за директан и свакодневни контакт са представницима медија службеник за односе с јавношћу.

Табела бр.104 Списак медија на територији општине Свилајнац

Редни бр.	НАЗИВ МЕДИЈА (емитера)	Бр. дозволе	Врста медија	Власништво	Покривеност
1.	**ТВ Центар** пун назив: Друштво за радио и телевизијску делатност и маркетиншке услуге ТВ Центар Свилајнац д.о.о.	К11	Телевизија	Приватно	Локална (емитује се путем кабла и покрива територије општина Свилајнац, Лапово и Баточину
2.	**ТВ СВИ-ТЕЛ и Радио Ресава** пун назив: Радио телевизијска установа „Ресава-Свител“ д.о.о.	К9 и 336/2008-2	Радио-Телевизија	Приватно	Локална
3.	**ТВ Ресава** пун назив: Предузеће за производњу, промет и услуге Јаблановић ЦО д.о.о.	К10	Радио-телевизија	Приватно	Локална
4.	**Радио Чичица** пун назив: Услужно трговинско предузеће Сити д.о.о	335/2008	Радио	Приватно	Локална

6.	**Радио МИГ** пун назив: Друштво за трговину, угоститељство и пословне услуге Миг-Екстра д.о.о.	478/2011	Радио	Приватно	Локална
7.	**www.svilajnac.rs**		Електро-нска презентац ија	Локална самоуправа	Глобална
9.	**www.svilajnac.com**		Електро-нска презентац ија	Локална самоуправа	Глобална

Извор: Републичка радиодифузна агенција, 2013. година

На територији општине Свилајнац нема штампаних медија.

Постојећи облици комуникације

1. Информисање грађана путем медија

Општина Свилајнац је у својој тежњи да своје активности учини што транспарентнијим развила веома добру сарадњу са свим локалним медијима, који редовно прате догађаје које организује општина Свилајнац, редовно примају и емитују саопштења за медије и баве се свим проблемима од јавног значаја, а све у интересу грађана. Руководство општине Свилајнац, као и сви запослени у локалној самоуправи, руководиоци јавних предузећа, редовно извештавају грађане о својим активностима.

2. Канали информисања и начини комуникације са грађанима

Електронски медији:

У општини Свилајнац постоје три локалне телевизије. Прва је "ТВ Центар", која се емитује посредством кабловске телевизије и њена покривеност, осим Свилајнца, обухвата и неколико градова из околине. Програмска шема и телевизијски садржаји и формати претежно су информативног карактера и усмерени су на директну комуникацију са грађанима о свему што се у општини Свилајнац и њеној околини догађа. Друга је телевизија Сви-тел, која нема информативних садржаја, а трећа ТВ Ресава која се периодично бави информативним садржајима. "ТВ Центар" ради и као дописнички сервис ТВ ПРВА, те се у њиховим информативним емисијама често емитују прилози и информације из Свилајнца.

Такође, у Свилајнцу постоји и више радио-станица, од којих су две (радио "Чичица" и радио "Миг") активне у извештавању и обухватају информативне емисије у свом програму. Остале радио станице претежно заступају музички програм и комерцијалне садржаје.

С обзиром да Свилајнац спада у мање градове, комуникација је и олакшана, јер је веома висока свест грађана о начинима на које могу доћи до информација и редовно прате локална дешавања путем електронских медија. Новинари електронских медија углавном су људи који су препознатљиви грађанима и често су директни посредници у комуникацији између грађана и управљачких структура.

На територији општине Свилајнац не постоје штампани медији. Постојало је неколико покушаја да се покрену приватне новине, међутим све су после извесног времена угашене.

Међутим, служба за односе с јавношћу општине Свилајнац развила је добру комукацију и односе са дописничким сервисима дневних новина на територији Србије, па своја саопштења, извештаје и вести редовно објављује у готово свим дневним новинама (Блиц, Вечерње новости, Политика, Курир, Данас...). Осим тога, развијена је и комуникација са новинским агенцијама као што су ТАНЈУГ и БЕТА, на чијим се порталима и корисничким сервисима редовно појављују информације из општине Свилајнац.

Информисање грађана путем званичног интернет портала:

Свилајнац има два активна званична сајта (www.svilajnac.rs i www.svilajnac.com).

На интернет адреси www.svilajnac.rs налази се службена, интерактивна презентација локалне самоуправе која се свакодневно ажурира. На интернет презентацији представљено је руководство, као и комплетна административна служба општине. Постављени су и сви обрасци које користи административна служба као и информатори за грађане. Путем интернет презентације грађани се могу директно обратити за помоћ и информације путем слања електронске поруке. Презентација се константно унапређује и допуњује како би пружила што више корисних информација грађанима. Посећеност сајта расте из дана у дан, и према истраживањима највећу посећеност има када се директно линкује на званичну Фејсбук страницу општине Свилајнац.

На интернет адреси www.svilajnac.com грађани се могу информисати о свим сервисним информацијама, овај сајт је споровознијег типа и покрива делатност и информисање о јавним предузећима општине Свилајнац, као и о свим актуелним дешавањима. Ова интернет презентација до сада има око 350.000 прегледа.

На оба сајта се свака вест и информација избацује у исто време, са фотографијама или видео записом са догађаја уколико постоји. Путем сајтова се врши сарадња и информисање свих партнера и сарадника општине Свилајнац и путем банера се врши директно онлајн повезивање са њима.

Осим сајтова, недавно је активирана и званична Фејсбук страница "Општина Свилајнац", која је за месец дана окупила више од 700 људи, углавном Свилајнчана и тај број убрзано расте на дневном нивоу.

Општина Свилајнац онлајн информисање сматра веома важним и ради на његовом сталном унапређивању, јер се на овај начин најлакше и најбрже комуницира и са Свилајнчанима који живе у иностранству или су у другим градовима на привременом раду или студијама. Осим тога, на овај начин грађани су у могућности да директно поставе сва питања која их занимају и да добију одговоре у најкраћем могућем року, као и да се информишу о дневним активностима и догађајима.

Остали начини комуникације:

Често је, а испоставило се и као врло практично, комуницирање са грађанима, интересним групама и партнерима општине путем израде билтена, брошура, флајера и сличних промотивно-информативних канала. Овај вид информисања нарочито је важан за део популације која не користи активно интернет.

Инфо пулт - налази се у улазном холу зграде општине и на њему се налази лице које је задужено да грађане упути у одговарајуће одељење општине или им пружи информације које су им битне. Књига утисака користи се као могућност грађана да директно упуте критику, похвалу, предлог, идеју или коментар на рад и функционисање локалне самоуправе. Сваки коментар је анониман што дорпиноси отворености и искрености.

Постављена је и огласна табла у централном холу на коју се постављају све значајније одлуке, закључци, плакати...

Такође се практикују инфо-састанци и размена информативног материјала са представницима месних заједница који су у сталној и директној вези са грађанима. Служба за односе с јавношћу бави се и организацијом различитих промотивних садржаја, презентација и догађаја.

Методе и технике у комуникацији

Одржавање повремених и тематских прес конференција на којима Председник општине говори о актуелним активностима, пројектима, плановима... Извештавање грађана путем средстава јавног информисања о свим битним плановима, програмима, посетама и осталим активностима, преко службеника за односе са јавношћу.

Редовне седнице Скупштине општине Свилајнац увек су медијски пропраћене.

Такође се организују и округли столови, трибине, семинари, информативни састанци за запослене и за кориснике услуга администартивне службе општине. Циљ је да сваки запослени у општинској управи постане свестан чињенице да је он сам једна ходајућа реклама за општину и њено руководство, да је у комуникацији са грађанима представник општине, да је дужан да све информације пружи љубазно, благовремено и потпуно, као и да у комуникацији са представницима из других градова лично пружа слику о Свилајнцу и Свилајнчанима, као њихов директни представник.

Председник општине Свилајнац једном месечно организује пријем грађана, где се сваки грађанин са територије општине може пријавити и заказати лични састанак са Председником. Лични контакт је веома важан, како због непосредности тако и због евидентне бриге за решавање најразличитијих проблема и захтева грађана.

Општина Свилајнац, такође учествује као организатор и покровитељ бројних градских манифестација, на којима учешће узима најшири круг грађана, што је њихово директно и ангажовање и комуницирање. У сврху информисања грађана о некој манифестацији користе се и плакати, који су углавном модерно дизајнирани како би привукли пажњу и како би информација била доступна и оним грађанима који нису корисници или нису активни корисници интернета. Постоји неколико локација у граду где се ови плакати излажу и који су познати грађанима.

Као закључак се намеће чињеница да је за успешну имплементацију стратегије комуникације са грађанима општине Свилајнац неопходно да постоје сви предуслови: људски ресурси (квалитетан и добро едукован кадар), добре материјално – техничке основе (мрежа компјутера), развијена електронска медијска средства (радио и телевизија), добра сарадња са невладиним сектором, мрежом дописника из Србије итд.

У јавним гласилима тежи се објављивању следећих садржаја:

1) општих информативних медијских садржаја од националног, регионалног и локалног значаја;

2) специјализованих медијских садржаја из политике, културе, образовања, религије, економије, разоноде и других питања од националног и локалног значаја за живот и рад грађана;

3) медијских садржаја намењених деци и младима;

4) медијских садржаја од значаја за очување културне баштине и медијских садржаја којима се промовише културно и уметничко стваралаштво;

5) садржаја истраживачког новинарства и других сложених новинарских форми;

Мисија и принципи

Општина Свилајнац стратешки је опредељена ка подизању квалитета живота у локалној заједници и унапређењу рада органа локалне самоуправе. Руководство општине Свилајнац истрајно је у својим настојањима да се развије двосмерна комуникација између административне и управљачке службе општине Свилјнац и грађана, владиних и невладиних организација, медија и других субјеката у заједници. У сврху што квалитетније комуникације са грађанима, општинска управа је увела низ механизама који ту комуникацију олакшавају и поједностављују. На тај начин се гради позитиван имиџ општине и њен активан и транспарентан однос према грађанима и јавном мњењу. Крајњи циљ активног рада на двосмерној комуникацији са грађанима је препознавање њихових потреба и поступање у складу са њима.

Стратегија и циљеви комуникације

1. Стратешки циљеви су:

- Пуна сарадња кроз двосмерну комуникацију између локалне власти и грађана, медија и других субјеката са подручја општине Свилајнац а и шире,
- Побољшање интерне комуникације општинских служби,
- Изградња и унапређивање препознатљивог, позитивног имиџа општине Свилајнац

2. Конкретни (практични) циљеви су:

- Стално унапређивање службе за информисање и односе са јавношћу,
- Стално ажурирање општинске веб-странице и повремено инсталирање анкете на веб-страници која ће помоћи бољој интеракцији грађана и општинске администрације.
- Стално ажурирање општинских инфо-летака, брошура и информатора, како у штапманој тако и у електронској форми. Ове информације ажурира представник за односе с јавношћу општине након сваке промене стања или неке нове активности.
- Постављање сандучета у централном холу у који грађани могу да оставе своје сугестије (примедбе, похвале, предлоге...) службеницима.
- Постављање огласних табли у просторијама месних заједница за истицање свих битних обавештења и најава.
- Едукација запослених из области информисања и односа са јавношћу.

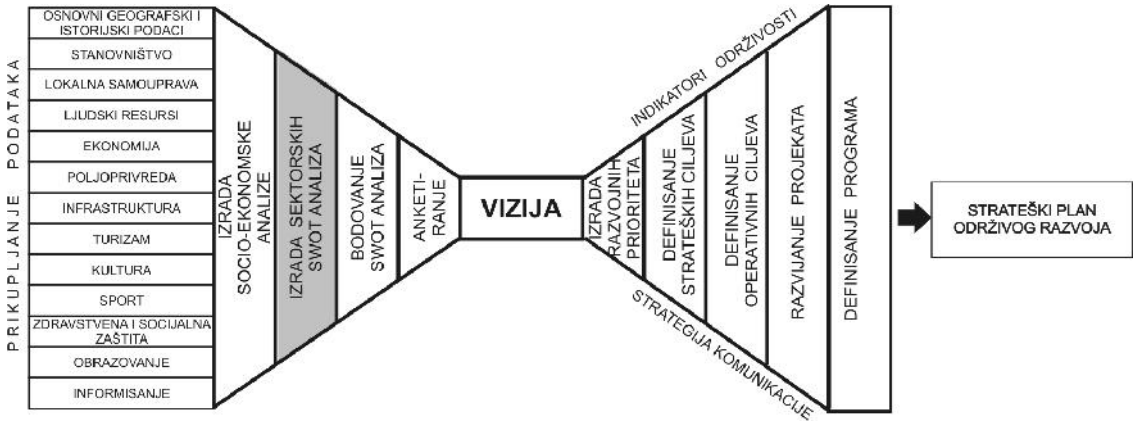
- Повећање транспарентности одређених активности општине кроз састанке, округле столове и остале скупове.
- Представник за односе с јавношћу прати, анализира и оцењује упитнике, тј. повратне информације грађана. На основу тога предлаже даље мере.

На основу свега наведеног може се закључити да је територија општине Свилајнац медијски покривена властитим средствима информисања, електронским медијима, штампаним гласилима и осталим начинима и инструментима комуникације са најширом јавношћу. Као веома битна се наглашава изузетна сарадња са националним и регионалним медијима, како електронским тако и штампаним. Овакав приступ и метод у информисању доприноси демократизацији друштва, транспарентности рада локалне самоуправе и јакој интеракцији између представника власти и најширег круга грађана. Кључни изазов у наредном периоду јесте подизање квалитета програма, јачање цивилног сектора и стварање услова да регионални емитери на економски одржив начин производе уреднички независан и професионалан садржај, који подстиче грађане на активно учешће, као и квалитетан програм намењен локалним заједницама, који осликава њихово право на пуну слободу изражавања и информисаности.

Квалитет програма, јачање плурализма и пуна уређивачка независност мора се и даље континуирано развијати и унапређивати.

SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Секторске SWOT анализе

Секторске SWOT анализе

SWOT анализа (интерна и екстерна самопроцена локалне заједнице) је методолошки алат који је коришћен у циљу одређивања конкурентске позиције локалне заједнице. Представљао је основни инпут за дефинисање стратешких циљева пре свега, део анализе који се односи на слабости и снаге. Наиме, евидентиране слабости и снаге служе као основа за квалитетно планирање развоја јер ће дефинисани стратешки циљеви, указивати на потребу и начин елиминисања слабости и унапређења снага.

Практичност и веома широку применљивост ове анализе обезбеђује јој једноставност представљена матрицом 2 x 2, у којој се налазе и четири саставна елемента SWOT анализе: **снаге, слабости, шансе и претње.** Снаге и слабости су интерни елементи на које једна локална заједница може да утиче, док шансе и претње представљају екстерне елементе, односно факторе из спољашности на које није могуће утицати. Снаге су фактори који једном подручју дају предност. Са друге стране, слабости су фактори који представљају препреке развоју локалне заједнице. Шансе су екстерне прилике које треба искористити, док претње означавају негативан екстерни фактор који треба неутралисати.

СНАГЕ	**СЛАБОСТИ**
ШАНСЕ	**ПРЕТЊЕ**

SWOT матрица

У општини Свилајнац идентификовано је 6 кључне области друштвено-економског развоја, за које су израђене SWOT анализе, а које представљају субјективизацију Социо-економске анализе општине Свилајнац:

- Економија и предузетништво
- Инфраструктура и животна средина
- Здравство и социјална заштита
- Образовање и култура
- Пољопривреда и рурални развој

– Спорт и туризам.

Свака од ових области је била предмет посебне анализе Општинског форума и за сваку од њих су прецизно утврђене снаге, слабости, шансе и претње у циљу субјективизације свих података претходно наведених у Социо-економској анализи општине Свилајнац.

SWOT анализа: Економија и предузетништво

Снаге	Слабости
– Постојање великог броја малих и средњих предузећа – Постојање инфраструктурно опремљене индустријске зоне – Постојање Слободне царинске зоне – Локална самоуправа отворена за рад са страном и домаћом пословном заједницом – Постојање страних фабрика које упошљавају значајан број локалног становништва – Велики број радно способних активних људи – Покренута производња – Традиција општине у предузетништву – Центар у производњи органских производа – Хетерогеност фирми које послују на територији општине – Долазак и почетак рада Панасоника у општини Свилајнац – Општина Свилајнац препозната као најповољнија општина за улагања у Србији, према истраживањима Светске банке – Развијена свест и оријентисаност локалне самоуправе за обновљиве изворе енергије – Постојање Еко индустријске зоне, превасходно намењена обновљивим изворима енергије	– Захтевна и спора администрација – Сложени поступак за покретање сопственог бизниса – Висока незапосленост становништва – Високи порези на добит – Мало и засићено тржиште – Лоша приватизација – Високе таксе за предузетнике и правна лица – Неравномерно распоређена средства из општинског буџета – неадекватна алокација средстава – Затварање малих и средњих предузећа – Тешкоће око кредитирања – Лоши услови за увоз опреме – Тежак приступ фондовима за развој – Неискоришћеност економских потенцијала општине – Непостојање адекватних стратегија развоја привредних субјеката – Занемаривање појединих делатности у привреди – Мали број средњих предузећа – Мали број новоотворених предузећа – Недостатак мотивације за самозапошљавањем – Низак обим извоза у земље ЕУ – Недовољна улагања у савремене технологије – Неорганизованост у проналажењу стратешких партнера – Лоше прилагођавање локалне привреде условима тржишта – Мањак стручног кадра (кадрови без довољно стручне праксе) – Сива економија, на територији општине, у порасту

Шансе	Претње
– Долазак страних инвеститора – Подстицање самозапошљавања – Имплементација ISO и HACCP стандарда у циљу извоза прехрамбених производа – Програми субвенција Републике Србије младим предузетницима – Повољни кредити за отпочињање бизниса – Програм Републике Србије за регионални развој – Бољи пословни договори о увозу и извозу у општини – Покретање производње у постојећим приватизованим фабрикама – Најава већег броја greenfield инвестиција са националног нивоа – Организовање обука за предузетнике од стране националне службе – Здрава тржишна привреда – Улазак Србије у ЕУ – Повећање државног буџета за економију – Повећање фондова ЕУ – Усмеравање капитала дијаспоре у развој општине – Велики број конкурса и позива земаља ЕУ – Споразуми о слободној трговини са земљама ЦЕФТА, ЕФТА, ЕУ, Русија, Белорусија, Казахстан, Турска, САД	– Несигурно тржиште услед економске кризе – Лоша фискална политика (инфлација, високе каматне стопе) – Повећање пореза – Престанак рада страних фабрика које су дошле у општину – Слаби програми преквалификације радне снаге који се нуде са националног нивоа – Висока стопа и дневне варијације стопе инфлације – Светска економска криза – Политичка нестабилност, промена власти – Неодобрена средства за финансирање пројекта

SWOT анализа: Инфраструктура и животна средина

Снаге	Слабости
– Добар гео-стратешки положај општине – близина Коридору 10 – Постојање четири регионална путна правца преко којих се остварују саобраћајне везе са Деспотовцем, Петровцем на Млави, Пожаревцем, и Ћупријом – Развијена мрежа локалних путних праваца-Свилајнац има мрежу градских саобраћајница у ду-жини од око 100 км (Део градске мреже се поклапа са магистралним путем М-4 и регионалним путевима Р-103 и Р-108 у дужини од око 10 км); – Постојање природних богатстава – Регулисан систем економичне расвете – Разграната водоводна мрежа на територији општине – Јавни превоз је организован на нивоу приградског јавног превоза – На територији општине Свилајнац постоје орто-фото геодетске подлоге – Задовољавајућа функционалност предузећа која се баве градском чистоћом – Здрава животна средина; значајна површина под зеленилом на територији општине; постојање зелених површина у центру града – Мали број загађивача на територији општине – Локална самоуправа предузима иницијативе из области заштите животне средине и ради на развоју свести локалног снаовништва о заштити животне средине – Локална самоуправа добро комуницира са Владом и ресорним министарствима	– Један од највећих проблема општине Свилајнац је и укрштање друмског и железничког саобраћаја у градској зони и одвијање саобраћаја и одвијање саобраћаја преко железничко-друмског моста на Великој Морави – Железничко-друмски мост преко Мораве је у лошем стању с обзиром да му је истекао експлоатациони век – Низак степен електрификације – на неким деоницама пруге Марковац – Ресавица ограничење брзине је 30 km/h (исти правац није електрификован што онемогућава коришћење савремених транспортних средстава) – Недовољна повезаност са државним путевима (недовољан број мостова) – Лоше стање путева због недовољног и неквалитетног одржавања у друмском саобраћају, као и због истеклог експлоатационог века – Степен електрификације у сеоским срединама је на веома ниском нивоу – Недовољан број прикључака на гасификациону мрежу – На територији општине Свилајнац нема прикљученог топловода, а већина села нема прикључен гасовод (изузев села Дубља које је покривено гасоводом 5%) – Недовољна покривеност водоводом и канализацијом у сеоским срединама – Неизграђени тротоари и бициклистичке стазе у оквиру уличне мреже који би омогућили безбедно одвијање моторног и пешачког саобраћаја – У мањим насељима, још увек није извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система – Недовољан број планских докумената – Недовољно развијена свест о заштити животне средине и недовољна организованост на пословима заштите животне средине у приватном сектору – Близина термоелектране негативно утиче на животну средину општине док се не спроведу неопходне мере заштите животне средине – Нерегулисан ток Ресаве и Мораве (плавно подручје) – Неисправност воде за пиће са појединих каптажа – Недовољна заштићеност подручја изворишта (постоји опасност од контаминације воде за пиће у централном систему за водоснабдевање уколико се не поштују мере забране у зонама санитарне заштите) – Недовољна искоришћеност природне средине

	као ресурса за примену обновљивих извора енергије – Постојање значајне количине отпадних вода којима се загађују речни токови – Неуспостављен јединствени информациони систем комуникације у области заштите животне средине – Неадекватна узајамна сарадња јавног комуналног предузећа и приватних оператера у области управљања отпадом – Недовољна инфраструктурна опремљеност КЈП „Морава“ (објекти, механизација, итд.) – Мањак буџетских средстава локалне самоуправе намењених развоју инфраструктуре и унапређењу система за заштиту животне средине – Атмосферском канализацијом обухваћен је само центар општине – Неуређен званични депонијски простор за одлагање от-пада у складу са Законом; – На скоро целој територији присутан велики број дивљих депонија – Нерешени проблеми сортирања и начина обраде отпада – На територији општине Свилајнац не постоји постројење за пречишћавање отпадних вода – Производни погони не врше селекцију отпада и примарни третман отпадних вода – Недостатак трансфер станице за медицински отпада – Непостојање регистра извора загађивања на територији општине - Цевовод фекалне канализације у лошем стању неопходна реконструкција
Шансе	**Претње**
– Већа доступност ЕУ фондова – Улазак Србије у ЕУ – Већа улагања државе у путну и комуналну инфраструктуру – Постојање све јачих еколошких покрета у свету – Наменски финансијски трансфери за локалне самоуправе у Србији – Донације светских фондова	– Светска економска криза – Неповољна економска и политичка ситуција у земљи – Висока стопа инфлације – Увоз еколошки “прљавих” технологија – Честа промена законске регулативе на државном нивоу – Елементарне непогоде – Неинвестирање државе у локалне инфраструктурне пројекте уколико пројекти (који су веома битни општини) нису на листи приоритета

SWOT анализа: Здравство и социјална заштита

Снаге	Слабости
– Задовољавајућа техничка опремљеност институција из области социјалне заштите – Добра сарадња са Министарством здравља и Фондом за здравствено осигурање – Велики број приватних ординација – Развијена унутар ресорна повезаност – Добра покривеност општине услугама из области здравства – Активне институције из области здравства и социјалне заштите – Задовољавајући рад свих актера социјалне заштите : Центра за социјални рад, Црвеног крста Свилајнац и Одсека за социјалну политику и социјалну заштиту – Развијене услуге ванинституционалне заштите – Искуство у реализацији пројеката из области социјалне заштите	– Неефикасна алокација ограничених средстава за постизање социјалне сигурности грађана – Недовољна техничка опремљеност институција из области здравства – Застарели возни парк Дома здравља – Недовољна искоришћеност постојеће опреме Дома здравља; застарела опрема у Дому здравља; дотрајалост уређаја за ултра звучну дијагностику; – Слабо организован менаџмент у здравству – Недовољан број специјалиста у Дому здравља – Неинформисаност кадрова – Непостојање здравственог информационог система – Недовољна техничка опремљеност институција из области социјалне заштите – Непостојање информационог система у области социјалне заштите – Застарелост технологије и техничке опреме у лечењу – Лош квалитет услуга у здравству – Недовољан рад на здравствено превентивном раду – Непостојање смештајних и техничких капацитета установа из области социјалне заштитеза смештај старих лица, особа са инвалидитетом и деце са посебним потребама – Неадекватно одржавање установа из области здравства и социјалне заштите – Ограничења у запошљавању младих у здравству по питању издвајања из области здравства – Несинхронизовани развој система социјалне заштите – Преоптерећеност служби – недовољан број оперативаца – Недовољни капацитети и неадекватна организованост одељења за хитну помоћ – Недовољна брига о деци из проблематичних породица – Неетички однос према корисиницима услуга здравственог и социјалног система заштите – Преобимна документација и дуга процедура за остваривање права на социјалну заштиту – Све већи број сиромашних људи на граници егзистенције – Велики број лица која се налазе се у стању социјалне потребе – Непостојање дневног боравка за угрожена лица и децу са посебним потребама – Лоша заштита жртви породичног насиља – Недовољна опремљеност прихватне станице – Недовољна заштита маргинализованих група – Мањак стручног кадра – Непостојање специјалног одељења са посебним потребама при школи

	– Непостојање садржаја за особе са инвалидитетом – Непостојање програма „Помоћ у кући“ као сталне услуге – Непостојање програма „Помоћ у кући“ за особе са инвалидитетом – Непостојање дневног боравка за децу са посебним потребама – Непостојање дневног боравка за стара лица – Непостојање континуираног рада Народне кухиње – Нерешен стамбени статус избеглица, расељених лица и повратника по реадмисији – Нерешен економски статус избеглица, расељених лица и повратника по реадмисији – Непостојање центра за рехабилитацију (оспособљавање за рад) – Недовољна количина едукативних програма кадрова – Непостојање амбуланти у свим месним заједницама – Непостојање саветовалишта за адолесценте – Неоправдана средства из предхоних пројеката и неразумевање потребе да се иста утроше благовремено и наменски за потребе пројекта и да се благовремено доставе извештаји донатору – Недостају снаге из области рада здравствене заштите
Шансе	**Претње**
– Отварање нових одсека у Дому здравља – Формирање Дијализног центра – Фискална децентрализација – Наменски трансфери – Повећање буџета за давање помоћи социјално угроженим на националном нивоу – Програми подршке развоју услуга из области здравства и социјалне заштите са националног нивоа – Конкурисање на позиве за пројекте држава ЕУ – Могућа сарадња са здравственим центрима из земаља ЕУ	– Мањак финансијских средстава која се издвајају у развој услуга из области здравства и социјалне заштите – Смањена доступност лекова и медицинских препарата – Технолошки неразвијено друштво – Нестабилна политичка ситуација – Недовољно средстава из фондова ЕУ

SWOT анализа: Образовање и култура

Снаге	**Слабости**
– Постојање предшколске установе и доступност оваквог начина збрињавања свој деци и родитељима – Задовољавајући просторни капацитети (2500 м^2 организованог простора) у матичном вртићу у Свилајнцу – Адекватни просторни капацитети за децу предшколског узраста у месним заједницама општине – Мотивација родитеља за упис млађе деце у	– Неадекватно плаћен кадар неопходан за нормално функционисање једне предшколске установе – Недостатак стручних сарадника за педагошко-психолошки рад – Незавршен спрат новог објекта ПУ у Свилајнцу (три радне собе, велика сала, ходник) – Неадекватна ограда око дворишног простора ПУ, чиме је угрожена безбедност деце и запослених

предшколске групе у месним заједницама
– Стручни васпитно-образовни и професионални кадар за рад са децом јасленог и предшколског узраста
– Мотивисаност образовно-васпитног кадра да се едукује и професионално напредује
– Постојање стручних семинара за унапређење рада свих сегмената рада у ПУ
– Осавремењавање рада свих сегмената функционисања ПУ
– Постојање градске Основне школе „Јован Јовановић Змај“ која спада међу највеће школе у Србији по броју ученика, са осам издвојених одељења у Црквенцу, Гложану, Дубљу, Грабовцу, Луковици, Бобову, Проштинцу и Дубници
– Постојање три самосталне основне школе у селима: ОШ „Вожд Карађорђе“ у Кушиљеву, ОШ „Бранко Радичевић“ у Седлару са шест издвојених одељења у Купиновцу, Рођевцу, Ђуринцу, Тропоњу, Суботици и Роанди и ОШ „Стеван Синђелић“ у Војски са три издвојена одељења у Радошину, Бресју и Мачевцу
– Постојање образовних установа средње школе, међу којима је и Пољопривредно-ветеринарска школа са домом ученика “Свилајнац”,
– Локална самоуправа стимулише најбоље ђаке средњих школа кроз организацију њихових одлазака у земље Европске уније (програм “Претвори знање у путовање”)
– Постојање Факултета еколошке пољопривреде
– Локална самоуправа додељује стипендије за студенте Факултета еколошке пољопривреде
– Добра сарадња образовних и културних институција са локалном самоуправом
– Велики број разних образовних профила
– Образовне институције едукују ученике из суседних општина
– Постојање опремљене и функционалне канцеларије за младе
– Велики допринос Канцеларије за младе у развијању неформалног образовања младих
– Умреженост и сарадња КЗМ-а и НВО сектора којима је циљна група млади
– Постојање Центра за културу у оквиру којег ради КУД "Синђелић“, градско позориште и ликовна галерија
– Задовољавајући културно-образовни програм Ресавске библиотеке и Центра за културу у Свилајнцу
– Велики број културних манифестација (фестивала, изложби, приредби...)
– Инвентивност и мотивисаност запослених у култури
– Добра организација институција из области културе (Ресавске библиотеке и Центра за културу)
– Велики допринос Црвеног крста у образовању

– Недостатак дворишних справа за игру и правилан психо-физички развој деце
– Немогућност обнове дидактичких средстава у васпитним групама
– Застарелост опреме у кухињи
– Застарелост опреме за вешерај
– Неадекватно плаћен образовни кадар у школама – немотивисан педагошко-психолошки кадар
– Недовољна могућност стручног усавршавања наставника и стручних сарадника
– Недостатак учионичног простора у ОШ „Јован Јовановић Змај“
– Лоша електро, канализациона и водоводна мрежа у већини школских објеката
– Нагли пад броја ученика, нарочито у руралним срединама
– Недовољан број стручног педагошко-психолошког и осталог уско стручног кадра у образовању
– Непостојање фискултурне сале у Средњој школи “Свилајнац” за потребе извођења наставе физичког васпитања
– Непостојање електротехничког смера у Средњој школи “Свилајнац”
– Различит ниво опремљености школа на територији општине – неједнаки услови рада (сеоске и градске школе)
– Недовољно разноврсни курсеви за додатно едуковање (за неке области постоји више курсева док за друге не постоји ни један)
– Недовољна заинтересованост наставног особља за увођење иновативних модела наставе
– Настава са застарелом дидактичком опремом
– Високи издаци школовања деце у удаљеним местима на територији општине Свилајнац
– Недовољна брига о здрављу и хигијени деце у школама
– Лоше грејање у учионицама у појединим школама
– Недовољна контрола начина рада наставног особља (неадекватан рад наставне инспекције и немогућност оцењивања наставника од стране ученика)
– Непостојање адекватног система кажњавања ученика и непоштовање ауторитета
– Велики одлив младих ка већим градовима
– Непостојање буџета за КЗМ
– Недовољна заинтересованост младих за укључење у програме и активности КЗМ-а
– Инертност младих (висок степен апатије)
– Зграда Ресавске библиотеке у лошем стању
– Недостатак локалних финансијских средстава за финансирање програма из области културе и образовања и организацију културних манифестација
– Недовољни капацитети установа из области

младих – Веома професионалан приступ у раду градског позоришта и КУД-а „Синђелић“ – Богата културно-историјска баштина општине – Постојање ликовних колонија – Значајни резултати образовних и културних институција (регионална и државна такмичења из области образовања, позоришни аматеризам...)	културе (мали просторни капацитети Ресавске библиотеке – мала читаоница) – Недовољно развијени културни и забавни садржаји у селима – Недостатак техничке опреме (звучних система и расвете) за реализацију културних програма на отвореном простору – Народна ношња, похабана услед дугогодишњег коришћења и постоји потреба за новом ношњом – Недостатак финансијских средстава за учешће фолклора на културним манифестацијама у земљи и иносрстанству – Слаба посећеност културних догађаја – Лоше стање сеоских домова културе – Непостојање дугорочне стратегије развоја културе – Слабе везе просвете и културе – Немотивисаност грађана за учешће у културном животу општине – Непостојање мултимедијалног културног садржаја за децу и неадекватан остали ваннаставни садржај (наставници немотивисани за допунску наставу) – Недостатак финансијских средстава за издаваштво, као један од најрепрезентативнијих видова промоције културе неке општине – Недовољан број културних манифестација у које би се укључивала и школска деца – Недовољна заинтересованост деце за радионице за културно стваралаштво
Шансе	**Претње**
– Увођење обавезног средњошколског образовања – Инвестирање у образовање од стране државе и донатора (стални конкурси надлежних министарстава) – Отварање других високообразованих установа (поред постојећих) – Увођење савремених смерова у средњим школама како би испратили потребе општине – Размена деце са ђацима из иностранства, где би посредовала дијаспора – Издвајање средстава из општинског буџета за рад КЗМ на годишњем нивоу – Финансијска подршка МОС и других донатора – Умрежавање институција које се баве образовањем, обучавањем, запошљавањем и креирањем јединствене базе података – Инвестирање у културу од стране државе и донатора (на основу пројеката и конкурса) – Добијање средстава путем донација и кредита за опремање Центра за културу техничком опремом – Адаптација простора за чување народне ношње	– Лоша демографска слика наше општине тј.све мањи број рођене деце – Недовољан број деце у месним заједницама наше општине за формирање група за припремни предшколски програм (минимални број за групу ППП је петоро деце) – Миграције ученика ради стручног усавршавања и образовања у друга, већа места – Пораст миграције младих из села у градове – Смањење броја запослених у школама (смањење броја обавезних предмета) – Смањена доступност образовања и високе цене школарине на факултету – превисоке школарине и поскупљење цене превоза до школа – Штрајкови просветних радника – Промена државне политике према младима – Нестабилност економског и политичког стања у земљи – Недовољна сарадња између институција – Култура и образовање нису на листи приоритета државе – Економска криза

– Добијање средстава путем донација и кредита за реконструкцију зграде Центра културе – Доступност страних фондова за образовање и развој младих кадрова – Стимулација добрих ђака/студената кроз награђивање и додељивање стипендија од стране државе	

SWOT анализа: Пољопривреда и рурални развој

Снаге	Слабости
– Добри земљишни и климатски услови за производњу ратарских, воћарских, повртарских и виноградарских култура – Незагађена животна средина погодна за развој органске производње – Традиционални узгој говеда доброг квалитета – Традиционални Ресавски пољопривредни сајам – Средња Пољопривредно-ветеринарска школа са домом ученика “Свилајнац” – Факултет еколошке пољопривреде – Добар геостратешки положај општине (близина ауто пута и реке Велике Мораве) – Близина великих тржишта (близина већих градова) – Развијена мрежа ветеринарских станица на територији општине Свилајнац – Постојање производних објеката / капацитета за производњу воћа и поврћа – Постојање квалитетних пашњака на територији општине – Велики проценат пољопривредног земљишта у односу на укупно земљиште на територији општине – Развијено пчеларство и производња меда – Развијено традиционалнао занатство	– Недовољно искоришћени пољопривредни ресурси (неискоришћеност постојећих капацитета у пољопривреди) – Застарели објекти у сточарству – Лоши пољски (атарски) путеви – Нерегулисани водотоци који плаве пољопривредно земљиште – Уситњеност пољопривредних парцела – Недовољно коришћење савремене технологије – Недостатак заједничког наступа у набавци репроматеријала – Недовољна организованост пољопривредних произвођача на територији општине – Недостатак организованог откупа производа – Недостатак прерађивачких капацитета – Неповољна старосна структура сеоског становништва – Застарела постојећа механизација у сеоским газдинствима – Лош маркетинг у пласману производа – Непостојање перманентне едукације пољопривредника – Непостојање система за наводњавање – Недовољно развијена пластеничка производња – Недостатак финансијских средстава као подршка развоју рурала – Недовољна употреба нових технолошких достигнућа у области пољопривреде – Доминантна продаја примарних производа (низак степен прераде) – Неадекватна примена пестицида и минералних ђубрива – Непостојање млекара на територији општине – Слаба заинтересованост фармера за нове системе узгоја у сточарству – Лоше стање у пољопривредним задругама – Емиграција младих ка великим центрима – Неповољна демографска структура становништва – Недовољан број образованих становника у руралним срединама општине – Недостатак иницијатива у области руралног развоја – Нерешена имовинска питања над пољопривредним земљиштем – Велики број запуштених парцела – Низак животни стандард руралног становништва

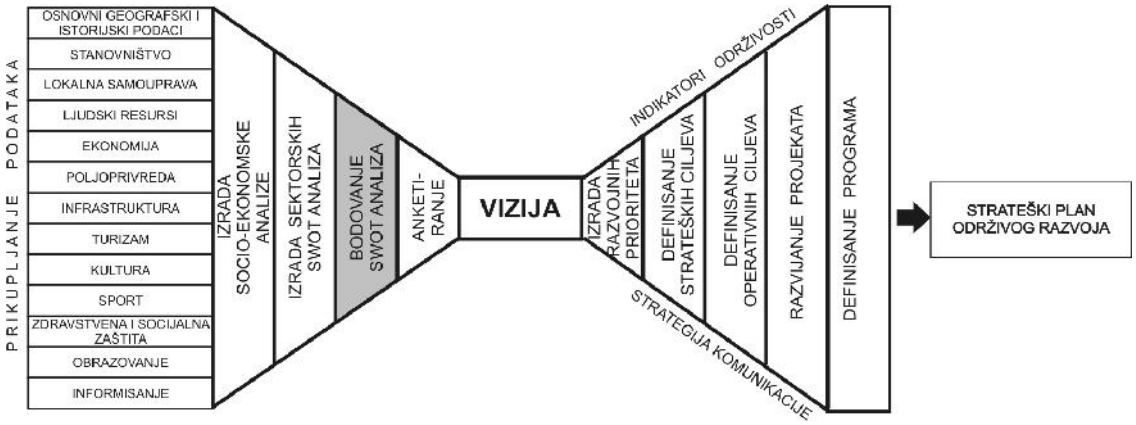
Шансе	Претње
– Тржиште Русије и ЦЕФТА – Претприступни фондови ЕУ – Подршка кредитирању пољопривредника од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Субвенције државе намењене пољопривредним произвођача за куповину нових пољопривредних машина – Брендирање и заштита географског порекла локалних производа (мед, ајвар, сир) – Долазак инвеститора – Усмеравање капитала дијаспоре у развој села – Дељење бесплатног семенског материјала – Добијање статуса кнадидата у процесу прикључења и придруживања Републике Србије Европској унији – Повећана тражња за органском храном – Подршка државе у развоју руралног туризма – Подршка државе и ЕУ процесу диверсификације пољопривредне производње	– Климатске промене – Улазак у ЕУ – Пад куповне моћи становништва – Неповољна кредитна средства за финансирање пољопривредне производње – Потенцијални увоз генетски модификоване хране – Велике осцилације цене репроматеријала и прмарних пољопривредних производа на тржишту – Тренд миграције становништва из села у градове – Раст цена репроматеријала и пољопривредне механизације – Повећање увоза хране и осталих пољопривредних производа – Усвајање европских стандарда без претходних значајнијих улагања у прилагођавању домаћих пољопривредних газдинстава – Елементарне непогоде – Диспаритет цена и монопол на тржишту

SWOT анализа: Спорт и туризам

Снаге	Слабости
– Постојање спортских објеката (спортска хала, мини пич терени, клизалиште – у зимском периоду, базен, тениски и фудбалски терени) – Еколошки чиста средина – Истакнути резултати локалних спортиста (рукомет, фудбал, кошарка, гимнаситика, стрељаштво, борилачке вештине и сл.) – Велики број туристичких локалитета (манастира и споменика културе, заштићених од стране државе као културно-историјско добро...) – Постојање бројних манифестација (Синђелићеви дани, Међународњи ресавски сајам пољопривреде, Скобаљијада, Фестивал поп и рок музике, Беле покладе, Баскет фестивал, Ресавски котлић и сл.) – Позитивна медијска презентација спорта и туризма – Постојање Спортско-туристичког центра – Близина Коридора 10 – Добар положај у односу на главна емитивна подручја туриста (у околини од 100 km налазе се највећи градови Србије) – Територију општине Свилајнац секу две реке (Велика Морава и Ресава) – велики потенцијал за развој наутике и риболова – Велики број људи у дијаспори као спона за довођење страних туриста – Разграната путна мрежа општине – Близина Манастира Манасије и Ресавске Пећине – Постојање тридесетак спортских клубова и организација – Све месне заједнице имају терене за мале спортове – Дуга традиција у фудбалу, рукомету и кошарци – Природњачки центар ускоро почиње са радом.	– Недостатак средстава за финансирање спортских клубова и играча – Лоша путна инфраструктура до појединих културно-историјских споменика – Недостатак врхунских тренера за улазак у виши ранг такмичења – Непостојање програма за финансијску подршку индивидуалних спортова – Недовољно јасних путоказа (туристичке сигнализације), промо материјала за потребе туризма; непостојање обједињене туристичке понуде општине – Лоши смештајни капацитети (хотели, мотели, хостели) – Неразвијен сеоски туризам – Недовољна атрактивност постојећих локалитета – Тренутно лоше стање неких објеката од важности за туризам (споменици културе) – Недовољна истраженост археолошких локалитета – Непостојање стратешког плана развоја туризма општине – Локални карактер туристичких манифестација – скромна посећеност истих – Недовољна сарадња са осталим субјектима у туризму на свим нивоима – Недовољна искоришћеност туристичких потенцијала општине – Неадекватна промоција спортских догађаја – Недостатак пратећих спортских реквизита у месним заједницама – Лоша спортска инфраструктура на територији општине (неадекватни капацитети за гледаоце у месним заједницама – непостојање трибина; старе заштитне ограде на спортским теренима; лоше осветљење на теренима; мокри чворови у лошем стању; терени за мале спортове у лошем стању; лоше опремљене свлачионице) – Електрификација и водоводна мрежа у лошем стању – Непостојање балон сале за спортове у зимском периоду – Непостојање затвореног базена – Стадион ФК „Раднички“ у лошем стању – Непостојање фискултурне сале у оквиру Средње школе „Свилајнац“ – Неискоришћеност ресавског туристичког правца – Неискоришћени потенцијали за развој наутичког, ловног и риболовног туризма на Великој

	Морави и Ресави. – Неискоришћени потенцијали за развој излетничког и бициклистичког туризма – Неискоришћеност куће Стевана Синђелића, манастира, подрума Црквенац и осталих локалитета у сврхе развоја културно-историјског туризма у општини – Недовољан број спортских кампова за припреме спортиста – Недовољно развијена сарадња клубова из окружења и локалних клубова на заједничким пројектима – Непостојање простора за рад шах клуба; слаби услови за рад клубова мање популарних спортова – Смањивање нивоа инвестиција локалне самоуправе у туризам – Недовољна едукација становништа за бављење сеоским туризмом – Недовољно образованих кадрова у области спорта и туризма, недовољно усавршавање постојећих кадрова.
Шансе	**Претње**
– Коришћење средства из НИП-а и донација – Постојање Националне корпорације за развој туризма – Регионализација – Добијање датума за почетак преговора о приступању ЕУ, отварање приступних фондова ЕУ Формирање Туристичке организације Шумадије и Поморавља	– Економска криза – Маргинализација остварених спортских успеха – Недостатак средстава и одустајање од пројеката у спорту на нивоу државе – Одлазак квалитетних спортиста и тренера због ниског ранга клубова – Конкуренција у туризму од стране других општина – Политичка нестабилност

Бодовање SWOT анализа

Бодовање SWOT анализа

Након дефинисаних SWOT анализа спроведена је класификација и приоритетизација слабости и снага по свим областима развоја. Ове активности су веома битне за дефинисање Визије општине Свилајнац која је уследила касније и добрим делом произашла из потребе за отклањањем слабости и унапређењем снага општине у будућности.

Критеријуми који су коришћени за одређивање најприоритетнијих слабости били су:

- Да ли слабост / снага показује растући, опадајући или привремени тренд?
- Колико дуго има утицај и када се појавила?
- Да ли је утицај снажан или не?
- Да ли је могуће контролисати тај утицај, односно, појачати га и остварити мултиплицирајући ефекат?

Коришћењем ових критеријума и бодовањем слабости и снага од стране сваког од учесника Општинског форума, дошло се до најприоритетнијих и најзначајнијих које су послужиле за даљи рад на дефинисању изјаве о Визији.

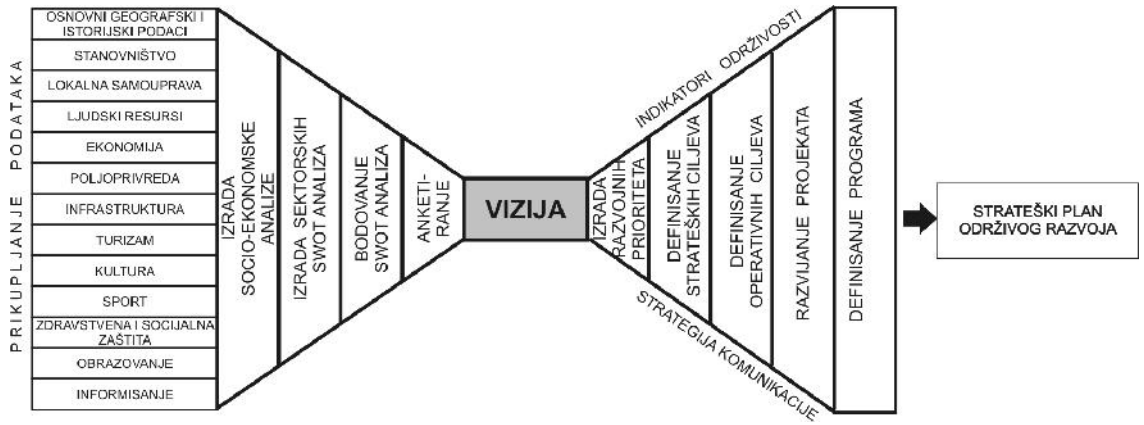
Резултати овог дела рада Општинског форума приказани су у табели конкурентних снага и приоритетних слабости:

КОНКУРЕНТНЕ СНАГЕ						
	Економија и предузетништво	**Инфраструктура и животна средина**	**Образовање и култура**	**Пољопривреда и рурални развој**	**Спорт и туризам**	**Здравство и социјална заштита**
1.	Локална самоуправа отворена за рад са страном и домаћом пословном заједницом	Добар гео-стратешки положај општине – близина Коридору 10	Постојање образовних установа (основне школе, средње школе, међу којима је и Пољопривредно-ветеринарска школа са домом ученика "Свилајнац", Факултет за органску производњу)	Добри земљишни и климатски услови за производњу ратарских, воћарских, повртарских и виноградарских култура – умерено континентална клима	Постојање спортских објеката (спортска хала, мини пич терени, клизалиште – у зимском периоду, базен, тениски и фудбалски терени)	Велики број приватних ординација
2.	Постојање Слободне царинске зоне и Еко индустријске зоне	Постојање природних богатстава	Добра организација институција из области културе Ресавске библиотеке и Центра за културу)	Одржавање традиционалног Ресавског пољопривредног сајма	Велики број туристичких локалитета (манастира и споменика културе, заштићених од стране државе као културно-историјско добро...)	Задовољавајућа техничка опремљеност институција из области социјалне заштите
3.	Општина Свилајнац препозната као најповољнија општина за улагања у Србији, према истраживањима Светске банке	Локална самоуправа предузима иницијативе из области заштите животне средине и ради на развоју свести локалног становништва о заштити животне средине	Постојање реновираног и савремено опремљеног Центра за културу	Постојање високообразовне установе у области органске производње	Близина Коридора 10	Добра сарадња са Министарством здравља и Фондом за здравствено осигурање
4.	Велики број радно способних активних људи	Развијена мрежа локалних путних праваца-Свилајнац има мрежу градских саобраћајница у дужини од око 100 км (Део градске мреже се поклапа са магистралним путем М-4 и регионалним путевима Р-103 и Р-108 у дужини од око 10 км)	Постојање вртића са довољним капацитетима и великим бројем васпитних група	Традиционални узгој говеда доброг квалитета	Постојање Природњачког центра	Добра покривеност општине услугама из области здравства
5.	Долазак и почетак рада Панасоника у општини Свилајнац	Здрава животна средина; значајна површина под зеленилом на територији општине	Добра сарадња образовних и културних институција са Локалном самоуправом	Приступачно обрадиво земљиште	Постојање бројних манифестација (Синђелићеви дани, Међународњи ресавски сајам пољопривреде, Скобаљијада, Фестивал поп и рок музике, Беле покладе, Баскет фестивал, Ресавски котлић и сл.)	Развијена унутар ресорна повезаност

ПРИОРИТЕТНЕ СЛАБОСТИ						
Економија и предузетништво		**Инфраструктура и животна средина**	**Образовање и култура**	**Пољопривреда и рурални развој**	**Спорт и туризам**	**Здравство и социјална заштита**
1.	Велики број незапослених младих људи у општини	Укрштање друмског и железничког саобраћаја у градској зони општине Свилајнац који се одвија преко железничког моста на Великој Морави, који је у лошем стању	Непостојање фискултурне сале у Средњој школи "Свилајнац" за потребе извођења наставе физичког васпитања	Уситњеност парцела пољопривредног становништва	Недостатак средстава за финансирање спортских клубова и играча	Преобимна документација и дуга процедура за остваривање права на социјалну заштиту
2.	Захтевна и спора администрација	Недовољно развијена свест локалног становништва о заштити животне средине; недовољна мотивисаност и организованост локалне заједнице на пословима заштите животне средине	Лоше стање школског објекта у Црквенцу	Неискоришћени пољопривредни ресурси – неискоришћеност постојећих капацитета у пољопривреди	Недовољно јасних путоказа (туристичке сигнализације), промо материјала за потребе туризма; непостојање обједињене туристичке понуде општине	Непостојање дневног боравка за угрожена лица и децу са посебним потребама
3.	Мањак стручног кадра (кадрови без довољно стручне праксе)	Лоше стање путева због недовољног и неквалитетног одржавања и недовољна повезаност са магистралним путним правцима	Смањење броја ученика у сеоским срединама	Нерегулисани водотоци који плаве пољопривредно земљиште	Лоши смештајни капацитети (хотели, мотели, хостели)	Неефикасна алокација ограничених средстава запостизање социјалне сигурности грађана
4.	Лоша приватизација	Недовољан број прикључака на гасификациону мрежу	Различит ниво опремљености школа на територији општине – неједнаки услови рада (сеоске и градске школе)	Неповољна старосна структура сеоског становништва	Непостојање стратешког плана развоја туризма општине	Лош квалитет услуга у здравству
5.	Тешкоће око кредитирања	У мањим селима још увек није извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система	Недостатак локалних финансијских средстава за финансирање програма из области културе и образовања и организацију културних манифестација	Лоши пољски (атарски) путеви	Непостојање простора за рад шах клуба; слаби услови за рад клубова мање популарних спортова	Застарелост технологије и техничке опреме у лечењу, дотрајалост уређаја за ултра звучну дијагностику;

ВИЗИЈА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Визија општине

Визија општине

Визија је ментална слика о томе како становници желе да њихова општина изгледа за 20 година. Артикулисањем изјаве о визији и њеним укључивањем у стратешки документ ства-ра се слика дестинације до које треба пројектовати пут.

Да би једна визија била квалитетна и да би на прави начин представљала једну локалну заједницу, требало би да има следеће карактеристике:

- Визија треба да буде договорена од стране свих заинтересованих страна
- Описује шта доноси будућност, а не описује како се тамо стиже
- Фокусира се на исходе процеса спровођења стратегије
- Није увек у потпуности остварива, али даје заједници јасно виђење шта се жели постићи
- Она је опис како заинтересоване стране виде своју будућност
- Проистиче из знања формираног кроз социо-економску и SWOT анализу
- Даје се за период од 20 година.

У циљу дефинисања изјаве о визији, која задовољава претходно наведене критеријуме, и укључивања шире заједнице, у раду су коришћена два алата: анкетирање грађана општине и фокус група (Општински форум).

Анкетирање грађана општине спроведено је користећи затворени упитник који је садржао питања неопходна за утврђивање могућег правца за израду изјаве о визији. Након што је локални координатор обрадио све прикупљене анкете, добијен је генерални став грађана са територије општине о проблемима са којима се суочава општина и како их је, евентуал-но, могуће решити. Ово је био један од улазних елемената за формулисану визију.

Други улазни елемент био је рад фокус групе, кроз који су учесници Општинског форума дошли до изјаве о визији, која на прави начин одсликава жеље, ставове читаве локалне заједнице о томе где она види себе за 20 година.

Поред поменута два алата, као радни материјал, коришћене су и бодоване снаге и слабости, односно, конкуретнте снаге и приоритетне слабости које су учесници Општинског форума узели у обзир приликом формулисања изјаве о визији општине.

Интеграција претходно поменутих елеманата неопходна је ако имамо у виду значај саме визије, с обзиром да је она добијена као резултат рада Општинског форума у првом, аналитичком, делу процеса и да представља основу за наставак процеса, односно, спровођење наредних фаза које представљају стратешки део процеса (дефинисање приоритета, циљева, пројеката и програма).

Визија општине Свилајнац гласи:

Општина Свилајнац има веома повољан географски положај чије предности веома успешно користи. Близина аутопута чини ову општину занимљивом за улагање инвенститора. Постоји низ добро развијених малих и средњих предузећа које одликује предузетнички дух што је иначе својствено становништву овог краја.

Градско језгро Свилајнца је урбанистички уређено, а са насељима у општини као и околним градовима повезан је мрежом развијених и модерних путева. Поред тога одликује се квалитеном водоводном и канализационом мрежом доступном свим становницима општине као и ефикасним системом грејања.

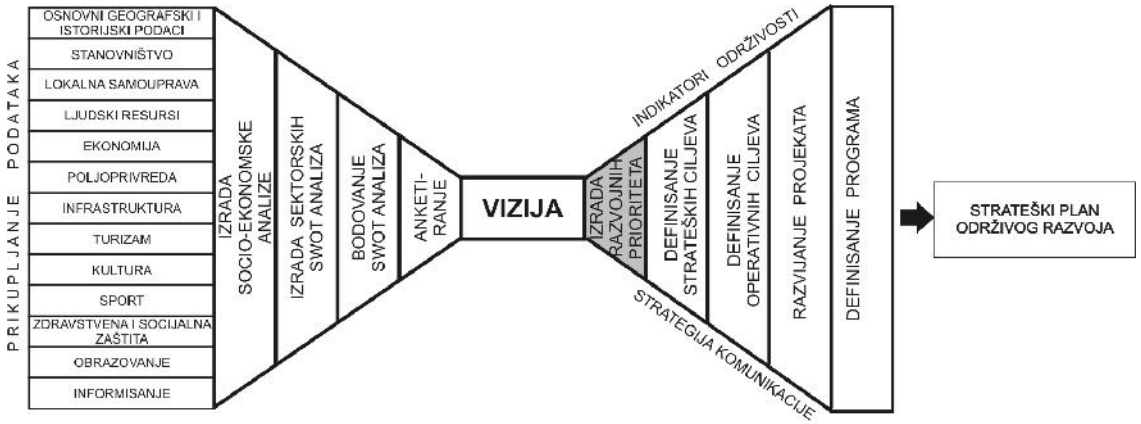
Житељи општине живе у здравој средини, а пољопривредни производи који се узгајају у овом делу Поморавља гаје се као органска и еколошки здрава храна.

Општина Свилајнац је мирна и безбедна средина за живот и рад свих становника погодна за одгој и васпитање деце. Поседује школе до високообразовних институција усклађене са потребама становништва и важан је национални центар за образовање у области пољопривредне и производње здраве органске хране.

Општина Свилајнац нуди низ занимљивих културних садржаја и манифестација и атрактивну туристичку понуду захваљујући великом броју манастира и цркава, спортске терене намењене рекреацији, природне лепоте и две реке Ресаву и Велику Мораву, али и читав низ одличних угостотељских објеката.

РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Развојни приоритети

Развојни приоритети општине

Развојни приоритети су јаснији и конкретнији у односу на визију. Заснивају се, пре свега, на конкурентним снагама и приоритетним слабостима које су резултат SWOT анализе и

суштински потичу из визије. Дакле, развојни приоритети представљају специфичне области на које се стратегија фокусира како би достигла визију.

Код избора развојних приоритета, посебна пажња посвећена је следећим питањима:

- Да ли се приоритет односи на специфичности друштвено-економског и политичког окружења?
- Да ли приоритет логично проистиче из визије?
- Какав је утицај тако дефинисаног приоритета на решавање проблема?
- Какав је временски оквир постављених приоритета?

У изради развојних приоритета који ће произвести позитиван утицај на будућност заједни-це, коришћен је приступ који подразумева разматрање ситуације описане у SWOT анализи и визије жељене будућности. Пошло се од интерних страна SWOT анализа (конкурентне снаге и приоритетне слабости), на које општина може да утиче, како би се дефинисали правци развоја који ће утицати на ублажавање или отклањање слабих страна, са једне стране, и унапређење, односно, развијање јаких страна општине, са друге стране.

За једну локалну самоуправу, све области развоја су важне. Но, један од елемената квалитетног стратешког планирања је фокусираност. Развојни приоритети су, пре свега, резултат закључака произашлих из анализе индикатора, садржаних у Социо-економској анализи општине Свилајнац.

Поштујући све наведене елементе, дефинисани су развојни приоритети општине Свилајнац.

Приоритет I:

Развој економије и предузетништва

Приоритет II:

Пољопривреда и рурални развој

Приоритет III:

Унапређење инфраструктуре и заштита животне средине

Приоритет IV:

Развој система образовања и културе

Приоритет V:

Унапређење здравственог и социјалног система заштите

Приоритет VI:

Развој спорта и туризма

У периоду између идентификовања развојних приоритета и наредних фаза израде локалне стратегије одрживог развоја, око сваког од развојних приоритета формирана је по једна тематска радна група (ТРГ), за области на које се приоритети односе:

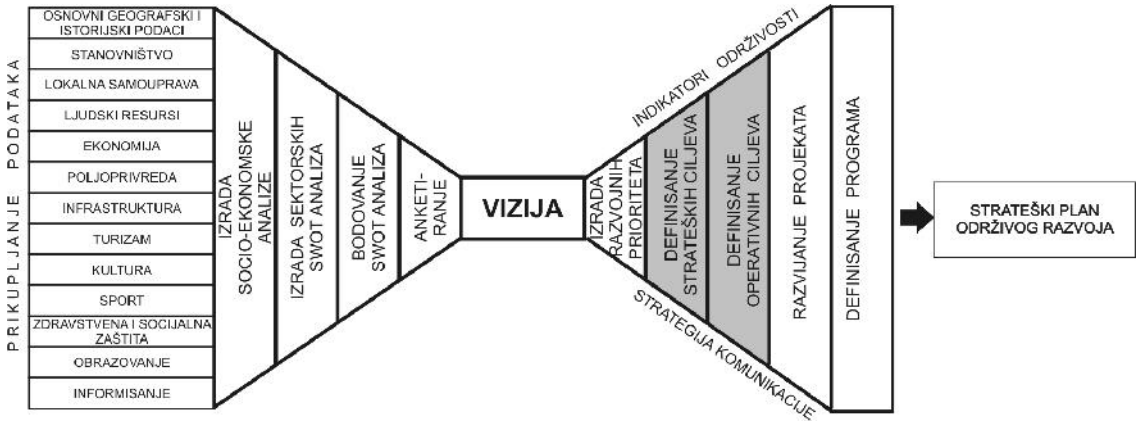
- Економија и предузетништво
- Пољопривреда и рурални развој

– Инфраструктура и животна средина
– Образовање и култура
– Здравство и социјална заштита
– Спорт и туризам.

Задатак сваке од формираних тематских радних група, био је дефинисање стратешких и оперативних циљева и формирање листе пројеката (коришћењем OLEDNETWORK алата за расписивање пројектних идеја – www.olednetwork.rs/svilajnac-projekti) и програма, за развојне приоритете. Тематске радне групе су формиране од чланова Општинског форума који је декомпонован према областима интересовања и компетенција и везане су за сваки од дефинисаних развојних приоритета. На тај начин су формирана језгра, накнадно проширивана додатним представницима заинтересованих страна са територије општине.

СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ

Стратешки и оперативни циљеви

Стратешки и оперативни циљеви општине

Као што је претходно наведено, формиране тематске радне групе су, у овој фази процеса стратешког планирања, развиле стратешке и оперативне циљеве у оквиру развојних приоритета.

Стратешки циљеви су формулисани декомпоновањем дефинисаног приоритета и јасно су повезани са његовим кључним елементима. Они су послужили као основа за касније дефинисане оперативне циљеве по SMART принципу.

Стратешки циљеви представљају мост између широко дефинисаних приоритета и уже дефинисаних оперативних циљева и представљају генерички назив за сродне групе оперативних циљева, а посебно су битни јер дају основне смернице за касније груписање сродних пројеката у програме.

За сваки од дефинисаних шест развојних приоритета, по утврђеној методологији, дефинисано је од 3 до 5 стратешких циљева:

– Први приоритет – три стратешка циља
– Други приоритет – пет стратешких циљева
– Трећи приоритет – пет стратешких циљева

– Четврти приоритет – пет стратешка циља
– Пети приоритет – три стратешка циља
– Шести приоритет – три стратешка циља.

Стратешки циљеви, везани за резултате SWOT анализе, у комбинацији са кључним сегментима развојног приоритета, давали су одговор на питање ШТА урадити ради достизања постављеног развојног приоритета.

Следећи корак у раду тематских радних група, груписаних око сваког од утврђених приоритета, било је дефинисање оперативних циљева за сваки од утврђених стратешких циљева.

Критеријуми, који су коришћени за дефинисање оперативних циљева:

- Морају да буду доста прецизнији и детаљнији
- Морају да буду мерљиви и да се лако прате
- Морају бити засновани на налазима SWOT анализе
- Морају бити комплементарни и не смеју бити у колизији са другим циљевима
- Трагају за превазилажењем слабости и искоришћавањем могућности
- Један стратешки циљ може имати више оперативних циљева.

Друга група критеријума који се делимично поклапају са горњим, а које су такође морали да задовоље дефинисани оперативни циљеви, јесте она која се тиче SMART приступа:

S (specific) – специфичан – Да ли циљ прецизно говори шта треба постићи?

M (measurable) – мерљив – Да ли је дефинисан да може бити мерљив?

A (achievable) – достижан – Да ли се уклапа у визију?

R (realistic) – реалан – Да ли је реалан посматрајући ресурсе?

T (timely) – увремењен – Да ли је временски ограничен?

Оперативни циљ даје одговор на питање КАКО остварити стратешки циљ. Идеја водиља при дефинисању оперативних циљева била су критична питања дефинисана у SWOT и со-цио-економској анализи.

Чланови тематских радних група су дефинисали двадесет четири (24) стратешка циља и у оквиру њих шездесет четири (64) оперативна циља, што се јасно може видети на табели, која се налази на наредној страни.

Приоритет	Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
1. Развој економије и предузетништва	1.1. Унапредити инвестициони амбијент и конкурентску позиционираност општине Свилајнац	1.1.1. Развити и унапредити привредну инфраструктуру кроз подизање нивоа опремљености индустријских и радних зона за потребе привреде и предузетништва за најмање 40% до 2018. године
		1.1.2. Развити и унапредити систем привлачења инвестиција тако да 50% идентификованих greenfield локација буде искоришћено до 2018. године
		1.1.3. Унапредити конкурентно позиционирање општине Свилајнац кроз повећање броја промотивних активности у земљи и иностранству за 50% до 2018. године
	1.2. Унапредити механизме институционалне подршке развоју сектора малих и средњих предузећа и предузетништва на територији општине Свилајнац	1.2.1. За 25% повећати ниво задовољства МСПП-а унапређењем механизама институционалне подршке и сарадње до 2018. године
		1.2.2. Створити услове за подстицај запошљавању кроз едукацију, преквалификацију и доквалификацију 30% младих, 10% незапослених лица и 10% жена са територије општине до 2018. године
	1.3. Оживљавање привредних ресурса кроз подстицај развоју удруживања, кластеризације и извозног капацитета предузећа са територије општине	1.3.1. Стимулисати и промовисати удруживање МСП сектора и предузетника са територије општине Свилајнац тако да 50% привредних субјеката буду део неког облика сарадње до 2018. године
		1.3.2. Унапређење извозног потенцијала општине тако да најмање 30% производа са територије општине испуњава стандарде квалитета и услове које прописују иностранa тржишта до 2018. године

Приоритет	Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
2. Пољопривреда и рурални развој	2.1. Осавременити пољопривредну производњу путем увођења нових технологија, едукације и упознавање руралног становништва са примерима добре праксе у земљама чланицама ЕУ	2.1.1. До 2018. године Унапредити производне потенцијале у примарној пољопривредној производњи кроз изградњу система за наводњавање на најмање 10% обрадивих пољопривредних површина и увођење нових технологија
		2.1.2. До 2018. године едуковати 30% руралног становништва из области савремене пољопривредне производње из различитих области руралне економије
		2.1.3. До 2018. године организовати најмање 10 посета сајмовима и примерима добре пољопривредне праксе из различитих области руралне економије у Републици Србији и ЕУ
	2.2. Смањити миграцију сеоског становништва побољшањем нивоа квалитета живота и унапређењем инфра-	2.2.1. До 2018. године унапредити инфраструктуру у руралним подручјима за 35% кроз реконструкцију постојећих и изградњу нових путних и комуналних капацитета
		2.2.2. У најмање 10 села до 2018. године ревитализовати рад постојећих и изградити најмање

	структуре руралних средина	10 нових спортских објеката
		2.2.3. Створити услове за унапређење друштвеног и културног живота кроз реконструкцију и адаптацију Домова културе у најмање 10 села до 2018. године
	2.3. Створити повољне услове за развој руралне економије кроз унапређење постојећих и изградњу нових производних, прерађивачких и складиш-них капацитета	2.3.1. До 2018. године подићи производне капацитете у области воћарства и виноградасрства за 30% у односу на постојећи ниво у 2013. години, кроз увођење рентабилнијих и и дефицитарних врста и сората воћака и винове лозе, ратарских, крмних и повртарских култура
		2.3.2. До краја 2018. године изградити нове и модернизовати постојеће прерађивачке и складишне капацитете за мин 20% у односу на постојеће капацитете.
	2.4. Унапређење институционалне подршке у области руралног развоја кроз јачање капацитета постојећих и оснивање нових удружења, асоцијација, кластера, задруга и приватно јавних партнерстава	2.4.1. До 2018. године формирати најмање 3 нова секторска удружења, асоцијације, кластера или приватно јавног партнерства на основу реалних потреба за јачањем институционалне подршке у области пољопривредне производње и руралног развоја
		2.4.2. Едуковати 20% пољопривредног становништва до 2018. године о предностима и неопходностима удруживања
		2.4.3. Подићи техничке и људске капацитете постојећих удружења, задруга и асоцијација за 30% до 2018. године
	2.5. Интензивирати диверсификацију пољопривредне производње кроз стварање услова и подршку руралном становништву у развоју руралног туризма, очувању старих заната и културно историјског наслеђа	2.5.1 Едуковати и стручно обучити најмање 30% руралног становништва из области сеоског туризма и традиционалних заната до 2018. године
		2.5.2 Унапредити капацитете у области сеоског туризма кроз повећање броја домаћинстава која се баве овом делатношћу за најмање 10 до краја 2018. године
		2.5.3 Унапредити занатске и друге услужне делатности на селу кроз повећање броја малих предузетничких радионица за 40% у односу на постојеће стање до краја 2018. године
		2.5.4 Повећати број посетилаца традиционалних и културно-уметничких манифестација у руралним срединама за 50% до краја 2018. године кроз повећану промоцију и подршку удружењима жена и удружењима традиционалних заната и покретање нових манифестација

Приоритет	**Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета**	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
3. Унапређење инфраструктуре и заштита животне средине	3.1. Развити саобраћајну инфраструктуру изградњом нове и ревитализацијом постојеће путне мреже	3.1.1. Изградити 50 km савременог коловоза на општинским (локалним и сеоским) путевима до 2018. године
		3.1.2. Изградња и реконструкција 80% државних путева који пролазе кроз општину Свилајнац и изградња пратећих и путних објеката истих до 2018. године
	3.2. Унапредити и проширити систем управљања водним ресурсима на територији општине Свилајнац	3.2.1. Изградити и унапредити систем мониторинга целокупног система водоснадбевања уз смањење губитака и нерационалне потрошње за 30% до 2018. године
		3.2.2. Повећати покривеност територије општине водоводном мрежом за 50%, доградњом постојећег система и изворишта до краја 2018. године
	3.3. Формирати систем за прераду отпадних вода и унапредити постојећи сис-	3.3.1. Развити и изградити систем за третман отпадних вода за територију општине до 2018. године

	тем за каналисање на целој територији општине	3.3.2. Изградити 50% нове примарне канализационе и атмосферске мреже на територији општине Свилајнац и реконструисати 20 km постојеће примарне канализационе мреже до 2018. године
	3.4. Успостављање и развој институционалних капацитета и системског приступа еколошкој едукацији и управљања квалитетом у свим областима животне средине	3.4.1. Успоставити информациони систем стања животне средине и едукативни систем за територију општине Свилајнац до 2018. године
		3.4.2. Успоставити систем управљања отпадом, израдити неопходну документацију из области животне средине, санирати 60% неуређених депонија, извршити санацију и рекултивацију депоније «Бадра», смањити количине биоразградивог отпада за 30%, увести систем разврставања отпада за 75% територије, опремити рециклажни центар потребном опремом до 2018. године
	3.5. Унапређење постојећег енергетског система на територији општине, повећањем енергетске ефикасности истог и увођењем чистих облика енергије чиме ће се повећати еколошка безбедност	3.5.1. Побољшати енергетску ефикасност кроз реконструкцију јавног осветљења заменом 50% постојећих светиљки савременим и увођењем грејања у 2 јавна објекта, и повећати удео обновљивих извора енергије у укупној потрошњи за 15% до 2018. године
		3.5.2. Повећати енергетску ефикасност увођењем мерних иregулационих система грејних тела и коришћењем адекватних грађевинских, изолационих материјала у 35% објеката до 2018. године

Приоритет	**Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета**	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
4. Развој система образовања и културе	4.1. Адаптирати објекте и унапредити техничку опремљеност установа културе ради квалитетније презентације свих садржаја	4.1.1. Унапредити техничку и сценску опремљеност установа културе за 50% до 2018. године
		4.1.2. Унапредити и осавременити просторне капацитете установа културе на територији општине Свилајнац за 50% до 2015. године
	4.2. Унапредити услове за реализацију образовно-васпитног рада кроз изградњу нових, адаптацију и опремање постојећих објеката из области образовања	4.2.1. За 50% унапредити просторне капацитете основних и средњих школа и предшколских установа на територији општине Свилајнац за извођење наставних и ваннаставних активности до 2018. године
		4.2.2. За 50% унапредити и осавременити техничке услове за реализацију васпитно-образовног рада у основним и средњим школама и предшколским установама на територији општине Свилајнац до 2018. године
	4.3. Побољшати услове за редовно стручно усавршавање запослених у образовању и култури	4.3.1. Унапредити квалитет рада и доступност одговарајућих стручних усавршавања запослених у образовању и култури за 100% до 2018. године
		4.3.2. Модернизација и побољшање техничких капацитета за 50% за потребе квалитетнијег рада запослених у образовању и култури до 2018. године
	4.4. Модернизовати системе образовања	4.4.1. Обезбедити техничке и кадровске услове до 50% за извођење преквалификације и доквалификације у установама образовања и културе, до 2018. године.

		4.4.2. Обезбедити техничке и кадровске услове до 50% за извођење свих видова неформалног образовања у установама образовања и културе, до 2018. године.
		4.4.3. Унапредити неформално образовање у складу са потребама младих и развити континуирани едукативни програм за 40% до 2015. године
	4.5 Допринети оснаживању активизма и повећавању мобилности младих	4.5.1. Укључити младе у креирање и реализовање 50% културних, образовних и забавно-рекреативних садржаја младе до 2018. године
		4.5.2. Повећати ниво информисања младих за 50% о могућностима омладинског активизма и програмима за младе до 2018. године
		4.5.3. Развити активизам и волонтеризам младих у Свилајнцу за 40% до 2018. године

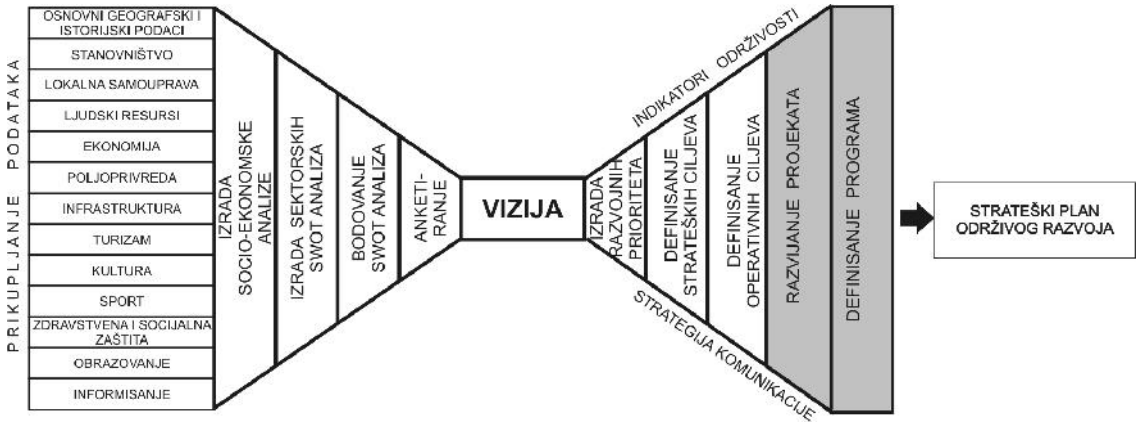
Приоритет	**Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета**	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
5. Унапређење здравственог и социјалног система заштите	5.1. Развој и унапређење услуга здравствене и социјалне заштите	5.1.1. Повећати број стручног кадра у социјалној и здравственој заштити за 50% до 2018. године
		5.1.2. Развити нове и побољшати постојеће услуге здравствене и социјалне заштите за рањиве групе за 50% до 2018. године
		5.1.3. Повећати број едукација (интерних и екстерних) за 50% и увести нове видове стручног усавршавања запослених у здравству и социјалној заштити до 2018. године
		5.1.4. Увести и развити нове, и побољшати постојеће услуге за 50% у системима здравствене и социјалне заштите до 2018. године
	5.2. Унапређење доступности и обима услуга здравствене и социјалне заштите	5.2.1. Повећати информисаност корисника кроз здравствено-васпитни рад за 50% у здравству до 2018. године
		5.2.2. Повећати информисаност корисника кроз саветодавни рад за 50% у социјалној заштити до 2018. године
		5.2.3. Повећати доступност услуга здравствене и социјалне заштите у руралним срединама за 50% до 2018. године
		5.2.4. До 2018. године унапредити квалитет услуга ванинституционалних облика социјалне заштите тако да ниво задовољства корисника пруженим услугама буде увећано за 50%
		5.2.5. Развити информациони систем са циљем развоја интерне и екстерне комуникације здравствене и установе из области социјалне заштите до 2018. године
	5.3. Унапређење радних услова и техничке опремљености установа из области здравства и социјалне заштите	5.3.1. Адаптирати и реконструисати 50% постојећих установа из области здравствене и социјалне заштите до 2018. године
		5.3.2. Побољшати квалитет и квантитет техничке опремљености постојећих институција у соци-

		јалној заштити за 50% до 2018. године
		5.3.3. Унапредити просторне капацитете и услове за рад у здравственој и социјалној заштити за 100% до 2018. године

Приоритет	Стратешки и оперативни циљ у оквиру приоритета	
	Стратешки циљ	**Оперативни циљ**
6. Развој спорта и туризма	6.1 Унапредити туризам и спорт на територији општине Свилајнац кроз мотивацију и подизање нивоа компетенци-ја спортско-туристичких кадрова	6.1.1. Повећати број стручног спортског кадра за 100% до 2018. године кроз едукације у оквиру гранских савеза
		6.1.2. До 2018. године оспособити најмање 10 особа за квалификовано обављање послова из области туризма и угоститељства који ће проћи 50 сати обука годишње
	6.2. Подизање нивоа препознатљивости спортско-туристичког производа општине Свилајнац	6.2.1. До 2018. године унапредити спортско-туристичку понуду општине Свилајнац кроз стварање најмање 5 нових манифестација и повећање броја посетилаца постојећих манифестација за 30%
		6.2.2. Подићи препознатљивост туризма и спорта општине кроз организацију најмање 2 промотивне кампање годишње и штампање пропратног промотивног материјала општине до 2018. године
		6.2.3. Формирање туристичке организације општине Свилајнац до 2016. године и креирање најмање 5 туристичких тура до 2018. године као део обједињеног туристичког производа општине
	6.3. Развој спорта и туризма кроз стимулисање улагања и унапређење спортско-туристичке инфраструктуре	6.3.1. До 2018. године повећати број посетилаца спортско-туристичким садржајима општине за најмање 200% у односу на постојеће стање
		6.3.2. Унапређење спортско-рекреативног туризма кроз изградњу најмање 3 и реконструкцију 2 спортско-рекреативна објекта и постављање комплетне туристичке сигнализације до 2018. године
		6.3.3. Унапредити спортску инфраструктуру кроз изградњу 2 нова и реконструкцију 2 постојећа спортска објекта до 2018. године

ПРОЈЕКТИ И ПРОГРАМИ

Преглед пројеката и програма

Пројекти и програми општине

Исходиште рада на изради стратешког документа су пројекти чијом се планираном реализацијом остварује директан утицај на одрживи развој општине Свилајнац.

Пројекти су конкретизација напора кроз које се област планиране интервенције сужава од општег ка посебном. Они су везани за сваки оперативни циљ дефинисан радом ТРГ.

Чланови радних група су, у овој фази, радили на развијању конкретних пројектних идеја, односно, акција које ће произвести будуће позитивне промене у општини Свилајнац, у наредних пет година. Пројектне идеје су дефинисали коришћењем интернет алата OLEDNETWORK (www.olednetwork.rs/svilajnac-projekti) који је развила Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља. Након завршетка процеса уношења пројектних идеја, портал је постао база пројектних идеја која ће бити коришћена у процесу имплементације стратешког документа у годинама које следе.

Свака пројектна идеја образложена је у пројектном обрасцу који садржи кључне елементе сваког пројекта:

- Назив пројекта
- Подносилац
- Сврха пројекта
- Област интервенције
- Оперативни циљ из Стратегије
- Ниво реализације
- Врста пројекта
- Опис
- Очекивани резултати
- Активности
- Услови за имплементацију
- Фактори ризика
- Вредност пројекта
- Трајање пројекта
- Иницијални партнери
- Напомена

Након усвајања финалне листе пројеката, која је подразумевала комплетне пројектне идеје у оквиру сваког од оперативних циљева, сваког стратешког циља, дефинисаног у оквиру сваког приоритета, прешло се на груписање пројеката у развојне програме и то на бази комплементарности пројектних идеја. Идентификација програма је битна због стварања механизама за финансирање и конкретизацију стратешког документа.

У овој фази су основну улогу имали дефинисани стратешки циљеви у оквиру развојних приоритета, јер је од њихове обухватности зависило да ли ће програми бити идентични са

самим циљевима, или ће се, ако је у оквиру циљева дефинисан велики број пројеката, извршити подела циљева на неколико компоненти које онда постају програми.

Претходно наведени приступ имплементиран је у општини Свилајнац и произвео је финалну листу од 336 пројектних идеја и 24 развојних програма, који су распоређени по приоритетима:

1. Економија и предузетништво

1.1.Програм унапређења инвестиционог амбијента и конкурентске позиционираности општине Свилајнац

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Изградња отвореног и затвореног складишта	*Инфраструктура, привреда и предузетништво*	1.1.1 Економија и предузетништво	350000 €
2. Изградња терминала у Слободној зони	*Инфраструктура, привреда и предузетништво*	1.1.1 Економија и предузетништво	1000000 €
3. Формирање зоне унапређеног пословања (BIP зона)	*Привреда и предузетништво*	1.1.1 Економија и предузетништво	50000 €
4. Опремање царинарнице у Слободној зони	*Инфраструктура, привреда и предузетништво*	1.1.1 Економија и предузетништво	5000 €
5. Прикључак индустријске зоне Велико Поље на државни пут другог реда 130 и саобраћајнице у зони	*Инфраструктура, привреда и предузетништво*	1.1.1 Економија и предузетништво	420000 €
6. Покривеност индустријских зона интернетом	*Инфраструктура, привреда и предузетништво*	1.1.2 Економија и предузетништво	2000 €
7. “One Stop Shop”	*Привреда и предузетништво.*	1.1.2 Економија и предузетништво	7000 €
8. Израда веб сајта Слободне зоне Свилајнац	*Привреда и предузетништво*	1.1.3 Економија и предузетништво	7000 €
9. Израда веб сајта предузетника општине Свилајнац	*Привреда и предузетништво*	1.1.3 Економија и предузетништво	50000 €
10. Израда логотипа и брендирање слободне Слободне зоне Свилајнац	*Привреда и предузетништво*	1.1.3 Економија и предузетништво	15000 €
11. Посета домаћим и страним сајмовима	*Привреда и предузетништво*	1.1.3 Економија и предузетништво	1000000 €
12. Промоција производа са територије општине Свилајнац на домаћим и међународним сајмовима	*Привреда и предузетништво*	1.1.3 Економија и предузетништво	200000 €
	УКУПНО:	**3106000 €**	

1.2.Програм унапређења механизама институционалне подршке развоју сектора малих и средњих предузећа и предузетништва на територији општине Свилајнац

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Унапређење рада удружења предузетника	*Привреда и предузетништво*	1.2.1 Економија и предузетништво	300000 €
2. Успостављање фонда за развој предузетништва	*Привреда и предузетништво*	1.2.1 Економија и предузетништво	60000 €
3. Локални едукативни центар (ЛЕЦ)	*Привреда и предузетништво*	1.2.2 Економија и предузетништво	75000 €
4. Програм стручне праксе и преквалификације	*Привреда и предузетништво*	1.2.2 Економија и предузетништво	500000 €
5. Формирање омладинске задруге	*Привреда и предузетништво*	1.2.2 Економија и предузетништво	10000 €
6. Изабери прави позив	*Привреда,образовање и предузетништво*	1.2.2 Економија и предузетништво	1000 €
7. Организовање обука и курсева за предузетнике	*Привреда и предузетништво*	1.2.2 Економија и предузетништво	16000 €
	УКУПНО:	**962000 €**	

1.3. Програм оживљавања привредних ресурса кроз подстицај развоја уфруживања. Кластеризације и извозног капацитета предузећа са територије општине

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Формирање локалног бизнис центра - ЛБЦ	*Привреда и предузетништво*	1.3.1 – Економија и предузетништво	75000 €
2. Формирање удружења жена предузетница	*Привреда и предузетништво*	1.3.1 – Економија и предузетништво	2000 €
3. Испуњавање високих стандарда	*Привреда и предузетништво*	1.3.2 – Економија и предузетништво	200000 €
4. Увођење стандарда квалитета	*Привреда и предузетништво*	1.3.2 – Економија и предузетништво	150000 €
	УКУПНО:	**427000 €**	

2.Пољопривреда и рурални развој

2.1. Програм осавремењавања пољопривредне производње путем увођења нових технологија, едукација и упознавање руралног становништва са примерима добре праксе у земљама чланицама ЕУ

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Наводњавање пољопривредних култура на комасираном обрадивом пољопривредном земљишту	*Рурал*	2.1.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	4600000 €
2. Организовано испитивање квалитета пољопривредног земљишта	*Рурал*	2.1.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	30000 €
3. Увођење органске производње у ратаској, крмној, повртарској и сточарској производњи	*Рурал*	2.1.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	833628 €
4. Увођење у производњу интензивних пољопривредних култура (јагода, ораха, леске, крушке, дуње, трешње, винове лозе) у систему интегралне производње	*Рурал*	2.1.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	12404900 €
5. Унапређење конкурентности воћара и повртара са територије општине Свилајнац	*Рурал*	2.1.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	40000 €
6. Едукација пољопривредних произвођача у области органске производње	*Животна средина Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
7. Едукација и саветовање од стране врхунских стручњака за савремени и препоручени асортимент винове лозе	*Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
8. Едукација и саветовање од стране врхунских стручњака за увођење интензивних, дефицитарних врсти воћака и савремених узгојних облика	*Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
9. Едукација и саветовање од стране врхунских стручњака за увођење савременог асортимана воћних врсти	*Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
10. Едукација и саветовање од стране врхунских стручњака за увођење у ратарску и повртарску производњу	*Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
интензивних култура			
11. Едукација и саветовање од стране врхунских стручњака за увођење савремених узгоја винове лозе	*Рурал*	2.1.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
12. Набавка возила и објеката ватрогасне службе за МЗ Војска и МЗ Роанда	*Инфраструктура Рурал*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	300000 €
13. Обилазак пољопривредних произвођача угледних фарми говеда у Србији	*Рурал*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	3711 €
14. Посета Међународном пољопривредном сајму у Берлину	*Рурал Образовање*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	32000 €
15. Посета Међународном пољопривредном сајму у Паризу - SIA	*Рурал Образовање*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	36000 €
16. Посета Међународном пољопривредном сајму АГРА - Пловдив, Бугарска	*Рурал*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	9500 €
17. Реконструкција ватрогасног дома	*Рурал Инфраструктура*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	250000 €
18. Студијско путовање пољопривредних произвођача у земље ЕУ	*Рурал*	2.1.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	34935 €
		УКУПНО:	**18589674 €**

2.2. Програм смањења миграције сеоског становништва побољшањем нивоа квалитета живота и унапређењем инфраструктуре руралних средина

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Изградња водовода Бобово – Дубница - Проштинац	*Инфраструктура*	2.2.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	1000000 €
2. Изградња инситуционалних капацитета за унапређење енергетске ефикасности у руралним срединама општине Свилајнац	*Рурал*	2.2.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	60000 €
3. Изградња канализационог система у селима Војска,	*Инфраструктура Рурал*	2.2.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	2000000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
Мачевац, Радошин - Фаза 1			
4. Изградња пристаништа код 3 манастира – водена веза Ресавске Свете Горе	*Инфраструктура Рурал*	2.2.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	500000 €
5. Реконструкција висећег моста код села Војска	*Инфраструктура Рурал*	2.2.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	240000 €
6. Изградња три мини пич терена у селима општине Свилајнац	*Рурал Спорт*	2.2.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	60000 €
7. Изградња и реконструкција шест спортских терена у руралних срединама	*Рурал Спорт*	2.2.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	50000 €
8. Адаптација Домова културе у селима Тропоње, Врлане	*Рурал*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	15000 €
9. Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, адаптација спољне фасаде и лимарије Дома културе у Гложанима	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	50000 €
10. Адаптација Дома културе у Радошину	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	10000 €
11. Адаптација Домова културе у селима Бобово и Бресје	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	10000 €
12. Адаптација Домова културе у селима Војска и Мачевац	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	25000 €
13. Адаптација Домова културе у селима Луковица и Ђуринац	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	70000 €
14. Адаптација Домова културе у селима Проштинац и Суботица	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	25000 €
15. Адаптација Домова културе у селима Седларе и Рођевац	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	30000 €
16. Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора и реновирање Дома културе у селима Дубље и Црквенац	*Рурал*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	150000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
17. Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора и реновирање Дома културе у селима Кушиљево и Грабовац	*Рурал*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	150000 €
18. Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора и реновирање Дома културе у селима Роанда и Купиновац	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	60000 €
19. Изградња нове кровне конструкције, мокрог чвора, столице и реновирање Дома културе у селу Дубница	*Рурал Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	50000 €
20. Увођење грејања на био-гас у сеоским Домовима културе	*Инфраструктура Животна средина Рурал Образовање Култура*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	150000 €
21. Увођење грејања на био-гас у сеоским школама	*Инфраструктура Животна средина Рурал Образовање*	2.2.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	200000 €
		УКУПНО:	**4905000 €**

2.3. Програм стварања повољних услова за развој руралне економије кроз унапређење постојећих и изградњу нових производних, прерађивачких и складишних капацитета

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Увођење уљане тикве и кукуруза шећерца	*Рурал*	2.3.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	2103000 €
2. Увођење у производњу рентабилнијих и дефицитарних воћних врста	*Рурал*	2.3.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	1000 €
3. Изградња млекаре на подручју општине Свилајнац	*Рурал*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	600000 €
4. Изградња пројекта млекаре на подручју општине Свилајнац	*Рурал*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	45000 €
5. Изградња пројекта фабрике за прераду меса на подручју	*Рурал*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	78000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
општине Свилајнац			
6. Изградња сушаре за пољопривредне производе	*Рурал Инфраструктура Привреда и предузетништво*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	80000 €
7. Изградња фабрике за прераду меса на подручју општине Свилајнац	*Рурал*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	1000000 €
8. Организовање производње органске хране и компостирање са земљиштем под закуп за грађане – Едуконс универзитет	*Рурал Животна средина*	2.3.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	50000 €
		УКУПНО:	**3957000 €**

2.4. Програм јачања постојећих и оснивања нових асоцијација, кластера иа задруга у циљу подизања конкурентности пољопривредних произвођача

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Успостављање јавно-приватног партнерства за подршку руралног развоја	*Рурал*	2.4.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	35000 €
2. Формирање кластера, узгајање повртарских биљака	*Рурал*	2.4.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	10000 €
3. Едукација пољопривредних произвођача о неопходности формирања удружења „Ресавски сименталац“	*Рурал*	2.4.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	500 €
4. Едукација пољопривредних произвођача о предностима и неопходностима удруживања	*Рурал*	2.4.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	500 €
5. Подизање техничких и људких капацитета постојећих удружења на подручју општине Свилајнац	*Рурал*	2.4.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	4500 €
6. Подизање техничких и људских капацитета	*Рурал*	2.4.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	1000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
удружења воћара и виноградара „Димитрије Катић“ Свилајнац			
7. Техничко опремање зоотехничке службе у општини Свилајнац апаратом за мерење количине млечне масти	*Рурал*	2.4.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	4800 €
8. Техничко опремање службе из области пољопривреде у општини Свилајнац теренским возилом	*Рурал*	2.4.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	10500 €
		УКУПНО:	**66800 €**

2.5. Програм интензивирања диверсификације пољопривредне производње кроз стварање услова и подршку руралном становништву у развоју руралног туризма, очување старих заната и културно историјског наслеђа

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Зимска школа сеоског туризма	*Туризам*	2.5.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	2500 €
2. Радионица о подизању свести о сеоском туризму и традиционалним старим занатима кроз сертификацију и стандардизацију	*Рурал Туризам Образовање*	2.5.1 – *Пољопривреда и рурални развој*	2000 €
3. Акција „Очистимо Свилајнац у руралним областима“	*Рурал Животна средина*	2.5.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	2000 €
4. Израда веб портала за сеоски туризам	*Рурал Туризам Образовање Култура*	2.5.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	3000 €
5. Категоризација пет домаћинстава из области сеоског туризма	*Рурал Туризам Образовање Култура*	2.5.2 – *Пољопривреда и рурални развој*	5000 €
6. Опремање ловачког дома у Врлану	*Рурал Туризам Спорт*	2.5.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	8000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
7. Улица старих заната	*Рурал Туризам Инфраструктура Привреда и предузетништво Култура*	2.5.3 – *Пољопривреда и рурални развој*	90000 €
8. Едукација чланова удружења из области старих заната „Уметност занатства“ и опремање њиховог радног простора	*Рурал Туризам Култура*	2.5.4 – *Пољопривреда и рурални развој*	5000 €
9. Манифестација „Сусрети села“ на територији општине Свилајнац	*Култура*	2.5.4 – *Пољопривреда и рурални развој*	5000 €
10. Подршка пројекту „Прва хармоника Ресаве“ у Врлану	*Туризам Култура*	2.5.4 – *Пољопривреда и рурални развој*	12000 €
11. Промоција манифестације „Беле покладе“ и промоција туристичког потенцијала општине Свилајнац	*Рурал Туризам Култура*	2.5.4 – *Пољопривреда и рурални развој*	3000 €
		УКУПНО:	**137500 €**

3.Унапређење инфраструктуре и заштита животне средине

3.1. Програм развијања саобраћајне инфраструктуре изградњом нове и ревитализацијом постојеће мреже

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Ажурирање катастра уличне мреже и саобраћајне сигнализације на основној мрежи	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	8500 €
2. Изградња бициклистичке стазе Свилајнац - Деспотовац	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	1000000 €
3. Изградња бициклистичке стазе Свилајнац - Кушиљево	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	120000 €
4. Израда плана детаљне регулације за источни део градске обилазнице у Свилајнцу	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	10000 €
5. Повезивање манастира Миљково-Добреш-Златенац локалним асфалтним путем	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	600000 €
6. Реконструкција простора око вртића Дечија Радост	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	300000 €
7. Израда техничке документације за алтернативни путни правац од првог кружног тока градске обилазнице	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	500000 €
8. Изградња алтернативног путног правца од првог кружног тока градске обилазнице	*Инфраструктура*	3.1.1 Инфраструктура и животна средина	5000000 €
9. Извођење радова на изградњи два моста (Преко Велике Мораве и Ресаве) и дела обилазнице у дужини од 7 км	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	10000000 €
10. Израда техничке документације за изградњу два моста (Преко Велике Мораве и Ресаве) и дела обилазнице у дужини од 7 км	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	500000 €
11. Реконструкција и санација коловоза и изградња атмосферске канализације у Улицама Мишарска и Димитрија Туцовића и	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	2000000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
Милосава Здравковића			
12. Реконструкција каменог моста преко Јасеновачког потока на државном путу другог реда 130 Свилајнац-Деспотовац у месту Јасеново на стационажи 11+800км	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	70000 €
13. Реконструкција каменог моста преко Јасеновачког потока на државном путу другог реда 130 Свилајнац-Деспотовац у месту Јасеново	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	70000 €
14. Реконструкција каменог моста у селу локалном путу Свилајнац-Петровац на Млави на стационажи 11+060км	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	90000 €
15. Реконструкција каменог моста у селу Тропоње државом путу другог реда број 130 Свилајнац-Деспотовац на стационажи 9+122км	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	50000 €
16. Реконструкција коловоза у Улицама Светог Саве и Драгошевој	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	80000 €
17. Реконструкција пешачко-бициклистичке стазе Свилајнац - Моравски мост	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	50000 €
18. Рехабилитација пута Свилајнац-Деспотовац-фаза три (развој државном пута другог реда 130 : Марковац-Свилајнац-Деспотовац-Бор)	*Инфраструктура*	3.1.2 Инфраструктура и животна средина	6000000 €
	УКУПНО:	**26448500 €**	

3.2. Програм унапређења и проширења система управљања водним ресурсима на територији општине Свилајнац

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Мониторинг и смањење губитака воде у систему водоснабдевања “Перкићево”	*Инфраструктура*	3.2.1 Инфраструктура и животна средина	80000 €
2. Наводњавање зелених површина на територији целе	*Инфраструктура*	3.2.1 Инфраструктура и животна средина	30000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
општине Свилајнац техничком водом			
3. Увођење Географског информационог система у пословање општине Свилајнац	*Инфраструктура*	3.2.1 Инфраструктура и животна средина	200000 €
4. Бушење новог бунара на изворишту Војска	*Инфраструктура*	3.2.2 Инфраструктура и животна средина	90000 €
5. Изградња подсистема водоснабдевања Гложане као дела система водоснабдевања Свилајнац изградњом резервоара Црквенац	*Инфраструктура*	3.2.2 Инфраструктура и животна средина	10000000 €
6. Реконструкција изворишта “Перкићево”	*Инфраструктура*	3.2.2 Инфраструктура и животна средина	500000 €
7. Успостављање водоснабдевања у Врлану	*Инфраструктура*	3.2.2 Инфраструктура и животна средина	2000000 €
	УКУПНО:	**12900000 €**	

3.3.Програм формирања система за прераду отпадних вода и унапређења постојећег система за каналисање на целој територији општине

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Изградња пилот постројења за пречишћавање отпадних вода у селима Војска, Мачевац, Радошин – Фаза два	*Инфраструктура*	3.3.1 Инфраструктура и животна средина	2000000 €
2. Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода на потезу „Бадра“	*Инфраструктура*	3.3.1 Инфраструктура и животна средина	2800000 €
3. Изградња канализационе мреже у селу Врлане	*Инфраструктура Животна средина*	3.3.2 Инфраструктура и животна средина	2000000 €
4. Изградња канализационе мреже у МЗ Кушиљево	*Инфраструктура*	3.3.2 Инфраструктура и животна средина	10000000 €
5. Изградња канализационе мреже у селима Тропоње, Суботица и Роанада	*Инфраструктура*	3.3.2 Инфраструктура и животна средина	10000000 €
6. Изградња канализационе мреже у селима која су повезана на систем водоснабдевања „Перкићево“ (Грабовац, Дубље, Црквенац)	*Инфраструктура*	3.3.2 Инфраструктура и животна средина	4000000 €
	УКУПНО:	**30800000 €**	

3.4. Програм успостављања и развоја институционалних капацитета и системског приступа еколошкој едукацији и управљања квалитетом у свим областима животне средине

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Зонирање и успостављање систематског мерења буке	*Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	3000 €
2. Изградња еко-музеја при Рециклажном центру Свилајнац	*Инфраструктура Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	200000 €
3. Израда Регистра извора загађивања на територији општине Свилајнац	*Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	20000 €
4. Израда Студије о процени потенцијала обновљивих извора енергије са економским показатељима	*Животна средина Привреда Предузетништво*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	2000 €
5. Мониторинг квалитета ваздуха и обезбеђење доступности информација јавности	*Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	20000 €
6. Обука младих о волонтеризму у области заштите животне средине	*Животна средина Образовање*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	5000 €
7. Обука радника из заштите на раду при управљању отпадом и набавка опреме	*Животна средина Привреда и предузетништво Здравство и социјална заштита Образовање*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	5000 €
8. Промоција 3Р ради смањења количине комуналног отпада	*Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	10000 €
9. Стручни семинари из области закона о заштити животне средине	*Животна средина Образовање*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	6000 €
10. Стручни семинар - Успостављање система управљања отпадом	*Животна средина Образовање*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	6000 €
11. Успостављање информационог система о стању животне средине на територији општине Свилајнац	*Животна средина*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	3000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
12. Успостављање редовне емисије на локалној ТВ станици о стању животне средине на територији општине Свилајнац	*Животна средина Образовање Култура*	3.4.1 Инфраструктура и животна средина	7800 €
13. Едукација деце из области управљања отпадом	*Инфраструктура Животна средина Рурал Привреда и предузетништво*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	5000 €
14. Изградња дела инфраструктуре у рециклажном центру	*Инфраструктура Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	152000 €
15. Изградња кабине за пушаче поред зграде општине	*Инфраструктура Животна средина Здравство и социјална заштита Култура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	7000 €
16. Изградња постојења за производњу палета из био-отпада	*Инфраструктура Животна средина Рурал*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	220000 €
17. Изградња саобраћајнице на локацији Рециклажног центра	*Инфраструктура Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	360000 €
18. Израда документације за санацију, затварање и рекултивацију депоније „Бадра“	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	23000 €
19. Израда локалног еколошког плана (ЛЕАП)	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	25000 €
20. Израда студије изводљивости за употребу гаса и увођење система за сакупљање са депоније „Бадра“	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	70000 €
21. Набавка постројења за издвајање металног отпада у Рециклажном центру	*Животна средина Привреда и предузетништво*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	50000 €
22. Набавка потребе опреме за Рециклажни центар	*Животна средина инфраструктура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	65000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
23. Постављање контејнера за папир и стакло	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	3300 €
24. Постављање осветљења у оквиру Рециклажног центра	*Животна средина инфраструктура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	40000 €
25. Ревизија Локалног плана управљања отпадом	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	25000 €
26. Реконструкција зграде Рециклажног дворишта - сакупљачке станице и изградња ограда	*Животна средина инфраструктура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	137000 €
27. Санација дивљих депонија код гробља и у ромском насељу „Бурдуш Мала“ у Свилајнцу	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	1900 €
28. Санација дивљих депонија на територији МЗ Дубница	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	3000 €
29. Санација дивљих депонија на територији МЗ Дубље	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	700 €
30. Санација дивљих депонија на територији МЗ Црквенац	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	1250 €
31. Санација дивљих депонија на територији 3 месне заједнице и успостављање система сакупљања отпада у 4 МЗ	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	4100 €
32. Санација дивље депоније код кланице у Свилајнцу	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	4900 €
33. Санација, затварање и рекултивација депоније „Бадра“	*Животна средина Инфраструктура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	3200000 €
34. Санација 4 дивље депоније на територији МЗ Кушиљево	*Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	6000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
35. Смањење количине отпада који се одлаже на депонију селекцијом отпада на месту настанка	*Инфраструктура*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	300000 €
36. Успостављање система за компостирање био-отпада у насељу Свилајнац	*Инфраструктура Животна средина Рурал Привреда и предузетништво*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	320000 €
37. Успостављање система за производњу био-гаса из био-отпада	*Инфраструктура Животна средина*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	500000 €
38. Изградња трансфер станице за медицински и ветеринарски отпад при Дому Здравља „Ресава“	*Инфраструктура Животна средина Здравство Социјална заштита*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	50000 €
39. Едукација становништва за кућно компостирање	*Животна средина Рурал Образовање*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	10000 €
40. Изградња лабораторије за испитивање отпада и састава земљишта	*Инфраструктура Животна средина Рурал Привреда и предузетништво*	3.4.2 Инфраструктура и животна средина	200000 €
	УКУПНО:	**6071950 €**	

3.5. Програм унапређења постојећег енергетског система на територији општине повећањем енергетске ефикасности истог и увођења чистих облика енергије чиме ће се повећати еколошка безбедност

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Замена крова и постављање соларних панела на згради општине Свилајнац	*Инфраструктура Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	185000 €
2. Замена обичних сијалица енергетски ефикаснијим (ЛЕД) у улици Кнеза Милоша	*Инфраструктура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	250000 €
3. Замена осветљења у улицама које се поклапају са регионалним путевима ЛЕД расветом	*Инфраструктура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна*	200000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
		средина	
4. Замена столарије на згради школе	*Образовање Инфраструктура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	55000 €
5. Изградња ветропарка дуж обилазнице у Свилајнцу	*Инфраструктура Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	12000000 €
6. Изградња музејске еко-куће	*Инфраструктура Туризам Животна средина Образовање Култура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	120000 €
7. Изградња система мини-хидроелектрана на реци Ресави	*Инфраструктура Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	960000 €
8. Изградња соларне електране	*Инфраструктура Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	15000000 €
9. Испитивање потенцијала енергије ветра на територији општине Свилајнац	*Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	30000 €
10. Постављање нових расветних места и замена старих сијалица штедљивим у МЗ општине Свилајнац	*Инфраструктура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	400000 €
11. Постављање савремене расвете у Улици Милоша Обреновића у Кушиљеву	*Инфраструктура*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	10000 €
12. Постављање система за загревање санитарне воде соларном енергијом у болничком стационару	*Инфраструктура Животна средина*	3.5.1 – *Инфраструктура и животна средина*	80000 €
13. Истражни радови на изради експлоатационих бушотина у циљу искоришћења геотермалне енергије	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	200000 €
14. Покривање зелене пијаце у Свилајнцу	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	200000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
15. Постављање изолације на управну зграду КЈП Морава и пратеће објекте	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	12000 €
16. Постављање соларних панела на Пољопривредно-ветеринарску школу са домом ученика	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	100000 €
17. Увођења грејања на био-гас у згради општине Свилајнац	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	30000 €
18. Уградња изолације и замена столарије на згради општине Свилајнац	*Инфраструктура*	3.5.2 – *Инфраструктура и животна средина*	150400 €
УКУПНО:		**29982400 €**	

4.Развој система образовања и културе

4.1. Програм адаптирања објеката и унапређења техничке опремљености установа културе ради квалитетније презентације свих садржаја

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Адаптација просторија Центра за културу за чување народне ношње	*Култура*	4.1.1 – Образовање и култура	3000 €
2. Изградња фискултурне сале	*Здравство и социјална заштита Образоавње*	4.1.1 – Образовање и култура	45000 €
3. Адаптација таванског простора Ресавске библиотеке (друга фаза)	*Култура*	4.1.1 – Образовање и култура	120000 €
4. Набавка опреме за смештај књижне и некњижне грађе Ресавске библиотеке	*Култура*	4.1.1 – Образовање и култура	20000 €
5. Опремање Центра за културу Свилајнац тонском и расветном опремом	*Култура*	4.1.1 – Образовање и култура	40000 €
6. Унапређење информационог система Ресавске библиотеке	*Култура*	4.1.1 – Образовање и култура	4000 €
7. Опремање просторије Центра за културу Свилајнац канцеларијским намештајем	*Култура*	4.1.2 – Образовање и култура	3000 €
8. Реконструкција и израда фасаде и репарација столарије на згради Ресавске библиотеке	*Култура*	4.1.2 – Образовање и култура	30000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
9. Реконструкција приземља Ресавске библиотеке	*Култура*	4.1.2 – Образовање и култура	40000 €
	УКУПНО:	**305000 €**	

4.2. Програм унапређења услова за реализацију образовно-васпитног рада кроз изградњу нових, адаптације и опремања постојећих објеката из области образовања

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Изградња летње позорнице у градском парку	*Култура, спорт Инфраструктура Животна средина Туризам, Образовање*	4.2.1 – Образовање и култура	7000 €
2. Заштита, очување и презентација некњижне завичајне грађе Ресавске библиотеке	*Култура*	4.2.1 – Образовање и култура	5000 €
3. Асфалтирање економског дела дворишта ПУ „Дечија радост“	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	5000 €
4. Гасификација и замена котлова на лож уље гасним котловима	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	10000 €
5. Главни пројекат санације санитарних просторија у објекту ОШ „Јован Јовановић Змај“ Свилајнац	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	145050 €
6. Енергетска реконструкција школског објекта издвојеног одељења ОШ „Јован Јовановић Змај“ Свилајнац у Црквенцу	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	58500 €
7. Завршни радови на „Топлој вези“ између два објекта ПУ „Дечија радост“	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	10000 €
8. Замена подних облога у „старом“ објекту ПУ „Дечија радост“	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	5000 €
9. Изградња и експлоатација фарме за 30 музних крава у слободном систему држања у циљу осавремењавања практичне наставе	*Образовање Животна средина Рурал*	4.2.2 – Образовање и култура	235000 €
10. Изградња ограде око дворишта ПУ „Дечија радост“	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	30000 €
11. Изградња погона за	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и	900000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
производњу и експлоатацију биогаса	*Животна средина Рурал*	култура	
12. Изградња учионице – стакленика	*Образовање Рурал*	4.2.2 – Образовање и култура	30000 €
13. Израда веб сајта основне школе	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и култура	1200 €
14. Модернизација практичне наставе изградњом хладњаче за воће и поврће	*Образовање Рурал*	4.2.2 – Образовање и култура	18500 €
15. Опремање сензорне собе и интерактивни под	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	5000 €
16. Опремање дворишта ПУ „Дечија радост“ опремом за игру, забаву и едукацију деце предшколског узраста	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	5000 €
17. Опремање кабинета биологије	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и култура	3000 €
18. Опремање кабинета за рачунарство и информатику	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и култура	10000 €
19. Опремање хемијског кабинета	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и култура	5000 €
20. Постављање вештачке подлоге – Тартан на бетонском игралишту	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	2000 €
21. Пројекат уштеде енергије и побољшања енергетске ефикасност у школи	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	103000 €
22. Реконструкција кухињског блока у ПУ „Дечија радост“	*Образовање Инфраструктура*	4.2.2 – Образовање и култура	30000 €
23. Фонолабораторија	*Образовање*	4.2.2 – Образовање и култура	1000 €
	УКУПНО:	**1624250 €**	

4.3. Програм побољшања услова за редовно стручно усавршавање запослених у образовању и култури

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Набавка костима за драмски тим ПУ „Дечија радост“	*Образовање*	4.3.1 – Образовање и култура	1000 €
2. Обука стручњака у писању пројеката	*Образовање*	4.3.1 – Образовање и култура	5000 €
3. Стручна обука професора енглеског језика	*Образовање*	4.3.1 – Образовање и култура	5000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
4. Стручно усавршавање запослених из области екологије	*Образовање*	4.3.1 – Образовање и култура	600 €
5. Стручно усавршавање наставника	*Образовање*	4.3.1 – Образовање и култура	10000 €
6. Тромесечни курс енглеског језика за запослене раднике Центра за културу	*Култура* Образовање	4.3.1 – Образовање и култура	1000 €
7. Замена обичних сијалица енергетски ефикасним сијалицама - ЛЕД	*Образовање*	4.3.2 – Образовање и култура	3000 €
8. Опремање КУД-а Синђелић Свилајнац адекватном народном ношњом	*Култура*	4.3.2 – Образовање и култура	6000 €
9. Опремање логопедског кабинета	*Образовање*	4.3.2 – Образовање и култура	3500 €
10. Опремање сцене Центра за културу декоративним цуговима	*Инфраструктура Култура*	4.3.2 – Образовање и култура	3000 €
11. Пројекат стручног усавршавања наставника	*Образовање*	4.3.2 – Образовање и култура	26000 €
12. Реализација енергетске ефикасности заменом столарије	*Образовање Инфраструктура*	4.3.2 – Образовање и култура	10000 €
13. Климатизација сале Центра за културу Свилајнац	*Култура*	4.3.2 – Образовање и култура	20000 €
14. Формирање ДУОС-а, Друштво учитеља општине Свилајнац	*Образовање*	4.3.2 – Образовање и култура	1000 €
	УКУПНО:	**95100 €**	

4.4. Програм модернизације система образовања и културе у складу са потребама становништва и заједнице

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. „Караван знања“ - Природњачки центар Свилајнац	*Образовање Култура*	4.4.2 – Образовање и култура	13000 €
2. Летњи научни кампови у Природњачком центру	*Образовање Туризам Култура*	4.4.2 – Образовање и култура	10000 €
3. Надоградња дела простора школског објекта – планирање ботаничке баште	*Образовање Инфраструктура*	4.4.2 – Образовање и култура	100000 €
4. Наступи фолклорног ансамла Центра за културу на домаћим и страним фестивалима	*Образовање Култура*	4.4.2 – Образовање и култура	10000 €
5. Омогућавање посета	*Образовање*	4.4.2 – Образовање и	30000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
Природњачком центру особама са инвалидитетом	*Туризам Култура*	култура	
6. Организовање годишњег конерта КУД «Синђелић»	*Култура*	4.4.2 – Образовање и култура	2500 €
7. Организовање одласка КУД «Синђелић» на смотру ветерена у Житиште	*Образовање Култура Рурал Животна средина*	4.4.2 – Образовање и култура	1500 €
8. Организовање одлска КУД «Синђелић» на смотру ветерена на Охрид	*Образовање Култура Рурал Животна средина*	4.4.2 – Образовање и култура	2500 €
9. Организовање одласка КУД «Синђелић» на смотру ветерана у Суботицу	*Образовање Култура Рурал Животна средина*	4.4.2 – Образовање и култура	2000 €
10. Организовање одласка КУД «Синђелић» на смотру ветерана у Чајетину	*Образовање Култура Рурал Животна средина*	4.4.2 – Образовање и култура	2000 €
11. Побољшање техничке опремљености Природњачког центра Свилајнац	*Образовање Туризам Култура*	4.4.2 – Образовање и култура	30000 €
12. Стручно усавршавање запослених	*Образовање*	4.4.2 – Образовање и култура	1000 €
13. Школски конкурс – креативност и заштита животне средине	*Култура Животна средина Образовање*	4.4.2 – Образовање и култура	2500 €
14. «Чујем, видим, примењујем!» (Агресивно и асертивно понашање младих као последица конзумирања алкохола)	*Образовање*	4.4.3 – Образовање и култура	5000 €
15. „Life Long Learing“ – неформална едукација младих	*Образовање*	4.4.3 – Образовање и култура	10000 €
	УКУПНО:	**222000 €**	

4.5. Програм доприношења оснаживању активизма и повећању мобилности младих

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. „Лето по твојој мери“	*Култура*	4.5.1 – Образовање и култура	10000 €
2. Фестивал „Urban fest“	*Туризам Култура*	4.5.1 – Образовање и култура	8000 €
3. „Info youth“ – информисање младих	*Образовање*	4.5.2 – Образовање и култура	8000 €
4. Умрежавање свих актера омладинске политике општине Свилајнац	*Образовање Култура Спорт Туризам*	4.5.2 – Образовање и култура	6000 €
5. „Мрежа“ – умрежавање Канцеларија за младе из четири општине	*Образовање Туризам Култура*	4.5.3 – Образовање и култура	10000 €
6. „Покренимо се“ – млади као посетиоци сајмова	*Култура Образовање Туризам*	4.5.3 – Образовање и култура	10000 €
7. Теретана на отвореном	*Инфраструктура Спорт*	4.5.3 – Образовање и култура	20000 €
	УКУПНО:	**72000 €**	

5. Унапређење здравственог и социјалног система заштите

5.1. Програм развоја и унапређења услуга социјалне и здравственезаштите

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Пријем кадра за потребе службе кућног лечења	*Здравство и социјална заштита*	5.1.1 – *Здравство и социјална заштита*	9000 €
2. Пријем кадра за потребе службе хитне медицинске помоћи	*Здравство и социјална заштита*	5.1.1 – *Здравство и социјална заштита*	19000 €
3. Побољшање говора деце са посебним потребама	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	2000 €
4. Помоћ у кући за особе са инвалидитетом	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	50000 €
5. Помоћ у кући за стара лица	*Здравство и*	5.1.2 – *Здравство и*	80000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
	социјална заштита	*социјална заштита*	
6. Помоћ у храни и хигијени социјално угроженим лицима	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	60000 €
7. Саветовалиште за дијабетес	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	3000 €
8. Саветовалиште за ментално здравље	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	2000 €
9. Саветовалиште за младе	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	10000 €
10. Формирање рехабилитационог сервиса за особе са инвалидитетом	*Здравство и социјална заштита*	5.1.2 – *Здравство и социјална заштита*	4000 €
11. Курс прве помоћи за здравствене раднике	*Здравство и социјална заштита*	5.1.3 – *Здравство и социјална заштита*	2000 €
12. Превенција здравља	*Здравство и социјална заштита*	5.1.3 – *Здравство и социјална заштита*	10000 €
13. Унапређење КМЕ запослених у Дому здравља Свилајнац	*Здравство и социјална заштита*	5.1.3 – *Здравство и социјална заштита*	6000 €
14. Дневни боравак за стара лица	*Здравство и социјална заштита*	5.1.4 – *Здравство и социјална заштита*	40000 €
15. Народна кухиња	*Здравство и социјална заштита*	5.1.4 – *Здравство и социјална заштита*	90000 €
16. Унапређење дијагностике у Дому здравља	*Здравство и социјална заштита*	5.1.4 – *Здравство и социјална заштита*	80000 €
17. Мерење густине костију - DEXA преглед	*Здравство и социјална заштита*	5.1.4 – *Здравство и социјална заштита*	7000 €
18. Сигурнија будућност	*Здравство и социјална заштита*	5.1.4 – *Здравство и социјална заштита*	30000 €
	УКУПНО:	**504000 €**	

5.2. Програм унапређења доступности и обима услуга здравствене и социјалне заштите

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Буђење свести код жена, редовна контрола и смањење смртности од рака дојке и грлића материце	*Здравство и социјална заштита*	5.2.1 – *Здравство и социјална заштита*	2000 €
2. Мотивација добровољног давалаштва крви	*Здравство и социјална заштита*	5.2.1 – *Здравство и социјална заштита*	9000 €
3. Промоција здраве исхране	*Здравство и социјална заштита*	5.2.1 – *Здравство и социјална заштита*	1000 €
4. Школа здравља за младе	*Здравство и социјална заштита*	5.2.1 – *Здравство и социјална заштита*	1000 €
5. Борба против ТБЦ-а	*Здравство и социјална заштита*	5.2.2 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
6. Основна и проширена права становништва у области социјалне заштите	*Здравство и социјална заштита*	5.2.2 – *Здравство и социјална заштита*	10000 €
7. Повећање доступности здравствене и социјалне заштите за старе у руралним срединама	*Здравство и социјална заштита*	5.2.3 – *Здравство и социјална заштита*	10000 €
8. Храна на точковима	*Здравство и социјална заштита*	5.2.3 – *Здравство и социјална заштита*	90000 €
9. Дневни боравак за особе са инвалидитетом	*Здравство и социјална заштита*	5.2.4 – *Здравство и социјална заштита*	90000 €
10. Допунска школа Црвеног крста Свилајнац	*Образовање*	5.2.4 – *Здравство и социјална заштита*	15000 €
11. Екстерна комуникација у Поморавском региону	*Здравство и социјална заштита*	5.2.5 – *Здравство и социјална заштита*	1000 €
12. Израда информационог система у социјалној заштити	*Здравство и социјална заштита*	5.2.5 – *Здравство и социјална заштита*	50000 €
13. Лабораторијски протокол	*Здравство и социјална заштита*	5.2.5 – *Здравство и социјална заштита*	5000 €
	УКУПНО:	**304000 €**	

5.3. Програм унапређења радних услова и техничке опремљености установа из области здравства и социјалне заштите

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Реконструкција просторија службе опште медицине	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
2. Реконструкција сале у управној згради Дома здравља Свилајнац	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
3. Реконструкција службе кућног лечења	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	10000 €
4. Реконструкција амбуланте у Бобову	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
5. Реконструкција амбуланте у Војсци	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
6. Реконструкција амбуланте у Кушиљеву	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	30000 €
7. Реконструкција амбуланте у Седлару	*Здравство и социјална заштита*	5.3.1 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
8. Опремање организације опремом за деловање у ванредним приликама	*Здравство и социјална заштита*	5.3.2 – *Здравство и социјална заштита*	100000 €
9. Опремити рачунарима Црвени Крст Свилајнац	*Здравство и социјална заштита*	5.3.2 – *Здравство и социјална заштита*	5000 €
10. Изградња зграде Центра за социјални рад	*Здравство и социјална заштита*	5.3.3 – *Здравство и социјална заштита*	100000 €
11. Израда мреже централног грејања и прикључак на гасну мрежу Црвеног Крста	*Здравство и социјална заштита*	5.3.3 – *Здравство и социјална заштита*	15000 €
12. Набавка возила за ППС	*Здравство и социјална заштита*	5.3.3 – *Здравство и социјална заштита*	8000 €
13. Набавка возила за СХМП	*Здравство и социјална заштита*	5.3.3 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
14. Унапређење рада службе лабораторије	*Здравство и социјална заштита*	5.3.3 – *Здравство и социјална заштита*	20000 €
	УКУПНО:	**408000 €**	

6. Развој спорта и туризма

6.1. Програм унапређења туризма и спорта на територији општине Свилајнац кроз мотивацију и подизање нивоа компетенције спортско-туристичких кадрова

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Стручно усавршавање кошаркашких тренера	*Туризам Образовање Спорт*	6.1.1 – *Спорт и туризам*	1000 €
2. Стручно усавршавање фудбалских тренера	*Туризам Образовање Спорт*	6.1.1 – *Спорт и туризам*	1000 €
3. Едукација спортских тренера млађих категорија	*Образовање Спорт*	6.1.1 – *Спорт и туризам*	1300 €
4. Едукација кадра из области туризма и угоститељства	*Туризам Образовање*	6.1.2 – *Спорт и туризам*	2000 €
5. Стручна пракса, размена знања и искустава запослених у Природњачком центру Свилајнац са Краљевским Природњачким музејем у Бриселу	*Туризам Образовање*	6.1.2 – *Спорт и туризам*	10000 €
6. Укључивање Природњачког центра Свилајнац у Музејско друштво Србије	*Туризам Образовање Култура*	6.1.2 – *Спорт и туризам*	500 €
		УКУПНО:	**15800 €**

6.2. Програм подизања нивоа препознатљивости спортско-туристичког производа општине Свилајнац

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Археолошко наслеђе Свилајнца	*Туризам*	6.2.1 – *Спорт и туризам*	21000 €
2. Археолошко истраживање локалитета Турски амам	*Туризам*	6.2.1 – *Спорт и туризам*	15000 €
3. Пројекат „Паркфилм“ – пројекције филмова у Парку европског пријатељства	*Образовање Туризам Култура*	6.2.1 – *Спорт и туризам*	50000 €
4. Традиционалне спортске игре	*Туризам Спорт*	6.2.1 – *Спорт и туризам*	1500 €
5. Фестивал науке „Дан науке“	*Туризам Образовање Култура*	6.2.1 – *Спорт и туризам*	2000 €
6. Израда сувенира општине Свилајнац	*Туризам*	6.2.2 – *Спорт и туризам*	30000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
7. Промоција туристичких потенцијала општине Свилајнац	*Туризам*	6.2.2 – *Спорт и туризам*	10000 €
8. Туристичка сигнализација општине Свилајнац	*Туризам*	6.2.2 – *Спорт и туризам*	25000 €
9. Конференцијски туризам у Природњачком центру Свилајнац	*Туризам*	6.2.2 – *Спорт и туризам*	1000 €
10. Летња школа спорта	*Туризам*	6.2.2 – *Спорт и туризам*	2500 €
11. „Ресавска Света Гора“ као туристичка дестинација	*Инфраструктура Туризам Образовање Култура Спорт*	6.2.3 – *Спорт и туризам*	3000 €
12. Формирање Туристичке организације општине Свилајнац	*Туризам*	6.2.3 – *Спорт и туризам*	15000 €
		УКУПНО:	**176000 €**

6.3. Програм развоја спорта и туризма кроз стимулисање улагања и унапређења спортско-туристичке инфраструктуре

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
1. Изградња чесме у градском парку	*Инфраструктура Туризам Здравство и социјална заштита*	6.3.1 – *Спорт и туризам*	5000 €
2. Излетиште на Морави	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.1 – *Спорт и туризам*	50000 €
3. Отварање мини ергеле	*Туризам*	6.3.1 – *Спорт и туризам*	100000 €
4. Прилагођавање брда Бањица туристичким потребама	*Туризам*	6.3.1 – *Спорт и туризам*	100000 €
5. Спортска амбуланта	*Спорт*	6.3.1 – *Спорт и туризам*	2000 €
6. Клизалиште у Свилајнцу	*Туризам Спорт*	6.3.2 – *Спорт и туризам*	120000 €
7. Куглана Свилајнац	*Туризам Спорт*	6.3.2 – *Спорт и туризам*	250000 €

Пројекат	Области Интервенције	Оперативни Циљ	Вредност пројекта
8. Мини голф терени	*Туризам Спорт*	6.3.2 – *Спорт и туризам*	35000 €
9. Реконструкција планинарског дома Сувоја	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.2 – *Спорт и туризам*	600000 €
10. Шеталиште поред Ресава	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.2 – *Спорт и туризам*	50000 €
11. Бушење бунара у циљу редовног снабдевања градских базена у Свилајнцу	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	25000 €
12. Замена столица и опремање градске спортске хале	*Инфраструктура Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	25000 €
13. Набавка система за покривање базена	*Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	5000 €
14. Покривање тениских терена током зимских месеци	*Туризам Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	15000 €
15. Поплочавање базена и постављање унутрашње и спољне расвете	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	30000 €
16. Реконструкција крова и паркета Градске спортске хале	*Инфраструктура Туризам*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	50000 €
17. Реконструкција крова, трибина и доградња поткровља на ФК „Раднички“ Свилајнац	*Инфраструктура Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	80000 €
18. Реконструкција хемијско-технолошког блока на градским базенима	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	30000 €
19. Ремонт система грејања, уградња изолације и замена столарије у Градској спортској хали	*Инфраструктура Туризам Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	80000 €
20. Шаховски софтвер	*Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	800 €
21. Школско-спортска лабораторија „Свилајнац“	*Здравство и социјална заштита Образовање Спорт*	6.3.3 – *Спорт и туризам*	1200 €
		УКУПНО:	**1654000 €**

РАЗВОЈНИ ПРИОРИТЕТ	УКУПНА ВРЕДНОСТ
1. Економија и предузетништво	**4 495 000 €**
2. Пољопривреда и рурални развој	**27 655 974 €**
3. Инфраструктура и заштита животне средине	**106 202 850 €**
4. Образовање и култура	**2 318 350 €**
5. Здравство и социјална заштита	**1 216 000 €**
6. Спорт и туризам	**1 845 800 €**
СТРАТЕГИЈА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ 2013-2018	**143 733 974 €**

Кроз процес израде “Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018” дефинисано је 336 пројектних идеја и 24 развојних програма укупне вредности 143 733 974 **€.**

ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ

Препоруке за релизацију Стратегије

Територија општине Свилајнац препозната је као подручје значајних развојних потенцијала. Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018 евидентирала је све ове потенцијале и на основу њих указала на циљеве и акције које треба реализовати у будућности. С обзиром да се целокупна израда стратешког документа заснивала на партиципативном приступу, који је подразумевао укључење шире локалне заједнице, исти приступ треба применити и приликом имплементације Стратегије.

Наиме, неопходно је обезбедити широко учешће актера локалне заједнице у реализацији стратешког документа, како би се обезбедио легитимитет процеса и његово успешно спровођење. На нивоу општине потребно је склапати партнерства између јавног, бизнис и НВО сектора у циљу заједничког рада на реализацији активности предвиђених планом. Плански приступ, континуираност заједничког рада актера на имплементацији за све време трајања стратешког документа, поштовање правила и свесност потребе за одговорним спровођењем процеса имплеменатције, представљају кључне елемента за остваривање одрживог развоја општине Свилајнац, описаног у оквиру локалне Стратегије.

Горе поменути процес садржи више фаза, односно корака, који воде реализацији истог. Први корак у овом процесу је формирање Комисије за праћење реализације локалне Стратегије одрживог развоја са јасно дефинисаним пословима и одговорностима. Први задатак Комисије је да координира израду плана имплементације и акционог плана за реализацију Стратегије. Комисију, осим представника локалне заједнице, чине и представници регионалних инстанци, надлежних за територију на којој се налази општина Свилајнац.

Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018, са израђеним планом имплементације и акционим планом, постаје основ за израду секторских стратегија и укључује се у рад свих служби локалне самоуправе, постајући алат за формирање буџета.

На годишњем нивоу се врши ревизија стратешког документа уз помоћ индикатора одрживости који дају слику промена у општини, односно напретка насталог реализацијом Стратегије одрживог развоја општине. Они ће успешно процењивати ефикасност читавог, горе наведеног механизма, из године у годину, до истека временског периода на који се документ Стратегија одрживог развоја општине Свилајнац 2013-2018 односи.

--*-*-*

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У

О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ,
ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО РЕАДМИСИЈИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
2013. - 2017. ГОДИНЕ

I

УСВАЈА СЕ Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац 2013.-2017.године.

II

Саставни део ове Одлуке је Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац 2013.-2017.године.

III

Ова Одлука са Локалним акционим планом за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац 2013.-2017.године, објавиће се у ''Службеном гласнику општине Свилајнац“ и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-5, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.

--*-*-*-*

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО РЕАДМИСИЈИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ 2013. – 2017.

Свилајнац, јун 2013. године

САДРЖАЈ

УВОД 239

Уводна реч Председника општине Свилајнац 239

Шта је локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији 240

Захвалност учесницима у процесу Локалног акционог планирања..... 241

Сажетак – Резиме 243

ПОГЛАВЉЕ 1 245

Основни подаци о општини Свилајнац 245

Однос урбано – рурално становништво..... 246

Етничка структура становништва 247

Организациона структура општине Свилајнац..... 248

ПОГЛАВЉЕ 2 250

Подаци о избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији у општини Свилајнац..... 250

1. Подаци о избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији 250

2. Структура избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији 250

3. Облик смештаја 253

4. Досадашњи програми подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији..... 253

5. Потребе избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији... 254

6. Повереништво - Повереник..... 256

ПОГЛАВЉЕ 3 257

Анализа ситуације и закључци..... 257

1. Преглед документације..... 257

2. Анализа стања..... 258

3. Анализа заинтересованих страна 260

4. Анализа проблема избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији 260

ПОГЛАВЉЕ 4 263
Приоритетне циљне групе 263

ПОГЛАВЉЕ 5 264
Општи и специфични циљеви 264

ПОГЛАВЉЕ 6 264
Активности – задаци за реализацију Локалног акционог плана за избегла и интерно расељена лица 265

ПОГЛАВЉЕ 7 289
Ресурси - буџет 289

ПОГЛАВЉЕ 8 290
Аранжмани за примену 290

ПОГЛАВЉЕ 9 292
Праћење и оцена успешности (мониторинг и евалуација) 292

УВОД

Уводна реч Председника општине Свилајнац

Од првог дана доласка избеглих а касније и интерно расељених лица на подручје општине Свилајнац као и повратка наших држављана по реадмисији, предузете су мере пружања помоћи смештајем у друштвеним и приватним просторијама, проналажењем радних места и доделом потребних средстава за обезбеђење основа за нормалан живот.

Према попису из 2011. године у општини Свилајнац живи 23 551 лица, од којих је 345 избеглих и 365 интерно расељених лица, 15 повратника по реадмисији која се нису интегрисала у локалну заједницу или око 3% укупног броја становника. Отежавајућа околност за решавање проблема избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији је то што је општина Свилајнац претежно пољопривредна општина са малим бројем производних капацитета и радних места, као и проблем око 1000 припадника Ромске националности који се издржавају од социјалне помоћи. Општина Свилајнац је изразила спремност да учествује у решавању њихових проблема кроз дефинисање Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица.

Имајући у виду ограничене надлежности и могућности општина Локалним акционим планом желимо да допринесемо стварању што бољих услова за живот избеглих и интерно расељених лица и њихову потпуну интеграцију у нашу средину. Истовремено показујемо спремност за реализацију пројекта и планова који су представљени у специфичним циљевима Локалног акционог плана.

Досадашње активности показале су да постоји воља заинтересованих страна за решавање проблема наведених лица, али и недовољни појединачни капацитети. Крајњи циљ Локалног акционог плана општине Свилајнац је стварање услова за нормалан живот наведених лица и једнаке шансе и могућности свих грађана са територије општине.

Шта је локални акциони план за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији

У овом документу под процесом Локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији подразумевамо процес доношења одлуке о томе које промене значајне за живот истих намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим лицима, интерно расељеним, лицима и повратницима по реадмисији подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовању Косова и Метохије, лица која нису остварила азил у некој од земаља западне Европе, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у Општини Свилајнац настао је као резултат учешћа у Пројекту Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица. Општи циљ пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије, да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији. Пројекат финансира Европска унија, а спроводи Међународна организација за миграције (International Organization for Migration-IOM). Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла и интерно расељена лица: Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије (КИРС), Канцеларија за Косово и Метохију Владе Републике Србије и Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, као и друга надлежна министарства, општинска повереништва за избегла и интерно расељена лица и одабране општине. Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним Националном стратегијом за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и другим националним стратешким документима од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Креирање и спровођење Локалних акционих планова за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији доноси се на период од 5 године, са детаљном разрадом активности за сваку годину.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Свилајнац, заснивао се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални - спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан - укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним и повратницима по реадмисији у локалној заједници;

- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја избеглих и интерно расељених;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Свилајнац, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Општинског повереништва за избеглице, Црвеног крста Свилајнац, локалних невладиних организација итд. Процес израде плана спроведен је у периоду април - јун 2013.године.

Захвалност учесницима у процесу Локалног акционог планирања

У циљу израде ЛАП-а за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Свилајнац формиран је Општински координациони одбор за социјалну политику.
Улога одбора била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији
- Размењује информације од значаја за процес планирања
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима.

Чланови општинског Координационог одбора општине Свилајнац су:

- Горан Василијевић, професор, председник одбора
- Данијела Икановић, повереник за избеглице општине Свилајнац и извршилац за стручне послове из области социјалне заштите, заменик председника
- Јовановић Небојша, секретар Црвеног крста Свилајнац, члан
- Небојша Којчић, заменик члана
- Дарко Јефтић, др.медицине,члан
- Славица Обреновић,спец.опште медицине, заменик члана
- Снежана Олујић, директор Центра за социјални рад, члан
- Петровић Живадинка, Центар за социјални рад, заменик члана

- Сања Старинац, Национална служба за запошљавање, Испостава Свилајнац, члан
- Благица Тодоровић, заменик члана
- Драган Јовановић,ромска заједница општине Свилајнац, члан
- Гаши Август, заменик члана
- Војка Бркић, Средња школа“Свилајнац“, члан
- Ана Васић, заменик члана
- Весна Савић,Општинска Управа, члан
- Станко Некић, заменик члана
- Милош Митровић, административно-технички послови, члан
- Драгана Цветковић, заменик члана.

Решењем председника општине Свилајнац број 02-16/13-III од 30. 05. 2013.године формиран је Општински координациони одбор за социјалну политику чији састав чине чланови Општинске управе, директор Центра за социјални рад, секретар Црвеног крста Свилајнац, представници школа, Дома здравља и Националне службе за запошљавање.

Сажетак – Резиме

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у општини Свилајнац настао је као резултат учешћа општине у пројекту Подршка институцијама Владе Републике Србије које су надлежне за наведена лица. Локални акциони план за унапређење положаја наведених лица доноси се на период од пет година.

Општина Свилајнац простире се на површини од 32 640 хектара и према попису из 2011. године има 23 551 становника. Доминантно је рурална средина са 21 сеоским насељем и Свилајнцем као центром општине. На територији општине су четири основне школе (са 1 869 ученика) са подручним одељењима у сваком насељу, и две средње школе (Средња школа Свилајнац и Пољопривредно-ветеринарска школа са домом ученика Свилајнац). На територији општине је око 1000 активних радњи у којима је као и у другим капацитетима општине запослено преко 4000 лица.

Имајући у виду чињеницу да се у оквиру ЛАП-а, под избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији подразумевају сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, лица која нису остварила азил, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, можемо рећи да у Свилајнцу ова популација чини око 3% укупног становништва. Прве избеглице на теритирију општине дошле су 1991. године из Хрватске – тренутно 1028 лица, а током 1992. године и из БиХ - до сада 29 лица, а ИРЛ су са КиМ и на територију општине су дошла 1999. године и касније – тренутно живи 465 лица на територији општине Свилајнац.

Наведени подаци су из базе пописа становништва 2011. године и евиденције повереника за избеглице и Црвеног крста Свилајнац. Одређени број лица се већ интегрисао у нашу средину.

У општини Свилајнац не постоје колективни центри и већина наведених лица су смештена у приватном смештају, изнајмљеним становима, неусловним кућама а од јуна 2009. године сместили смо 58 лица у новоизграђеним становима солидарности

Економско стање у општини Свилајнац и ресурси са којима се располаже ограничавају деловање за решавање проблема наведених лица. Но и поред тога у ЛАП за унапређење положаја избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији дефинисали смо један општи циљ који је реално могуће остварити у периоду од 2013.-2017. године и то:

Подизање нивоа стандарада живота избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији решавањем стамбених питања и економским оснаживањем и осамостаљивањем.

Из овако дефинисаног општег циља изведена су пет специфична циља:

1. До краја 2017.године унапредити услове становања за најмање 25 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији обезбеђивањем средстава за грађевински материјал за завршетак започете градње и адаптацију неусловних постијећих стамбених објеката
2. У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути најмање 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програме доходовних активности у области повртарства, ратарства, сточарства и занатских услуга
3. У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм

изградње стамбене зграде за социјално становање у заштићеним уловима, закуп и откуп станова.

4. У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији запошљавањем најмање једног члана породице.
5. У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути 24 породице избеглих,интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинстава.

Средства која су потребна за реализацију овако дефинисаних циљева до 2017. године крећу се до 55.600.000,00 динара

Поглавље 1

Основни подаци о општини Свилајнац

Насеље Свилајнац, као центар истоимене општине са 22 насеља и површином од 32 640 хектара, налази се у источној Србији у широј зони равничарског дела Великоморавске долине, која представља окосницу просторног развоја Републике, дугорочно посматрано. Са друге стране, на око 4 км низводно од Свилајнца у Велику Мораву се улива река Ресава, која протиче кроз град и својом долином отвара - шири низијски део ослоњен на Моравску низију, по чему се читава област назива Ресава. Великоморавска долина и правац према Пожаревцу пружају општини Свилајнац могућност за развој регионалних функција и ефекту интеграције у шире развојне процесе.

Општина Свилајнац се граничи са следећим општинским територијама: Петровац на Млави и Деспотовац на истоку, Јагодина на југу, Лапово и Велика Плана на западу и територијом општине Жабари на северу.

У периоду од првог до последњег пописа становништва у Југославији, укупна популација Свилајнца повећана је 2,2 пута или просечно годишње град је добијао 75 нових становника. Број становника, у периоду од 1948. до 1991. године укупно се повећао за 4 576 становника. У новије време Свилајнац улази у фазу умеренијег популационог развитка. Од 1948. до 1991. године повећање укупног становништва износи 282 становника или град просечно добија само 28,2 нова становника. У свим фазама историје града динамика урбано-популационог развоја одређена је природним и механичким (досељавање и одсељавање) прираштајем становништва.

Табела 1

Попис 1981	Попис 1991	Попис 2002	Попис 2011
34888	33136	25511	23551

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Однос урбано – рурално становништво

Можемо рећи да се кроз однос урбаног и руралног становништва јасно види и привредна структура општине. С обзиром да је општина Свилајнац типично пољопривредна општина, удео руралног становништва иде и преко 50%, за разлики од типичних индустријских центара у региону Шумадије и Поморавља (Крагујевац, Аранђеловац, Јагодина, Ћуприја,...) где су миграторна кретања становништва ка градским срединама била израженија и где учешће руралног становништва у укупном контигенту досеже максимално до 10%.

Табела 2

Општина Свилајнац	**Укупно**	**Урбано**	**Рурално**	**Рурално %**
	23551	9198	14353	60.94

Извор: Завод за статистику Републике Србије

Етничка структура становништва

Етничку структуру становништва општине Свилајнац чине Срби (93,61810%) са националним мањинама међу којима су најбројнији Роми (1,375738%), а затим Власи (1,188909%).

Табела 3

Р. бр.	**Национ-алност**	**Број**	**%**	**Р. бр.**	**Националност**	**Број**	**%**
1.	Срби	22048	93,61810 %	12	Румуни	65	0,275997 %
2.	Црногорци	19	0,080676 %	13	Руси	7	0,029723 %
3.	Југословени	25	0,106153 %	14	Словаци	1	0,004246 %
4.	Албанци	2	0,008492 %	15	Словенци	5	0,021231 %
5.	Горанци	3	0,012738 %	16	Роми	324	1,375738 %
6.	Бугари	5	0,021231 %	17	Хрвати	20	0,084922 %
7.	Власи	280	1,188909 %	18	Друго	30	0,127383 %
8.	Мађари	1	0,004246 %	19	Неопредељени	248	1,053034 %
9.	Македонци	22	0,093414 %	20	Регионално	5	0,021231 %
10.	Муслимани	1	0,004246 %	21	Непознато	439	1,864040 %
11.	Немци	1	0,004246 %	22	**Укупно**	**23551**	**100%**

Извор: Завод за статистику Републике Србије, 2011

Територију општине Свилајнац чине 22 насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав. Сва насељена места, због прегледности, су приказана у табели 4.

Табела 4

Редни број	**Назив насељеног места**	**Катастарска општина**	**Популација**
1.	Бобово	Бобово	1226
2.	Бресје	Бресје	188
3.	Војска	Војска	837
4.	Врлане	Врлане	173
5.	Гложане	Гложане	936
6.	Грабовац	Грабовац	917
7.	Дубље	Дубље	1095
8.	Дубница	Дубница	504
9.	Ђуринац	Ђуринац	246
10.	Купиновац	Купиновац	327
11.	Кушиљево	Кушиљево	2345
12.	Луковица	Луковица	704
13.	Мачевац	Мачевац	166

14.	Проштинац	Проштинац	223
15.	Радошин	Радошин	492
16.	Роанда	Роанда	460
17.	Рођевац	Рођевац	344
18.	Седларе	Седларе	617
19.	Суботица	Суботица	667
20.	Свилајнац	Свилајнац	9198
21.	Тропоње	Тропоње	729
22.	Црквенац	Црквенац	1157

Извор: Завод за статистику Републике Србије,2011

Кретање БДП-а у општини Свилајнац, мање више, прати опште кретање БДП-а у Републици Србији, са одређеним осцилацијама, које су последица специфичности привредне структуре Свилајнца као претежно пољопривредне општине. У другој половини деведесетих година дошло је до значајног пада оствареног друштвеног производа. Такође, током 1999. године јавља се пад друштвеног производа као последица ратних дешавања. Значајан раст БДП-а током 2000. и 2001. године, последица је пре свега значајног раста јавне потрошње и то највише у сектору комуналне инфрастуктуре.

Организациона структура општине Свилајнац

I Скупштина општине Свилајнац је највиши орган општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и Статутом. Скупштину општине чине одборници, које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем у складу са Законом и статутом општине. Скупштина општине Свилајнац има 47 одборника, који се бирају на период од четири године.
II Председник општине је извршни орган општине кога бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.
III Општинско веће је извршни орган општине, кога чине председник општине, заменик председника општине и 10 чланова. Чланове општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.
Председник општине је председник општинског већа. Заменик председника општине је члан општинског већа по функцији.
IV Општинска управа је образована као јединствени орган за вршење управних послова у оквиру права и дужности општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, председника општине и Општинског већа. У Општинској управи су образоване организационе јединице за вршење сродних, управних, стручних и других послова, као Одељења и кабинет председника. Општинском управом руководи начелник Општинске управе, кога поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година. Руководиоце организационих јединица у управи распоређује начелник Општинске управе.

У Општинској управи основне организационе јединице су: Одељење за општу управу и заједничке послове, Одељење за буџет и финансије, Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове, Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду као и кабинет председника општине. У оквиру Одељења образују се унутрашње организационе јединице: одсеци и групе.

- Одељење за општу управу и заједничке послове
- Одсек за пријем, распоређивање, отпремање поште, оверу и архиву,

- Одсек за матичне послове;
- Одсек за административне и заједничке послове;
- Извршилац за персоналне послове и послове борачко-инвалидске заштите;
- Одсек за социјалну политику и социјалну заштиту.

- Одељење за буџет и финансије
- Одсек за буџет и финансије;
- Одсек за рачуноводство;
- Одсек за инвестиције;
- Одсек локалне пореске администрације.

- Одељење за урбанизам, изградњу, комуналне и имовинско-правне послове
- Одсек за урбанизам и изградњу

- Одељење за инспекцијски надзор и пољопривреду
- Одсек за инспекцијски надзор
- Група за пољопривреду

У оквиру Одсека за социјалну политику и социјалну заштиту је повереник за избеглице који послове из ове области обавља поред своје редовне дужности.

Поглавље 2

Подаци о избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији у општини Свилајнац

1. Подаци о избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији

Прве избеглице на територију општине Свилајнац дошле су 1991. године са територије Републике Хрватске, а током 1992. године и из БиХ. Процес сталног доласка избеглица трајао је све до 1996. године. На основу података Црвеног крста Свилајнац и Повереника за избеглице кроз Свилајнац је прошло око 2 000 избеглих лица од којих је 1 800 или 90% из Републике Хрватске и око 200 или 10% из БиХ. Сви они су прихваћени и пружена им је одговарајућа помоћ за живот. У каснијем периоду већи број избеглих лица је отишао у друге општине тако да их је данас опредељено за живот у општини Свилајнац 1028 из Републике Хрватске и 143 из БиХ.

Интерно расељена лица са територије КиМ почела су да долазе током агресије 1999. године и завршила 2000. године, укупно је дошло око 800 лица, а њих 471 се определило за трајни живот на територији општине Свилајнац.

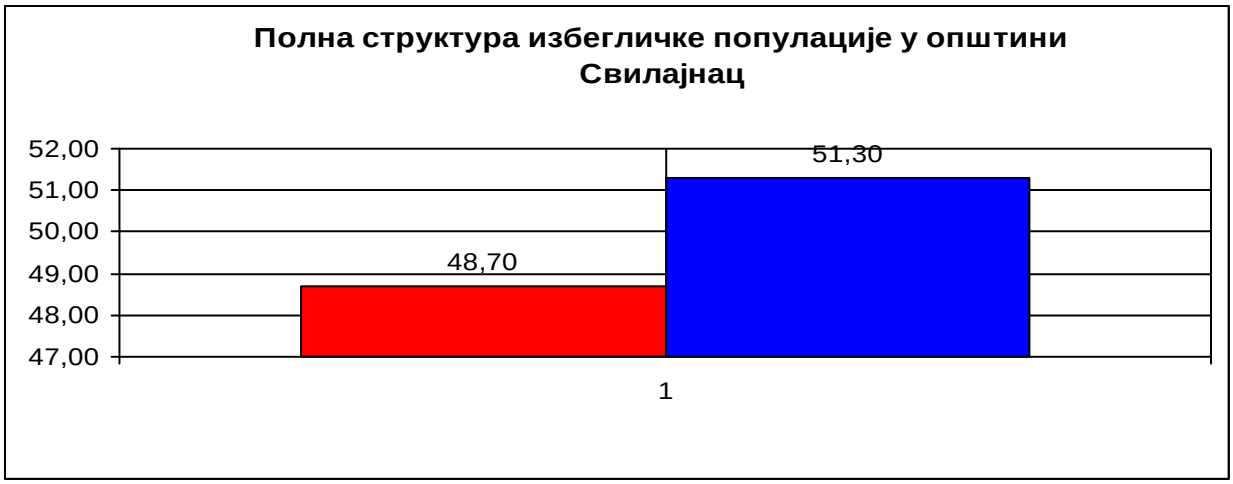
Повратници по реадмисији у општину Свилајнац долазе из земаља западне Европе током 2013.године и до сада је евидентирано укупно 15 повратника. Један део избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији се интегрисао у локалну заједницу док један број истих још није решио своје стамбено и егзистенцијално питање и то 345 избеглих лица и 465 интерно расељених.

2. Структура избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији

Полна структура изгледа овако:

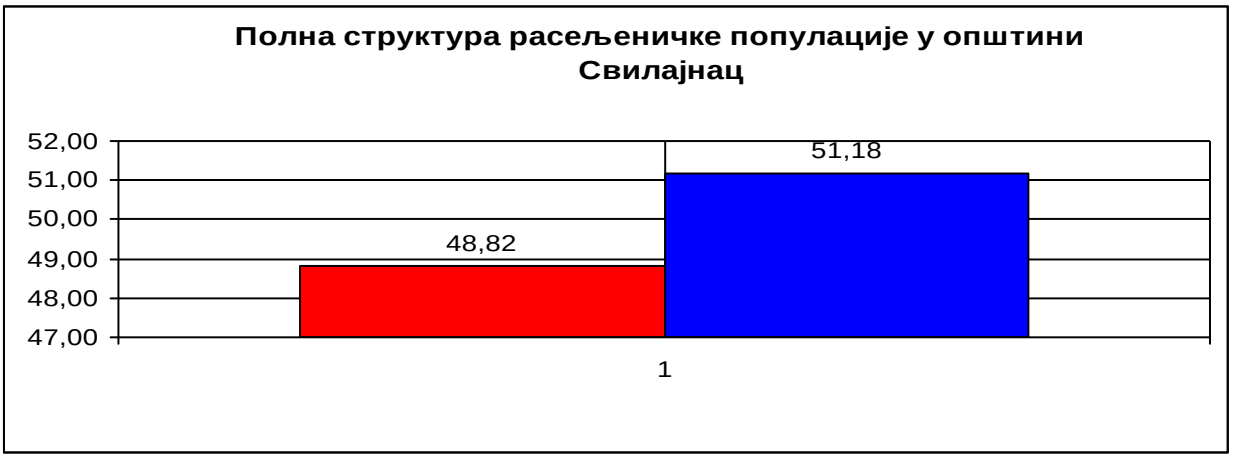
На територији општине међу избеглим лицима је 49% или 168 жена и 51% или 177 мушкараца и незнатно се разликује од полне структуре укупног броја избеглих лица која су прошла кроз општину.

Полна структура избегличке популације у општини Свилајнац				
				%
Жена	1	168	168	48,70
Мушкарца	1	177	177	51,30
УКУПНО		345	345	100,00

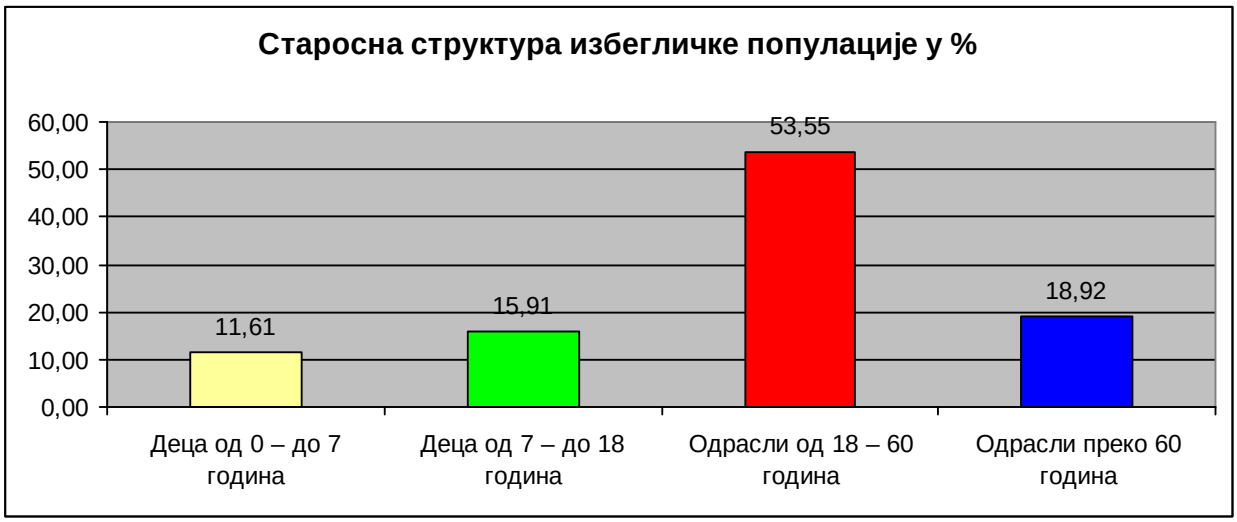

Међу ИРЛ је 49% или 227 жена и 51% или 238 мушкараца и приближно је иста као и полна структура избеглих лица.

Полна структура расељеничке популације у општини Свилајнац				
Жена	1	227	227	48,82
Мушкарца	1	238	238	51,18
УКУПНО		465	465	100,00

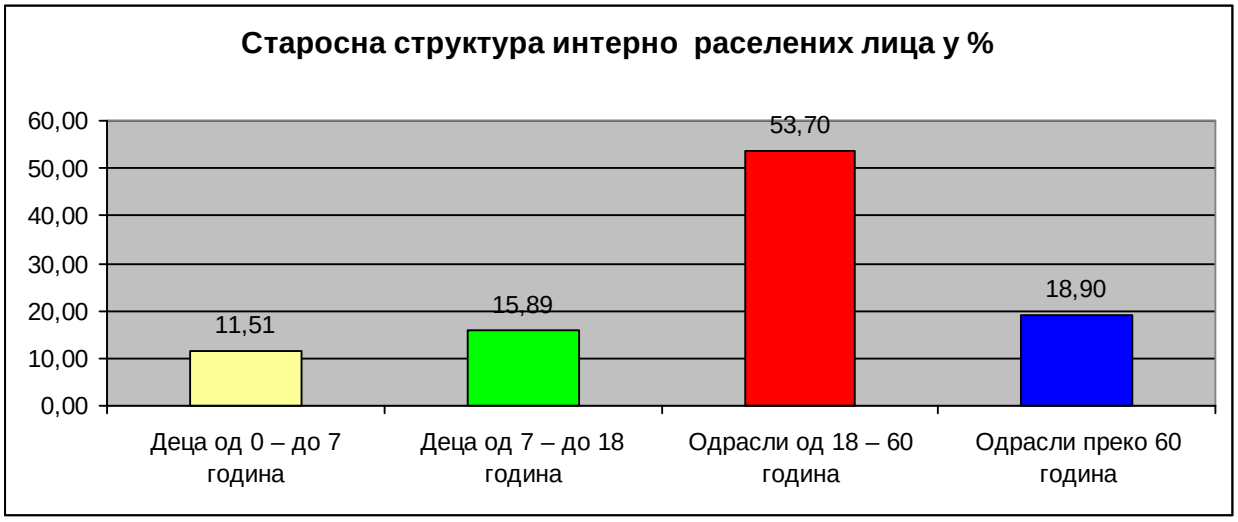

Старосна структура изгледа овако:

Избегла лица	
Деца од 0 – до 7 година	54
Деца од 7 – до 18 година	74
Одрасли од 18 – 60 година	249
Одрасли преко 60 година	88
Укупно:	**465**

Интерно расељена лица	
Деца од 0 – до 7 година	42
Деца од 7 – до 18 година	58
Одрасли од 18 – 60 година	196
Одрасли преко 60 година	69
Укупно:	**365**

Образовна структура изгледа овако:

Највећи број избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији је на нивоу основног и средњошколског образовања, пољопривредници или занатлије. Оваква

образовна структура им омогућава брже радно ангажовање на приватним пословима, код приватника или државних фирми. Највећи број њих је искористио те могућности и кроз рад се интегрисао у нашу средину.

Један од специфичних циљева овог ЛАП-а је и отварање нових радних места и запошљавање наведених лица.

3. Облик смештаја

Неформална насеља

На подручју општине Свилајнац има два неформална насеља у којима у једном живе заједно избеглице и интерно расељена лица а у другом искључиво живе Роми са територије Косова и Метохије који су у статусу интерно расељених лица. У тим насељима живи више од 39 породица, а тај број се свакодневно увећава. Насеље у коме је мешовит састав избегличке популације налази се на периферији Свилајнца има задовољавајуће услове за живот. Ромско насеље је настало спонтано самоорганизовањем Ромске популације и оно је удаљено од града Свилајнца 4 км и налази се у индустријској зони. По евиденцији повереништва, већи број ИРЛ која се налазе у том неформалном насељу пријављени су код приватних станодаваца.

Неформална насеља на територији општине Свилајнац	**Локација насеља**	Домаћинства	**Број чланова**
1. Стрелиште	Периферија Свилајнца	29	145
2. Полој	Индустријска зона Свилајнца	11	67
Укупно		**40**	**212**

4. Досадашњи програми подршке избеглим и интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији

Центар за социјални рад Свилајнац, поступајући по Закону о социјалној заштити и социјалној сигурности и на лични захтев странака, избеглим и интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији омогућио је коришћење права која им по закону припадају.

Значајну помоћ избеглим лицима, интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији пружа Црвени крст Свилајнац.

Дом здравља Свилајнац активно је учествовао у пружању медицинске помоћи за време дешавања егзодуса, а касније је организовао ванредне здравствене прегледе избеглих лица. У популацији интерно расељених лица било је више акција кампањске вакцинације, ванредних систематских прегледа деце, жена и одраслих лица. Рађени су ванредни систематски прегледи и припрема деце за упис у предшколске разреде.

Сва наведена лица ослобођена су накнаде за уређење грађевинског земљишта приликом изградње објеката за становање. У протеклом периоду избегла лица, интерно расељена лица и повратници по реадмисији добили су помоћ која је приказана у табели:

ВИД ПОМОЋИ	**АПСОЛУТНО**
Донација грађевинског материјала	46
Донацију у виду стана	14
Монтажна кућа	2
Донација у виду плаца	6
Откуп сеоских домаћинстава	5
Помоћ у доходовним активностима	20
УКУПНО	**93**

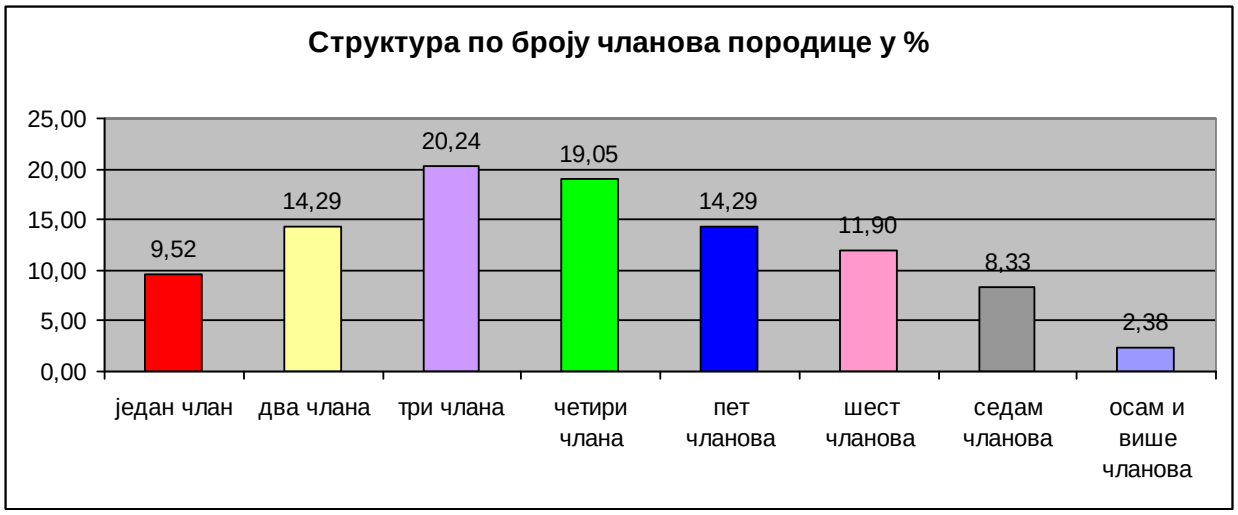
5. Потребе избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији

Од укупног броја породица наведених лица 84 породице су у најтежем положају па су се обратиле за помоћ ради решавања егзистенцијалних питања јер су се определиле за интеграцију у општину Свилајнац.

Структура наведених породица представљена је у следећој табели:

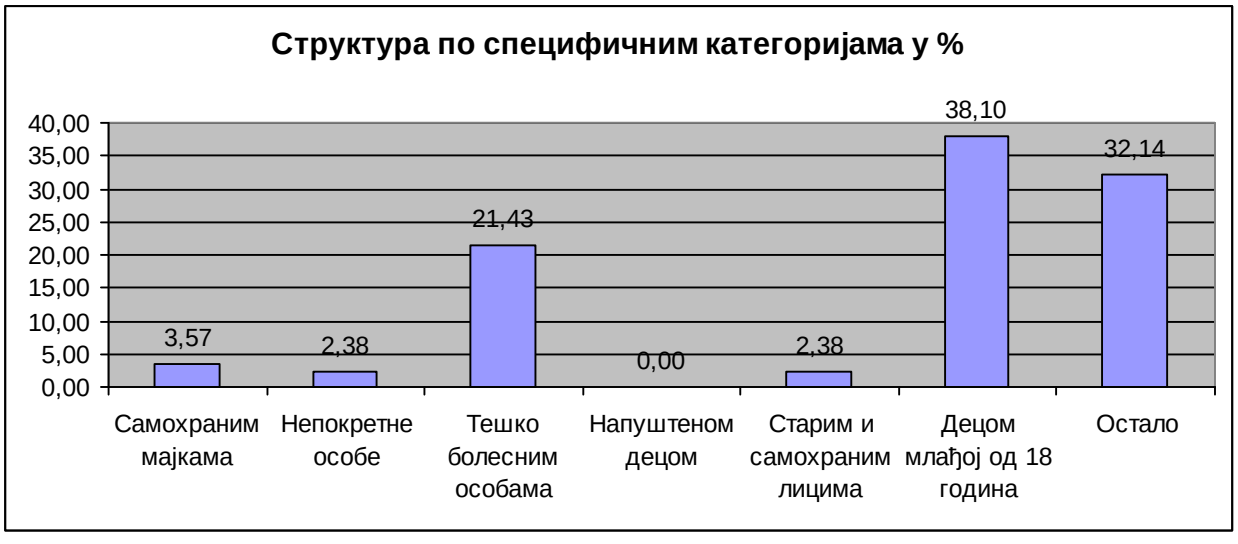
а) По броју чланова породице:

Број чланова	Број породица	Укупно чланова	%
један члан	8	8	9,52
два члана	12	24	14,29
три члана	17	51	20,24
четири члана	16	64	19,05
пет чланова	12	60	14,29
шест чланова	10	60	11,90
седам чланова	7	49	8,33
осам и више чланова	2	16	2,38
Укупно	**84**	**332**	**100,00**

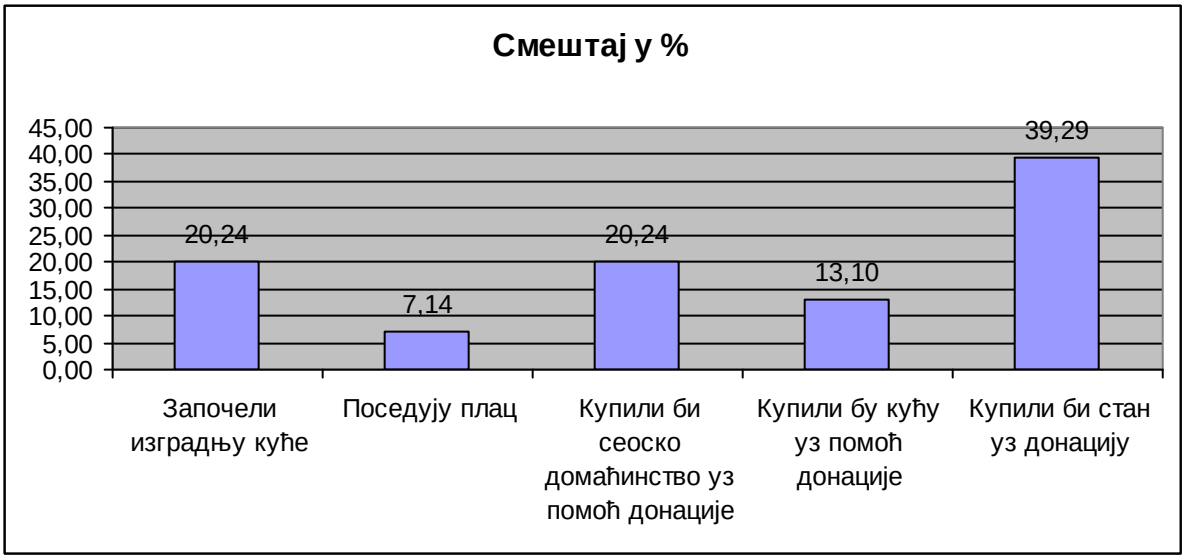

б) По специфичним категоријама:

Породице	Апсолутно	%
Самохраним мајкама	3	3,57
Непокретне особе	2	2,38
Тешко болесним особама	18	21,43
Напуштеном децом	0	0,00
Старим и самохраним лицима	2	2,38
Децом млађој од 18 година	32	38,10
Остало	27	32,14
Укупно	84	100,00

ц) По специфичним категоријама:

Вид смештаја	Апсолутно	%
Започели изградњу куће	17	20,24
Поседују плац	6	7,14
Купили би сеоско домаћинство уз помоћ донације	17	20,24
Купили бу кућу уз помоћ донације	11	13,10
Купили би стан уз донацију	33	39,29
УКУПНО	84	100,00

6. Повереништво - Повереник

У општини је одређен Повереник за избеглице који исту обавља поред редовне дужности у Општинској управи.

Решењем председнице општине Свилајнац формиран је општински Координациони одбор за социјалну политику, на чијем челу је заменик председника Скупштине општине Свилајнац у чији састав су ушла лица из Центра за социјални рад, Дома здравља, Црвеног крста, представници Ромске заједнице, инвалида рада који је саветодавни орган председнице за решавање социјалне проблематике грађана општине. Наведени Одбор је носилац решавања проблема из области социјалне политике и за избегла и интерно расељена лица.

Поглавље 3

Анализа ситуације и закључци

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа и то:

1. Преглед документације значајних за питања избеглих и интерно расељених лица;
2. Анализу стања методом SWOT анализе;
3. Анализу заинтересованих страна на локалном нивоу;
4. Анализу проблема са закључцима.

1. Преглед документације

Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и општинских стратешких докумената значајних за ову област као и тренутно актуелни законски оквир који регулише питања из области везано за избегла и интерно расељена лица на територији Републике Србије и то:

2.3 Конвенција Уједињених нација о статусу избеглица из 1951. године;
2.4 Женевска Конвенција о раду Црвеног крста из 1949. године;
2.5 Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица из 2002. године;
2.6 Стратегија смањења сиромаштва из 2003. године;
2.7 Национална стратегија одрживог развоја из 2008. године;
2.8 Национална стратегија запошљавања 2011. – 2020. године
2.9 Национални план акције за децу из 2004. године;
2.10 Стратегија социјалне заштите из 2005. године;
2.11 Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006. -2012. године;
2.12 Стратегија регионалног развоја 2007. – 2012. године;
2.13 Закон о избеглицама из 1992. године;
2.14 Закон о Црвеном крсту Србије из 2005. године;
2.15 Стратешки план развоја општине Свилајнац;
2.16 Стратешки план социјалне заштите општине Свилајнац од 2008. до 2013. године;
2.17 Локални еколошки акциони план општине Свилајнац.

Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама који тренутно не прати најбоље актуелне потребе избеглица, сачињен је и Предлог Закона о изменама и допунама Закона о избеглицама. Овај предлог још увек није усвојен од стране Народне скупштине Републике Србије.

Закључци:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица из 2002. године дефинише основне правце деловања тј. обезбеђивање услова за повратак или интеграцију у локалну средину, што је у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја избеглих и интерно расељених лица.

- Остали наведени стратешки документи представљају основу и дају смернице за развијање програма, пројеката и конкретних акција у области интеграције избеглих и интерно расељених лица. На овај начин може се допринети унапређењу друштвено-економског положаја ове групе становништва.

- Стратешким документима општине Свилајнац нису посебно дефинисани програми, пројекти и конкретне акције којима би се унапредио положај избеглих и интерно расељених лица на територији општине Свилајнац. Из тог разлога се приступило изгради Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица општине Свилајнац који ће представљати основу за даље унапређење ове групе становништва.

2. Анализа стања

За анализу стања у локалној заједници у вези унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица користићемо SWOT анализу. SWOT анализа је алат којим можемо проценити оне параметре на које можемо утицати (снаге и слабости), као и оне параметре на које не можемо утицати (могућности и препреке).

SWOT анализа	
СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Усвојени стратешки документи из различитих области; • Амбиција за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица у општини Свилајнац; • Успостављен и функционалан ОКОСП; • Постојање квалитетних база података; • Постојање и рад повереника за избеглице; • Постојање Центра за социјални рад; • Постојање Црвеног крста Свилајнац; • Постојање НВО сектора; • Постојање Савета за миграције • Добра сарадња са сродним и компатибилним установама у општини и региону. Квалитетан кадровски потенцијал; • Обученост запослених за коришћење савремених облика рада и комуникације; • Солидна техничка опремљеност и оперативност; • Предвиђена средства у Буџету општине Свилајнац за потребе избеглих, расељених и повратника по редмисији	• Немогућност праћења миграција ове циљне групе; • Недовољност стручног особља у односу на обим послова; • Недовољна финансијска средства за решавање проблема ове циљне групе; • Недовољна заинтересованост друштвено одговорних фирми; • Неактивност и неорганизованост појединаца; • Оптимална техничка неопремљеност; • Недовољно слободних радних места; • Недовољна сарадња институција система на решавању проблема ове циљне групе; • Преоптерећеност (рапидно повећан обим посла) која смањује ефикасност; • Спорост протока информација (министарство – локалне институције); • Неусклађена законска регулатива - делимична прамена закона; • Немогућност локалне самоуправе да унапређује МСП сектор;
ШАНСЕ	ПРОБЛЕМИ
• Усвојена стратешка документа на националном нивоу; • Подршка међународне заједнице кроз различите програме и пројекте; • Доступност образовања на свим нивоима под истим условима као и остало становништво; • Позитивна дискриминација у погледу запошљавања; • Повећана динамика размене информација и реализације циљних истраживања; • Већа материјална улагања у системска решења проблема избеглих и интерно расељених лица; • Могућност изградње социјалних станова;	- Честа промена власти на локалном и републичком нивоу; - Нестабилна и тешка економска ситуација; Неадекватно спровођење националних стратегија на локалном и регионалном нивоу; - Неједнак статус избеглих и интерно расељених лица; - Низак ниво надлежности локалне самоуправе у овој области; - Избегла лица не могу остварити право на материјално обезбеђење породице; - Одсуство финансијске подршке за системска решења;

Закључци:

- Локална самоуправа исказује заинтересованост за решавање питања избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац кроз механизам Повереника за избеглице, Црвеног крста Свилајнац, Центра за социјални рад и кроз координисану сарадњу ових институција.

- Мали је број запослених који обавља велики обим послова уз коришћење савремених средстава и начина рада.

- МСП сектор нема довољно развијен осећај друштвене одговорности према избеглим и интерно расељеним лицима а самим тим је врло мало укључен у решавање проблема у овој области.

- Веома тешка друштвено економска ситуација у општини Свилајнац и Републици Србији лоше утиче на и онако тежак положај избеглих и интерно расељених лица. Као последица наведеног је и непостојање довољног броја слободних радних места како за локално становништво тако и за ову циљну групу.

- Људски ресурси који постоје у свим институцијама нису довољно мотивисани како би се додатно ангажовали на системским решењима тако да недостаје више конкретних акција.

3. Анализа заинтересованих страна

Анализом заинтересованих страна за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац препознате су кључне заинтересоване стране. Због лакше анализе и рада кључне заинтересоване стране су подељене на **крајње кориснике** и **кључне партнере**.

Крајњи корисници представљају различите групе избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији и то:

- Радно способна избегла и интерно расељена лица и повратника по реадмисији без довољних квалификација које су потребне привреди;
- Лица која нису способна за рад;
- Лица која немају или делимично имају лична документа;
- Деца избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији школског узраста;
- Популација жена из групе избеглих и интерно и повратника по реадмисији расељених лица

Кључни партнери локалној самоуправи за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији су:

- Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије;
- Повереник за избеглице општине Свилајнац;
- Црвени крст Свилајнац;
- Центар за социјални рад;
- Дом здравља Свилајнац;
- Образовне институције на територији општине Свилајнац;
- Невладине организације;
- Национална служба за запошљавање.

4. Анализа проблема избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији

Анализа је показала да су главни проблеми избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији нерешено стамбено питање, висок степен незапослености, висок

ниво сиромаштва, недовољни подстицаји за интеграцију, недовољна ангажованост у локалној заједници и неадекватна лична документација код интерно расељених лица.

- **Нерешено стамбено питање**: Општина Свилајнац је у периоду од 1992. године до данас доста учинила за популацију избеглих и интерно расељених лица. Додељивано је бесплатно грађевинско земљиште за изградњу кућа вишечланим породицама, додељиван је грађевински материјал, пружана је материјална и нематеријална помоћ, грађени су стамбени објекти и додељивани станови за избегла и интерно расељена лица. У сарадњи са Комесаријатом за избеглице Републике Србије пружана је помоћ при повратку у Хрватску, Босну и Херцеговину и Косово и Метохију.

- **Висок степен незапослености**: Иако је одређени број избеглих и интерно расељених лица нашао запослење постоји проблем јер послови које обављају су послови за неквалификоване и квалификоване. Поред тог већи број ради непријављено.

- **Висок ниво сиромаштва**: Изузетно лоша економска ситуација у земљи додатно је утицала на и онако лош материјални статус избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији. Висок ниво сиромаштва је код ове популације најизраженији када се упоређује са осталим становништвом.

- **Недовољна ангажованост у локалној заједници:** Избегла и интерно расељена лица и повратници по реадмисији нису довољно мотивисана за активно укључивање у локалну заједницу јер су пре свега фокусирани на пуко преживљавање, обезбеђивање финансијских средстава и осталих основних средстава за живот.

- **Неадекватна лична документација:** Овај проблем је израженији код популације интерно расељених лица и повратника по реадмисији јер због измештања или уништења матичних књига, неадекватне сарадње на надлежним институцијама и др.

Закључци:

Сумирајући претходне анализе можемо извући следеће закључке

– Иако је мала надлежност локалне самоуправе у овој области општина Свилајнац је доста тога урадила како би унапредила положај избеглих и расељених лица и повратника по реадмисији кроз различите видове помоћи;

– Локална самоуправа и остали кључни партнери су у оквиру својих ограничених људских, материјалних, техничких и осталих средстава учинили су доста у области унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица и и повратника по реадмисији;

– Делимично решено стамбеног питање вишечланих породица на територији општине Свилајнац је донекле ублажило веома лошу ситуацију избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији;

– Пасивност, недовољна самоорганизованост и неадекватна информисаност доприносе незадовољавајућем положају и релативно ниском нивоу интегрисаности у локалну заједницу;

– Забрињавајуће је неповољан друштвено-економски положај жена које имају статус избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији.

Препоруке за будуће планирање унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица

- Дефинисати и успоставити механизме за већа новчана средства из буџета Републике Србије али и из Буџета општине Свилајнац како би се унапредио положај ове групе људи;

- Пружити неопходну помоћ у раду Поверенику за избегла и расељена лица и повратника по реадмисији од стране институција које се баве пословима социјалне политике на територији општине Свилајнац;

- Унапредити старе и дефинисати нове процедуре за ефикаснију сарадњу кључних актера на локалном нивоу за решавање проблема како избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији тако и осталог социјално угроженог становништва;

- Поспешити самоорганизовање младих избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз формирање удружења, невладиних организација и различитих асоцијација;

- Дефинисати програме за стручно оспособљавање радно способног становништва и формирати Фонд за развој МСП сектора са посебним нагласком на запошљавање жена.

Поглавље 4

Приоритетне циљне групе

Критеријум ЛАП-а за избор приоритетних група међу избеглим и интерно расељеним лицима и повратницима по реадмисији на територији општине Свилајнац су:

- Незапосленост и материјално сиромаштво
- Заинтересованост за решавање сопствених проблема
- Бројност
- Распрострањеност проблема у локалној заједници
- Ресурси којима располаже локална самоуправа

Приоритетне групе одабране на основу наведених критеријума су:

- Интерно расељене самохране мајке које живе по приватним кућама
- Деца из избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији испала из процеса основношколског образовања
- Радно способна незапослена избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији са неодговарајућом стручном квалификацијом потребном за запошљавање.
- Лица која нису способна за рад из популације избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији.

Поглавље 5

Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе проблема избеглих и интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац, а у складу са националним стратешким опредељењима дефинисан је следећи **општи циљ:**

Подизање нивоа стандарада живота избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији решавањем стамбених питања и економским оснаживањем и осамостаљивањем

Из овако дефинисаног општег циља изведено је пет **специфичних циљева:**

- До краја 2017.године унапредити услове становања за најмање 40 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији обезбеђивањем средстава за грађевински материјал за завршетак започете градње и адаптацију неусловних постијећих стамбених објеката
- У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање најмање 40 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програме доходовних активности у области повртарства, ратарства, сточарства занатских услуга
- У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм изградње стамбене зграде за социјално становање у заштићеним условима, закуп и откуп стамбених јединица
- У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији запошљавањем најмање једног члана породице

5. У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути 24 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинстава.

Поглавље 6

Активности – задаци за реализацију Локалног акционог плана за избегла и интерно расељена лица

Табеле локалног акционог плана

Специфични циљ 1.

До краја 2017.године унапредити услове становања за најмање 40 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији обезбеђивањем средстава за грађевински материјал за завршетак започете градње и адаптацију неусловних постојећих стамбених објеката

2013.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о започетим објектима за становање.	Јул	8 подељених пакета помоћи	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Август	Формирана Комисија				Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Август	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Септембар	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак започетих објеката	Септембар	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Октобар		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

7. Доношење одлуке о додели помоћи	Октобар	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	360.000,00	3.240.000,00		Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Новембар - децембар	8 реализо-ваних проје-ката доградње	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2014.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о започетим објектима за становање.	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Број започетих објеката			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак започетих објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	360.000,00	3.240.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката доградње	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2015.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о започетим објектима за становање.	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Број започетих објеката			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак започетих објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање	Јун		Записник			Конкурсна	Конкурсн

поднетих захтева						комисија	а комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	360.000,00	3.240.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката доградње	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2016.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о започетим објектима за становање.	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Број започетих објеката			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак започетих објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне докумен	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

		ата					
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	360.000,00	3.240.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката доградње	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2017.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о започетим објектима за становање.	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Број започетих објеката			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак започетих објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопход	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

		не документата					
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	360.000,00	3.240.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката доградње	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

Специфични циљ 2.

У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање најмање 40 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програме доходовних активности у области повртарства, ратарства, сточарства занатских услуга

2013.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Јул	8 подељених пакета помоћи	Анкета				Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Август	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Август	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Септембар	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Септембар	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Октобар		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Октобар	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00		Конкурсна комисија
8. Праћење реализације	Новембар -	8 реализо-	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

одобрене помоћи	децембар	ваних проје-ката					

2014.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације	Јул - децембар	8 реализо-	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

одобрене помоћи		ваних проје-ката					

2015.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације	Јул - децембар	8 реализо-	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

одобрене помоћи		ваних проје-ката					

2016.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације	Јул - децембар	8 реализо-	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

одобрене помоћи		ваних проје-ката					

2017.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	8 подељених пакета помоћи	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације	Јул - децембар	8 реализо-	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

одобрене помоћи		ваних проје-ката					

Специфични циљ 3.

У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм изградње стамбене зграде за социјално становање у заштићеним условима, закуп и откуп стамбених јединица

2013. и 2014. година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар 2013.	20 потписаних уговора о додели стана	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Избор локације и израда пројектне документације	Април 2013.	Изабрана локација и израђен пројекат	Грађевинска дозвола			Одељеље урбанизма општине Свилајнац	Повереник за избеглице
3. Сагласност Комесаријата и додела пројекта	Мај-август 2013.	Одобрен пројекат	Потписан уговор	1.000.000,00	9.000.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Општина Свилајнац
4. Формирање Комисије за доделу помоћи	Септембар 2013.	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
5. Усвајање Правилника	Септембар 2013	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Септембар 2013	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

7. Обилазак заинтересованих породица	Новембар 2013	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
8. Разматрање поднетих захтева	Децембар 2013.		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
9. Доношење одлуке о додели помоћи	Фебруар 2014.	Одређивање лица којима ће бити одобрена помоћ	Записник	120.000,00	1.080.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
10. Праћење реализације одобрене помоћи	Фебруар - децембар	8 реализованих пројеката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

Специфични циљ 4.

У периоду од 2013. до 2017.године економски оснажити најмање 20 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији запошљавањем најмање једног члана породице

2013.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим незапосленим лицима	Јул	4 запослена	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за избор кандидата	Август	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Август	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Септембар	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Септембар	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Октобар		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о избору	Октобар	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник			Предузећа општине Свилајнац	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Новембар - децембар	8 реализо-ваних проје-ката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2014.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим незапосленим лицима	Фебруар	4 запослена	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за избор кандидата	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о избору	Јун	Одређивање лица којима ће бити одобрена помоћ	Записник			Предузећа општине Свилајнац	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализованих пројеката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2015.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	4 запослена	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник			Предузећа општине Свилајнац	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2016.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	4 запослена	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник			Предузећа општине Свилајнац	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2017.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	4 запослена	Анкета			-Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	20 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак заинтересованих породица	Мај	Снимање ситуације и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник			Предузећа општине Свилајнац	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	8 реализо-ваних проје-ката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

Специфични циљ 5.

У периоду од 2013. до 2017.године стамбено збринути 24 породица избеглих лица, интерно расељених лица и повратника по реадмисији кроз програм откупа сеоских домаћинстава

2013.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Јул	5 откупа сеских домаћинстава	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Август	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Август	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Септембар	10 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак објеката	Септембар	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Октобар		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Октобар	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	400.000,00	3.600.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија

8. Праћење реализације одобрене помоћи	Новембар - децембар	5 реализо-ваних проје-ката откупа домаћинстава	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2014.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	5 откупа сеских домаћинстава	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	10 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити	Записник	400.000,00	3.600.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународн	Конкурсна комисија

		одобр-ена помоћ				е хуманитарне организације	
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	5 реализо-ваних проје-ката откупа домаћинстава	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2015.година							
				Потребни ресурси			
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Буџет лок. самоуправе	Остали извори	Носилац активности	Партнери у реализацији
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	5 откупа сеских домаћинстава	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	10 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	400.000,00	3.600.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	5 реализо-ваних проје-ката откупа домаћинстава	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

2016.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	5 откупа сеских домаћинстава	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	10 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређива-ње лица којима ће бити одобр-ена помоћ	Записник	400.000,00	3.600.000,00	- Комесаријат за избеглице - Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	5 реализо-ваних проје-ката	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

		откупа домаћи-					

2017.година							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. самоуправе	Остали извори		
1. Прикупљање података о заинтересованим породицама	Фебруар	4 заинтересованих	Број започетих објеката			Повереник за избеглице	Радна група за израду ЛАП-а
2. Формирање Комисије за доделу помоћи	Март	Формирана Комисија				-Повереник за избеглице	ЦСР и ЦК
3. Усвајање Правилника	Март	Утврђени критеријуми	Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
4. Пријава заинтересованих Комесаријату за избеглице	Април	4 заинтересованих	Број пријава			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
5. Обилазак објеката	Мај	Снимање објеката и преглед неопходне документата	Број обиђених			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
6. Разматрање поднетих захтева	Јун		Записник			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија
7. Доношење одлуке о додели помоћи	Јун	Одређивање лица којима ће бити одобрена помоћ	Записник	320.000,00	2.880.000,00	- Комесаријат за избеглице Међународне хуманитарне организације	Конкурсна комисија
8. Праћење реализације одобрене помоћи	Јул - децембар	4 реализована пројекта откупа домаћинстава	Белешке			Конкурсна комисија	Конкурсна комисија

Поглавље 7

Ресурси - буџет

Процењено је да ће за реализацију ЛАП-а за период од 2013.-2017. године бити укупно потребно око 55.600.000,00 динара.

У 2013. години ће почети обухватна и интензивна примена ЛАП-а, тако да су потребна средства у износу од 18.800.000 милиона динара, а остала предвиђена средства до краја рока ЛАП-а.

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене ЛАП-а биће урађен на основу разрађених годишњих планова за те године.

Средства за реализацију овог ЛАП-а обезбеђиваће се из различитих извора – фондова општине, донација, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог ЛАП-а а преко КИРС-а.

Напомена: Предвиђено време почетка реализације као и сам план реализације, зависе од датума усвајања ЛАП-а у Скупштини општине Свилајнац и почетка реализације програма и фондова у Републици Србији.

Поглавље 8

Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана за избегла и интерно расељена лица и повратнике по реадмисији општине Свилајнац обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће омогућити његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура разликују се:

1. **Структуре за управљање процесом примене Локалног акционог плана и**
2. **Структуре које су оперативне и примењују Локални акциони план.**

Структуру за управљање процесом примене Локалног акционог плана, након његовог усвајања, представљаће Радна група која је учествовала у његовој изради. Радна група ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом Локалног акционог плана.

Радна група, као управљачка структура има следеће задатке:

1. Одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног плана акције;
2. Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат спровођења локалног плана акције;
3. Обезбеђује приступ и прикупљање података и информација од сваког актера у процесу унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица на територији општине Свилајнац;
4. Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана акције;
5. Управља процесом мониторинга (праћење) и евалуације (оцењивање) успешности Локалног плана акције;
6. Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука на територији општине Свилајнац.

Оперативне структуре за примену Локалног акционог плана су институције и организације из којих ће се формирати тимови за непосредну реализацију Локалног акционог плана. Ови тимови реализоваће програме и конкретне акције који су настали у оквиру Локалног акционог плана. У оквиру тимова биће подељени задаци и одговорности зависно од специфичности задатака који је потребно обавити.

Чланови тимова водиће одговарајућу евиденцију и документацију и подносиће извештаје о раду како би се несметано одвијао процес мониторинга и евалуације.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана имаће следеће задатке:

1. Реализација Локалног акционог плана;
2. Непосредна комуникација са корисницима услуга;
3. Редовно достављање извештаја координатору Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
4. Учешће у обукама за унапређење стручности и компентенција за спровођење задатака Локалног плана;
5. Унапређење процеса примене локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана акције. План комуникације управљачке и оперативне структуре динамику реализације и начине размене информација и предузимања конкретних акција.

Детаљне годишње планове за наредни период након 2013. године припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне и сталне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења (мониторинг) и оцењивања (евалуација) успешности примене Локалног плана акције и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

Поглавље 9

Праћење и оцена успешности (мониторинг и евалуација)

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинг и евалуација) Локалног акционог плана је да се према утврђеној методологији и динамици прикупљају подаци који су неопходни за праћење и надгледање процеса примене и процењивање успеха Локалног плана акције. Ове активности неопходно је спровести због могућих измена у активностима на основу оцена и утврђених налаза.

Временски оквир: Праћење (мониторинг) као системски процес прикупљања података спроводиће се континуирано у периоду 2010. до 2014. године. Оцењивање (евалуација) као анализа података уз доношење оцене о успешности вршиће се периодично тј. једном годишње, док ће се 2014. године урадити финално оцењивање (финална евалуација).

Предмет праћења и оцењивања (мониторинга и евалуације): Мониторинг и евалуација подразумевају сагледавање испуњења специфичних циљева кроз реализацију одређених активности (задатака) и кроз верификацију резултата који су остварени у том процесу.

Индикатори: За праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана индикатори су:

- Број избеглих и интерно расељених лица обухваћених новим мерама и услугама;
- Структура корисника;
- Ниво укључености различитих актера током трајања процеса унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица;
- Висина финансијских средстава издвојених за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица;
- Структура финансијских средстава (локална, републичка, донаторска и др.)

Процесни индикатори: За праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана процесни индикатори су:

- Број потписаних протокола о сарадњи са одабраним НВО;
- Број сертификата о завршеној преквалификацији избеглих и интерно расељених лица;
- Број закључених уговора о раду;
- Број лица која су добила сертификате о завршеној основној и средњој школи;
- Број и врста едукација као и број укључених у процес едукације.

Методе праћења и оцењивања (мониторинга и евалуације): За квалитетно и успешно спровођење мониторинга и евалуације користиће се: анкете, списокови присутности, упитници, разговори, извештавање, видео записи, фото документација и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као што је наведено, биће одговоран за праћење и оцењивање (мониторинг и евалуацију) успешности спровођења Локалног плана акције. Тим за мониторинг и евалуацију чиниће представници стручних лица кључних актера тј. институција и организација које се непосредно баве питањима избеглих и интерно расељених лица као и представници корисничких група. Савет ће планом дефинисати начин мониторинга и евалуације Локалног плана акције.

--*-*-*-*

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07), члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 2/08 и 12/12) и члана 7. Уредбе о условима и начину под којима локална самоуправа може да отуђи или дâ у закуп грађевинско земљиште по цени, мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде („Службени гласник РС“, број 13/10, 54/11, 21/12 и 121/2012), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У

I

УСВАЈА СЕ Елаборат о оправданости отуђења грађевинског земљишта непосредном погодбом без накнаде у индустријској зони „Велико поље“ у Свилајнцу компанији "PANASONIC Lighting Europe GmbH - Panasonic Lighting Devices Serbia DOO Кушиљево“.

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у ’’Службеном гласнику општине Свилајнац“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-6, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

На основу члана 2., 3. и 9. став 4. Одлуке о утврђивању друштвених признања општине Свилајнац ("Општински сл.гл.", број 9/05), Скупштина општине Свилајнац, на предлог Комисије за друштвена признања, на седници одржаној дана 14.06.2013.године, донела је

О Д Л У К У
О ДОДЕЛИ ДРУШТВЕНИХ ПРИЗНАЊА

I

Поводом 29. јуна - Дана општине Свилајнац, истакнутим појединцима, односно правним лицима Скупштина општине Свилајнац додељује друштвено признање и то:

ЗАХВАЛНИЦУ

1. Мр Владисаву Ерићу из Београда,
2. Др Предрагу Тоскићу из Свилајнца,
3. Др Милану Милошевићу из Свилајнца,
4. Мирољубу Огњановићу из Кушиљева, власнику Производно трговинског предузећа „НЕША КОМЕРЦ“ ДОО Свилајнац
5. Зорану Срећевићу из Свилајнца, власнику Самосталне занатско браварске трговинске радње на велико и мало “ЕЛОКС“ Свилајнац
6. Драгану Тодоровићу, пољопривреднику из Дубља
7. Чедомиру Миленковићу из Грабовца, раднику и глумцу аматерског позоришта Центра за културу Свилајнац.

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Свилајнац“.

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 2. Одлуке о утврђивању друштвених признања општине Свилајнац, установљена су друштвена признања општине Свилајнац и то: Звање почасног грађанина општине Свилајнац, Плакета општине Свилајнац, Светосавска захвалница и Захвалница.

Чланом 3. наведене Одлуке, предвиђено је да Одлуку о додели друштвених признања доноси Скупштина општине Свилајнац, на предлог Комисије за друштвена признања.

Комисија за друштвена признања је расписала Оглас за доделу друштвених признања општине Свилајнац, и то за Звање почасног грађанина општине Свилајнац, Плакету општине Свилајнац и Захвалницу, који је дана 15.05.2013.године, објављен у Јавном информативном предузећу "Нови пут", на интернет страници општине Свилајнац и који је у периоду од 15.05.2013. до 01.06.2013.године, емитован на локалној телевизији ТВ "Центар" из Свилајнца.

На седници Комисије за друштвена признања која је одржана 06.06.2013. године, Комисија је разматрала све приспеле иницијативе, односно предлоге за доделу неког од друштвених признања и по разматрању сваког предлога појединачно Комисија је утврдила предлог и доставила га Скупштини општине Свилајнац, ради доношења Одлуке о додели друштвених признања.

Комисија је у предлогу навела да сматра да су предложена лица постигла изузетне резултате у областима, односно делатностима за које су предложени и да заслужују да буду носиоци овог високог признања.

Чланом 9. став 4. Одлуке о утврђивању друштвених признања општине Свилајнац, предвиђено је предлог за доделу друштвеног признања сачињава Комисија, а коначну одлуку доноси Скупштина општине.

По разматрању предлога Комисије за доделу друштвеног признања, а имајући у виду наведена законска овлашћења, Скупштина општине Свилајнац, одлучила је као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-7, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р

--*-*-*-*

На основу члана 60. став 1. тачка 8. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", број 119/12), члана 28. Оснивачког акта Комуналног јавног предузећа "Морава" из Свилајнца ("Службени гласник општине Свилајнац", број 6/13), члана 32. став 1. тачка 8. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. став 1. тачка 9. Статута општине Свилајнац ("Службени гласник општине Свилајнац", број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној дана 14.06.2013.године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Извештај о процени тржишне вредности неновчаног капитала Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, који је усвојен на седници Надзорног одбора наведеног предузећа, дана 05.06.2013.године и који је заведен под бројем 02 број 2043/2-13.

О б р а з л о ж е њ е

Одлуком 02 број 2043/2-13 од 05.06.2013.године Надзорни одбор Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, усвојио је Извештај о процени тржишне вредности неновчаног капитала Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, израђеног од стране независног овлашћеног проценитеља и доставио га Скупштини општине Свилајнац ради давања сагласности.

Чланом 60. став 1. тачка 8. Закона о јавним предузећима и чланом 28. Оснивачког акта Комуналног јавног предузећа "Морава" из Свилајнца, прописано је да ради обезбеђења заштите општег интереса у јавном предузећу, надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно Скупштина општине Свилајнац, даје сагласност на акт о процени вредности капитала.

Чланом 32. став 1. тачка 8. Закона о локалној самоуправи и чланом 41. став 1. тачка 9. Статута општине Свилајнац, прописано је да Скупштина општине оснива службе, јавна предузећа, установе и организације, утврђене статутом општине и врши надзор над њиховим радом.

По разматрању достављеног Извештаја о процени тржишне вредности неновчаног капитала Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, а имајући у виду наведена законска овлашћења, Скупштина општине је одлучила као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-8, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

На основу члана 9. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 119/12), члана 14. и 42. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“,број 72/2011), члана 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), као и члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац на седници одржаној дана 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У
О ПОВЕЋАЊУ КАПИТАЛА И УТВРЂИВАЊУ УДЕЛА У КАПИТАЛУ
КОМУНАЛНОГ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „МОРАВА“ СВИЛАЈНАЦ

Члан 1.

Укупна процењена тржишна вредност неновчаног капитала чији је корисник, власник или њиме управља Комунално јавно предузеће „Морава“ из Свилајнца, по процени независног овлашћеног проценитеља, износи 15.996.253 евра (у динарима на дан процене износи:1.808.933.071,26 динара).

Члан 2.

Новчани улог оснивача повећава се за 50.000,00 динара.

Од укупно процењене тржишне вредности неновчаног капитала, неновчани капитал који је у власништву Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, повећава се за 1.640.612 евра (у динарима на дан процене износи:185.528.279,90 динара) и уписује се у Регистар.

Неновчани капитал из става 2. овог члана чини непокретна имовина која се састоји од:

-Зграда Управе на кп.бр. 1174/10 Ко Свилајнац 261,00 m^2
Плац уз објекат 0,05 ари

-Зграда пословних услуга-део на кп.бр. 1259/14 Ко Свилајнац
- Пословни простор –једна просторија 40,00 m^2
- Пословни простор –једна просторија 45,00 m^2
- Јавни санитарни чвор на кп.бр. 1257/1 КО Свилајнац 128,00 m^2

- Машински парк на кп.бр. 554/1 Ко Дубље

Гараже	512,00 m^2
Анекс	188,00 m^2
Паркинг	28,60 ари

-Изворište потес зв.“Перкићево“: кп.бр. 5073/23
-Објекат 2 Фабрика за преч. воде за пиће у изградњи

-Депонија Комуналног отпада“Бадра“ на кп.бр. 2017,2100,2101,2121,2119 Ко Свилајнац
-Приступни пут,дезобаријера,портирница,плато,надстрешница ….Пук 37,75 ара
Објекти: 100,00 m^2
Плато за одлагање отпада са приступним путем:
36 ,75 ара

Члан 3.

Од укупно процењене тржишне вредности неновчаног капитала, неновчани капитал којим предузеће управља, а који је у власништву општине Свилајнац, као оснивача, повећава се за 443.254,34 евра (у динарима на дан процене износи: 50.125.328,39 динара), што представља уделе општине Свилајнац у неновчаном капиталу Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца који се уписују у Регистар и пословне књиге општине Свилајнац.

Неновчани капитал из става 1. овог члана се састоји од:

- Зелена пијаца на кп.бр. 1259/1 27,99 ари

-Сточна пијаца са објектима на кп.бр. 6175/14 Ко Свилајнац 100,24 ара
-Објекти на Гробљу на кп.бр. 5152/1 и 5152/2 Ко Свилајнац
-Капела 163,00 m^2
-Сала за парастосе 223,00 m^2
- Гаража 37,00 m^2
- Магацин 7,00 m^2

-Рециклажни центар на кп.бр. 5900/1
Плац
-Објекти за рециклажу 360,00 m^2

- Плато,саобраћајнице,ограда В+К,
Ел инсталација,приступни пут,помоћни објекти 1557,02 ара

Члан 4.

Од укупне процењене тржишне вредности неновчаног капитала, износ од 13.912.386,66 евра (у динарима на дан процене износи:1.573.279.462,97 динара) односи се на имовину којом управља Комунално јавно предузеће „Морава“ из Свилајнца, која је у власништву општине Свилајнац, као оснивача, а у складу са Законом о јавној својини искључиво је у јавној својини и не може се уписати у капитал Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, осим у пословне књиге општине Свилајнац.

Капитал из става 1. овог члана се састоји од:

-Изворište потес зв.“Перкићево“: кп.бр. 5073/23
-Објекат 1 170,00 m^2
-Трафо станица 19,00 m^2
-Резервоар V= 520,00 m^3
-Бунари (бушени) 1-13 13 ком
-артерски бунари ком 4 4 ком
-Њива 1. кл. –земљиште у грађевинском подручју 656,12 ари

-Хидрофорска кућица –Луковица кп.бр. 178/2 Ко Луковица

-Резервоари:

Резервоари Потес зв.“Бањица“ на кп.бр.3257/2 Ко Свилајнац
Резервоар 1 Двокоморни V= 1424,00 m^3(корисне запремине)-нови базен
Резервоар 2 Једнокоморни запремине V= 500,00 m^3 -стари базен
Напомена: Оба базена су у функцији
На парцели су и пратећи објекти: портирница,хидрофорска кућица
Потисно-повратни (гравитациони) цевовод од изворишта Перкићева до резервоара Бањица
Потисни цевовод HDPE Ø 300 mm 1.775,00 m
Повратни –гравитациони цевовод Ø 400mm 1.775,00m

-Главни колектор фекалне,кишне и технолошке канализације са четири црпне станице укупне дужине 3.599,00 m подељен на два подсистема:
подсистем фекалне канализације са три црпне станице дужине 2.186,00m и
подсистем колектор мешовите канализације (технолошке,кишне и фекалне) са једном црпном станицом дужине 1.422,00m
3.599,00 m

-Објекти за препупавање фекалне канализације

1. Црпна станица за препумпавање фекалне канализације (Панасоник)- лагуна .... ком 4
2. Црпна станица: Мала вага
3. Црпна станица: Југопетрол
4. Црпна станица пут: за ТЕ Морава
5. Главна Црпна станица: Ул.Душанова

8 ком
1 ком Црпна станица –Главна

-Лагуна
На кп.бр. 4716 Ко Свилајнац постоји стара Лагуна која је потисним водом повезана на нову лагуну
изграђену на кп.бр. 2080 Ко Свилајнац,потес зв. Бадра
Површина 625,52 ара

-Водоводна и канализациона мрежа за град Свилајнац и и насеље Луковица
према приложеној спецификацији (пречник цеви,врста материјала,дужина мреже)
186,30 км
Фекална канализациона мрежа 112,00 км
Атмосферска мрежа .....9,5 км
Водоводна мрежа Дубље,Грабовац,Црквенац
Дубље:
17.369 км
Грабовац:
7,91 км
Црквенац (мрежа водоводна + резервоар 100м3)
16,18 км
Водовод Кушиљево
23. 427 км
Водовод Војска Мачевац
12,7 км ,у Мачевцу изграђена Бустер станица, у Војсци изграђен резервоар запремине V = 300m^2 и
бушени бунар дубине 10m са бетонском кућицом.
12,7
Водовод Тропоње(водоводна мрежа + резервоар 100м3+ резервоар 200м3)

17,821
Водовод Суботица-Роанда
8,610 km
Канализација Дубље-Грабовац-Црквенац
8,774 km
Главни колектор фекалне канализационе мреже у Луковици
Колектор 1 WWTП1 2662,00 m
Колектор 2 WWTП 1 301,00m
Колектор 3 WWTП 1 460,00 m
Остало да се изведе HDPE 250mm 1750,00m

Члан 5.

По основу улагања средстава у јавној својини, општина Свилајнац, као оснивач, стиче уделе у Комуналном јавном предузећу „Морава“ Свилајнац, као и права по основу тих удела.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Свилајнац“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-9, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

На основу члана 4, 5., 9. и 65. став 1. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 119/12), члана 14. и 42. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“,број 72/2011), члана 2. и 3. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, број 88/11), члана 20. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07), као и члана 41. Статута општине Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац на седници одржаној дана 14.06.2013. године, донела је

О Д Л У К У
О ИЗМЕНИ ОСНИВАЧКОГ АКТА
КОМУНАЛНОГ ЈАВНОГ ПРЕДУЗЕЋА „МОРАВА“ СВИЛАЈНАЦ

Члан 1.

У Оснивачком акту Комуналног јавног предузећа „Морава“ Свилајнац („Службени гласник општине Свилајнац“, број 6/13), члан 16. мења се и гласи:

„Новчани капитал КЈП "Морава" Свилајнац износи 50.000,00 динара.

Укупна процењена тржишна вредност неновчаног капитала којим управља Комунално јавно предузеће „Морава“ из Свилајнца, по процени независног овлашћеног проценитеља, износи 2.083.866 евра (у динарима на дан процене износи:235.653.608,29 динара).

Од укупно процењене тржишне вредности неновчаног капитала, неновчани капитал који је у власништву Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, повећава се за 1.640.612 евра (у динарима на дан процене износи:185.528.279,90 динара) и уписује се у Регистар.

Неновчани капитал из става 2. овог члана чини непокретна имовина која се састоји од:

-Зграда Управе на кп.бр. 1174/10 Ко Свилајнац 261,00 m^2
Плац уз објекат 0,05 ари

-Зграда пословних услуга-део на кп.бр. 1259/14 Ко Свилајнац
- Пословни простор –једна просторија 40,00 m^2
- Пословни простор –једна просторија 45,00 m^2
- Јавни санитарни чвор на кп.бр. 1257/1 КО Свилајнац 128,00 m^2

- Машински парк на кп.бр. 554/1 Ко Дубље
Гараже 512,00 m^2
Анекс 188,00 m^2
Паркинг 28,60 ари

-Изворište потес зв.“Перкићево“: кп.бр. 5073/23
-Објекат 2 Фабрика за преч. воде за пиће у изградњи

-Депонија Комуналног отпада“Бадра“ на кп.бр. 2017,2100,2101,2121,2119 Ко Свилајнац
-Приступни пут,дезобаријера,портирница,плато,надстрешница ....Пук 37,75 ара
Објекти: 100,00 m^2
Плато за одлагање отпада са приступним путем:
36 ,75 ара

Од укупно процењене тржишне вредности неновчаног капитала, неновчани капитал којим предузеће управља, а који је у власништву општине Свилајнац, као оснивача, повећава се за 443.254,34 евра (у динарима на дан процене износи: 50.125.328,39 динара), што представља уделе општине Свилајнац у неновчаном капиталу Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца који се уписују у Регистар и пословне књиге општине Свилајнац.

Неновчани капитал из става 1. овог члана се састоји од:

- Зелена пијаца на кп.бр. 1259/1 27,99 ари

-Сточна пијаца са објектима на кп.бр. 6175/14 Ко Свилајнац 100,24 ара

-Објекти на Гробљу на кп.бр. 5152/1 и 5152/2 Ко Свилајнац
-Капела 163,00 m^2
-Сала за парастосе 223,00 m^2
- Гаража 37,00 m^2
- Магацин 7,00 m^2

-Рециклажни центар на кп.бр. 5900/1
Плац
-Објекти за рециклажу 360,00 m^2

- Плато,саобраћајнице,ограда В+К,
Ел инсталација,приступни пут,помоћни објекти 1557,02 ара

Члан 2.

Остале одредбе Оснивачког акта Комуналног јавног предузећа „Морава“ Свилајнац, остају непромењене.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Свилајнац“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-10, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

На основу члана 18. тачка 8. Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, број 119/12), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац ("Службени гласник општине Свилајнац", број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац на седници одржаној дана 14.06.2013.године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Статут Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, који је усвојен на седници Надзорног одбора наведеног предузећа, дана 31.05.2013.године и који је заведен под бројем 02 број 1970/2-13 од 31.05.2013.године.

О б р а з л о ж е њ е

Одлуком 02 број 1970/2-13 од 31.05.2013.године, Надзорни одбор Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, донео је Статут наведеног предузећа и доставио га Скупштини општине Свилајнац ради давања сагласности.

Чланом 18. тачка 8. Закона о јавним предузећима прописано је да Надзорни одбор доноси Статут уз сагласност оснивача.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи и чланом 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац, прописано је да Скупштина општине именује и разрешава Управни и Надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби, чији је оснивач и даје сагласност на њихове Статуте, у складу са законом.

Имајући у виду наведена законска овлашћења, по разматрању Статута Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца, Скупштина општине је одлучила као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-11, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р
--*-*-*-*

На основу члана 130. став 3., члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац ("Службени гласник општине Свилајнац", број 2/08, 12/12), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној 14.06.2013.године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е

1. РАЗРЕШАВА СЕ дужности директора Дома здравља Свилајнац у Свилајнцу, Др Милан Вукчевић из Свилајнца, специјалиста гинекологије и акушерства, због истека мандата на који је именован.

2. Ово решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном гласнику општине Свилајнац“.

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 130. став 3 Закона о здравственој заштити, прописано је да директора, заменика директора, чланове управног одбора и надзорног одбора здравствене установе именује и разрешава оснивач.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи и чланом 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац, прописано је да Скупштина општине именује и разрешава Управни и Надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте у складу са законом.

Полазећи од напред наведених законских овлашћења, а имајући у виду да је директору Дома здравља Свилајнац у Свилајнцу истекао мандат, Скупштина општине Свилајнац, одлучила је као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-12, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.

--*-*-*-*

На основу члана 130. став 3. и члана 134. Закона о здравственој заштити ("Службени гласник РС", број 107/05, 72/09, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07) и члана 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац ("Службени гласник општине Свилајнац", број 2/08 и 12/12), Скупштина општине Свилајнац, на седници одржаној 14.06.2013.године, донела је

Р Е Ш Е Њ Е

1. За вршиоца дужности директора Дома здравља Свилајнац из Свилајнца, ИМЕНУЈЕ СЕ Др Милан Вукчевић из Свилајнца, специјалиста гинекологије и акушерства.

2. Мандат вршиоца дужности директора траје шест месеци.

3. Ово решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у "Службеном гласнику општине Свилајнац".

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 130. став 3. Закона о здравственој заштити, прописано је да директора, заменика директора, чланове управног одбора и надзорног одбора здравствене установе именује и разрешава оснивач.

Чланом 134. Закона о здравственој заштити, прописано је да ако управни одбор здравствене установе не изврши избор кандидата за директора здравствене установе, односно ако оснивач

здравствене установе не именује директора здравствене установе, у складу са одредбама овог закона, оснивач ће именовати вршиоца дужности директора на период од шест месеци. Истим чланом прописано је и да се услови за избор, права, обавезе и одговорности директора здравствене установе односе и на вршиоца дужности директора здравствене установе.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи и чланом 41. став 1. тачка 10. Статута општине Свилајнац, прописано је да Скупштина општине именује и разрешава Управни и Надзорни одбор, именује и разрешава директоре јавних предузећа, установа, организација и служби чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте у складу са законом.

Полазећи од напред наведених законских овлашћења, а имајући у виду да Др Милан Вукчевић из Свилајнца, специјалиста гинекологије и акушерства испуњава све услове предвиђене Законом о здравственој заштити, то је Скупштина општине Свилајнац одлучила као у диспозитиву.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ
Број:06-21/13-I-13, Дана: 14.06.2013. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
Мирослав Маринковић, Др ветерине, с.р.
--*-*-*-*

С А Д Р Ж А Ј

1. Одлука о завршном рачуну буџета општине Свилајнац за 2012. годину; 1
2. Извештај о извршењу Одлуке о буџету општине Свилајнац, за период 01.01.2012. до 31.12.2012. године; 27
3. Одлука о првом ребалансу буџета општине Свилајнац за 2013. годину; 37
4. Одлука о усвајању Стратегије одрживог развоја општине Свилајнац 2013. - 2018. године; 38
5. Одлука о усвајању Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији на територији општине Свилајнац 2013.-2017.године; 235
6. Одлука којом се усваја Елаборат о оправданости отуђења грађевинског земљишта непосредном погодбом без накнаде у индустријској зони „Велико поље“ у Свилајнцу компанији "PANASONIC Lighting Europe GmbH - Panasonic Lighting Devices Serbia DOO Кушиљево“; 293
7. Одлука о додели друштвених признања; 293
8. Решење којим се даје сагласност на Извештај о процени тржишне вредности неновчаног капитала Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца; 294
9. Одлука о повећању капитала и утврђивању удела у капиталу Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца; 295
10. Одлука о измени Оснивачког акта Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца; 298
11. Решење којим се даје сагласност на Статут Комуналног јавног предузећа „Морава“ из Свилајнца; 30
12. Решење о разрешењу директора Дома здравља Свилајнац из Свилајнца, због истека мандата; 301
13. Решење о именовању вршиоца дужности директора Дома здравља Свилајнац из Свилајнца; 301

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК ОПШТИНЕ СВИЛАЈНАЦ Оснивач: Скупштина општине Свилајнац, Редакција: Стручна служба органа општине Свилајнац, Светог Саве 102, (035)312-433 Главни и одговорни уредник: Ивана Пауновић Секретар скупштине општине Свилајнац;